

RAPORT

O STANIE WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO ZA 2023 ROK

Spis treści

Wstęp	7
1. Sytuacja społeczno-gospodarcza i przestrzenna województwa wielkopolskiego	8
1.1. Społeczeństwo i jakość życia	8
1.2. Gospodarka	21
1.3. Środowisko	30
1.4. Komunikacja	38
1.5. Wielkopolska Wschodnia	47
1.6. Pomoc dla Ukrainy	49
2. Dokumenty wykonawcze do Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	53
3. Informacja o realizacji przez Samorząd WW polityk, planów, programów i strategii	56
3.1. Przestrzeń	58
3.2. Społeczeństwo	61
3.2.1. Polityka społeczna	61
3.2.2. Zdrowie	69
3.2.3. Kultura	75
3.2.4. Społeczeństwo obywatelskie	80
3.2.5. Sport i turystyka	81
3.3. Gospodarka	85
3.3.1. Rynek pracy	85
3.3.2. Edukacja	89
3.3.3. Konkurencyjność i innowacyjność	95
3.3.4. Rozwój obszarów wiejskich	102
3.4. Środowisko i energia	106
3.5. Komunikacja	114
3.6. Samorząd	118
3.6.1. Budżet Województwa Wielkopolskiego i postęp wdrażania środków unijnych	123
3.6.1.1. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	123
3.6.1.2. Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027	131
4. Wykonanie uchwał Sejmiku Województwa Wielkopolskiego podjętych w 2023 roku	132
Spis tabel	154
Spis wykresów	154
Spis map	155

SKRÓTY UŻYWANE W DOKUMENCIE

Skrót	Rozwinięcie
AOS	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna
ARR	Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie
BGK	Bank Gospodarstwa Krajowego
BTK	Bus - Tramwaj - Kolej
CUS	Centra usług społecznych
CZ BIS	Czas Zawodowców BIS
DDOM	Dzienne Domy Opieki Medycznej
DPS	Domy Pomocy Społecznej
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS+	Europejski Fundusz Społeczny+
FEW	Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027
FS	Fundusz Spójności
FST	Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji
GR	Grupy Robocze Inteligentnych Specjalizacji
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KP	Kontrakt Programowy dla Województwa Wielkopolskiego
KSOW	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
KT	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Wielkopolskiego
LGD	Lokalna Grupa Działania
LGR	Lokalne grupy rybackie
MFiPR	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
MŚP	Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
MT	Mandat Terytorialny
MTP	Międzynarodowe Targi Poznańskie
NGO	Organizacja Pozarządowa
NSP 2021	Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OS	Osoby starsze
OSI	Obszar Strategicznej Interwencji
OSP	Ochotnicza Straż Pożarna
OzDM	Osoby z Doświadczeniem Migracyjnym
OZE	Odnawialne źródła energii
OzN	Osoby z niepełnosprawnością
OzOS	Osoby z Ograniczoną Sprawnością
OZSS	Opiniodawczy Zespół Specjalistów Sądowych
PDZ	Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim
PES	Podmioty Ekonomii Społecznej
PIFEW	Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich dla Wielkopolski
PKM	Poznańska Kolej Metropolitalna
PO RiM	Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020
PO WER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020
POH	Programy ochrony środowiska przed hałasem
POP	Programy ochrony powietrza
POZ	Podstawowa opieka zdrowotna
PPCA	Powering Past Coal Alliance

PPO	Proces przedsiębiorczego odkrywania
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
PSZOK	Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych
PTZ	Publiczny transport zbiorowy
PUP	Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu
PZPWW	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania
RIS 2030	Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski 2030
RLKS	Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność
ROD	Rodzinne Ogródki Działkowe
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
RPT 2030	Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Wielkopolskiego w perspektywie 2030 roku
RW	Ramy Wykonania
Sejmik WW	Sejmik Województwa Wielkopolskiego
SIPWW	System Informacji Przestrzennej Województwa Wielkopolskiego
SRWW 2030	Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku
STOR	System Teleinformatycznej Obsługi Rejestrów
SWW	Samorząd Województwa Wielkopolskiego
TPSTWW	Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej
UMWW	Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu
WARP	Wielkopolska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
WBDR	Wielkopolska Baza Dróg Rowerowych
WBPP	Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WFR	Wielkopolski Fundusz Rozwoju
WOI	Wielkopolskie Obserwatorium Innowacji
WOT	Wielkopolska Organizacja Turystyczna
WPF	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Wielkopolskiego
WR30	Wielkopolska Rada Trzydziestu
WROT	Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne
WRPO2014+	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZWW	Zarząd Województwa Wielkopolskiego

Wstęp

Przygotowanie Raportu o stanie Województwa Wielkopolskiego za 2023 rok wynika z przepisów ustawy z 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa. Raport obejmuje podsumowanie działalności Zarządu Województwa Wielkopolskiego za 2023 rok, w szczególności realizacji polityk, programów, strategii i uchwał Sejmiku Województwa.

Struktura Raportu, przyjęta Uchwałą nr V/81/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z 25 marca 2019 roku, składa się z trzech zasadniczych części. Część pierwsza przedstawia, w sposób syntetyczny, sytuację społeczno-gospodarczą województwa w 2023 roku, obejmuje wnioski z analizy danych zastanych – głównie z 2022 i 2023 roku, ale, w uzasadnionych przypadkach, również z lat poprzedzających lub z roku bieżącego (głównie w przypadku dostępnych danych krótkookresowych). Podstawowym źródłem wykorzystanych danych statystycznych jest GUS. Zapoznając się z treścią diagnozy należy mieć świadomość ewentualnych różnic w prezentowanych danych oraz wnioskowaniu na ich podstawie w stosunku do wybranych informacji z lat ubiegłych. Każdorazowo jest to wynikiem dokonywania przez GUS zmian metodologicznych m.in. w zakresie sposobu zbierania lub interpretacji danych. Ponadto w obecnej edycji Raportu widoczny jest nadal wpływ bilansu Ludności uaktualnionego w ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań (NSP 2021) w odniesieniu do wskaźników sytuacji społeczno-gospodarczej opartych na danych dotyczących liczby ludności. W przypadku pozostałych danych użytych w diagnozie wskazano ich odpowiednie źródła. Dla większej przejrzystości wnioski z analizy uporządkowano w cztery bloki tematyczne, tj.: społeczeństwo, gospodarka, środowisko oraz komunikacja, zawierające także elementy charakteryzujące przestrzeń regionu. Analiza statystyczna oraz opracowanie większości grafik zostały wykonane przez Wielkopolskie Regionalne Obserwatorium Terytorialne (WROT). W części diagnostycznej wprowadzono dwa nowe podrozdziały: Wielkopolska Wschodnia oraz Pomoc dla Ukrainy, aby podkreślić poczynione w ostatnich latach działania Zarządu Województwa Wielkopolskiego w specjalnych obszarach wsparcia.

W drugiej części opisane zostały zrealizowane przez departamenty i biura Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego oraz wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne podległe departamentom i Zarządowi Województwa, w 2023 roku działania, a także ich efekty przyczyniające się do osiągnięcia celów Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku (SRWW 2030). Działania powiązano z instrumentami programowymi, takimi jak regionalne strategie, plany i programy przyjęte przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego lub Zarząd Województwa Wielkopolskiego, uszczegóławiające cele rozwojowe SRWW 2030. Przedstawiono także ocenę działań i efektów oraz oszacowano środki finansowe przeznaczone na opisane działania.

Trzecia część Raportu zawiera informacje na temat stanu wykonania uchwał Sejmiku Województwa Wielkopolskiego przekazanych do realizacji Zarządowi Województwa Wielkopolskiego. Informacje w formie tabelarycznej przedstawione są zgodnie ze stanem na koniec 2023 roku.

Adresatami Raportu są wszystkie podmioty zainteresowane rozwojem województwa, w szczególności Radni Województwa Wielkopolskiego oraz mieszkańcy regionu. Raport stanowi przedmiot debaty, po której przeprowadzane jest głosowanie nad udzieleniem Zarządowi Województwa Wielkopolskiego wotum zaufania.

1. Sytuacja społeczno-gospodarcza i przestrzenna województwa wielkopolskiego

1.1. SPOŁECZEŃSTWO

GOSPODARKA
ŚRODOWISKO
KOMUNIKACJA

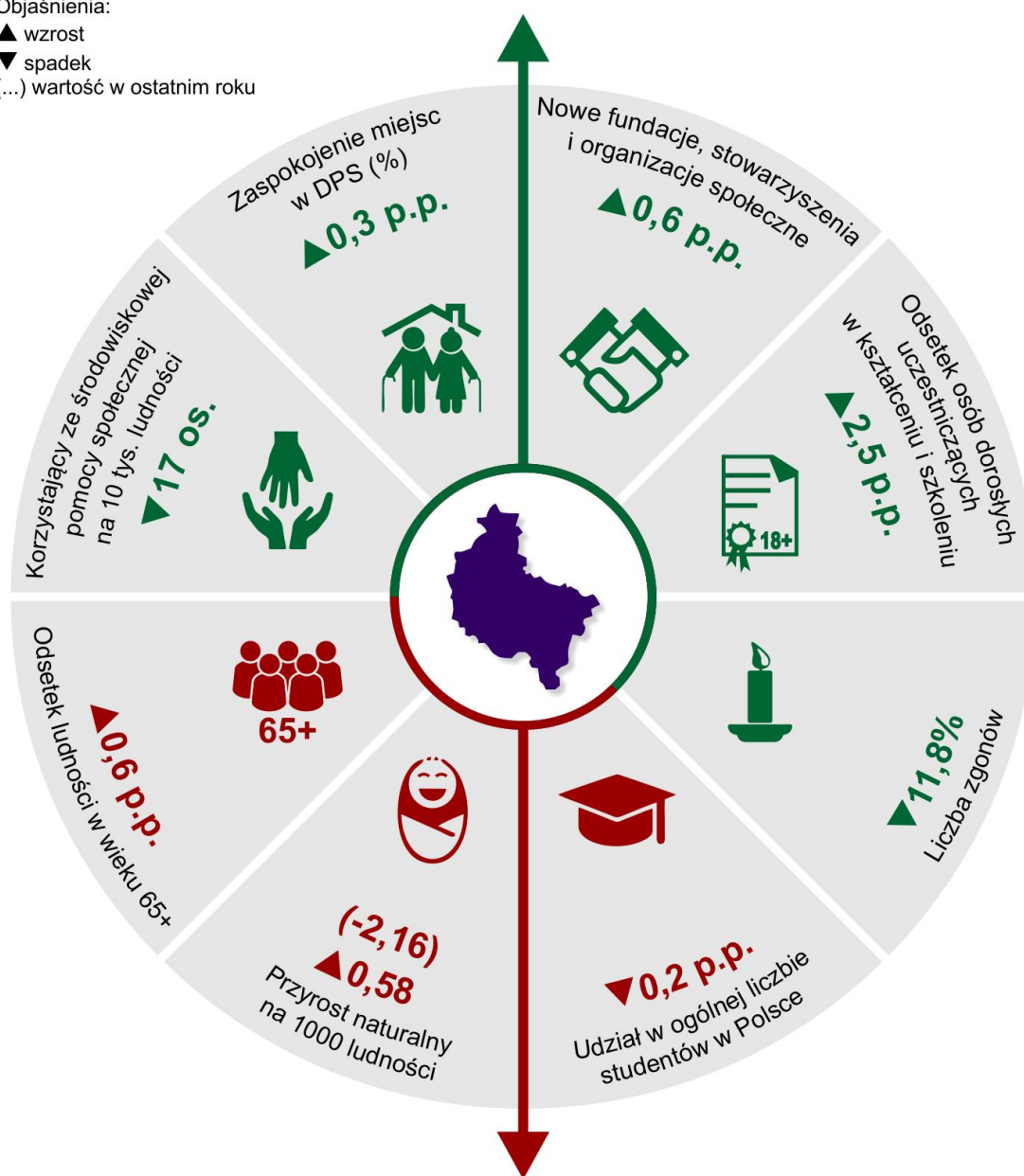

Objaśnienia:

▲ wzrost

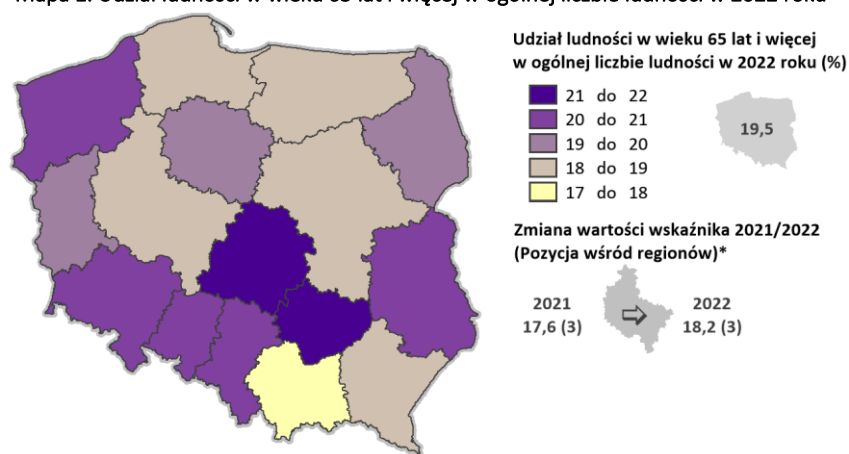
▼ spadek

(...) wartość w ostatnim roku

- Według stanu z 30 czerwca 2023 roku województwo wielkopolskie zamieszkiwało 3 490,4 tys. osób (9,3% ogółu ludności Polski), tj. o 5,9 tys. osób (0,2%) mniej niż przed rokiem¹. Najwięcej ludności skupiał Poznań (540,1 tys.) oraz powiat poznański (445,1 tys.), a najmniej powiaty międzychodzki (35,7 tys.) i chodzieski (45,4 tys.).
- Obserwacja zmian w strukturze ludności Wielkopolski według biologicznych grup wieku potwierdza postępowanie procesu starzenia się społeczeństwa. W 2022 roku utrzymywała się tendencja związana z przesunięciami w strukturze ludności wg grup wieku. W ciągu roku zmniejszył się udział zbiorowości osób w wieku 15–64 lata o 0,3 p.p. do poziomu 65,4%, a wobec 2013 roku o 5,0 p.p. Jednocześnie zwiększył się udział grupy osób w wieku 65 lat i więcej, określanej jako współczynnik starości demograficznej (przyjmując za próg starości 65 lat) – wzrósł on w ciągu roku o 0,6 p.p., osiągając 18,2%, a w latach 2013-2022 o 4,6 p.p. Obserwowany corocznie wzrost liczebności osób w wieku 65 lat i więcej jest wynikiem zasilania tej populacji przez coraz liczniejsze roczniki osób urodzonych w latach 50. ubiegłego wieku. Natomiast z uwagi na małą dynamikę przyrostu naturalnego odsetek dzieci i młodzieży pozostaje na podobnym poziomie tj. między 16,0% a 16,4%. Wskaźnik starości demograficznej w województwie wielkopolskim należy do najniższych w kraju, niższy odnotowano jedynie w województwach małopolskim (17,9%) i pomorskim (18,1%) przy średniej dla Polski na poziomie 19,5%. Wśród powiatów najniższe wartości współczynnika starości demograficznej przyjął w poznańskim – 14,0%, leszczyńskim – 14,6% i grodziskim – 15,4%, a najwyższe w miastach na prawach powiatu tj. w Koninie – 25,0%, Kaliszu – 24,0%, Lesznie – 21,9% i Poznaniu – 21,0%.

Mapa 1. Udział ludności w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności w 2022 roku²

Opracowanie WROT

- W wyniku obserwowanych tendencji w przebiegu zjawiska starzenia się ludności, w województwie wielkopolskim notuje się zwiększającą się z roku na rok przewagę liczebną grupy

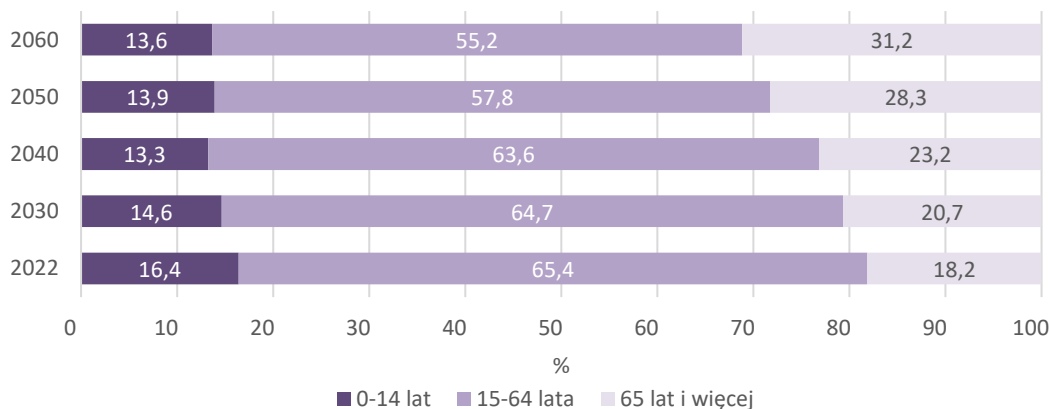
¹ Od roku 2020 bazą wyjściową bilansu stanu i struktury ludności są wyniki NSP 2021. W związku z tym dane jak i wskaźniki odnoszące się do liczby i struktury ludności (płeć, grupy wieku) od 2020 roku zostały przeliczone zgodnie z bilansem przygotowanym w oparciu o wyniki NSP 2021.

² Wskaźnik oznaczony znakiem * ma charakter destymulacyjny, co oznacza, że wysoka wartość wskaźnika lub jej wzrost oznacza sytuację niekorzystną, a niska wartość wskaźnika lub jej spadek oznacza sytuację korzystną.

osób starszych w porównaniu z grupą dzieci. Nadwyżka liczby ludności w wieku 65 lat i więcej nad liczbą osób w wieku 0-14 lat wynosiła w 2022 roku 60,6 tys. osób.

- W 2022 roku populacja osób w wieku 75 lat i więcej wynosiła 231,1 tys. osób tj. 6,6% ogółu ludności województwa wobec 6,3% w 2021 roku, przy czym większy udział zaobserwowano w grupie kobiet, gdzie wyniósł on 4,3%, wobec 2,3% w zbiorowości mężczyzn. Najniższym udziałem osób w wieku 75 lat i więcej charakteryzowało się województwo warmińsko-mazurskie – 6,5%, a dalej wielkopolskie, lubuskie i pomorskie po 6,6%, przy średniej dla kraju na poziomie 7,4%. Województwami, w których udział tej grupy wieku kształtował się najwyżej były: świętokrzyskie i łódzkie – 8,4%, oraz lubelskie – 8,0%.
- W populacji osób starszych wyróżniono grupę ludności w tzw. wieku sędziwym, tj. 85 lat i więcej, która w 2022 roku obejmowała 61,7 tys. osób – o 327 osób więcej wobec 2021 roku. Wielkopolskie oraz lubuskie były województwami, w których zanotowano najmniejszy odsetek osób w wieku sędziwym – w obu przypadkach wyniósł on 1,8%. Najwyższy jego poziom zaobserwowano w województwach świętokrzyskim i podlaskim – 2,5%, wobec średniej dla kraju – 2,1%.
- Według prognozy ludności GUS do 2060 roku w województwie wielkopolskim odsetek osób w wieku 65 lat i więcej będzie systematycznie wzrastał od 20,7% w 2030 roku do 31,2% w 2060 roku. Prognozuje się, że w grupie osób młodych (do 14 lat) do 2040 udział będzie coraz niższy, a następnie względnie się ustabilizuje (13,3% w 2040 roku, 13,9% w 2050 roku i 13,6% w 2060 roku). Szacuje się, że zbiorowość osób w wieku 15-64 lata, obejmująca dużą grupę osób aktywnych zawodowo, będzie systematycznie maleć od 64,7% w 2030 roku do 55,2% w 2060 roku.

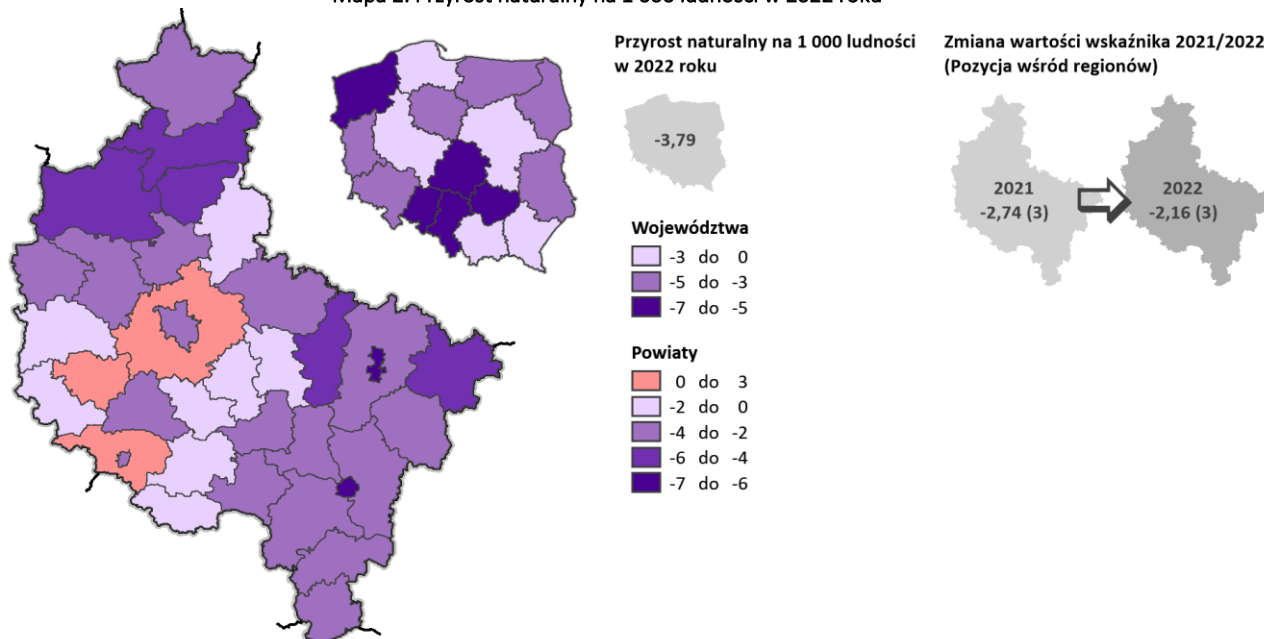
Wykres 1. Ludność według biologicznych grup wieku w 2022 roku oraz w latach 2030-2060 (Prognoza)

Opracowanie WROT

- Przyrost naturalny na 1 000 ludności w województwie wielkopolskim przez wiele lat był dodatni. W 2020 roku pierwszy raz w historii regionu odnotowano ujemną wartość przyrostu naturalnego (-1,18). Był to wynik m.in. trwającej na całym świecie od początku 2020 roku epidemii wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2. Gwałtowny wzrost liczby zgonów w połączeniu z bardzo małą liczbą urodzeń przyczyniły się do rekordowo niskiego poziomu przyrostu naturalnego. W 2022 roku w województwie wielkopolskim wskaźnik kształtował się na poziomie -2,16 (wobec -2,74 w 2021 roku), natomiast w kraju było to -3,79 wobec -4,95 w 2021 roku.

Mapa 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2022 roku

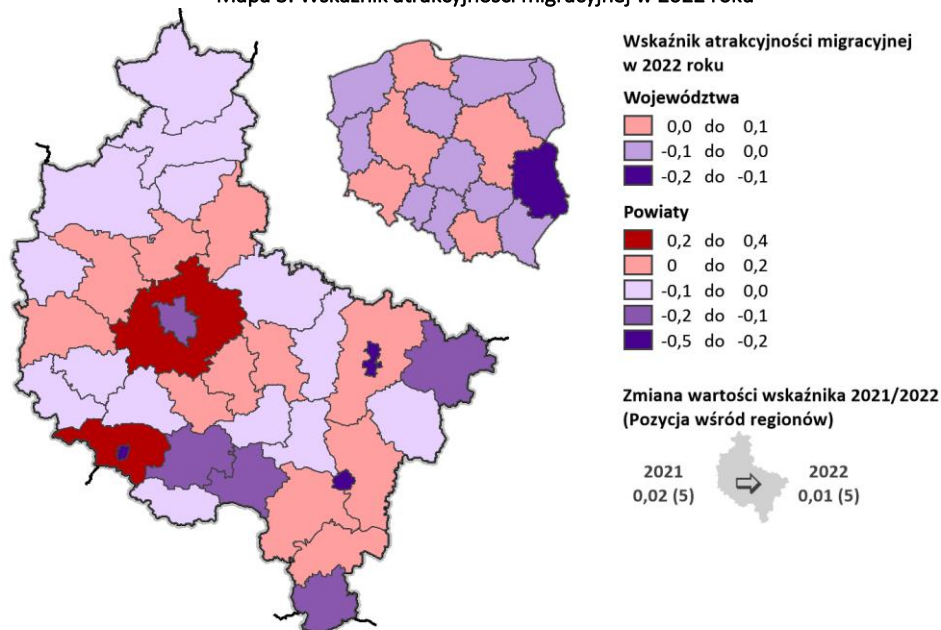

Opracowanie WROT

- Ruch migracyjny jest powiązany z poziomem atrakcyjności danego obszaru. Rozpatrując jego zróżnicowanie, warto zwrócić uwagę na wartości wskaźnika atrakcyjności migracyjnej³, tj. proporcje salda migracji do ogólnego obrotu migracyjnego. W 2022 roku w Wielkopolsce wyniósł on 0,01, tj. mniej o 0,01 w stosunku do roku poprzedniego, co wskazywało na obniżenie atrakcyjności województwa jako miejsca do zamieszkania. Wartość wskaźnika uplasowała województwo wielkopolskie ponownie na 5. lokacie w kraju. Najbardziej atrakcyjne dla migrantów były województwa pomorskie (0,07), mazowieckie (0,06), małopolskie (0,05), dolnośląskie (0,05). Analizując wskaźnik efektywności migracji w ujęciu powiatowym, w 2022 roku najbardziej atrakcyjnymi terenami do zamieszkania okazały się powiaty: poznański (0,34), leszczyński (0,33), szamotulski (0,12), średzki (0,10), koniński (0,07) i wrzesiński (0,06). Sytuacja ta spowodowana jest suburbanizacją największych miast wg liczby ludności tj. Poznania, Kalisza i Konina, a także Leszna. Do powiatów o najniższej wartości miernika atrakcyjności migracyjnej zaliczono: m. Konin (-0,43), m. Leszno (-0,28), m. Kalisz (-0,25), krotoszyński (-0,18), gostyński (-0,14), kolski (-0,12), m. Poznań (-0,11) i kępiński (-0,11). W ciągu roku najbardziej na atrakcyjności migracyjnej zyskały powiaty: m. Kalisz i grodziski (wzrost o 0,07) oraz jarociński (0,05). Z kolei najbardziej straciły: powiat kępiński (spadek o 0,07) oraz powiat średzki i m. Konin (spadek o 0,05), gostyński i m. Poznań (spadek o 0,04). Poznań (z wartością miernika -0,11) pod względem atrakcyjności migracyjnej zajmował 28 miejsce na 35 powiatów, tj. o 7 pozycji niżej niż w 2021 roku (-0,07).

³ Wskaźnik atrakcyjności migracyjnej (miernik efektywności migracji) pokazuje relację pomiędzy saldem migracji na pobyt stały (różnicą napływu i odpływu) a obrotem wędrownym (sumą napływu i odpływu). Wartość wskaźnika zawiera się w przedziale od -1 do +1, przy czym im wskaźnik jest bliższy wartości +1, tym większą rolę odgrywa napływ, a mniejszą – odpływ ludności.

Mapa 3. Wskaźnik atrakcyjności migracyjnej w 2022 roku

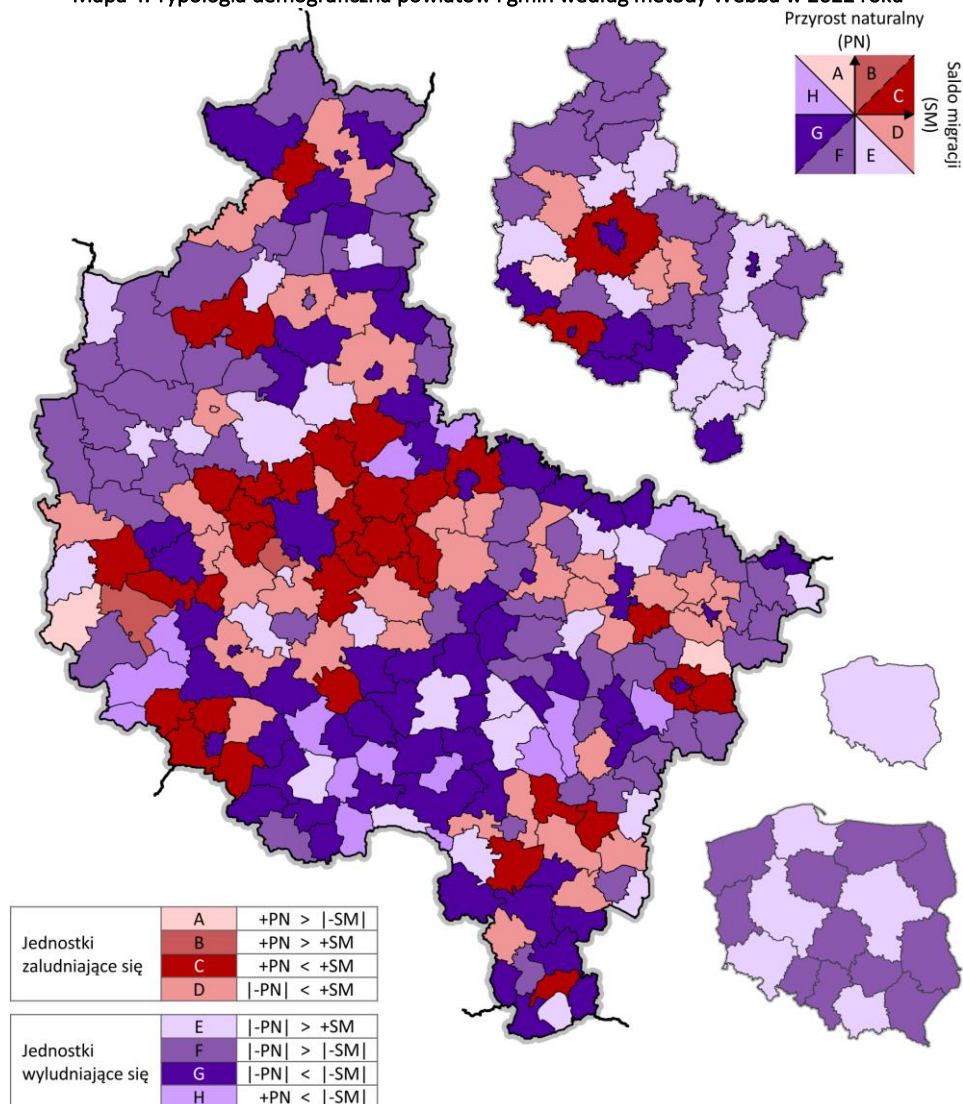

Opracowanie WROT

- Zestawienie wskaźników opisujących zjawiska demograficzne takie jak urodzenia i zgony oraz migracje wewnętrzne i zagraniczne, które decydują o stanie i zmianach liczby ludności, czyli o przyroście rzeczywistym, pozwala określić stopień aktywności demograficznej jednostek terytorialnych⁴. W 2022 roku województwo wielkopolskie, należało do grupy województw określonych jako nieaktywne demograficznie. Znalazło się ono w typie E, w którym ujemny przyrost naturalny nie jest rekompensowany przez dodatnie saldo migracji. Do tej grupy należały też województwa: małopolskie, dolnośląskie, pomorskie i mazowieckie. W 2022 roku nie było żadnego regionu, który można by zaliczyć do jednostek zaludniających się. Znacznie bardziej złożony obraz aktywności demograficznej Wielkopolski ujawnia się w przekroju terytorialnym. W 2022 roku w grupie aktywnych demograficznie, czyli zaludniających się, znalazło się 6 powiatów: grodziski, leszczyński, poznański, szamotulski, wrzesiński i średzki (rok wcześniej – 4 powiaty), z czego w 2 (leszczyńskim, poznańskim) wzrost zaludnienia nastąpił w wyniku zarówno dodatniego przyrostu naturalnego, jak i dodatniego salda migracji (typ C). W 29 powiatach zmiany miały charakter regresywny (typ E, F, G), przy czym w 21 z nich zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji były ujemne (typ F lub G). W porównaniu z 2021 rokiem 18 powiatów nie zmieniło swojego charakteru, w tym 16 z nich zachowało regresywny charakter, a 2 – progresywny. Zmiana charakteru zaszła w 17 powiatach – 13 z nich zaliczało się do grupy wyludniających się, natomiast 4 do grupy zaludniających się. W 2022 roku w żadnym z powiatów nie odnotowano przewagi ubytku migracyjnego nad przyrostem naturalnym (typ H).

⁴ Podstawę typologii demograficznej według J.W. Webba stanowią przyrost naturalny i saldo migracji stałej przeliczone na 1000 ludności. W zależności od znaku i wartości bezwzględnej obu współczynników klasyfikacja Webba wyróżnia osiem typów demograficznych (oznaczonych literami od A do H). Pierwsze cztery typy odnoszą się do jednostek aktywnych demograficznie, czyli zaludniających się, a cztery pozostałe typy oznaczają jednostki nieaktywne czyli wyludniające się. Przyjęto zasadę, że w przypadku, gdy wartości bezwzględne współczynnika przyrostu naturalnego i współczynnika salda migracji stałej są równe lub gdy wartość jednego ze współczynników wynosi zero, dokonuje się wyboru typu korzystniejszego dla danej jednostki.

Mapa 4. Typologia demograficzna powiatów i gmin według metody Webba w 2022 roku

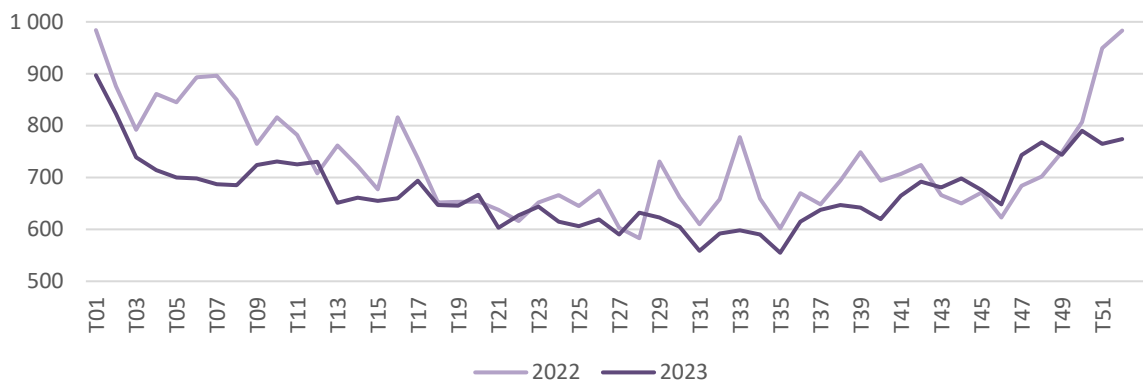
Opracowanie WROT

- W 2022 roku odnotowano 38,0 tys. zgonów, tj. o 5,1 tys. mniej (11,8%) niż w 2021 roku (w kraju o 13,7% mniej). Zwiększa się liczba zgonów wynikająca ze wzrostu odsetka osób w starszym wieku. Z powodu COVID-19 lub jego współistnienia z innymi chorobami zmarło 2,5 tys. osób (w 2021 roku – 7,4 tys.), co stanowiło 6,6% nadwyżki zgonów. W przeliczeniu na 1 000 ludności zmarło ogółem 10,9 osób (wobec 12,3 w 2021 roku i 11,4 w 2020 roku), a województwo uplasowało się na 4. miejscu w kraju, za małopolskim – 10,4, podkarpackim – 10,5 i pomorskim – 10,7. Najwyższe wartości odnotowano w województwach: łódzkim – 14,0, świętokrzyskim – 13,4 oraz śląskim – 13,0.
- W ujęciu tygodniowym⁵ najwyższą liczbę zgonów (897) odnotowano w 1. tygodniu (od 1 stycznia) 2023 roku. W następnych tygodniach obserwowano wyraźną tendencję spadkową do 555 zgonów w 35. tygodniu (od 27 sierpnia). Od 36. tygodnia (od 3 września) liczba zgonów zaczęła ponownie rosnąć i w 50. tygodniu (od 10 grudnia) wyniosła 790. Analogiczna sytuacja wystąpiła w 2022 roku,

⁵ Dane według tygodni zostały opracowane zgodnie z ISO8601. Oznacza to, że pierwszy tydzień roku może zawierać dni z poprzedniego roku, a tydzień ostatni – dni z następnego roku. Tym samym poszczególne tygodnie roku nie sumują się na poszczególne miesiące roku, ani na lata ogółem.

kiedy na początku i na końcu roku miała miejsce największa liczba zgonów (odpowiednio 984 i 983), a najmniej latem (583 w 28. tygodniu). Ponadto w 2022 roku zanotowano okresowe wzrosty liczby zgonów – zimą (893-896 w 6. i 7. tygodniu), a także w 16. tygodniu (816), w 29. tygodniu (731), w 33. tygodniu (778) i w 39. tygodniu (749). W 2023 roku nie zanotowano tak wysokich wahań liczby zgonów w pojedynczych tygodniach. W porównaniu do 2022 roku zgony z powodu COVID-19 nie mają już tak dużego wpływu na liczbę zgonów ogółem.

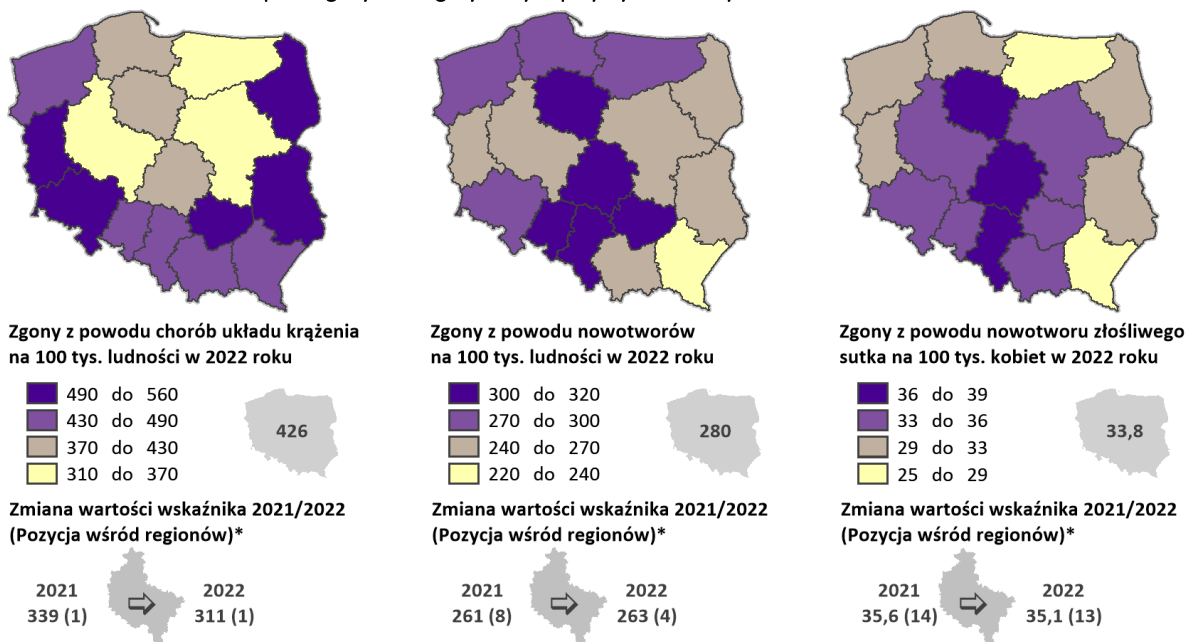
Wykres 2. Zgony według tygodni w województwie wielkopolskim w latach 2022-2023

Opracowanie WROT na podstawie danych GUS: Zgony według tygodni (stan na 1 grudnia 2023r.)

- W 2022 roku 52,8% zgonów związanych było z nowotworami i chorobami układu krążenia (wobec 59,6% w kraju), tj. o 4,1 p.p. więcej niż rok wcześniej. Na 100 tys. ludności przypadało 263,4 zgonów z powodu nowotworów (średnio w kraju – 280,1), w tym 239,9 z powodu nowotworów złośliwych (w kraju - 253,9) oraz 311,2 zgonów spowodowanych chorobami układu krążenia (w kraju – 426,2).

Mapa 5. Zgony według wybranych przyczyn na 100 tys. ludności w 2022 roku⁶

Opracowanie WROT

⁶ Wskaźnik oznaczony znakiem * ma charakter destymulacyjny, co oznacza, że wysoka wartość wskaźnika lub jej wzrost oznacza sytuację niekorzystną, a niska wartość wskaźnika lub jej spadek oznacza sytuację korzystną.

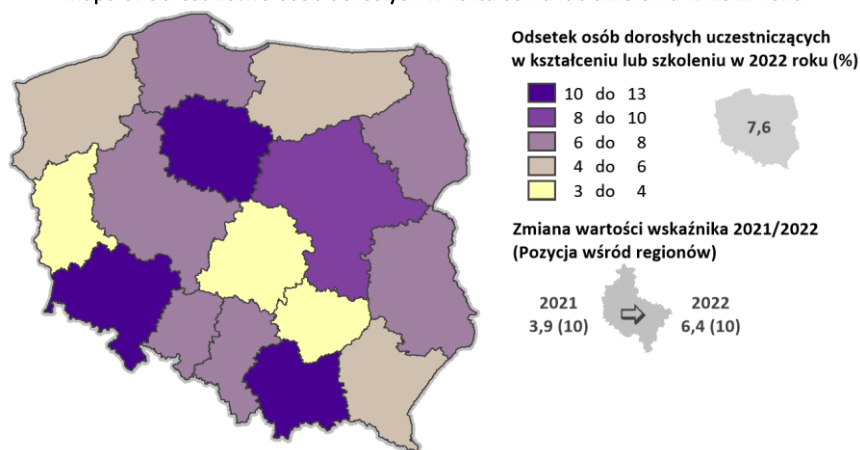
- Wg danych Krajowego Rejestru Nowotworów zarówno w kraju jak i w regionie na pierwszym miejscu wśród rejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet znajduje się nowotwór złośliwy sutka. Jest to jedyny rodzaj nowotworu, który w przeliczeniu na 100 tys. kobiet w regionie powoduje wyższą liczbę zgonów niż średnio w kraju. Wyższe wartości niż przeciętnie notowano od 2014 roku (30,3 kobiet na 100 tys. kobiet ogółem w regionie wobec 30,1 w kraju w 2014 roku). W ciągu dziesięciolecia najwięcej zgonów odnotowano w 2020 roku – 40,6 (w Polsce 35,1). W 2021 roku – wskaźnik osiągnął poziom 35,6 (w kraju 32,6). W 2022 roku wartość wskaźnika w regionie była niższa – 35,1, ale wciąż wyższa niż w kraju – 33,8.
- Liczba zgonów spowodowanych nowotworem szyjki macicy w 2022 roku wyniosła 6,7 na 100 tys. kobiet (w Polsce 7,0). W 2021 roku wartość wskaźnika była wyższa w regionie (6,8) oraz w kraju (6,9).
- W 2022 roku w poradniach dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz uzależnionych od alkoholu i innych substancji zarejestrowano 114,2 tys. osób wobec 109,8 tys. w 2021 roku. Na 1 000 ludności przypadało 32,7 takich osób (31,4 osób w 2021 roku) a w kraju 51,8 osób (49,5 w 2021 roku). Głównymi powodami terapii były zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania (83,2% leczonych), zaburzenia spowodowane używaniem alkoholu (9,6%) i zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem środków psychoaktywnych (4,0%).
- Jednym ze wskaźników opisujących działalność oddziałów szpitalnych jest przeciętne wykorzystanie łóżek w ciągu roku. Miernik ten dla wszystkich szpitali w województwie wielkopolskim w 2022 roku wyniósł 66,4% (4. miejsce w kraju) wobec 61,0% rok wcześniej. Oznacza to, że łóżka były wykorzystane przez 242 dni w roku (tj. o 19 dni więcej niż w 2021 roku). Baza łóżkowa szpitali była wykorzystana w największym stopniu w województwach: małopolskim (69,8%), świętokrzyskim (68,7%) i lubelskim (67,3%), a w najmniejszym w opolskim (59,4%), podlaskim (59,9%) oraz warmińsko-mazurskim (61,0%).
- W końcu 2022 roku ambulatoryjną opiekę zdrowotną mieszkańcom województwa wielkopolskiego zapewniało 2 394 przychodni i praktyk lekarskich (9,0% ogólnej liczby placówek tego typu w Polsce). Miernikiem opisującym dostępność do opieki zdrowotnej jest liczba mieszkańców przypadająca na 1 podmiot ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. W końcu 2022 roku jedna placówka obsługiwała średnio 1 459 mieszkańców (9. miejsce wśród województw) wobec 1 455 rok wcześniej (w kraju 1 448 wobec 1 474). Największą dostępność podmiotów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej odnotowano w województwach: podlaskim (1 210), warmińsko-mazurskim (1 247) i podkarpackim (1 274), natomiast najmniejszą – w pomorskim (1 710), w kujawsko-pomorskim (1 702) i małopolskim (1 559).
- Zapewnienie odpowiedniej dostępności do personelu medycznego, opartej na potrzebach mieszkańców, stanowi jedno z najważniejszych wyzwań współczesnej polityki zdrowotnej. Jednym z czynników ją determinującym są zasoby kadrowe pracujące bezpośrednio z pacjentem⁷. Pod względem liczby lekarzy pracujących według podstawowego miejsca pracy na 10 tys. ludności województwo wielkopolskie zajmowało 12. pozycję w kraju (29,2 wobec 28,8 w 2021 roku). W 2022 roku liczba lekarzy (personel pracujący według podstawowego miejsca pracy) przypadająca na 10 tys. ludności wahała się od 23,8 w województwie lubuskim do 43,1 w mazowieckim, przy średniej dla kraju wynoszącej 34,8. Również mała w województwie wielkopolskim była liczba

⁷ Zmiany metodologiczne. Dane nieporównywalne z danymi sprzed 2021 roku.

pielęgniarek i położnych – na 10 tys. mieszkańców przypadało ich 55,8 (56,0 w 2021 roku) wobec 77,2 w świętokrzyskim i przeciętnej w Polsce na poziomie 64,3.

- Zgodnie z nowym systemem szkolnictwa wyższego i nauki w roku akademickim 2022/2023 na terenie województwa wielkopolskiego funkcjonowało 50 uczelni wraz z filiami, co stanowiło 10% wszystkich obiektów w kraju i plasowało region na 2. miejscu za mazowieckim. Szkoły wyższe dysponowały 15 768 pracownikami dydaktycznymi, co stanowiło 8,9% nauczycieli akademickich w Polsce (5. miejsce za województwami mazowieckim, małopolskim, śląskim i dolnośląskim).
- Pod względem liczby studentów (113 833 os., 9,3%) województwo zajęło 5. miejsce wśród regionów, a w porównaniu do 2021 roku (9,5%) ich odsetek nieznacznie zmniejszył się. W przeliczeniu na 10 tys. ludności przypadało 326 studentów uczelni (330 w roku 2021/2022), a więc więcej niż przeciętnie w Polsce (324). Odsetek studentów (bez cudzoziemców) studiujących na kierunkach technicznych i przyrodniczych (zgodnie z klasyfikacją ISCED-F 2013) w roku akademickim 2022/2023 wyniósł 22,7%, tak samo jak w 2021 roku i kształtował się nieco poniżej średniej ogólnopolskiej – 22,9%.
- Liczba uczestników studiów doktoranckich oraz słuchaczy studiów podyplomowych na 1 000 ludności wynosiła 2,7 (2,9 w 2021 roku), podczas gdy średnio w kraju – 4,4 (4,8 w 2021 roku). W 2022 roku w szkołach doktorskich w województwie wielkopolskim kształciło się 8,4% wszystkich uczestników, a region zajął 6. miejsce w kraju za mazowieckim, małopolskim, łódzkim, dolnośląskim i śląskim, w których odsetek ten wynosił od 24,3% do 8,4%.
- Osoby dorosłe (w wieku 25-64 lata) uczestniczące w kształceniu lub szkoleniu w 2022 roku stanowiły 6,4% ogółu ludności województwa (w kraju – 7,6%), co w stosunku do poprzedniego roku oznacza wzrost o 2,5 p.p. Dla Poznania odsetek takich osób wyniósł 15,1% (wzrost o 5,7 p.p.).

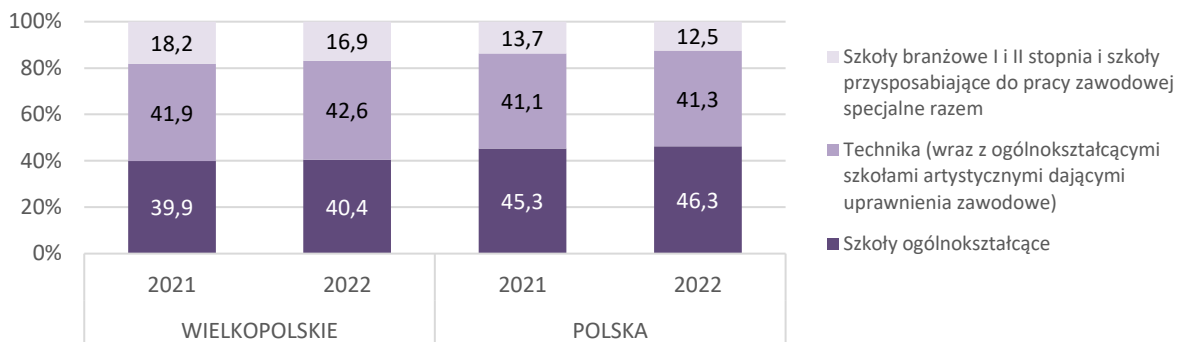
Mapa 6. Uczestnictwo osób dorosłych w kształceniu lub szkoleniu w 2022 roku

Opracowanie WROT

- W roku szkolnym 2022/2023 do szkół ponadpodstawowych uczęszczało 173 508 uczniów. Najwięcej z nich uczyło się w technikach (wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe) (42,6%) oraz w szkołach ogólnokształcących (40,4%). Uczniowie zawodowych szkół branżowych I i II stopnia oraz szkół przysposabiających do pracy stanowili 16,9% ogółu uczniów szkół ponadpodstawowych, a odsetek ten w ciągu ostatniego roku uległ zmniejszeniu na rzecz pozostałych typów szkół.

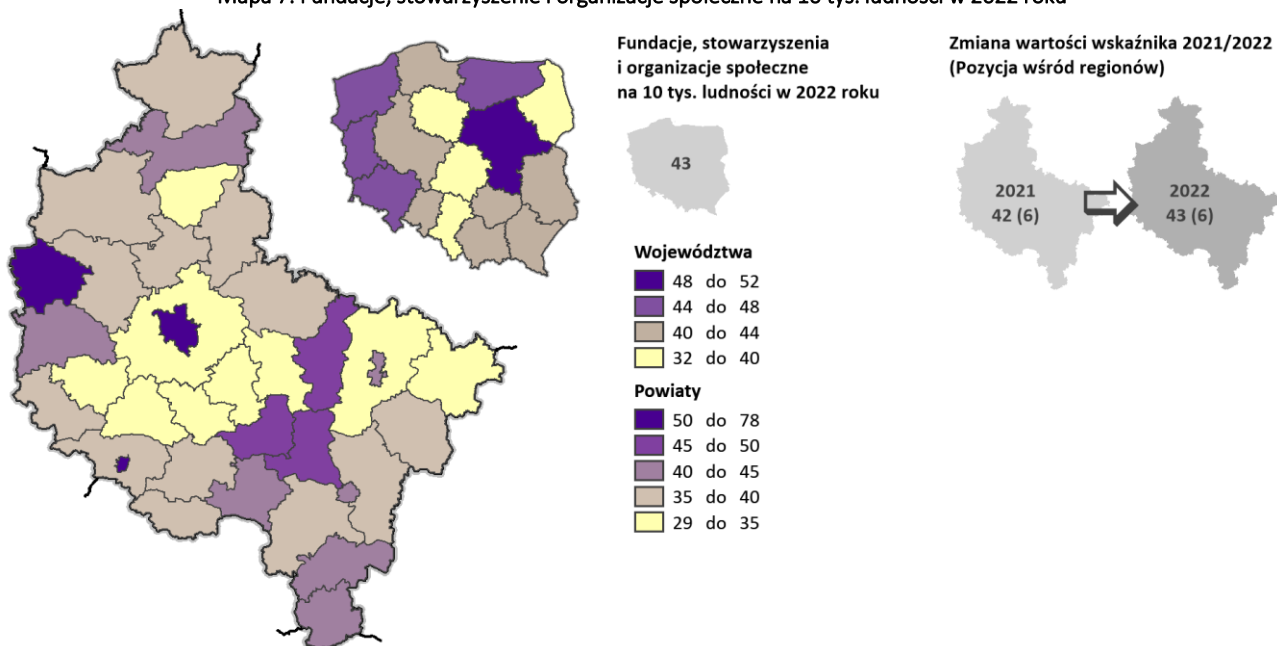
Wykres 3. Uczniowie szkół ponadpodstawowych w latach 2021 i 2022 (rok szkolny 2021/2022 i 2022/2023)

Opracowanie WROT

- Wśród absolwentów branżowych szkół I stopnia w 2022 roku (bez szkół specjalnych) najliczniejszą grupę stanowili kończący naukę na kierunkach (zgodnie z klasyfikacją ISCED-F 2013) inżynierijno-technicznych (40,6% wobec 42,2% w kraju) oraz usług dla ludności (20,9% wobec 25,3%). Te podgrupy kierunków w 2021 roku były również popularne wśród kończących naukę w technikach, jednak w 2022 roku obok kierunków inżynierijno-technicznych (20,4% wobec 22,2% w kraju) dominowały również kierunki w zakresie technologii informacyjnych (19,2%; w kraju 21,5%). Usługi dla ludności obejmowały z kolei 15,0% absolwentów w regionie oraz 18,3% w kraju. Jedyną grupą, w której udział absolwentów był wyższy w regionie niż w kraju, były kierunki związane z biznesem i administracją (17,5% wobec 14,3% w kraju).
- W 2022 roku na 10 tys. ludności przypadały 43 fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne, tj. tak samo jak przeciętnie w Polsce oraz więcej niż rok wcześniej (42). Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano w Poznaniu (77) i Lesznie (53) oraz w powiecie międzychodzkiem (50), a najniższą w powiatach grodziskim (29) i poznańskim (30).

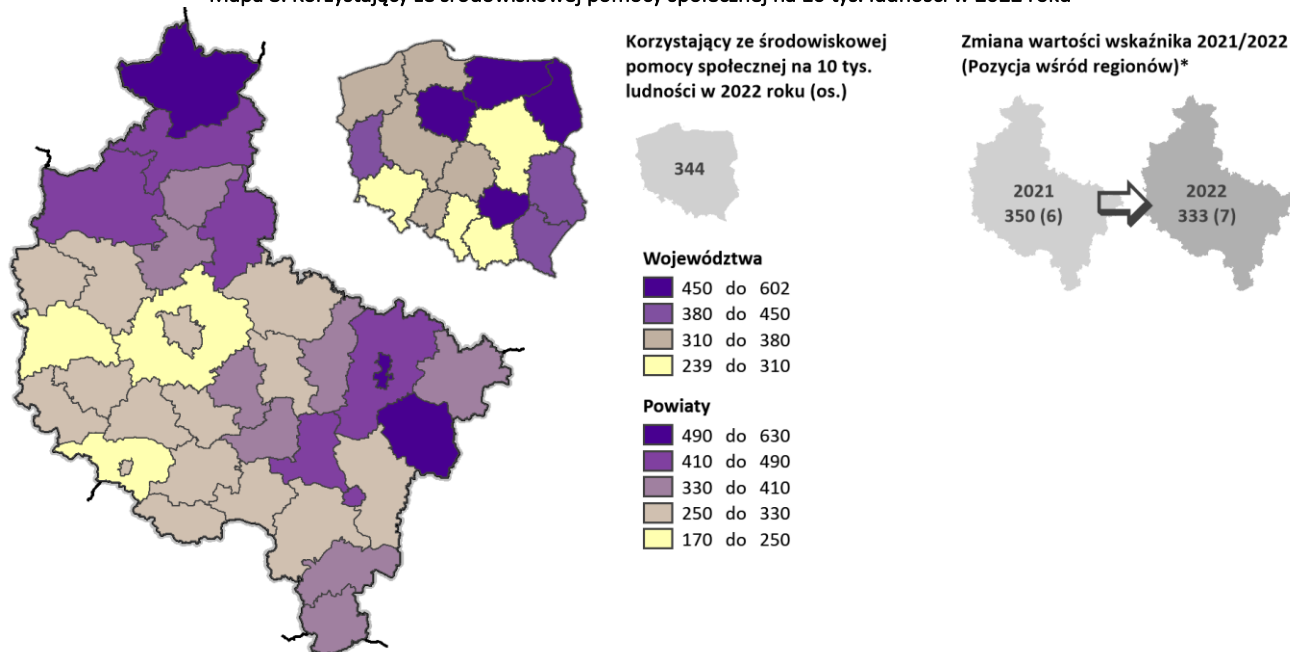
Mapa 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności w 2022 roku

Opracowanie WROT

- W 2022 roku zarejestrowano 671 nowych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych, co stanowiło 4,4% wszystkich tego typu jednostek ujętych w rejestrze REGON. Odsetek nowych jednostek był niższy od średniej krajowej (4,9%), ale większy niż rok wcześniej (3,8%).
- W przypadku osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej sytuacja poprawiła się – liczba tych osób w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosiła w 2022 roku 333, tj. mniej niż rok wcześniej (350) i mniej niż średnio w kraju (344). Wśród powiatów najwyższą wartość (ponad 490 osób) miernik ten osiągnął w złotowskim, m. Konin i tureckim, a najniższą (poniżej 250 osób) w poznańskim, leszczyńskim i nowotomyskim.

Mapa 8. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2022 roku⁸

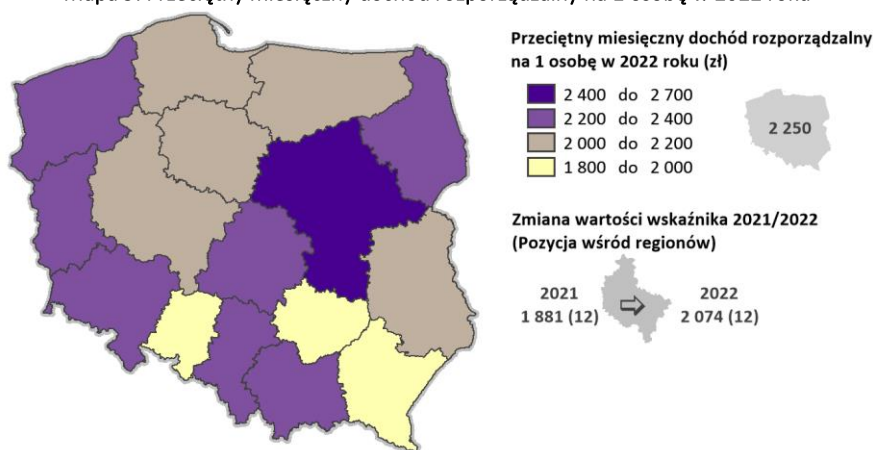

Opracowanie WROT

- Niespełna połowę korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, tj. kobiety w wieku 18-59 lat oraz mężczyźni w wieku 18-64 lata. W 2022 roku ich udział wyniósł 49,9% (w kraju 52,5%) i w stosunku do poprzedniego roku zmniejszył się o 0,5 p.p. Największy odsetek zanotowano w powiatach m. Konin (59,7%) oraz pleszewskim (56,2%), natomiast najmniejszym charakteryzowały się powiaty: m. Poznań (44,4%) i kępiński (44,6%).
- Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w latach 2021-2022 uległ zwiększeniu z 1 880,91 do 2 074,11 i kształtował się na poziomie niższym niż średnio w kraju (2 249,79 zł w 2022 roku). Po jednorazowym spadku wartości wskaźnika w 2020 roku (wywołanym pandemią koronawirusa) utrzymuje się coroczna tendencja jego wzrostu.

⁸ Wskaźnik oznaczony znakiem * ma charakter destymulacyjny, co oznacza, że wysoka wartość wskaźnika lub jej wzrost oznacza sytuację niekorzystną, a niska wartość wskaźnika lub jej spadek oznacza sytuację korzystną.

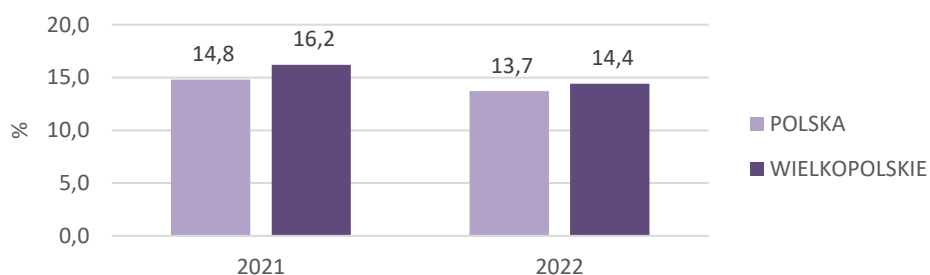
Mapa 9. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w 2022 roku

Opracowanie WROT

- W 2022 roku wartość wskaźnika zasięgu ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych⁹ wynosiła 14,4%, tj. więcej niż w kraju – 13,7%. Wielkopolska uplasowała się tym samym na 10. pozycji wśród województw. Zarówno w Polsce, jak i w regionie, odnotowano spadek wartości wskaźnika w porównaniu z 2021 rokiem, jednak w województwie był on większy (spadek o 1,1 p.p. w kraju, i o 1,8 p.p. w regionie).

Wykres 4. Wskaźniki zasięgu ubóstwa w gospodarstwach domowych w latach 2021-2022

Opracowanie WROT

- Wskaźnik zaspokojenia miejsc w domach pomocy społecznej (DPS)¹⁰ wynosił w 2022 roku 78,2% (w kraju 76,7%) i wzrósł w stosunku do 2021 roku o 0,3 p.p. Najwyższe wartości wskaźnika (powyżej 95%) odnotowano w powiatach: kaliskim, kępińskim, kolskim, m. Konin, międzychodzkiem, ostrzeszowskim, szamotulskim, śremskim, wrzesińskim, natomiast najniższe (na poziomie poniżej 60%) – w powiatach: ostrowskim, poznańskim, w Lesznie i Poznaniu. W 6 powiatach (grodziskim, leszczyńskim, nowotomyskim, obornickim, średzkim i złotowskim) nie funkcjonowały DPS.

⁹ Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych – procent osób, których dochód ekwiwalentny do dyspozycji (po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych) jest niższy od granicy ubóstwa ustalonej na poziomie 60% mediany rocznych ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji w danym kraju.

¹⁰ Wskaźnik jest wyliczany jako stosunek liczby osób umieszczonych (w danym roku) do sumy osób umieszczonych i oczekujących (w tym samym roku)*100%. Jego wartość w latach 2019 i 2022 wynosiła odpowiednio 62% i 78%. Gdyby wartość wskaźnika wynosiła 100% oznaczałoby to, że 100% osób z listy oczekujących na miejsce w DPS zostało umieszczonych w tych placówkach. Pomimo wolnych miejsc w wielkopolskich DPS, nadal pewna liczba osób oczekuje na miejsce w DPS (w 2022 roku 291 os. oczekiwało na miejsce w DPS w województwie wielkopolskim).

- W 2022 roku¹¹ liczba zwiedzających muzea i oddziały na 1 000 ludności wyniosła w Wielkopolsce 285,9 osób, podczas gdy w 2021 roku było to 197,8 osób (wzrost o 44,5%). Liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 ludności wyniosła 150,2 osoby w stosunku do 67,4 osób w 2021 roku (wzrost o 122,8%). Ograniczony w wyniku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego zakres korzystania z dóbr kultury i dziedzictwa narodowego stopniowo wraca do stanu sprzed pandemii. Dla porównania w 2019 roku, tj. w roku poprzedzającym wprowadzenie wielu ograniczeń funkcjonowania instytucji, liczba zwiedzających muzea i oddziały na 1 000 ludności wyniosła 346,0 osób a liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 ludności wyniosła 501,4 osoby.
- W 2022 roku 46 z 93 muzeów oraz 13 z 14 teatrów i instytucji muzycznych przystosowanych było do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (odpowiednio 42 i 12 w 2021 roku). Wśród powyższych obiektów 46 muzeów (40 w 2021 roku) oraz 13 teatrów (12 w 2021 roku) posiadało przystosowane wejścia do budynku a 34 muzeów (31 w 2021 roku) oraz 13 teatrów (11 w 2021 roku) posiadało udogodnienia wewnętrzne.

¹¹ Poczynając od danych za 2020 rok do muzeów zaliczane są wyłącznie muzea, które działają w oparciu o uzgodniony z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego statut bądź regulamin, zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 21 listopada 1996r. o muzeach (Dz. U. z 2022r. poz. 385). Ponadto wskaźniki odnoszące się do liczby ludności od 2020 roku zostały przeliczone zgodnie z bilansem przygotowanym w oparciu o wyniki NSP 2021.

SPOŁECZEŃSTWO

1.2. GOSPODARKA

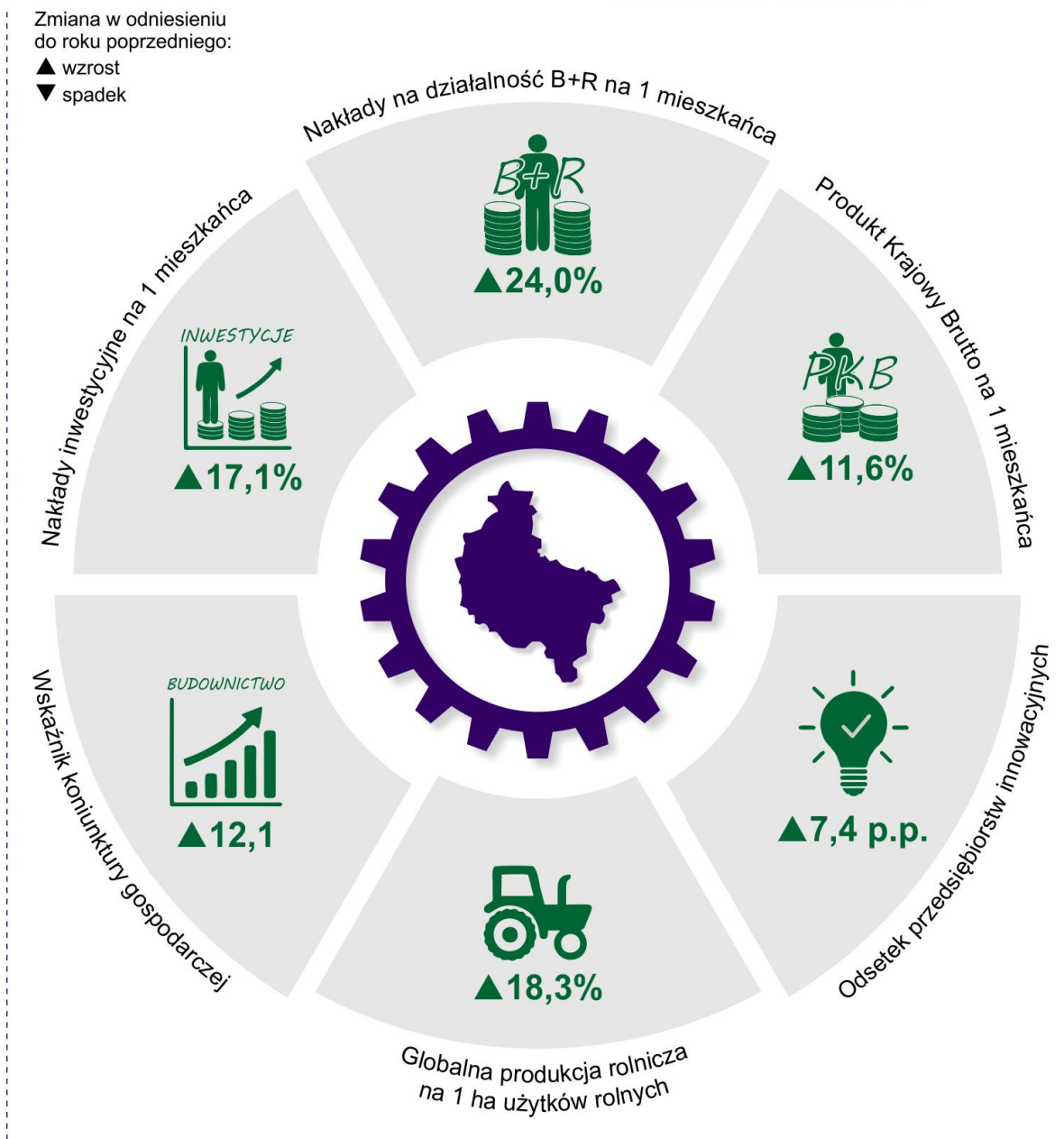
ŚRODOWISKO

KOMUNIKACJA

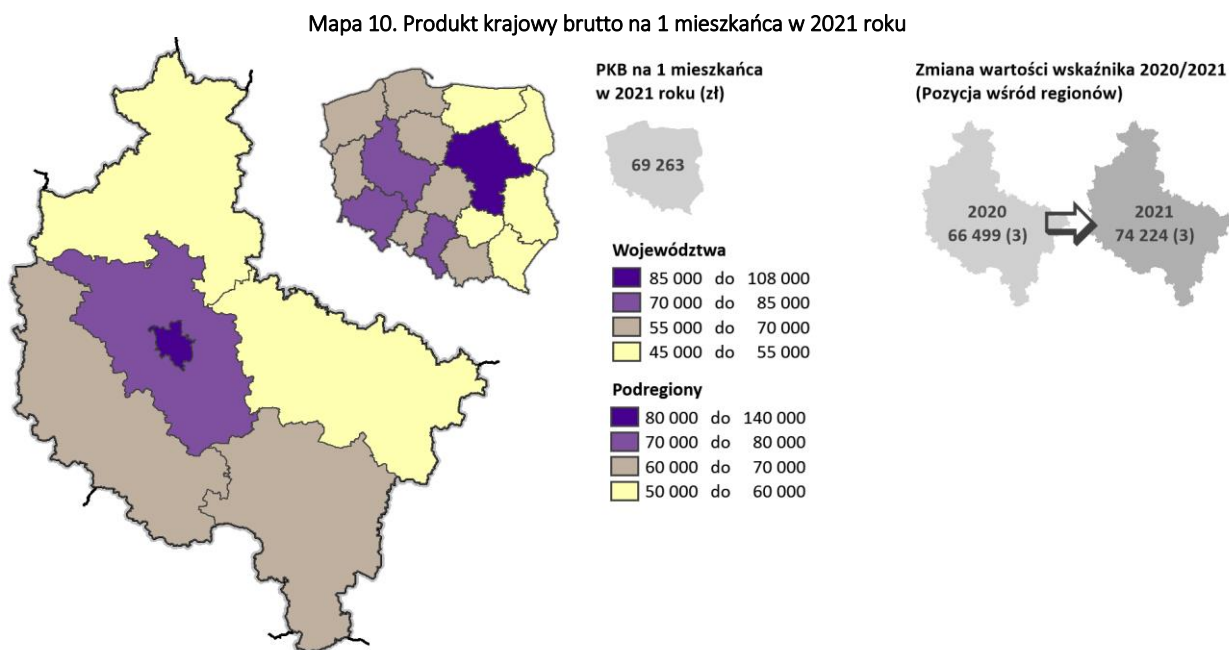

Zmiana w odniesieniu do roku poprzedniego:

- ▲ wzrost
- ▼ spadek

- Wartość wytworzonego produktu krajowego brutto (PKB) w 2021 roku wyniosła 259 958 mln zł i stanowiła 9,9% wartości wytworzonej w kraju. Wartość PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa kształtowała się na poziomie 74 224 zł, tj. wzrosła o 11,6% w stosunku do roku poprzedniego (w kraju wzrost wyniósł 13,1%). W relacji do średniej krajowej (69 263 zł) PKB na 1 mieszkańca stanowił 107,2% a więc znacznie mniej niż w 2020 roku (108,6%).

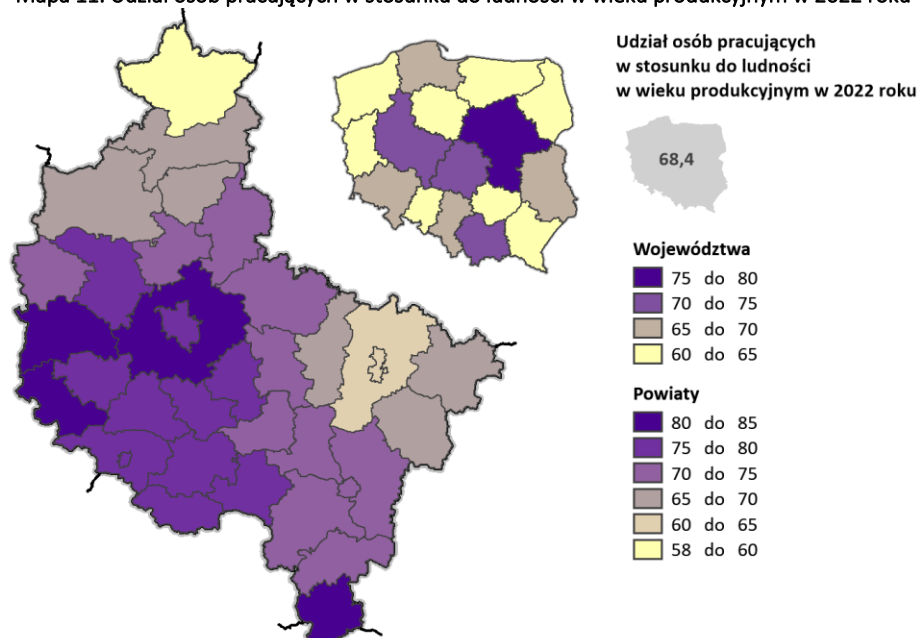
Opracowanie WROT

- Wartość wytworzonego produktu krajowego brutto *per capita* w porównaniu do innych województw plasowała województwo wielkopolskie w 2021 roku na 3. miejscu za mazowieckim (107 711 zł) i dolnośląskim (76 748 zł). Roczna dynamika wzrostu wartości PKB na 1 mieszkańca w 2021 roku wyniosła 112 (14. pozycja w kraju), podobnie jak w województwie podlaskim i łódzkim, ale więcej niż w mazowieckim (111).
- PKB na 1 mieszkańca w podregionach był mocno zróżnicowany – najwyższy w Poznaniu (139 005 zł), następnie w podregionach: poznańskim (77 564 zł), kaliskim i leszczyńskim (61 701 zł). Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w podregionach: pilskim (51 079 zł) i konińskim (53 471 zł). Dynamika wzrostu wartości wskaźnika PKB na 1 mieszkańca w stosunku do roku poprzedniego była najbardziej wyraźna w Poznaniu, osiągając 115. Następnie dla podregionu kaliskiego i leszczyńskiego wynosiła 111, dla pilskiego i poznańskiego – 110. Najniższą wartość dynamiki w województwie odnotowano w podregionie konińskim, gdzie wyniosła ona 109.
- Według wstępnego szacunku w 2022 roku wartość wytworzonego PKB na 1 mieszkańca wyniosła w województwie wielkopolskim 85 867 zł, a roczna dynamika wzrostu wartości wskaźnika wyniosła 116. Dynamika była niższa niż średnio w kraju (117) oraz w województwach: pomorskim (121), dolnośląskim (119), mazowieckim (119), śląskim (119), podlaskim (118), kujawsko-pomorskim (117), lubuskim (117), lubelskim (116).
- Według parytetu siły nabywczej (ang. purchasing power standard – PPS) PKB na 1 mieszkańca w odniesieniu do średniej Unii Europejskiej (UE27=100%) w województwie wielkopolskim w 2021 roku wyniósł 83% (27 300 PPS), tj. więcej niż średnio w Polsce – 77% (25 200 PPS). Dynamika tego

wskaźnika w stosunku do 2016 roku wyniosła 129,4 i była niższa niż w kraju (130,6) oraz wyższa niż średnio w UE27 (116,0).

- W 2022 roku liczba osób pracujących w gospodarce narodowej według siedziby pracy głównej¹² w województwie wielkopolskim wynosiła 1 696 456. Tym samym region zajął 2. pozycję w kraju. Największą liczbę osób zatrudnionych odnotowano w województwie mazowieckim (3 171 982), natomiast za Wielkopolską uplasowały się województwa śląskie (1 614 982) i małopolskie (1 391 982). Najniższą liczbę pracujących odnotowano w województwach: opolskim (307 737) oraz lubuskim (325 263).
- W 2022 udział osób pracujących w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym¹³ wynosił 74,5% przy średniej krajowej wynoszącej 68,4%. Wśród województw wyższe niż w Wielkopolsce wartości wskaźnika odnotowano jedynie w województwie mazowieckim (75,3%). W układzie powiatów najwyższy udział (powyżej 80,0%) odnotowano w poznańskim, wolsztyńskim, nowotomyskim oraz kępińskim, natomiast najniższy (poniżej 60,0%) w powiecie złotowskim.

Mapa 11. Udział osób pracujących w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w 2022 roku

Opracowanie WROT

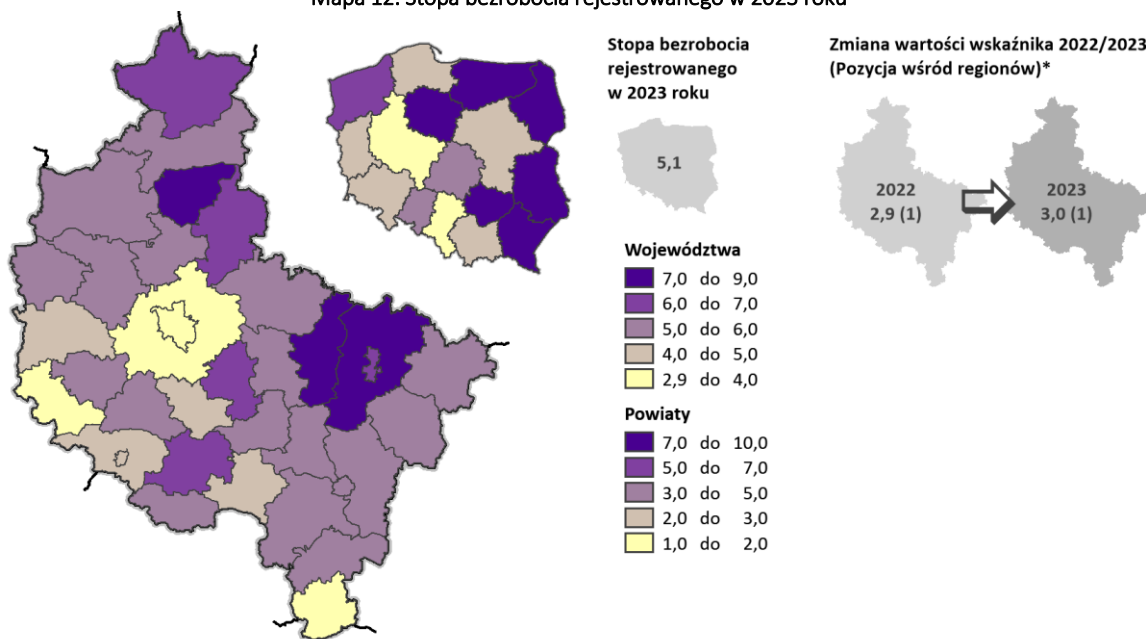
- Wskaźniki zatrudnienia w 2022 roku w województwie wynosiły: 59,1% dla ludności ogółem w wieku 15-89 lat oraz 80,3% dla ludności w wieku produkcyjnym. W obu przypadkach były one wyższe niż średnio w kraju – odpowiednio o 2,8 p.p. i 2,5 p.p.
- W lutym 2024 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa wyniosła 51,8 tys. os. tj. o 971 os. (1,9%) więcej niż przed rokiem. Kobiety stanowiły 57,4% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (wobec 57,8% w lutym 2023 roku).
- Stopa bezrobocia rejestrowanego kształtowała się w 2023 roku na poziomie 3,0% i była o 0,1 p.p. wyższa niż przed rokiem oraz o 0,2 p.p. wyższa niż w 2019 roku (tj. w okresie przed wystąpieniem

¹² Po zmianach metodologicznych GUS dane dostępne od 2022 roku.

¹³ Po zmianach metodologicznych GUS dane dostępne od 2022 roku.

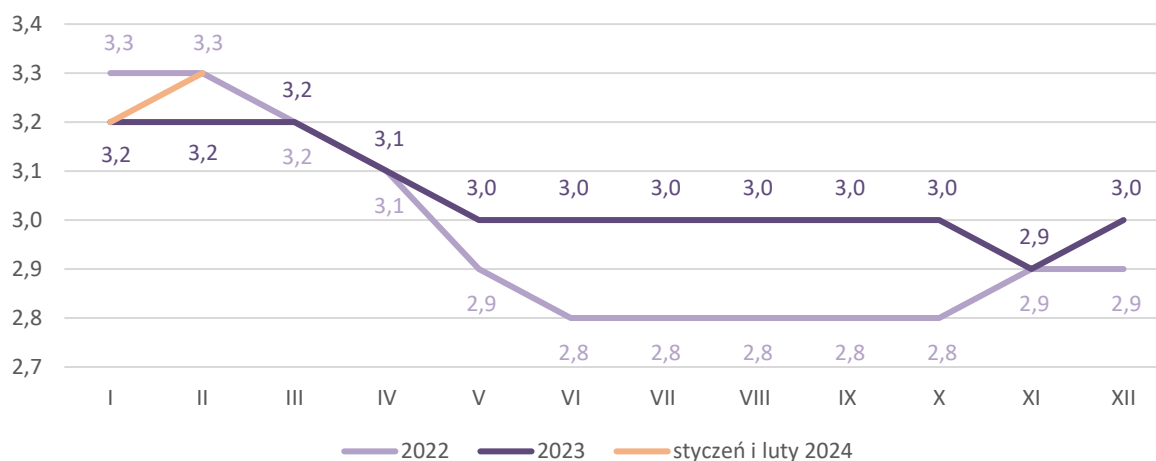
pandemii COVID-19). Wskaźnik dla województwa nadal pozostawał najniższy w kraju (średnia w Polsce wyniosła 5,1%). Natężenie bezrobocia jest zróżnicowane terytorialnie – najniższe charakteryzowało powiaty m. Poznań i poznański (po 1,0%), kępiński (1,6%) i wolsztyński (1,9%), a najwyższe (powyżej 7,0%) powiaty koniński, chodzieski i słupecki. W większości powiatów odnotowano wzrost wartości wskaźnika w porównaniu do 2022 roku przy czym największy w powiatach: pilskim (o 0,6 p.p.), chodzieskim i kolskim (o 0,5 p.p.). Spadek stopy bezrobocia w tym okresie nastąpił w powiatach: wrzesińskim (o 0,5 p.p.), pleszewskim (o 0,4 p.p.), konińskim i m. Konin (o 0,3 p.p.), kaliskim, kępińskim, międzychodzkiem, obornickim, średzkim i m. Kalisz (o 0,2 p.p.) oraz krotoszyńskim i śremskim (o 0,1 p.p.).

Mapa 12. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 roku¹⁴

Opracowanie WROT

Wykres 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Wielkopolsce według miesięcy w latach 2022-2024

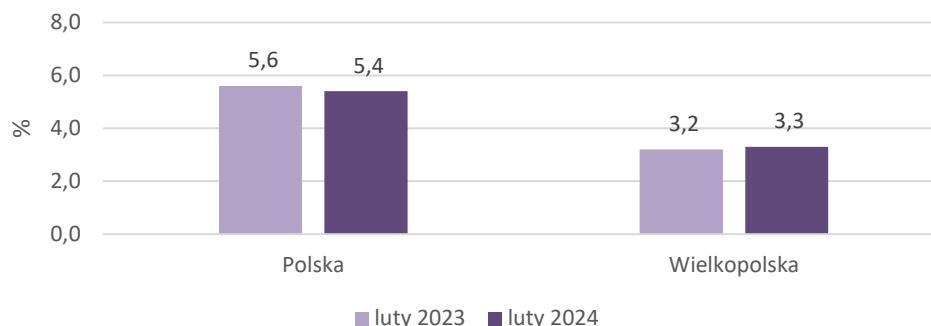

Opracowanie WROT

¹⁴ Dla wskaźników oznaczonych znakiem * ustalono kolejność, rozpoczynając od liczby najmniejszej; w pozostałych przypadkach – rozpoczynając od liczby największej.

- Według stanu na luty 2023 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w Wielkopolsce kształtowała się na poziomie 3,2% i była o 2,4 p.p. niższa niż w skali kraju. W lutym 2024 roku wskaźnik dla województwa wyniósł 3,3%. Był on jednocześnie o 2,1 p.p. niższy niż przeciętnie w kraju.

Wykres 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce i Wielkopolsce w lutym w latach 2023 i 2024

Opracowanie WROT

- Wyniki badania Barometr zawodów¹⁵ na rok 2024 wskazują, że drugi rok z rzędu w województwie wielkopolskim zmniejsza się liczba zawodów deficytowych, osiągając rekordowo niski poziom w historii – z ogólnej listy 168 zawodów wytypowano 33 zawody deficytowe (o 3 mniej niż w 2023 roku). W ponad połowie powiatów¹⁶ w regionie 32 zawody zostały uznane za deficytowe (35 w 2023 roku), w ponad 70% powiatów – 16 zawodów. W klasyfikacji najczęściej występujących zawodów deficytowych w 2024 roku w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano utrzymanie się 13 zawodów. Największe braki kadry zarówno w 2024 roku jak i 2023 odnotowano w specjalizacjach tj. pielęgniarce i położne (deficyt szacowany we wszystkich 31 powiatach w województwie; w 31 w 2023 roku), kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych (w 30 powiatach; w 31 w 2023 roku) oraz psychologów i psychoterapeuci (w 30 powiatach; w 27 w 2023 roku). Wśród specjalizacji dominujących w 2023 roku, których deficyt nie został wskazany w 2024 roku, znajdowały się: nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących (25), robotnicy budowlani (24), ślusarze (24) oraz operatorzy obrabiarek skrawających (23). Natomiast, nowymi zawodami dołączającymi do tej grupy w 2024 roku były: pracownicy służb mundurowych (29), nauczyciele przedmiotów zawodowych (26) oraz kierowcy autobusów (24).

Tabela 1. Najczęściej występujące zawody deficytowe w województwie wielkopolskim

Zawody, w których jest szacowany deficyt	Liczba powiatów, w których jest szacowany deficyt	
	2023	2024
pielęgniarki i położne	31	31
kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych	31	30
psychologów i psychoterapeuci	27	30
pracownicy służb mundurowych	-	29
lekarze,	28	28
spawacze	29	28
nauczyciele przedmiotów zawodowych	-	26
elektrycy, elektromechanicy i elektrycy;	29	25

¹⁵ Barometr zawodów jest badaniem jakościowym, realizowanym raz w roku (prognozy dla Polski dostępne są od 2016 roku), koordynowanym przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Na poziomie wojewódzkim Barometr koordynują wojewódzkie urzędy pracy, a na poziomie powiatowym – powiatowe urzędy pracy. Narzędzie służy do oceny popularności, perspektyw rozwoju oraz popytu na konkretne zawody na rynku pracy.

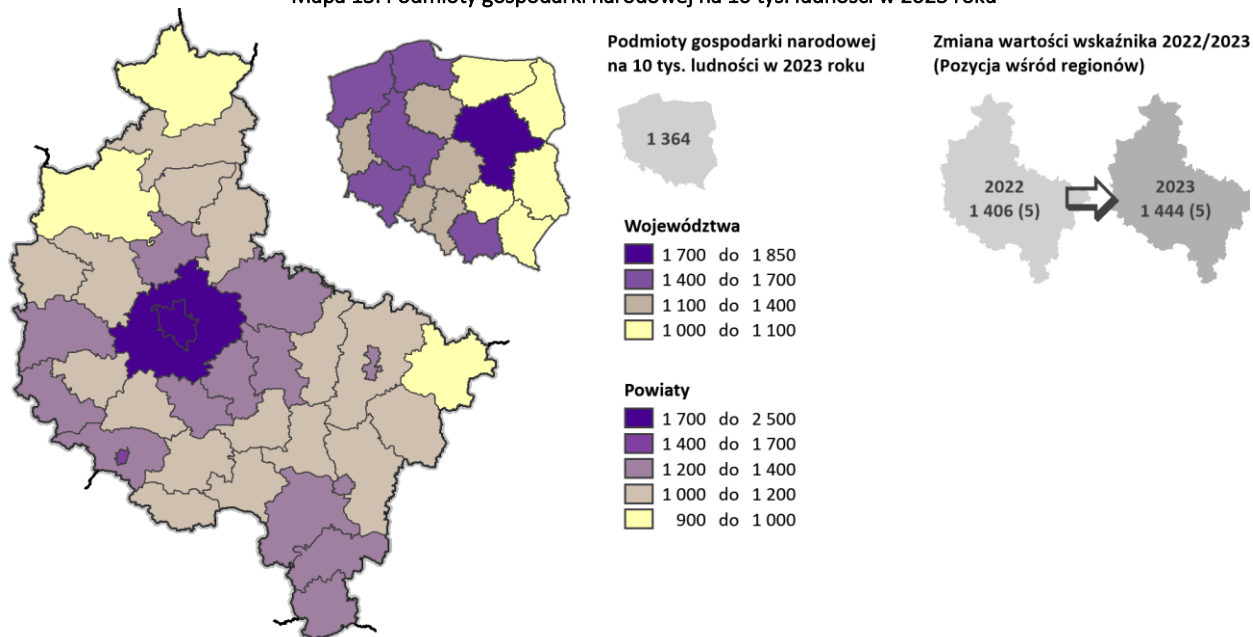
¹⁶ Łączna liczba powiatów województwa wielkopolskiego w ramach badania wynosi 31. W przypadku miast na prawach powiatu, tj.: Kalisza, Konina, Leszna i Poznania eksperci dokonali oceny łącznej dla miasta i powiatu go otaczającego.

operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych	27	25
kierowcy autobusów;	-	24
magazynierzy	29	24
nauczyciele praktycznej nauki zawodu	23	23
dekarze i blacharze budowlani;	23	22
monterzy instalacji budowlanych;	22	22
murarze i tynkarze;	23	22
opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej	23	22

Opracowanie WROT na podstawie: Barometr zawodów. Raport podsumowujący badanie w województwie WIELKOPOLSKIM - dla roku 2023 i 2024. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu.

- Według stanu na koniec grudnia 2023 roku w rejestrze REGON dla województwa wielkopolskiego ujętych było 504,3 tys. podmiotów gospodarki narodowej (9,8% podmiotów w kraju, 3. miejsce), tj. o 2,7% więcej niż przed rokiem. Liczba podmiotów wyrejestrowanych była 1,6 razy niższa od nowopowstałych (36,3 tys.) i wyniosła 22,4 tys., co było wartością wyższą o 7,8% niż przed rokiem.
- W 2023 roku na 10 tys. ludności województwa przypadało 1 444 podmiotów wpisanych do rejestru REGON, a więc o 2,7% więcej niż w 2022 roku (1 406) i więcej niż średnio w kraju (1 364, wzrost o 3,1% od roku 2022). Najwyższe wartości wskaźnika (powyżej 1 700) odnotowano w centralnej części województwa – w Poznaniu i powiecie poznańskim, a najniższe (poniżej 1 000) w powiatach czarnkowsko-trzcianeckim, złotowskim i kolskim.

Mapa 13. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 roku

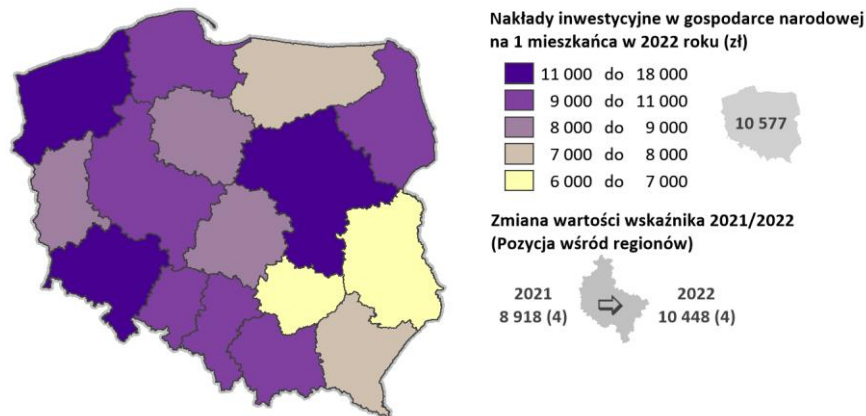
(Przeliczono według liczby ludności w 2022 roku z uwagi na brak dostępnych danych za 2023 rok)

Opracowanie WROT

- Nakłady inwestycyjne poniesione w 2022 roku w województwie wielkopolskim wyniosły 21 688,2 mln zł i były wyższe od poniesionych rok wcześniej o 32,4%. W kraju w 2022 roku wartość nakładów inwestycyjnych zwiększyła się o 18,2% w odniesieniu do poziomu z 2021 roku. Udział województwa w nakładach inwestycyjnych kraju w 2022 roku wyniósł 11,0% i był o 1,2 p.p. wyższy niż rok wcześniej.
- W 2022 roku wartość nakładów inwestycyjnych w gospodarce narodowej województwa per capita zwiększyła się względem 2021 roku o 17,1% i wynosiła 10 448 zł, tj. mniej niż przeciętnie w Polsce

(10 577 zł, wzrost o 17,6%). Natomiast nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca osiągnęły w 2022 roku wartość 6 897 zł, a więc wyższą niż rok wcześniej (5 729 zł) oraz wyższą niż średnio w kraju (6 592 zł). Oscylowały one w granicach od 1 541 zł w powiecie konińskim do 19 733 zł w powiecie krotoszyńskim.

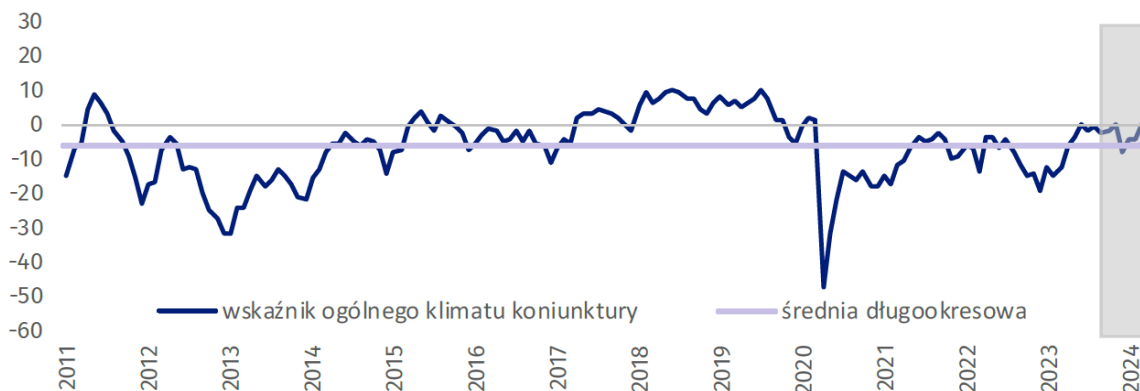
Mapa 14. Nakłady inwestycyjne w gospodarce narodowej na 1 mieszkańca w 2022 roku

Opracowanie WROT

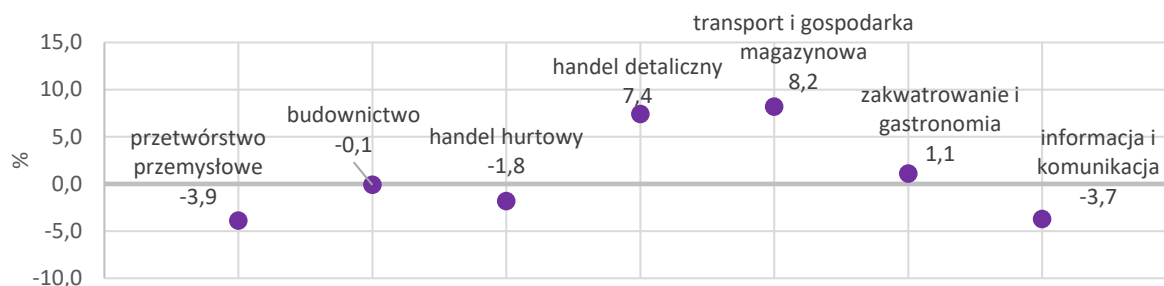
- Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca stanowiła w województwie 107,5% średniej krajowej w 2022 roku i plasowała Wielkopolskę na 4. miejscu za województwami mazowieckim (172,7%), dolnośląskim (126,6%) i śląskim (108,0%).
- W 2024 roku nastąpiła poprawa ogólnego klimatu koniunktury gospodarczej w regionie w sektorze budownictwa. W marcu wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury kształtował się na poziomie -0,1, tj. wyższym niż w lutym (-4,1) i rok wcześniej (-12,2 w marcu 2023 roku).

Wykres 7. Ogólny klimat koniunktury w budownictwie w Wielkopolsce w marcu 2024 roku

Opracowanie na podstawie: Koniunktura gospodarcza, opinie formułowane przez jednostki z siedzibą w województwie WIELKOPOLSKIM – Marzec 2024r. Urząd Statystyczny w Zielonej Górze

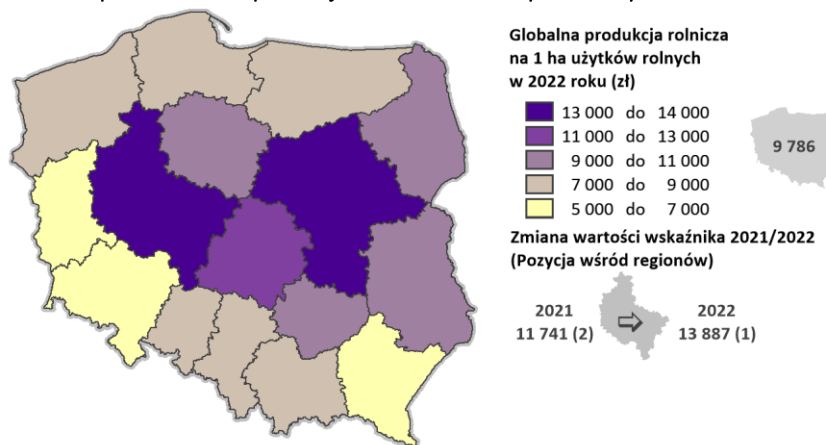
Wykres 8. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury według rodzaju działalności w Wielkopolsce w marcu 2024 roku

Opracowanie na podstawie: Koniunktura gospodarcza, opinie formułowane przez jednostki z siedzibą w województwie WIELKOPOLSKIM – Marzec 2024r. Urząd Statystyczny w Zielonej Górze

- Najniższa wartość wskaźnika ogólnego klimatu koniunktury według rodzaju działalności, w marcu 2024 roku dotyczyła sektorów przetwórstwa przemysłowego (-3,9) oraz informacji i komunikacji (-3,7). Dodatkowo wartości zanotowano jedynie w przypadku sektora transportu i gospodarki magazynowej (8,2), handlu detalicznego (7,4) oraz zakwaterowania i gastronomii (1,1).
- Nakłady na działalność badawczą i rozwojową w województwie w 2022 roku wyniosły 2 881,8 mln zł i były wyższe niż rok wcześniej o 23,8%. Udział województwa w nakładach kraju wyniósł 6,4%. Nakłady wewnętrzne na B+R na 1 mieszkańca w 2022 roku kształtowały się na poziomie 824,2 zł (średnio w kraju – 1 181,7 zł) tj. o 24,0% wyższym niż rok wcześniej (w kraju wzrost o 19,2%). W rankingu województw wielkopolskie uplasowało się na 5. miejscu, podczas gdy rok wcześniej zajmowało miejsce 7. Ponad połowę (51,1%) nakładów na działalność B+R poniesiono w sektorze przedsiębiorstw.
- W 2022 roku średni odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych wynosił 25,5% (w kraju – 32,2%). Wskaźnik charakteryzuje się dużą zmiennością – w porównaniu do roku poprzedniego jego wartość zwiększyła się o 7,4 p.p. (w Polsce o 11,3 p.p.), ale w rankingu województwo przesunęło się z 11. na 12. miejsce. W przypadku przedsiębiorstw z sektora usług odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych wyniósł 22,8%, a w odniesieniu do przedsiębiorstw przemysłowych – 28,1%. Współpracę w zakresie działalności innowacyjnej podjęło w 2022 roku 3,6% przedsiębiorstw z sektora usług oraz 8,5% przedsiębiorstw przemysłowych (więcej niż w 2021 roku odpowiednio o 1,6 p.p. i 4,1 p.p.).
- Podmioty z Wielkopolski w 2022 roku dokonały w Urzędzie Patentowym RP 267 zgłoszeń wynalazków i przyznano im 208 patentów. Na 1 mln mieszkańców regionu przypadło 59,5 udzielonych patentów (w kraju 58,8). Pozwoliło to zająć 7. miejsce wśród województw (rok wcześniej miejsce 10. z wartością wskaźnika 76,2, średnio w kraju – 85,4).
- Globalna produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych wyniosła w 2022 roku 13 887 zł (wzrost o 18,3% względem 2021 roku), a towarowa produkcja rolnicza kształtowała się na poziomie 11 324 zł na 1 ha użytków rolnych (wzrost o 16,3% względem 2021 roku). Były to najwyższe wartości w kraju, a przeciętnie w Polsce wynosiły one odpowiednio 9 786 zł i 7 265 zł.

Mapa 15. Globalna produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych w 2022 roku

Opracowanie WROT

SPOŁECZEŃSTWO GOSPODARKA

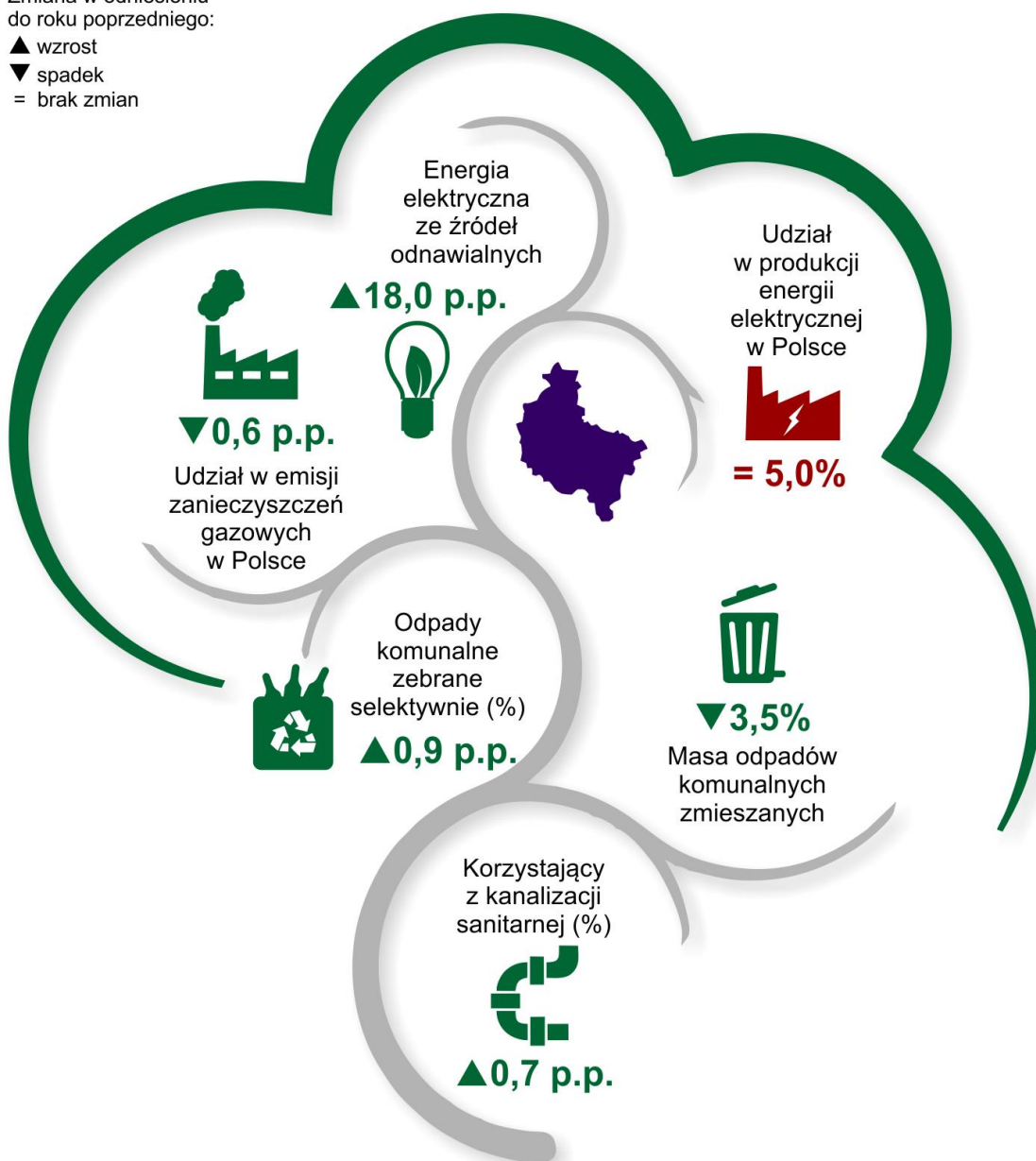
1.3. ŚRODOWISKO

KOMUNIKACJA

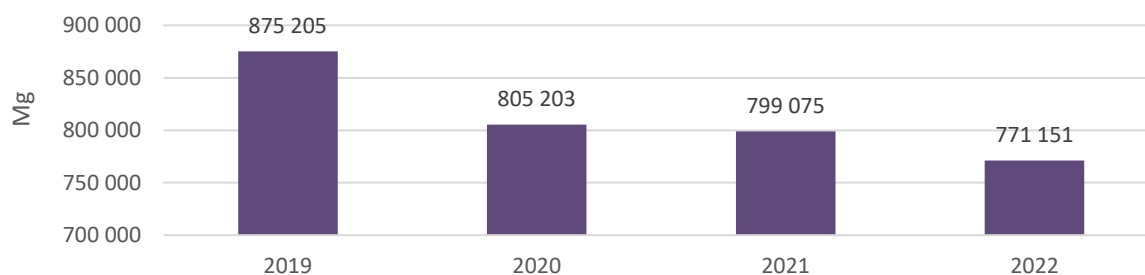
Zmiana w odniesieniu
do roku poprzedniego:

- ▲ wzrost
- ▼ spadek
- = brak zmian

- Elementy środowiska przyrodniczego, stanowiące istotne walory środowiskowe regionu objęte są prawną ochroną. W 2022 roku udział powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej w ogólnej powierzchni województwa nie zmienił się w porównaniu z rokiem poprzednim i wyniósł 29,6% (średnio w kraju 32,3%). Najwyższe wartości wskaźnika (powyżej 60%) odnotowano w powiatach międzychodzkiem, wolsztyńskim i ostrowskim, a najniższe – w m. Kaliszu (0,1%) i powiecie rawickim (1,7%), natomiast w powiatach m. Leszno i grodziskim obszarów chronionych nie odnotowano w ogóle.
- Spośród form ochrony przyrody na terenie regionu wymienić należy¹⁷: parki narodowe (Wielkopolski Park Narodowy oraz Drawieński Park Narodowy – częściowo w granicach województwa), które w 2022 roku obejmowały teren 7 997,6 ha, rezerwy przyrody (4 563,7 ha), użytki ekologiczne (3 516,9 ha), stanowisko dokumentacyjne (0,03 ha) oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe (2 645,1 ha). W 2023 roku Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego administrował 33 obszarami chronionego krajobrazu, które (łącznie z powierzchnią innych form ochrony przyrody położonych na ich terenie) zajmowały powierzchnię 689 573,2 ha, oraz 14 parkami krajobrazowymi o łącznej powierzchni 180 518,8 ha.
- W ramach europejskiej sieci obszarów Natura 2000 na terenie województwa w 2022 roku znajdowały się obszary specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 409 507,3 ha oraz specjalne obszary ochrony siedlisk o powierzchni 244 103,8 ha.
- W 2022 roku 74,1% mieszkańców województwa korzystało z sieci kanalizacji sanitarnej (o 0,7 p.p. więcej niż w 2021 roku), tj. nieco więcej niż średnio w kraju – 72,3%. Największym odsetkiem korzystających z tej sieci charakteryzowały się miasta na prawach powiatu (powyżej 90%), powiaty położone w północnej części regionu – pільski, chodzieski oraz powiat poznański (powyżej 81%), natomiast najmniejszym (poniżej 45%) powiaty kaliski i koniński.
- Zgodnie z danymi Departamentu Korzystania i Informacji o Środowisku UMWW (DSI) masa odpadów komunalnych odebranych i zebranych niesegregowanych (zmieszanych) wyniosła w 2022 roku 771 151 Mg i ulega systematycznemu zmniejszaniu – w porównaniu do roku wcześniejszego zmniejszyła się o 3,5%.

Wykres 9. Masa odpadów komunalnych odebranych i zebranych niesegregowanych (zmieszanych) w latach 2019-2022

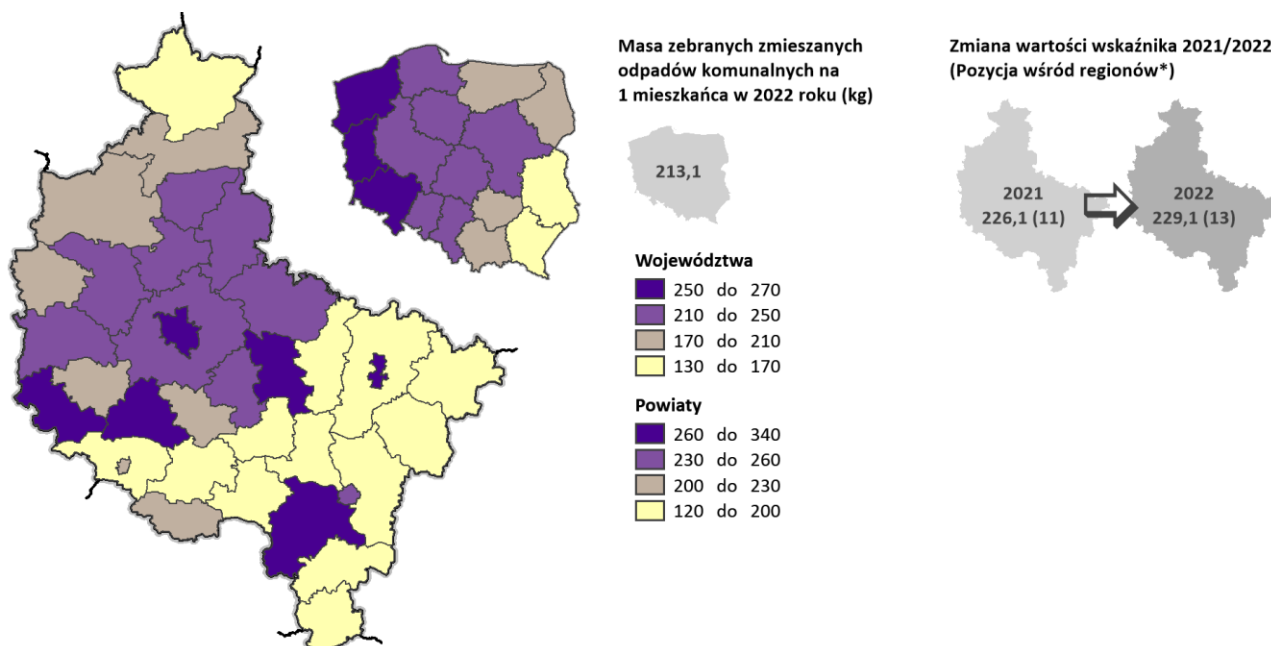
Opracowanie WROT na podstawie danych DSI

- Masa zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku przypadająca na 1 mieszkańca (wg GUS) zwiększyła się o 1,3% w porównaniu z rokiem 2021 i w 2022 wyniosła 229,1 kg (średnio w kraju – 213,1 kg, tj. o 1,7% mniej niż w poprzednim roku). Najwyższe wartości wskaźnika

¹⁷ Na podstawie danych GUS

(powyżej 280 kg) odnotowano w powiatach m. Konin i m. Poznań, a najniższe (poniżej 150 kg) – w kaliskim i słupeckim.

Mapa 16. Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2022 roku¹⁸

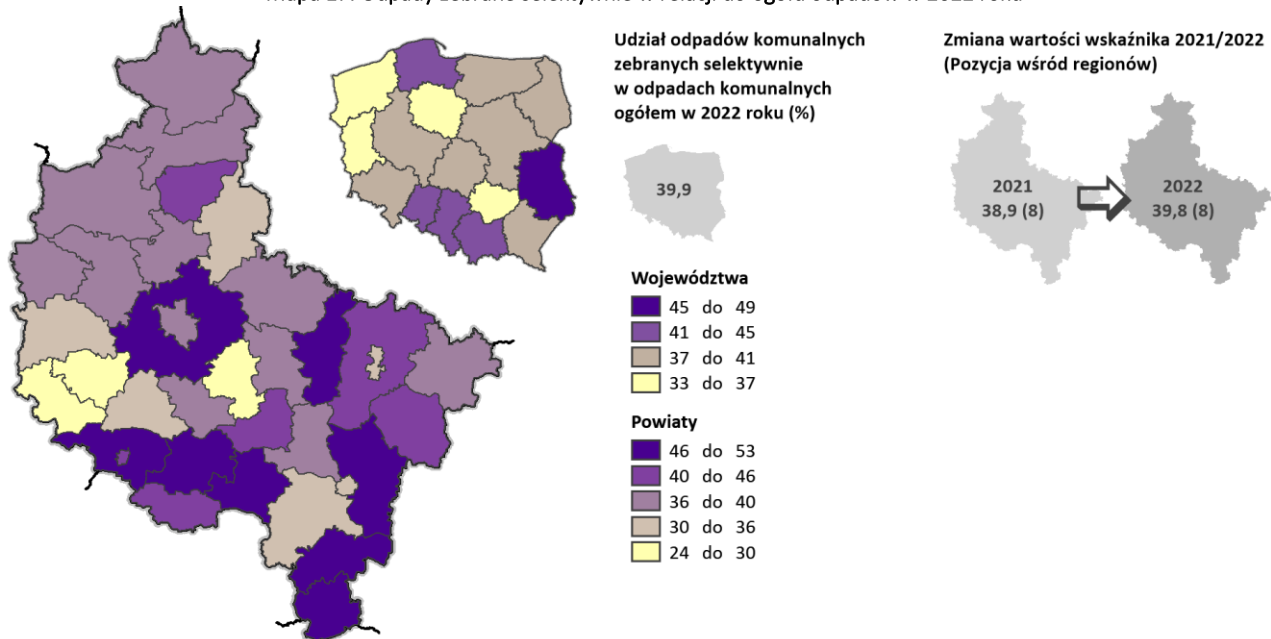

Opracowanie WROT

- Wg GUS w 2022 roku 530,0 tys. t odpadów komunalnych zostało zebranych selektywnie (o 25,2 tys. t więcej niż rok wcześniej). W przeliczeniu na 1 mieszkańca ich ilość wyniosła 151,7 kg, a w ciągu ostatniego roku wzrosła o 7,5 kg. Na poziomie kraju wartość wskaźnika była niższa (142,0), a w ciągu roku zanotowano spadek na poziomie 1,5 kg. Odpady zebrane selektywnie stanowiły 39,8% odpadów komunalnych ogółem w Wielkopolsce, tj. na poziomie średniej w kraju – 39,9%. Różnica wartości wskaźnika w ciągu ostatniego roku na poziomie kraju wyniosła 0,1 p.p. a regionu – 0,9 p.p. Najwyższymi wartościami wskaźnika (powyżej 50%) odznaczały się powiaty: kępiński, krotoszyński i kaliski, natomiast najniższymi (poniżej 30%) – średzki, grodziski i wolsztyński.

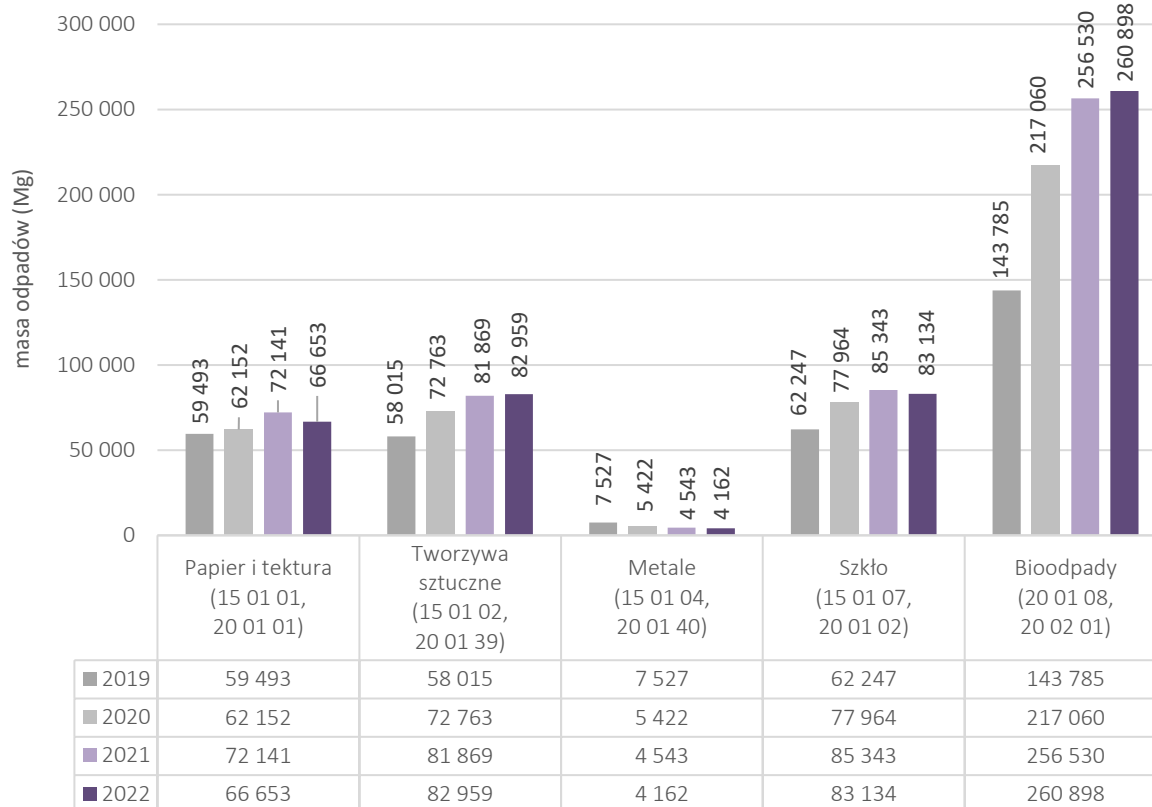
¹⁸ Wskaźnik oznaczony znakiem * ma charakter destymulacyjny, co oznacza, że wysoka wartość wskaźnika lub jej wzrost oznacza sytuację niekorzystną, a niska wartość wskaźnika lub jej spadek oznacza sytuację korzystną.

Mapa 17. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2022 roku

Opracowanie WROT

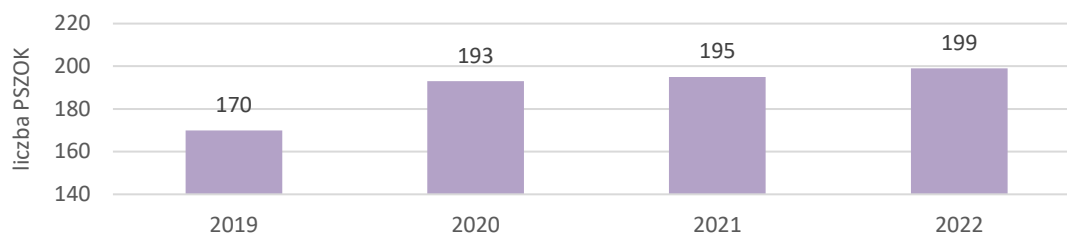
Wykres 10. Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych w podziale na rodzaje odpadów w latach 2019-2022

Opracowanie WROT na podstawie danych DSI

- Na terenie województwa w 2022 roku znajdowało się 199 Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), tj. o 4 więcej niż przed rokiem oraz o 29 więcej niż w 2019 roku (dane DSI). Największą ich liczbę (dane GUS) odnotowano w powiatach poznańskim (15) i konińskim (15), natomiast najmniej (po 1) – w Kaliszu i Lesznie.

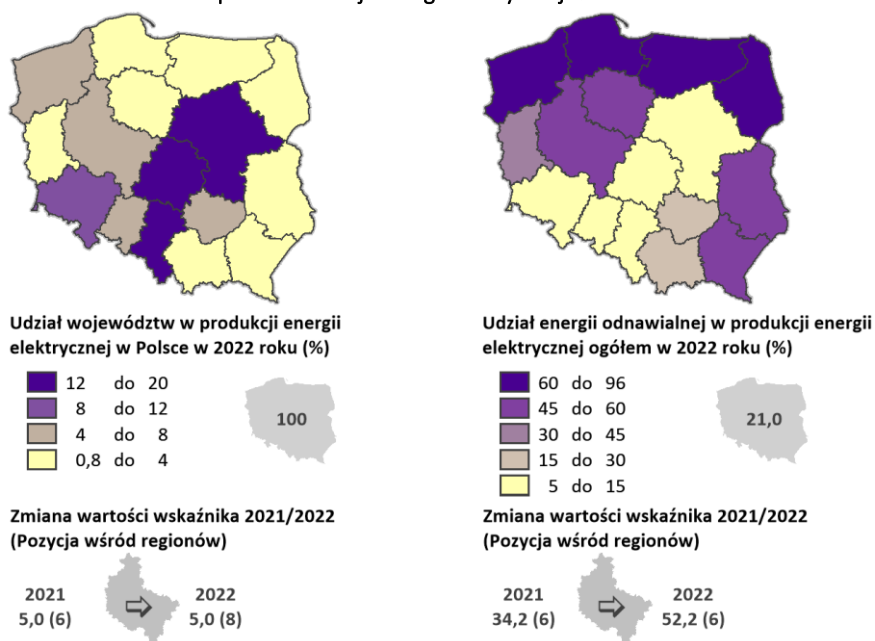
Wykres 11. Liczba PSZOK w latach 2019-2022

Opracowanie WROT na podstawie danych DSI

- W ciągu roku zlikwidowano 833 dzikie wysypiska (656 w 2021 roku), z których łącznie zebrano 1,2 tys. ton odpadów komunalnych (5,3 tys. ton w 2021 roku). Na koniec 2022 roku odnotowano istnienie 43 nielegalnych (tj. dzikich) wysypisk (55 w 2021 roku).
- Ilość wyprodukowanej w województwie energii elektrycznej w 2022 roku stanowiła 5,0% ogólnej produkcji w Polsce i w ciągu roku nie uległa zmianie. Z odnawialnych źródeł energii pochodziło 52,2% wyprodukowanej w tym okresie energii elektrycznej, tj. więcej niż przeciętnie w kraju – 21,0%. Wartość wskaźnika znacząco wzrosła w stosunku do 2021 roku – o 18,0 p.p. (w kraju o 4,0 p.p.).

Mapa 18. Produkcja energii elektrycznej w 2022 roku

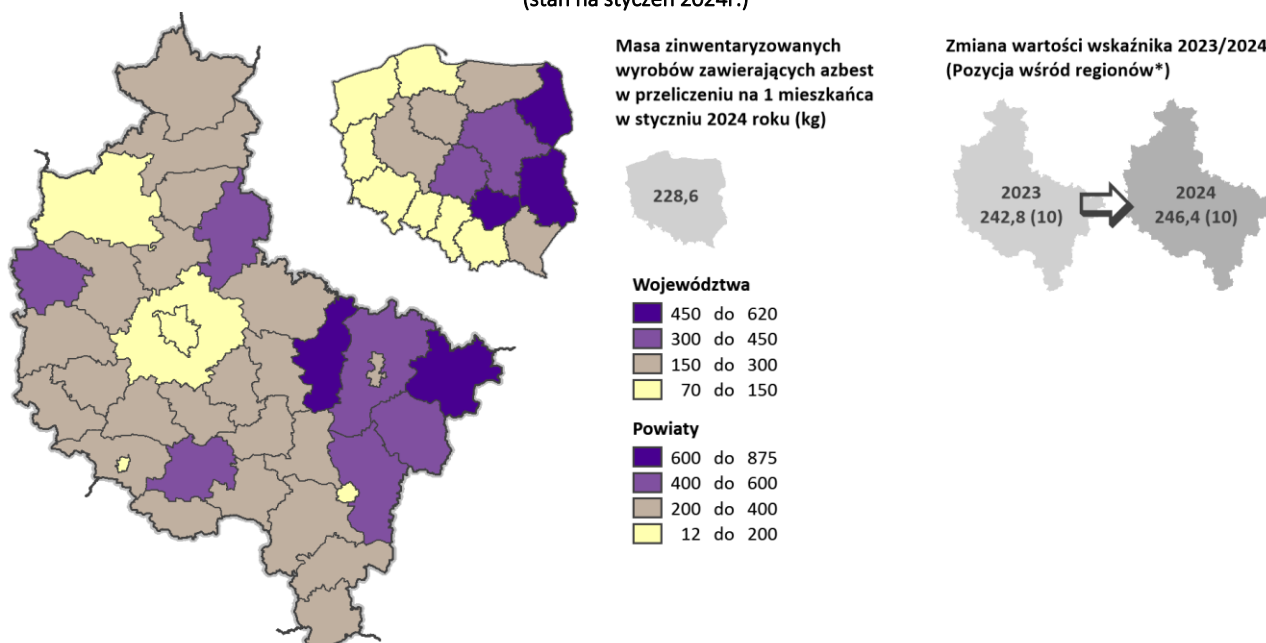
Opracowanie WROT

- Według danych Urzędu Regulacji Energetyki największy przyrost mocy zainstalowanej instalacji OZE w regionie między 2021 rokiem a 2022 rokiem odnotowano dla takich rodzajów OZE jak: energia promieniowania słonecznego (244,0 MW), energia z biomasy (115,4 MW) oraz energia wiatru (97,9 MW), przy czym (poza hydroenergią) pozostałe rodzaje energii odnawialnej odnotowały przyrost nie większy niż 5,5 MW. Przedstawiając rozkład przestrzenny przyrostu mocy zainstalowanej instalacji OZE według wielkopolskich powiatów, w analizowanym czasie największe przyrosty mocy zaobserwowano w 2 powiatach Wielkopolski Wschodniej, tj. w mieście Konin (117,5 MW) w zakresie energii z biomasy i energii słonecznej, powiecie konińskim (29,1 MW)

w ramach energii wiatru i energii słonecznej oraz w powiecie wągrowieckim (28,8 MW) w zakresie energii wiatru oraz energii słonecznej.

- Masa zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest¹⁹ (tj. zabudowanych jako pokrycia dachowe i elewacje) w przeliczeniu na 1 mieszkańca²⁰, według stanu na 10 stycznia 2024 roku, wynosiła 246,4 kg. Była to wartość wyższa niż w styczniu 2023 roku (242,8 kg) i wyższa niż średnio w kraju (228,6 kg). Najwięcej tego typu wyrobów odnotowano w powiatach położonych we wschodniej części regionu, tj. słupeckim (874,8 kg) oraz kolskim, tureckim i konińskim (ponad 500 kg). Odsetek unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest wynosił 18,7% (15,9% w styczniu 2023 roku) i kształtował się na poziomie od około 10% w powiatach kościańskim, m. Konin, chodzieskim, jarocińskim i ostrzeszowskim do ponad 30% w powiatach m. Leszno, kępińskim, m. Kalisz, złotowskim i poznańskim.

Mapa 19. Masa zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na 1 mieszkańca (stan na styczeń 2024r.)²¹

Opracowanie WROT

- Emisja substancji do powietrza z instalacji, których funkcjonowanie, ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej w niej działalności, może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych, albo środowiska jako całości, rozpatrywana jest jako emisja gazów i pyłów. W 2022 roku, ze zewidencjonowanych przez GUS zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska z terenu województwa wielkopolskiego, do powietrza wyemitowanych zostało 1 353 Mg substancji pyłowych. Wielkopolska nie należy do dużych emiterów w kraju, w 2022 roku emisja wyniosła 6,7% emisji ogółem, a największa wystąpiła w województwach śląskim – 17,5%, mazowieckim – 9,1%, kujawsko-pomorskim – 9,1% i łódzkim – 7,7%. W stosunku do roku poprzedniego emisja w Wielkopolsce uległa zwiększeniu o 0,1 p.p. Niezmiennie największym

¹⁹ Na podstawie danych z Bazy azbestowej (<https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/>)

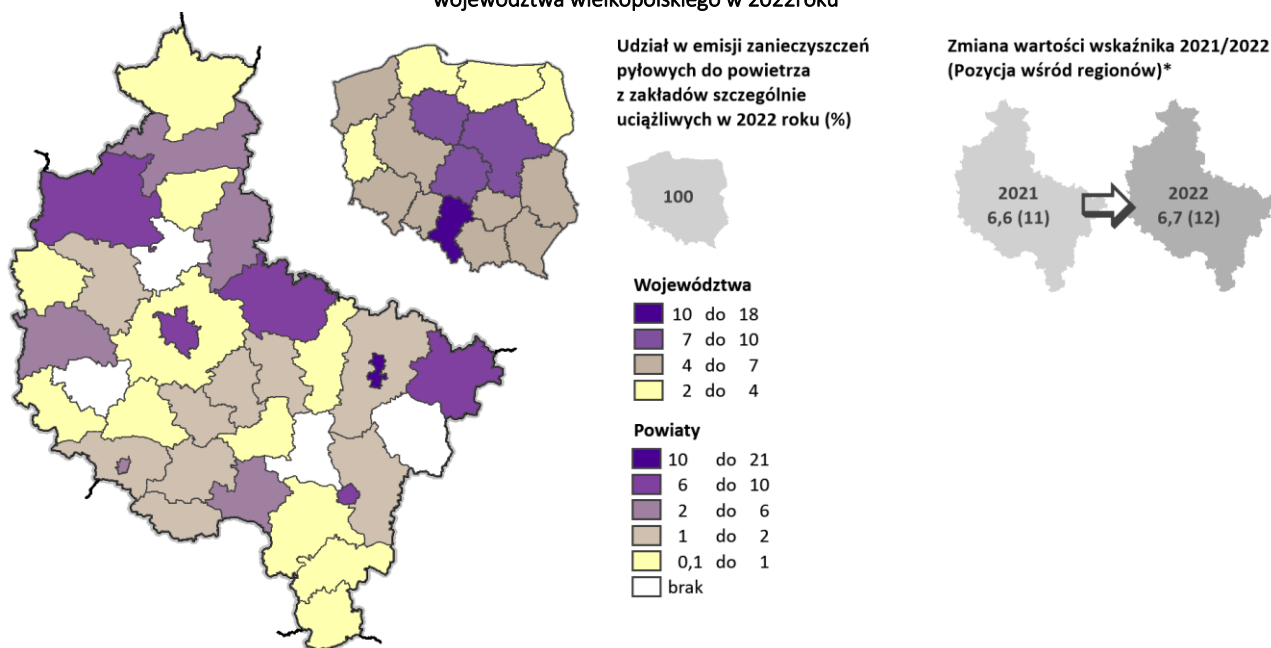
²⁰ W obliczeniach uwzględniono liczbę ludności według stanu na 2022 rok.

²¹ Wskaźnik oznaczony znakiem * ma charakter destymulacyjny, co oznacza, że wysoka wartość wskaźnika lub jej wzrost oznacza sytuację niekorzystną, a niska wartość wskaźnika lub jej spadek oznacza sytuację korzystną.

emiterem zanieczyszczeń pyłowych było m. Konin, które odpowiadało za 20,0% emisji ogółem w regionie (wśród wszystkich powiatów w kraju zajęło 12. miejsce, licząc od wartości najwyższej). Na kolejnych pozycjach znalazły się powiaty m. Kalisz (9,8%), czarnkowsko-trzcianecki (9,6%), kolski (8,6%) i gnieźnieński (8,4%). Większość substancji pyłowych wytwarzanych przez ww. zakłady, bo aż 99,7%, zatrzymywana była przez instalacje do redukcji zanieczyszczeń, głównie różnego rodzaju urządzenia odpylające.

- W 2022 roku ze zewidencjonowanych przez GUS zakładów szczególnie uciążliwych dla środowiska z terenu województwa wielkopolskiego, do powietrza wyemitowanych zostało 8 043 086 Mg substancji gazowych. Emisja zanieczyszczeń gazowych była największa na terenie województw łódzkiego (20,0%), mazowieckiego (16,4%) i śląskiego (16,0%). W województwie wielkopolskim wyniosła 3,9% emisji ogółem w Polsce, a wartość ta od 2021 roku uległa zmniejszeniu o 0,6 p.p. Podobnie jak w przypadku emisji pyłowej, największym emiterem zanieczyszczeń gazowych w regionie było m. Konin (53,2% emisji ogółem w województwie), a na drugim miejscu m. Poznań (19,9%). Wielkość emisji gazowej uplasowała ponadto m. Konin na 10. miejscu wśród wszystkich powiatów w Polsce (licząc od wartości najwyższej). Emisja gazowa w pozostałych powiatach województwa wielkopolskiego nie była znacząca i nie przekraczała 5%. W 2021 roku dzięki urządzeniom do redukcji zanieczyszczeń zatrzymanych zostało 64,0% substancji gazowych (gazy zatrzymane nie uwzględniają CO₂).

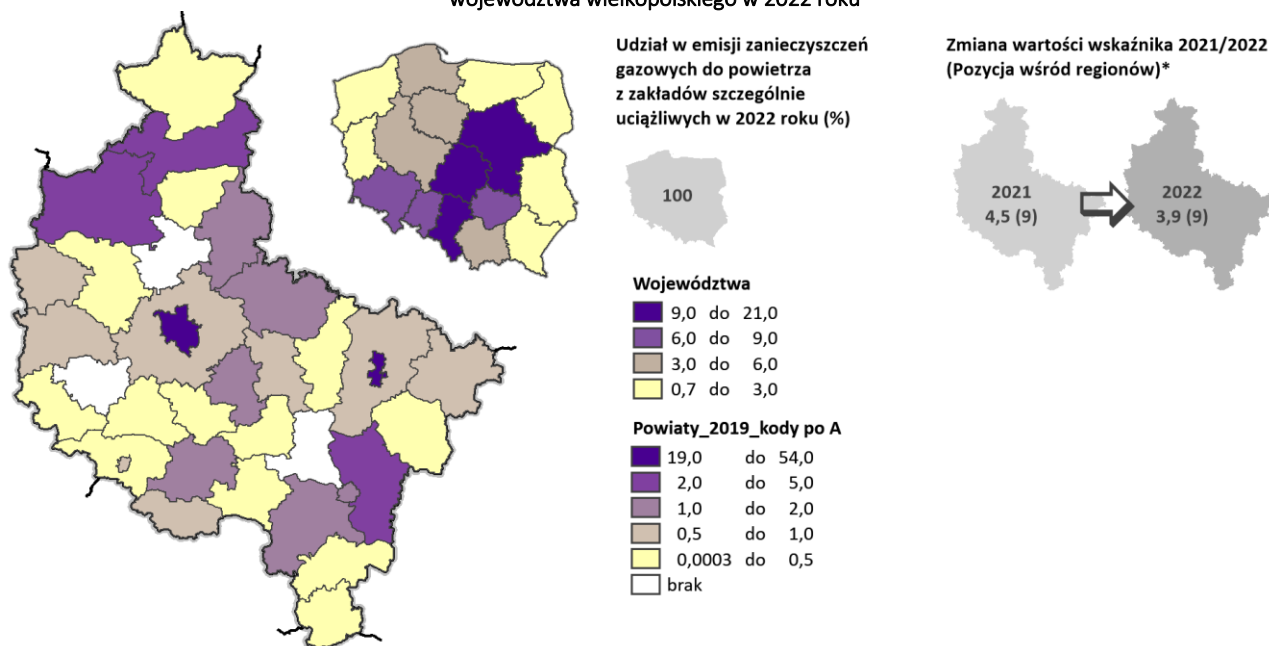
Mapa 20. Emisja pyłów do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych wg województw oraz powiatów województwa wielkopolskiego w 2022 roku²²

Opracowanie WROT

²² Wskaźnik oznaczony znakiem * ma charakter destymulacyjny, co oznacza, że wysoka wartość wskaźnika lub jej wzrost oznacza sytuację niekorzystną, a niska wartość wskaźnika lub jej spadek oznacza sytuację korzystną.

Mapa 21. Emisja gazów do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych wg województw oraz powiatów województwa wielkopolskiego w 2022 roku²³

Opracowanie WROT

²³ Wskaźnik oznaczony znakiem * ma charakter destymulacyjny, co oznacza, że wysoka wartość wskaźnika lub jej wzrost oznacza sytuację niekorzystną, a niska wartość wskaźnika lub jej spadek oznacza sytuację korzystną.

SPOŁECZEŃSTWO
GOSPODARKA
ŚRODOWISKO

1.4. KOMUNIKACJA

Zmiana w odniesieniu do roku poprzedniego:

- ▲ wzrost
- ▼ spadek

Samochody osobowe na paliwa alternatywne w strukturze rodzajów paliw (%)

Udział w masie nadanych ładunków transportem samochodowym w Polsce

Długość dróg dla rowerów na 10 tys. mieszkańców

Liczba pasażerów w transporcie lotniczym

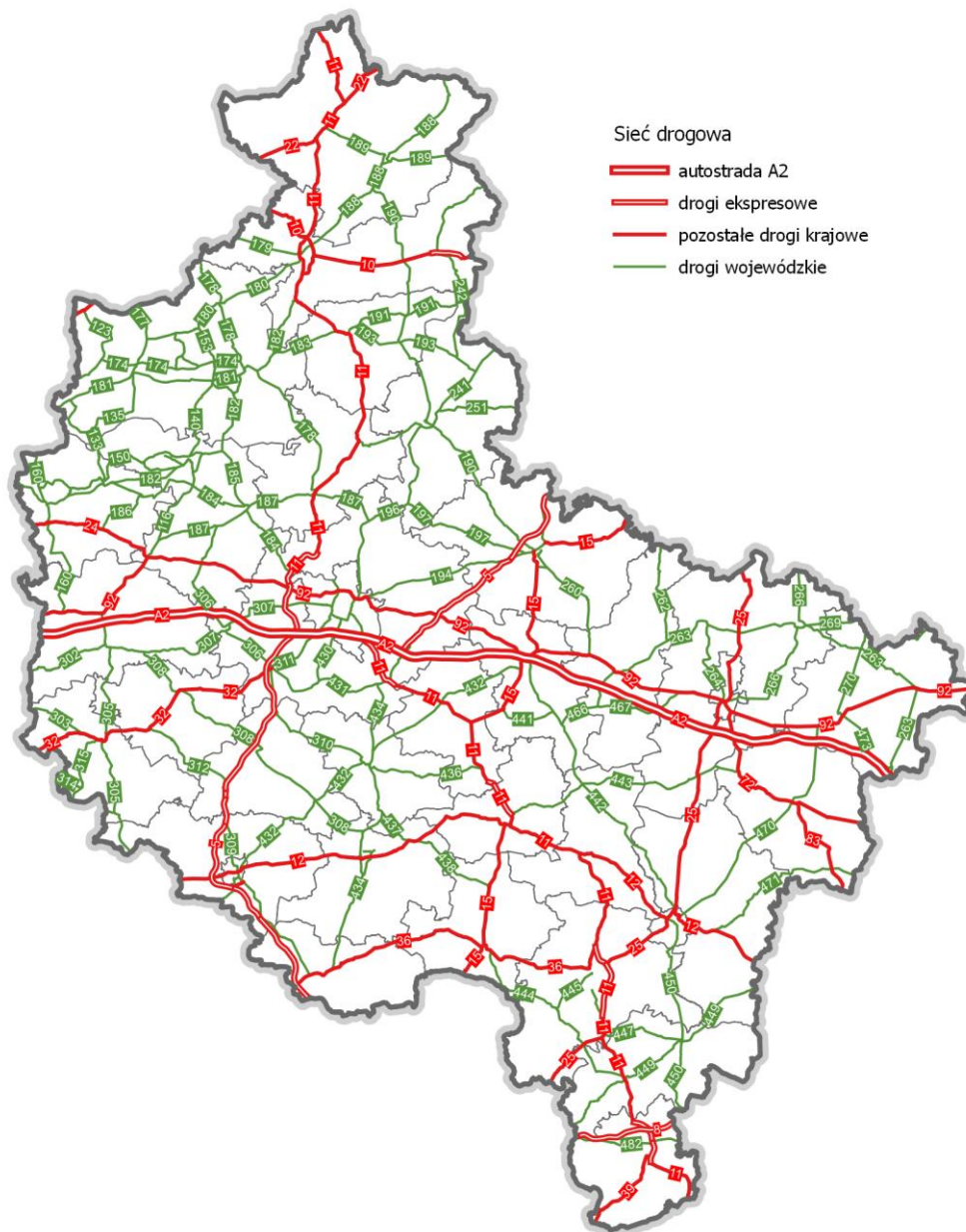
Odsetek gospodarstw domowych posiadających szerokopasmowy dostęp do internetu

Udział w liczbie pasażerów w transporcie kolejowym w Polsce

- Według danych Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich²⁴ (stan na 31 grudnia 2023r.) długość dróg wojewódzkich na terenie regionu wynosi 2 734,453 km (mniej o 1,468 km niż rok wcześniej), w tym w granicach miast – 335,547 km, poza granicami miast – 2 398,906 km.

Mapa 22. Sieć dróg krajowych i wojewódzkich (stan na 31 grudnia 2023r.)

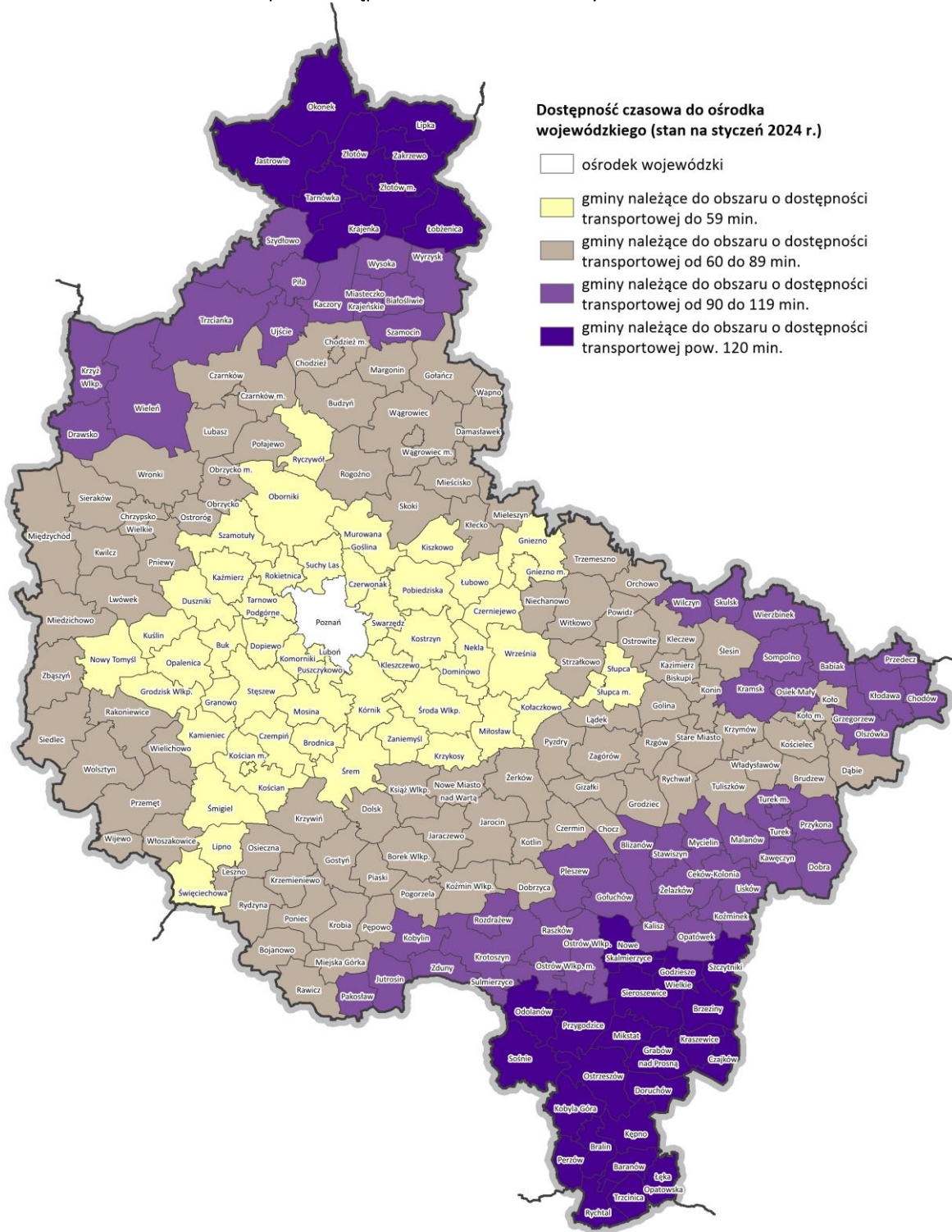
Opracowanie WROT na podstawie danych Wielkopolskiego Biura Planowania Przestrzennego w Poznaniu

- Zmiany w zakresie infrastruktury drogowej wpływają na dostępność czasową punktów i obszarów w przestrzeni geograficznej. Cykliczna analiza dostępności czasowej przeprowadzana co roku w tym samym czasie pomiędzy centrami miejscowości dostarcza informacji na temat zmian oporu przestrzeni, jednak z uwzględnieniem utrudnień wynikających z kongestii będącej skutkiem różnych czynników np. występujących czasowo robót budowlanych w ciągach dróg. Obecnie do stolicy województwa można dotrzeć samochodem powyżej godziny z wielu miejscowości

²⁴ <https://wzdw.pl/drogi/wykaz-drog-wojewodzkich>

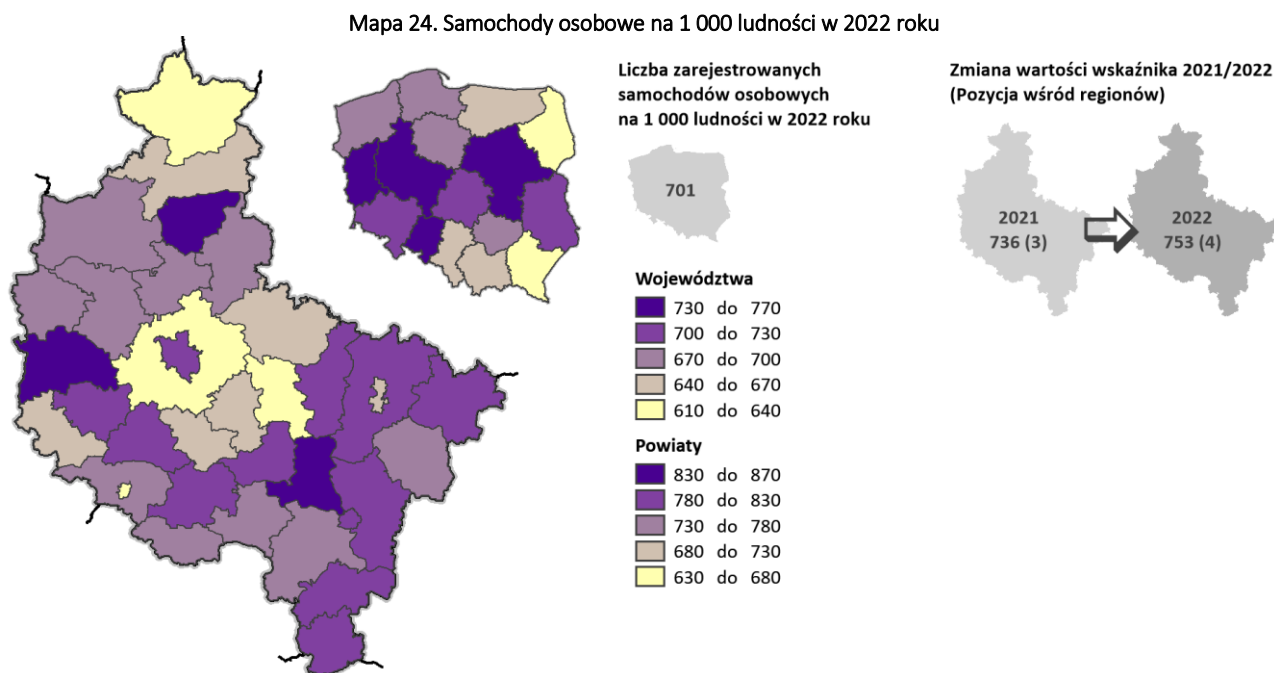
położonych w centralnej części regionu i przy jej wschodniej i zachodniej granicy. Najmniej dostępne pozostają obszary oddalone od Poznania w części północnej i południowej regionu. W porównaniu do roku poprzedniego średni czas potrzebny na dojazd do stolicy regionu ze wszystkich gmin zmniejszył się z 87,2 min do 84,3 min. Wzrosła jednocześnie liczba gmin objętych izochroną dojazdu do Poznania w ciągu 60 minut z 44 do 55 jednostek.

Mapa 23. Dostępność czasowa Poznania w styczniu 2024 roku

Opracowanie OPS DPR i WROT

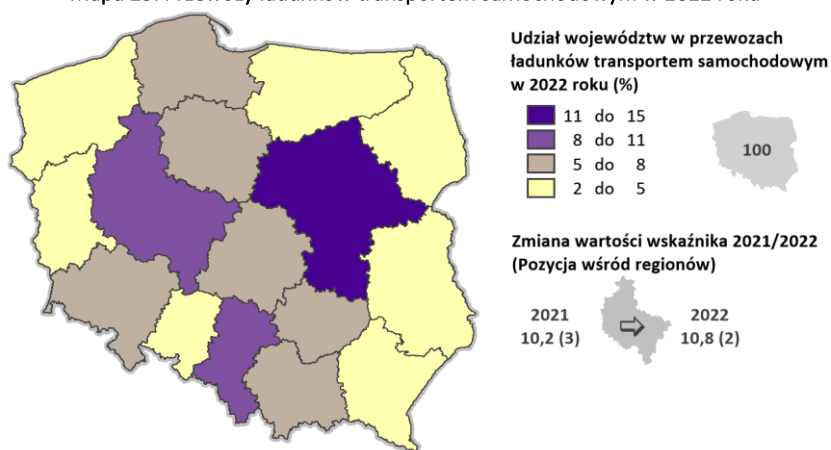
- Na 1 000 ludności województwa wielkopolskiego w 2022 roku przypadały 753 samochody osobowe (w kraju – 701). Wyższa wartość wskaźnika wystąpiła w województwach opolskim (754), lubuskim (764) i mazowieckim (767). Wielkopolska pozostaje w czołówce zestawienia, pomimo że w ciągu roku zanotowała bardzo niską dynamikę wzrostu - w stosunku do 2021 roku wyniosła 102,4 (średnio w kraju – 102,7). Najwyższe wartości (powyżej 830) wskaźnik motoryzacji osiągnął w powiatach pleszewskim, nowotomyskim i chodzieskim, a najniższe (poniżej 680) w powiatach złotowskim, poznańskim, wrzesińskim i m. Leszno.

Opracowanie WROT

- W analizie struktury pojazdów zwraca uwagę fakt coraz powszechniejszego stosowania paliw innych niż benzyna, olej napędowy i gaz (LPG) – tzw. paliw alternatywnych, do których zalicza się m.in. energia elektryczna, gaz sprężony (CNG) czy wodór. Wobec wysokiego udziału pojazdów napędzanych benzyną, olejem napędowym oraz gazem LPG na poziomie odpowiednio 54,7%, 33,5% i 9,5% (w kraju 51,8%, 31,3%, 13,0%) odsetek samochodów osobowych zasilanych w inny sposób, w tym energią elektryczną (także hybrydowo) lub CNG w 2022 roku był niewielki i wyniósł 2,3% pojazdów zarejestrowanych w Wielkopolsce (1,9% w 2021 r.), tj. mniej niż w Polsce – 3,9%. Wzrost popularności paliw alternatywnych charakteryzuje się jednak dużą dynamiką – 126,6 w stosunku do 2021 roku (120,4 w Polsce). Dynamika w przypadku pozostałych paliw nie przekraczała wartości 103. Wzrasta także udział pojazdów napędzanych paliwami alternatywnymi z Wielkopolski w liczbie tych pojazdów w kraju – w 2022 roku wyniósł on 6,0%, w 2021 roku - 5,7%, a w 2017 3,5%.
- W 2022 roku masa nadanych ładunków transportem samochodowym w województwie wyniosła 142,1 mln t, a przyjętych ładunków 148,0 mln t. Udział w przewozach w Polsce kształtował się na poziomie 10,8%, co plasowało województwo na 2. miejscu za mazowieckim (14,8%). Wielkopolskie było jednym z 7 województw, w których zanotowano wzrost wartości wskaźnika (o 0,6 p.p.) w stosunku do roku poprzedniego. Najwyższy spadek zanotowano w opolskim (-1,0 p.p.), a wzrost w świętokrzyskim (o 1,7 p.p.).

Mapa 25. Przewozy ładunków transportem samochodowym w 2022 roku

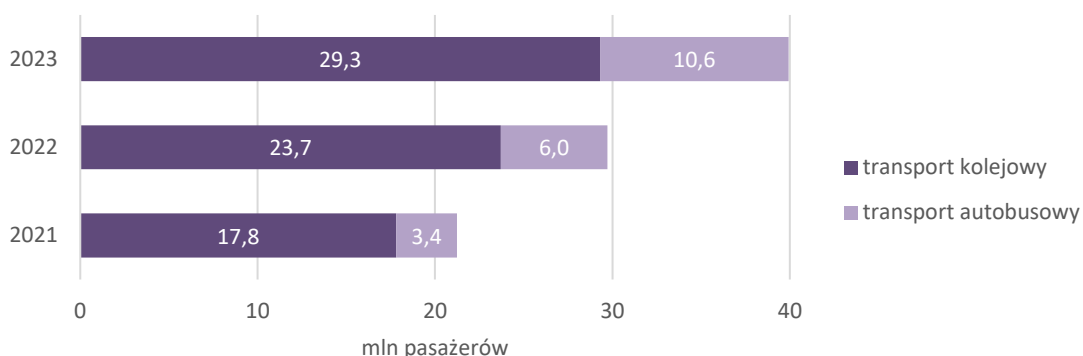

Opracowanie WROT

- Na podstawie zezwoleń wydanych przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego w 2023 roku 45 przewoźników obsługiwało 268 regularnych linii autobusowych przebiegających przez obszar co najmniej dwóch powiatów (o 33 mniej niż przed rokiem) i 233 linie regularne specjalne (o 49 więcej niż przed rokiem). Najwięcej linii występowało w powiatach poznańskim, konińskim i kaliskim. Widoczny jest stały wzrost zapotrzebowania na przewozy autobusowe o charakterze specjalnym (wzrost o 107 linii od 2016 roku, z wyjątkiem spadku spowodowanego pandemią w 2020 roku). W 2023 roku ogólna liczba przewiezionych pasażerów transportem autobusowym²⁵ znacznie się zwiększyła i wyniosła 10 625 668 (wzrost o 77% w ciągu roku), w tym na podstawie biletów jednorazowych zostało przewiezionych 2 669 027 pasażerów, na podstawie biletów miesięcznych 7 485 128, natomiast biletów okresowych 471 513 pasażerów. W ciągu ostatnich lat popyt oraz podaż na przewozy pasażerskie w transporcie drogowym w województwie wielkopolskim spadał, natomiast od roku 2022 zdecydowanie zaczął wzrastać; podobną tendencję obserwuje się w skali całego kraju. Zainteresowanie transportem publicznym zaczęło wracać do stanu sprzed pandemii, która była jednym z głównych czynników jakie wpłynęły na dotychczasowy spadek popytu na usługi drogowego transportu pasażerskiego. Wzrost nastąpił pomimo stale zwiększającej się liczby samochodów prywatnych oraz korzystania przez podróżnych w większym stopniu z przejazdów kolejowych, które wybierane są głównie ze względu na krótszy czas podróży i niższe koszty biletów.

²⁵ Dane z informacji przesyłanych przez przewoźników (67% przewoźników, którym Marszałek Województwa Wielkopolskiego udzielił zezwoleń na przewóz regularny) w związku ze sporządzaniem informacji dotyczącej publicznego transportu zbiorowego przekazywanej Ministrowi Finansów zgodnie z art. 49 ust. 3 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1343 ze zm.).

Wykres 12. Liczba pasażerów w transporcie kolejowym i autobusowym w ramach przewozów organizowanych na terenie województwa wielkopolskiego w latach 2021-2023

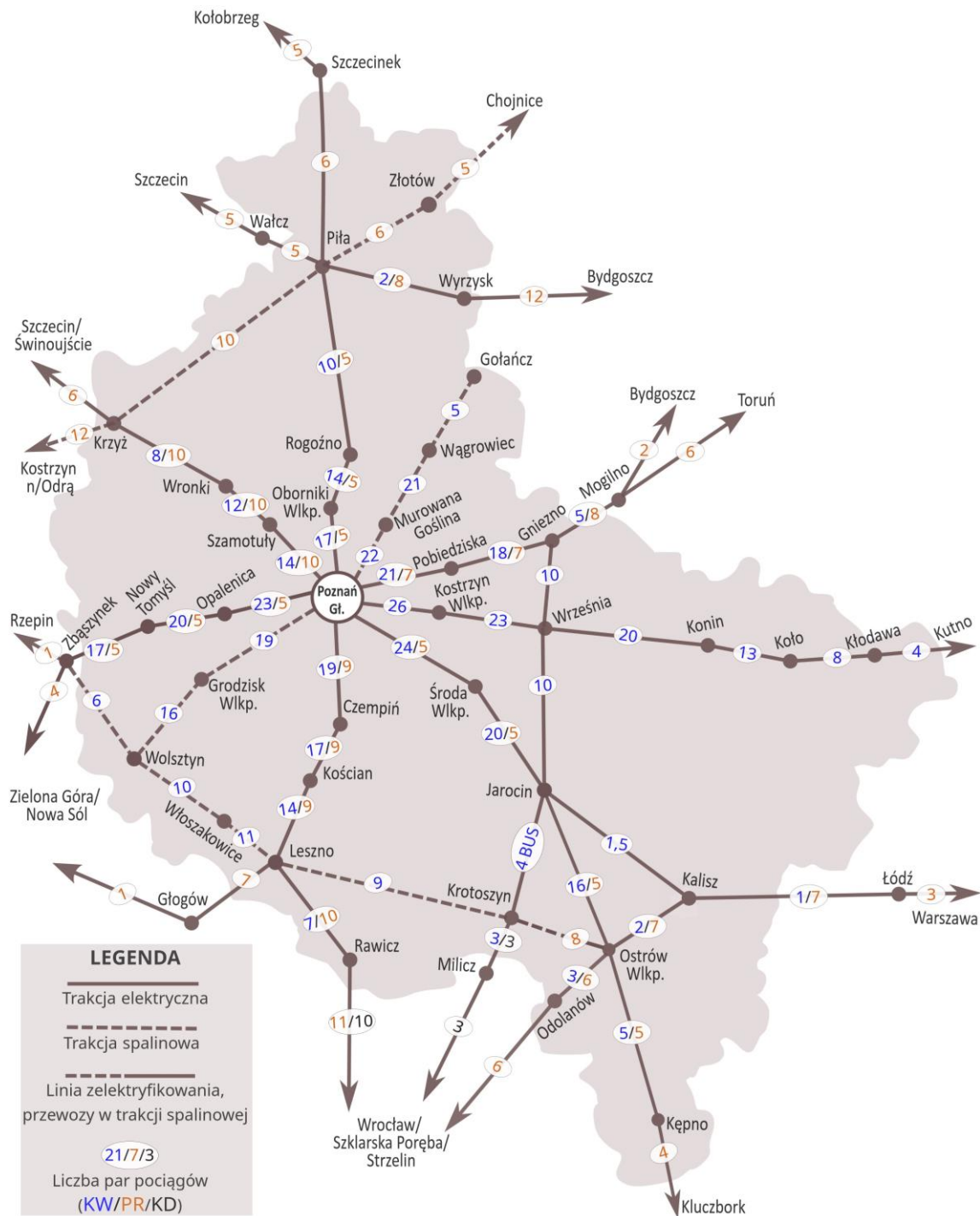
Dane Departamentu Transportu na podstawie umów o świadczenie usług publicznych w zakresie wojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich oraz zezwoleń na regularny przewóz osób transportem autobusowym wydanych przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego

- Długość linii kolejowych eksploatowanych w województwie wielkopolskim w 2022 roku wyniosła 1 892 km. Stanowiły one 9,8% linii kolejowych w Polsce. W wyniku bieżących zmian w zakresie linii kolejowych (pasażerskich i towarowych) udostępnianych przewoźnikom przez PKP PLK S.A. łączna długość sieci corocznie ulega drobnym zmianom. W stosunku do roku 2021 długość sieci na terenie województwa zwiększyła się o 11 km. Wskaźnik gęstości linii kolejowych eksploatowanych na obszarze województwa wyniósł w 2022 roku 6,3 km na 100 km² (w Polsce 6,2).
- W 2023 roku operatorzy wojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich na terenie województwa wielkopolskiego wykonali pracę eksploatacyjną²⁶ na poziomie 14 248 954 pockm (o 4,6% większą niż rok wcześniej), w tym: Koleje Wielkopolskie Sp. z o.o. – 9 380 651 pockm (o 8,7% więcej niż rok wcześniej), POLREGIO S. A. – 4 868 303 pockm (o 2,4% mniej niż rok wcześniej), w tym w trakcji spalinowej: 930 531 pockm, w trakcji elektrycznej: 3 937 772 pockm.
- Liczba przewiezionych pasażerów w transporcie kolejowym²⁷ w 2023 roku wyniosła łącznie 29,3 mln osób, w tym Koleje Wielkopolskie: 16,9 mln osób i POLREGIO: 12,4 mln osób. Zauważalna była tendencja corocznego wzrostu liczby pasażerów, która uległa dużej zmianie w wyniku pandemii koronawirusa (w 2020 roku przewieziono jedynie 14,9 mln pasażerów). W kolejnych latach notowano jednak ponowny wzrost liczby pasażerów – o 19,7% w latach 2020-2021, o 33,1% w latach 2021-2022 oraz o 23,6% w latach 2022-2023.

²⁶ Dane Departamentu Transportu

²⁷ Dane Departamentu Transportu

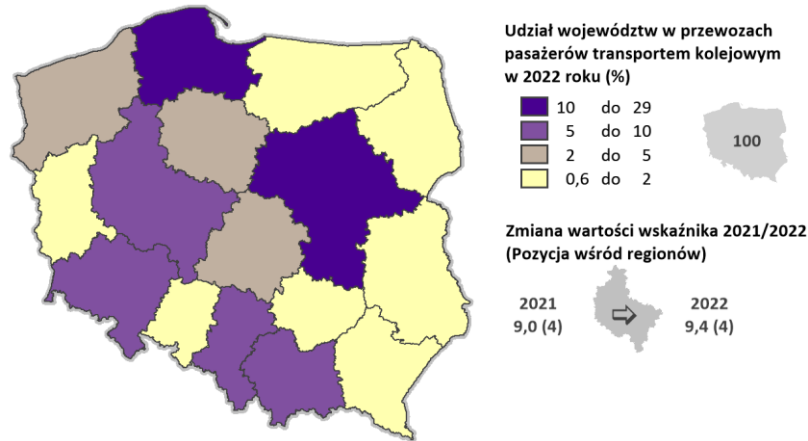
Mapa 26. Schemat regionalnych połączeń kolejowych – rozkład jazdy 2023/2024

Opracowanie Departament Transportu

- W 2022 roku udział województwa w liczbie odprawianych pasażerów transportem kolejowym w Polsce wyniósł 9,4%, co uplasowało województwo wielkopolskie na 4. miejscu za mazowieckim (28,2%), pomorskim (18,7%) i dolnośląskim (9,6). W stosunku do 2021 roku w regionie zanotowano wzrost wartości wskaźnika o 0,4 p.p. (wyższy zanotowano jedynie w województwie małopolskim – o 0,9 p.p.). Spadek nastąpił w 3 województwach, największy w mazowieckim – o 2,0 p.p.

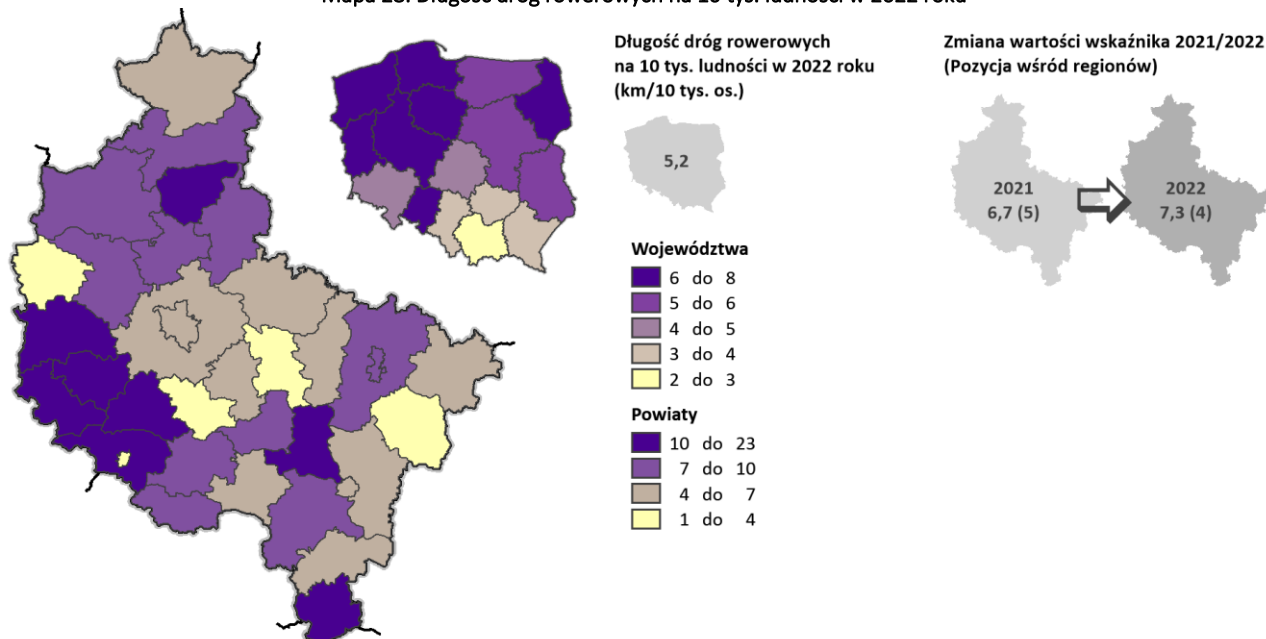
Mapa 27. Przewozy pasażerów w transporcie kolejowym w 2022 roku

Opracowanie WROT

- Według danych Portu Lotniczego Poznań – Ławica Sp. z o.o., z usług lotniska w roku 2023 roku skorzystało 2 789 962 pasażerów (o 23,9% więcej niż w 2022 roku), a w 2022 roku 2 252 428 (więcej o 113,5% niż w 2021 roku). Powyższe tendencje miały swoje odzwierciedlenie zarówno w ruchu regularnym (więcej o 22,5% niż w roku poprzednim) jak i w ruchu czarterowym (wzrost o 26,9%). Liczba pasażerów wróciła do stanu sprzed pandemii, a ponadto rok 2023 był najlepszym w historii lotniska pod tym względem oraz pod względem wykonanych operacji lotniczych. Województwo wielkopolskie zajęło 7. miejsce w kraju z udziałem na poziomie 5,3% w ruchu pasażerów w portach lotniczych ogółem w Polsce (niższym o 0,1 p.p. niż w roku wcześniejszym). Wzrost liczby obsłużonych pasażerów w województwie (23,9%) był jednak niższy niż średnio w kraju (27,5%).
- Na 10 tys. ludności w województwie w 2022 roku przypadało 7,3 km dróg dla rowerów (w Polsce 5,2 km/10 tys. ludności), tj. więcej niż rok wcześniej (6,7 km), co pozwoliło zająć 4. miejsce w kraju, za województwami lubuskim, zachodniopomorskim i kujawsko-pomorskim. Dynamika wzrostu wartości wskaźnika w stosunku do roku poprzedniego wyniosła 108,5 wobec 107,2 na poziomie kraju. Najwyższymi wartościami wskaźnika (powyżej 14 km/10 tys. ludności) cechowały się powiaty leszczyński, kościański, grodziski i wolsztyński, a najniższymi (poniżej 3 km/10 tys. ludności) powiaty międzychodzki i m. Leszno. Najwyższą dynamikę długości ścieżek rowerowych na 10 tys. ludności w stosunku do 2020 roku odnotowano w powiatach rawickim (173,0), słupeckim (165,1), a dalej (ponad 130) we wrzesińskim, średzkim i chodzieskim.

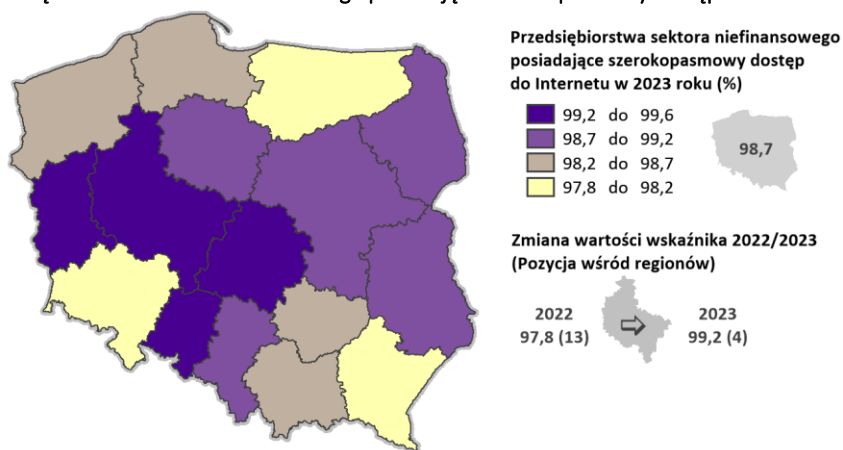
Mapa 28. Długość dróg rowerowych na 10 tys. ludności w 2022 roku

Opracowanie WROT

- W 2023 roku szerokopasmowy dostęp do internetu w województwie posiadało 93,5% gospodarstw domowych²⁸ (wobec 92,8% w kraju). W porównaniu do roku poprzedniego wartość wskaźnika wzrosła o 1,7 p.p., a w kraju o 0,2 p.p.
- W 2023 roku szerokopasmowy dostęp do internetu w województwie posiadało 99,2% przedsiębiorstw sektora niefinansowego²⁹ (98,7% w kraju), a wzrost wartości wskaźnika wyniósł 1,4 p.p. (w kraju – 0,2 p.p.).

Mapa 29. Przedsiębiorstwa sektora niefinansowego posiadające szerokopasmowy dostęp do internetu w 2023 roku

Opracowanie WROT

²⁸ Na podstawie danych z badania GUS pn. Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w jednostkach administracji publicznej, przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2023 roku. Badanie ma charakter reprezentacyjny stąd dane dla poszczególnych lat mogą sugerować zmianę trendu.

²⁹ jw.

- Odsetek przedsiębiorstw wykorzystujących technologie sztucznej inteligencji³⁰ w 2023 roku kształtował się na poziomie 3,1% (w kraju 3,7%). W stosunku do 2021 roku (okres dwuletni wynika z zakresu informacyjnego badania GUS w danym roku) wartość wskaźnika wzrosła w województwie o 0,3 p.p., a w kraju o 0,8 p.p. Powszechność sztucznej inteligencji będzie coraz większa, co można wiązać ze stopniową transformacją cyfrową i rozwojem Przemysłu 4.0.

1.5. Wielkopolska Wschodnia

Wielkopolska Wschodnia obejmuje pod względem przestrzennym powiaty: kolski, koniński, słupecki i turecki oraz Miasto Konin. Stanowi część województwa wielkopolskiego przechodzącą od wielu lat proces intensywnych przemian, dlatego jej cele rozwojowe zostały sprecyzowane w odrębnej strategii subregionalnej – Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040. Nie stanowi ona jedynie uszczegółowienia SRWW 2030, a jej realne rozwinięcie, uwzględniające specyfikę obszaru, na podstawie której określone zostały „szyte na miarę” kierunki rozwoju. Ponadto jest ona spójna ze Strategią na rzecz neutralności klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040, określającą politykę Samorządu Województwa Wielkopolskiego ukierunkowaną na osiągnięcie na poziomie regionalnym unijnych celów klimatycznych. Obie Strategie opisane są w dalszych częściach Sprawozdania. W tym miejscu skupiono się na monitorowaniu poziomu osiągnięcia celów Strategii Wielkopolski Wschodniej.

W przedmiotowym dokumencie wskazano, że monitorowanie będzie ściśle powiązane z prowadzonym monitoringiem realizacji celów SRWW 2030, który przeprowadzany jest corocznie w ramach Raportów o stanie województwa. Monitorowaniu Strategii Wielkopolski Wschodniej służy w szczególności zestaw poniższych wskaźników kontekstowych (Tabela 2). Należy jednocześnie wyjaśnić, że dla wskaźników tych przyjęto wartości bazowe i docelowe w postaci trendów 2020-2040, natomiast dwie ostatnie kolumny wyróżnione kolorem fioletowym dotyczą monitorowania zmian i są prezentowane w Raporcie o stanie województwa.

Tabela 2. Wartości wskaźników monitorowania celów Strategii Wielkopolski Wschodniej 2040

CELE STRATEGICZNE	WSKAŹNIKI	JEDNOSTKA MIARY	WARTOŚĆ BAZOWA 2020 rok	TREND 2020-2040	WARTOŚĆ 2022/2023 rok	ZMIANA 2020-2022
AKTYWNE, ŚWIADOME I WŁĄCZAJĄCE SPOŁECZEŃSTWO TWORZĄCE WSPÓLNOTĘ WARTOŚCI	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 1 000 ludności	os.	51,2*	[spadek]	43,5 (2022)	[spadek]
	Członkowie kół, klubów, sekcji kultury na 1 000 ludności	os.	18	[wzrost]	15 (2022)	[spadek]
	Stopa bezrobocia rejestrowanego***	%	6,9	[spadek]	5,9 (2023)	[spadek]
	Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy powyżej 24 miesięcy	os.	2 036	[spadek]	1 861 (2023)	[spadek]
ZDYWERSYFIKOWANA I INNOWACYJNA GOSPODARKA NEUTRALNA DLA KLIMATU	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców	szt.	998*	[wzrost]	1 102 (2023**)	[wzrost]
	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca	zł	3 692*	[wzrost]	3 060 (2022)	[spadek]
	Liczba udzielonych patentów ogółem	szt.	6	[wzrost]	4 (2022)	[spadek]
	Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych	t/r	6 233 808	[spadek]	4 410 256 (2022)	[spadek]

³⁰ jw.

SPÓJNA I ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ DO ZAMIESZKANIA I WYPOCZYNKU, ODPORNA NA ZMIANY KLIMATU	Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1 000 mieszkańców (wskaźnik „Floridy”)	os.	132*	[stabilizacja]	123 (2022)	[spadek]
	Długość ścieżek rowerowych	km	198	[wzrost]	250 (2022)	[wzrost]
	Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	%	54,1*	[wzrost]	55,2 (2022)	[wzrost]
	Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem	%	0,37	[wzrost]	0,38 (2022)	[wzrost]

* Od roku 2020 bazą wyjściową bilansu stanu i struktury ludności są wyniki NSP 2021. W związku z tym dane jak i wskaźniki odnoszące się do liczby i struktury ludności od 2020 roku zostały przeliczone zgodnie z bilansem przygotowanym w oparciu o wyniki NSP 2021 i mogą się różnić od danych bazowych aktualnych na dzień przyjęcia Strategii...

** Wskaźniki zależne od liczby ludności za 2023 rok przeliczono według danych ludnościowych za 2022 rok z uwagi na brak dostępnych danych za 2023 rok.

*** dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu (WUP)

Opracowanie WROT na podstawie danych GUS i WUP

W przypadku czterech wskaźników zauważa się różnicę wartości w latach 2020-2022 względem przyjętych w przedmiotowej strategii linii trendów:

(1) *Członkowie kół, klubów, sekcji kultury na 1 000 ludności.*

Należy założyć, że realizacja Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej pozwoli na odwrócenie negatywnych trendów w zakresie aktywności mieszkańców, a także budowania lokalnych więzi społecznych (również w oparciu o środki FST). Jednym z potwierdzeń tego faktu powinno być odwrócenie trendu jeśli chodzi o niniejszy wskaźnik. Poprawa aktywności mieszkańców powinna się przenieść pośrednio na zainteresowanie uczestnictwem w kołach, klubach i sekcjach kultury.

(2) *Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach na 1 mieszkańca.*

Odnotowany spadek wartości wskaźnika może być związany z niekorzystną koniunkturą gospodarczą, będącą wynikiem m.in. wojny w Ukrainie, wpływu pandemii lat 2020-2022, ale też opóźniającego się uruchomienia perspektywy finansowej UE 2021-2027.

W związku z „uruchomieniem” środków UE (m.in. wsparcie dotacyjne w ramach FST), ukierunkowanych na wsparcie przedsiębiorstw, ale też infrastruktury IOB, czy wzmacnianie kwalifikacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej, zasobooszczędnej i cyfrowej, zwiększą się możliwości „inwestycyjne” przedsiębiorstw. Planuje się podjęcie działań na rzecz stworzenia atrakcyjnego klimatu inwestycyjnego, które mają na celu rozwój przedsiębiorstw, pozyskanie nowych inwestorów itp. Należy założyć, że napływ kapitału do subregionu spowoduje bezpośredni wzrost nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw opartych nie tylko o środki zewnętrzne, ale również angażujące kapitał własny lokalnych przedsiębiorców (środki unijne jako element inicjujący inwestycje).

(3) *Liczba udzielonych patentów ogółem.*

Przyczyną spadku mogła być niekorzystna koniunktura gospodarcza, która ograniczyła działania podmiotów związane z działalnością „wynalazczą”. Jednocześnie należy wskazać, iż Wielkopolska Wschodnia nie jest regionem, w którym działalność B+R jest na wysokim poziomie. Spadek liczby udzielanych patentów (który i tak od samego początku był i tak na niskim poziomie) może tylko stanowić potwierdzenie takiego stanu rzeczy. Wśród zaplanowanych do realizacji działań na obszarze Wielkopolski Wschodniej są działania mające na celu wzrost innowacyjności, w szczególności przedsiębiorstw. Podejmowane działania w dużej mierze będą skupiać się na branżach najbardziej perspektywicznych dla rozwoju Wielkopolski Wschodniej - zwłaszcza wpisujących się w inteligentne

specjalizacje tego obszaru. Działania obejmować będą m.in. wsparcie projektów dotyczących działalności B+R w przedsiębiorstwach, ale i rozwój publicznej infrastruktury B+R, rozwiązań innowacyjnych, czy wsparcie rozwoju kapitału ludzkiego. Zakłada się, że udzielane wsparcie (nie tylko ze źródeł FST, ale generalnie w ramach środków unijnych, w tym w ramach FENG) będzie skutkować wzrostem wartości tego wskaźnika.

(4) *Liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat na 1 000 mieszkańców (wskaźnik „Floridy”).*

Dzięki podejmowanym działaniom na rzecz stworzenia dla osób młodych przyjaznej przestrzeni do życia - zamieszkania, odpoczynku, pracy, nauki zakłada się zahamowanie tempa obserwowanego w Wielkopolsce Wschodniej znacznego odpływu ludności (depopulacji), w szczególności osób młodych do większych ośrodków miejskich. Obserwowany dotychczas trend wskazywał na odpływ młodych z subregionu w celach podjęcia edukacji na poziomie wyższym (uczelnie wyższe w większych miastach - po czym osoby te pozostawały już w tych ośrodkach), bądź też w celu podjęcia atrakcyjniejszej pracy (wobec lepszych perspektyw rozwojowych tych miast). W związku z kreowaniem rozwoju subregionu zakłada się poprawę jego atrakcyjności, zarówno w zakresie kierunków i poziomu kształcenia, atrakcyjności miejsc pracy (wobec intensywnego wspierania rozwoju gospodarki), ale i budowania wizerunku Wielkopolski Wschodniej jako miejsca do godnego i spokojnego życia, należy założyć że nastąpi zmniejszenie stopnia emigracji ludzi młodych, a jednocześnie osoby które opuściły subregion zostaną zachęczone do powrotu. Należy się również spodziewać, że w związku z poprawą wizerunku subregionu nastąpi zachęta do osiedlania się w nim osób dotychczas niezwiązanych z Wielkopolską Wschodnią. Wszystko powyższe powinno bezpośrednio wpłynąć na stabilizację wartości wskaźnika „Floridy”.

1.6. Pomoc dla Ukrainy

Wielkopolska od pierwszego dnia ataku Federacji Rosyjskiej na Ukrainę solidaryzuje się z Ukrainą i wspiera ją na różnych płaszczyznach. W tym rozdziale przedstawione zostały działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego specjalnie dedykowane na rzecz wsparcia Ukrainy, które podjęto w 2023r.

Z inicjatywy Marszałka Województwa Wielkopolskiego, Marka Woźniaka 30 stycznia 2023r. podczas Sesji Sejmiku została przyjęta uchwała w sprawie udzielenia pomocy społecznościom lokalnym i regionalnym Ukrainy. Samorząd Województwa Wielkopolskiego zabezpieczył na ten cel 5 mln zł. Po dokonanej analizie potrzeb strony ukraińskiej podjęto decyzję o zakupieniu na rzecz Ukrainy ambulansów drogowych wraz z niezbędnym i potrzebnym sprzętem medycznym. Pomoc została przekazana, w formie darowizny, w całości do Obwodu Charkowskiego, który jest regionem partnerskim Wielkopolski w Ukrainie od 2002 roku. Po sfinalizowaniu procedury przetargowej zakupiono 7 ambulansów typ B Volkswagen Crafter 35 Furgon, wyposażonych m.in. w urządzenia do mechanicznej kompresji klatki piersiowej, defibrylatory, nosze główne z transporterami czy przenośne ssaki elektryczne.

W 2023r. na prośbę Gminy Tarnowo Podgórne i Fundacji Obywatelska Wielkopolska, Samorząd Województwa Wielkopolskiego przekazał 100 łóżek polowych do Gminy Miejskiej Morszyn (Obwód Lwowski, Rejon Stryjski). Były to łóżka otrzymane w ramach darowizny w 2022r. od organizacji Build Europe. Transport dojechał na miejsce 15 kwietnia 2023r. Podjęto także działania na rzecz

zaangażowania w pomoc dla Ukrainy partnerów zagranicznych Województwa Wielkopolskiego. Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak kontynuował wsparcie dla Przewodniczącej Charkowskiej Rady Obwodowej w czasie jej aktywności na forach samorządowych Unii Europejskiej. W 2023r. Obwód Charkowski dołączył do projektu „Rzemieślnicy bez granic”.

Projekt „Rzemieślnicy bez granic” finansowany przez niemieckie Federalne Ministerstwo Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (BMZ), to projekt do którego Wielkopolska otrzymała zaproszenie od regionu partnerskiego Hesji. Oficjalnym partnerem w projekcie jest Wielkopolska Izba Rzemieślnicza z Poznania. Samorząd Województwa Wielkopolskiego poproszony został o patronowanie projektowi w zakresie wykorzystania długoletnich relacji partnerskich z Obwodem Charkowskim. Oprócz WIR, w projekcie uczestniczą europejskie organizacje rzemieślnicze z Niemiec, Francji i Włoch. 28-29 listopada 2023r. w Poznaniu odbyło się posiedzenie Komitetu Sterującego projektu „Rzemieślnicy bez granic”, w którym wzięli udział przedstawiciele Wielkopolski, Hesji, Francji oraz Włoch. W spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele Obwodu Charkowskiego. 30 listopada 2023r. odbyło się spotkanie on-line z udziałem koordynatora projektu, przedstawicieli UMWW oraz reprezentantów Obwodu Charkowskiego, w czasie którego określono zakres zadań na rzecz pełnego włączenia strony ukraińskiej w działania projektowe.

W grudniu 2023r. z inicjatywy Marszałka Województwa Wielkopolskiego doszło do rozpoczęcia dialogu między Obwodem Charkowskim oraz regionem partnerskim Województwa Wielkopolskiego z Niemiec Krajem Związkowym Hesja. Strony wyraziły wolę nawiązania współpracy. Warto przy tym nadmienić, że w 2023r. Obwód Charkowski podpisał porozumienie w współpracy regionalnej z włoskim partnerem Wielkopolski i Hesji, Regionem Emilia-Romania.

Na terenie województwa realizowano także inne działania związane z obecnością uchodźców z Ukrainy. W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego w 2023 roku kontynuowano takie działania jak:

- działalność punktu informacyjnego dla obywateli Ukrainy na terenie Urzędu Marszałkowskiego;
- funkcjonowanie strony internetowej w języku ukraińskim z informacjami dot. możliwości adaptacji w regionie,
- funkcjonowanie telefonu z asystentem językowym (ukraiński i rosyjski) dla udzielania pomocy tłumaczeniowej w kontaktach obywateli Ukrainy z instytucjami Samorządu Województwa Wielkopolskiego.

Instytucja Zarządzająca Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014-2020 uruchomiła dodatkowe działania na rzecz uchodźców z Ukrainy, dając beneficjentom możliwość odpowiedniego rozszerzenia swoich projektów w zakresie m.in. usług rozwojowych, usług żłobkowych, usług rehabilitacyjnych, usług transportowych, a także rozszerzenia tzw. „mechanizmu zakupów interwencyjnych” przez możliwość dokonywania zakupów produktów i usług i nieodpłatnego przekazania ich podmiotom oraz instytucjom pomocowym wspierającym osoby opuszczające Ukrainę (wsparcie mogło być przekazywane bezpośrednio odbiorcom). Zakres zakupów obejmował m.in. pomoc materialną w zakresie zakupu produktów/towarów (w tym także produkcji, dostarczania posiłków). Wartość wydatków UE w ramach projektów wspierających osoby uciekające do Polski z terenu Ukrainy w związku z atakiem Federacji Rosyjskiej wyniosła ponad 6 mln zł.

Z inicjatywy i na zaproszenie Marszałka Marka Woźniaka w 2023 roku (drugi kolejny rok) zorganizowano letni wypoczynek dla grupy dzieci, nauczycieli i opiekunów z Ukrainy. W dniach 4-16 lipca

2023r. do Wielkopolski przyjechała grupa 90 uczniów z okolic Charkowa w wieku 11-17 lat wraz z nauczycielami. Zostali zakwaterowani w Wielkopolskim Samorządowym Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Gnieźnie. Ponadto zaproszono grupę 20 ukraińskich nauczycieli, która w trakcie swojego pobytu mieszkała na terenie Wielkopolskiego Samorządowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 w Poznaniu. Młodzież z Ukrainy odwiedziła m.in.: ogród zoologiczny w Poznaniu, zamek w Kórniku, muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykowie i Wielkopolski Park Narodowy. Wzięła udział w licznych grach, zabawach oraz warsztatach przygotowanych przez pracowników WSCKZiU w Gnieźnie. Ukraińscy pedagodzy zwiedzili m.in. muzeum Geniuc Loci, Bramę Poznania, Zamek w Rydzynie, leszczyńską starówkę, skansen w Wilkowicach oraz odbyli spacer po Dolinie rzeki Samicy. Podczas wizyty studyjnej w Zespole Szkół Spożywczych w Poznaniu zapoznali się z systemem kształcenia zawodowego w Polsce oraz wzięli udział w warsztatach kulinarnych. 6 lipca 2023r. wszyscy goście z Obwodu Charkowskiego na terenie Campingu Malta w Poznaniu spotkali się z Członkinią Zarządu Województwa Wielkopolskiego, Pauliną Stochniałek, która przekazała im upominki ufundowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego oraz podległe mu szkoły i jednostki organizacyjne. Wszystkie koszty pobytu pokrył Samorząd Województwa Wielkopolskiego w wysokości ok. 37 tys. zł.

Wojewódzkie Samorządowe Jednostki Organizacyjne podległe Zarządowi Województwa, tj. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu (WUP) oraz Regionalny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poznaniu (ROPS) realizowały w 2023 roku specjalnie dedykowane projekty. W ramach projektu „Pomoc dla Ukrainy – doradztwo dla uchodźców i migrantów” WUP zaoferował działania z zakresu rynku pracy, jak:

- pomoc w planowaniu ścieżki zawodowej i przygotowywaniu dokumentów aplikacyjnych,
- naukę budowania korzystnego wizerunku na etapie rekrutacji,
- pomoc w podjęciu decyzji o założeniu własnej działalności gospodarczej,
- informacja o lokalnym rynku edukacyjno-zawodowym.

WUP w ramach projektu prowadził doradztwo zawodowe stacjonarne, ale w miarę potrzeb uchodźców była też możliwość formuły on-line. Zajęcia odbywały się w formie indywidualnej, jak i grupowej. W projekcie udział wzięły zarówno osoby, które skorzystały jednorazowo ze wsparcia indywidualnego i/lub grupowego, jak i osoby, które objęte były dłuższym wsparciem doradcy zawodowego. WUP Poznań poszerzył ofertę wsparcia doradczego o zamieszczone na stronie internetowej Urzędu oraz na YouTube spoty informacyjne z tematyki rynku pracy, w języku polskim i ukraińskim.

Działania WUP prowadzone w Poznaniu były głównie przy współpracy z Caritas Poznań. Początkowo prowadzono je (tj. od 24 lutego 2022r.) w punkcie recepcyjnym dla uchodźców z Ukrainy na MTP, a później w Centrum Pomocy Migrantom i Uchodźcom. Natomiast działania w Oddziałach Zamiejscowych WUP w Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile prowadzone były m. in. przy współpracy z Centrami Integracji Cudzoziemców (w ramach projektu ROPS). Od początku września 2022r. (po podpisaniu umowy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej) do końca grudnia 2023r. w WUP oraz w jego Oddziałach Zamiejscowych z projektu skorzystało łącznie 429 obywateli Ukrainy, z czego 376 osób stanowili uchodźcy (w samym roku 2023 skorzystało 305 obywateli Ukrainy). Wskaźniki projektowe założone na cały okres projektu, tj. 2022 – 2023, zostały osiągnięte na koniec 2022r. Poniesione wydatki na ten cel w 2023 roku wyniosły 169 030,68 zł.

Podobnie ROPS, przez cały 2023 rok kontynuował działania podjęte w 2022 roku (tj. na początku marca). W związku z realizacją projektu pilotażu Centrów Integracji Cudzoziemców w ramach Funduszu

Azylu Migracji i Integracji 2014-2020 w pięciu subregionalnych miastach Wielkopolski, tj. Poznaniu, Pile, Lesznie, Kaliszu i Koninie realizowane były m.in. kursy języka polskiego na poziomie A1 –B2, wsparcie prawne i psychologiczne udzielane również w języku ukraińskim oraz półkolonie letnie dla dzieci szkolnych. Wśród form wsparcia, którymi dysponowały Centra Integracji Cudzoziemców szczególnym zainteresowaniem cieszyły się tłumaczenia zwykłe i przysięgłe dokumentów, w szczególności dyplomów i certyfikatów potwierdzających nabyte kwalifikacje i posiadane kompetencje, jak też dokumentacji medycznej (w ramach CIC udzielono wsparcia 2 088 osobom, wydatki wyniosły 1 352 723,56 zł).

Niezwykle ważnym elementem działań podejmowanych przez pracowników Centrów Integracji Cudzoziemców, były warsztaty o charakterze integracyjnym, których tematyka pozwalała uczestnikom przybliżyć i zrozumieć zasady współżycia społecznego w Polsce. Spotkania integracyjne były również okazją do wymiany doświadczeń dla osób rozpoczynających życie w Polsce. Pracownicy Centrów Integracji Cudzoziemców udzielali poradnictwa informacyjnego w zakresie legalizacji pobytu i pracy, wsparcia w przygotowaniu dokumentacji rekrutacyjnej i poszukiwaniu zatrudnienia, relacji z systemem edukacji i służbą zdrowia oraz asystowali obywatelom Ukrainy w codziennych sytuacjach, które wymagały pomocy. Najczęściej było to towarzyszenie w urzędach i bankach. Natomiast zatrudnieni w Centrach Integracji Cudzoziemców doradcy międzykulturowi oprócz asystowania klientom podejmowali działania na rzecz sieciowania współpracy pomiędzy Centrami, a przedstawicielami innych sektorów realizujących pomoc i udzielających wsparcia na rzecz obywateli Ukrainy. Zorganizowano 25 tego rodzaju spotkań sieciujących.

Ponadto, odbyło się 25 spotkań sieciujących przedstawicieli instytucji działających w obszarze osób z doświadczeniem migracyjnym (w każdym spotkaniu sieciującym wzięło udział 12-15 przedstawicieli instytucji) oraz 5 szkoleń. Łącznie w powyższej formie wsparcia wzięło udział 31 osób. Wśród działań realizowanych we współpracy z innymi urzędami należy szczególnie podkreślić cykliczne dyżury pracowników Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, którzy w Centrum Integracji Cudzoziemców w Poznaniu udzielali porad związanych z legalnością pobytu oraz pomagali prawidłowo wypełniać niezbędną dokumentację. Również wspomniane wcześniej dyżury doradców zawodowych WUP, współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Poznaniu, a także spotkania z pracownikami urzędów skarbowych okazały się być ważnymi elementami procesu wsparcia na rzecz obywateli Ukrainy.

ROPS w roku 2023 przygotował i przeprowadził również kampanię społeczną mającą na celu podniesienie świadomości społeczeństwa polskiego w obszarze zagadnień związanych z migracją i ukazanie pozytywnego wizerunku migrantów. Kampania została zrealizowana we wrześniu 2023 roku i odnosiła się do różnych form migracji, jak również do migrantów z różnych stron świata, niemniej jednak jej realizacja miała bezpośredni związek z sytuacją napływu ludności z objętej wojną Ukrainy. Informacje dla migrantów upowszechniane były za pomocą pakietów (powstało 5 pakietów informacyjnych, po 1 w każdym subregionie nt. instytucji i organizacji wspierających osoby z doświadczeniem migracyjnym). Dział Polityki Migracyjnej ROPS wydrukował 2000 sztuk publikacji „Pierwsze kroki w szkole” w 4 językach: polskim, angielskim, rosyjskim i ukraińskim. W ramach zadań wykonywanych przez pracowników Centrów Integracji Cudzoziemców opracowane zostały informatory dla OzDM, zawierające najważniejsze informacje dotyczące wsparcia w subregionach. Informacje były upowszechniane także za pomocą mediów społecznościowych oraz przy okazji udzielania informacji do mediów takich jak: radio, gazeta, telewizja. Najważniejsze informacje znajdują się również na stronie www.rops.poznan.pl.

2. Dokumenty wykonawcze do Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

W rozdziale przedstawiona została lista dokumentów stanowiących uszczegółowienie zapisów zawartych w SRWW 2030, koordynowanych na poziomie regionu w ramach struktur organizacyjnych Urzędu i wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.

W SRWW 2030 wskazuje się, że realizacja Strategii, a tym samym zawartych w niej kierunków polityk rozwojowych i działań przebiega z wykorzystaniem instrumentów instytucjonalnych, programowych i finansowych. Przez instrumenty instytucjonalne rozumie się podmioty biorące udział w realizacji celów rozwojowych Strategii. Instrumenty programowe stanowią dokumenty wdrożeniowe SRWW 2030, uszczegółowiające jej cele rozwojowe i wspierające realizację Strategii. Z kolei instrumenty finansowe wskazują źródła i mechanizmy finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację celów rozwojowych województwa.

Układ dokumentów został przedstawiony w SRWW 2030, pełni rolę orientacyjną i nie stanowi ścisłych wytycznych do programowania.

Wykres 13. Układ dokumentów regionalnych

Opracowanie DPR

W roku 2023 Samorząd Województwa Wielkopolskiego realizował 50 dokumentów będących rozwinięciem celów SRWW 2030 (Tab. 3). Wśród nich 4 to dokumenty, które przyjęto w 2023 roku – w poniższej tabeli zostały one wskazane pogrubioną czcionką.

Tabela 3. Dokumenty realizujące cele SRWW 2030 realizowane w 2023r.

Lp.	Nazwa dokumentu	Dokument obowiązujący (okres)	Jednostka odpowiedzialna ³¹
1.	Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej (TPSTWW)	2021-2027	ARR
2.	Program Rozwoju Ochotniczych Straży Pożarnych w Wielkopolsce na lata 2021-2030	2021-2030	BOIN
3.	Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego	od 2013	BWM
4.	Plan Współpracy Województwa Wielkopolskiego z zagranicą w 2023 roku	2023	BWM
5.	Program wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży – mieszkańców Województwa Wielkopolskiego	od 2017	DE
6.	Strategia budowy i rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Województwie Wielkopolskim. e-WIELKOPOLSKA	od 2004	DE
7.	Strategia pn. „Wielkopolska edukacja 2023 – 2030” (przyjęta w marcu 2023r.)	2023-2030	DE
8.	Budżet Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok	2023	DF
9.	Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne	od 2023	DF
10.	Program opieki nad zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2021-2024	2021-2024	DK
11.	Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023	2023	DO
12.	Wieloletni Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2019 – 2023	2019-2023	DO
13.	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	2014-2023 ³²	DPR
14.	Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027	2021-2027	DPR
15.	Plan transportowy dla województwa wielkopolskiego w perspektywie 2020 roku	2014-2023 ³³	DPR, DI, WBPP i WZDW
16.	Program ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025	2021-2025	DR
17.	Program Promocji Dziedzictwa Kulinarnego Wielkopolski i Żywności Wysokiej Jakości na lata 2021-2030	2021-2030	DR
18.	Program Wielkopolska Odnowa Wsi 2020+	Od 2020	DR
19.	Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski 2030 (RIS 2030)	2020-2030	DRG
20.	Strategia rozwoju Wielkopolski wodorowej do 2030 z perspektywą do roku 2040 (przyjęta w kwietniu 2023r.)	2023-2040	DRG
21.	Aktualizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego”	2017-2032	DSK
22.	Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja poznańska 2020-2026	2020-2026	DSK
23.	Program ochrony powietrza dla strefy miasto Kalisz 2020-2026	2020-2026	DSK
24.	Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym	2019-2025	DSK
25.	Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej 2020-2026	2020-2026	DSK
26.	Program ochrony powietrza w zakresie ozonu dla strefy wielkopolskiej 2019-2025	2019-2025	DSK
27.	Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Konina	od 2019	DSK
28.	Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna	od 2019	DSK

³¹ Departament Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu lub wojewódzka samorządowa jednostka organizacyjna Województwa Wielkopolskiego odpowiedzialna za koordynowanie przygotowania i aktualizację danego dokumentu.

³² W okresie finansowania 2014-2020 zastosowanie ma zasada n+3. W związku z powyższym, okres realizacji programu jest dłuższy niż wskazuje na to ich nazwa – dla WRPO 2014+ jest to okres 2014-2023.

³³ Dokument ten obowiązuje do 2023 roku, ponieważ stanowi element wdrożeniowy WRPO na lata 2014-2020 zgodnie z zasadą „n+3”.

29.	Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych i odcinka autostrady A2 (Konin – granica województwa)	od 2019	DSK
30.	Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż linii kolejowych znajdujących się na obszarze województwa wielkopolskiego obejmujący aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla linii kolejowych o natężeniu ruchu ponad 30 000 pociągów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023	od 2018	DSK
31.	Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż odcinków dróg powiatowych znajdujących się na terenie powiatu poznańskiego	od 2018	DSK
32.	Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż odcinków dróg wojewódzkich znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego, obejmujący aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dróg wojewódzkich o natężeniu ruchu ponad 3 000 000 pojazdów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023	od 2018	DSK
33.	Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracją miasta Poznań, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, położonych wzdłuż autostrady A2 od km 107+900 do km 257+219, obejmujący aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dwóch odcinków autostrady A2	od 2018	DSK
34.	Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM2,5 dla strefy miasto Kalisz (przyjęty w styczniu 2023r.)	2023-2026	DSK
35.	Program ochrony środowiska województwa wielkopolskiego do roku 2030	2020-2030	DSR
36.	Aktualizacja Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Wielkopolskiego	2020-2030	DT
37.	Polityka zdrowotna Województwa Wielkopolskiego w zakresie zdrowia publicznego, promocji i profilaktyki zdrowotnej na lata 2021-2030	2021-2030	DZ
38.	Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2022-2026	2022-2026	DZ
39.	Strategiczne kierunki rozwoju zasobów opieki psychiatrycznej na terenie Województwa Wielkopolskiego	od 2020	DZ
40.	Program „Wielkopolska Karta Rodziny”	od 2014	ROPS
41.	Wielkopolski Program Wspierania Osób z Ograniczoną Sprawnością na lata 2021-2025	2021-2025	ROPS
42.	Wielkopolski Program Wspierania Osób Starszych na lata 2021-2025	2021-2025	ROPS
43.	Wielkopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025	2021-2025	ROPS
44.	Wielkopolski Program Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Adopcji na lata 2021-2025	2021-2025	ROPS
45.	Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do roku 2030	2020-2030	ROPS
46.	Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania	od 2019	WBPP
47.	Strategia Na Rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040 „Po węglu”	2021-2040	WBPP, DRG, DI, DPR, DR, DSK,DT oraz ARR w Koninie
48.	Strategia rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040	2022-2040	WBPP, DPR, DRG, DSK, gr. robocze WLKP Wschodniej, ARR w Koninie
49.	Regionalny plan transportowy dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030r.	2022-2030 ³⁴	WBPP, DPR, DI, DT, WZDW
50.	Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na rok 2023 (przyjęty w maju 2023r.)	2023	WUP

Legenda: Pogrubioną czcionką wyróżniono dokumenty przyjęte w 2023 roku.

Opracowanie DPR

Samorząd Województwa pełni rolę Instytucji Zarządzającej WRPO 2014-2020 oraz FEW 2021-2027. Ponadto pełni funkcję instytucji wdrażającej/pośredniczącej w stosunku do krajowych programów finansowanych z agencji unijnych, tj. Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze na lata 2014-2020, które również zostały zaprezentowane w Raporcie.

³⁴ Dokument ten jest dokumentem implementacyjnym do Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021–2027.

3. Informacja o realizacji przez Samorząd WW polityk, planów, programów i strategii

W rozdziale przedstawione zostały zrealizowane cele SRWW 2030 w ramach wdrażania zapisów dokumentów je uszczegóławiających, a także najważniejsze działania podejmowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego w 2023 roku i ich efekty.

Działania realizowano na wiele sposobów, poprzez podejmowanie działań bieżących i inwestycyjnych, zawieranie porozumień, przez spotkania formalne i nieformalne, obecność w mediach, lobbowanie w danej sprawie, zlecenie ekspertyz, badań lub podejmowanie ich we własnym zakresie, powoływanie lub branie udziału w różnych gremiach, po realizację projektów unijnych, międzynarodowych, ogłaszanie i rozstrzyganie konkursów, w tym na realizację zadań publicznych, przyznawanie stypendiów, nagród, organizację festynów, targów, misji gospodarczych, przez wyjazdy studyjne, wydawanie publikacji i poradników i wiele innych. W Raporcie nie przedstawiono wszystkich podejmowanych inicjatyw, a jedynie te, które można uznać za najważniejsze w 2023 roku. Rozdział stanowi, zgodnie z Uchwałą nr V/81/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z 25 marca 2019 roku w sprawie określenia szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu o stanie województwa, syntetyczne podsumowanie realizacji instrumentów programowych.

Dokumenty uporządkowane zostały w 6 obszarów tematycznych: przestrzeń, społeczeństwo, gospodarka, środowisko, komunikacja oraz samorząd. Przyporządkowanie poszczególnych dokumentów do odpowiednich obszarów tematycznych przedstawiono w poniższej tabeli (Tab. 4.):

Tabela 4. Tematyczne uporządkowanie dokumentów wykonawczych SRWW 2030

Przestrzeń	<ul style="list-style-type: none"> ● Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania
Społeczeństwo	<ul style="list-style-type: none"> ● Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do roku 2030 ● Wielkopolski Program Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Adopcji na lata 2021-2025 ● Wielkopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 ● Program Wielkopolska Karta Rodziny ● Wielkopolski Program Wspierania Osób z Ograniczoną Sprawnością na lata 2021-2025 ● Wielkopolski Program Wspierania Osób Starszych na lata 2021-2025 ● Polityka zdrowotna Województwa Wielkopolskiego w zakresie zdrowia publicznego, promocji i profilaktyki zdrowotnej na lata 2021 – 2030 ● Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2022-2026 ● Strategiczne kierunki rozwoju zasobów opieki psychiatrycznej na terenie Województwa Wielkopolskiego ● Wieloletni Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2019-2023 ● Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023 Program opieki nad zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2021-2024
Gospodarka	<ul style="list-style-type: none"> ● Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na rok 2023 ● Strategia pn. „Wielkopolska edukacja 2023-2030” ● Program wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży – mieszkańców Województwa Wielkopolskiego ● Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski 2030 (RIS 2030) ● Strategia rozwoju Wielkopolski wodorowej do 2030 z perspektywą do roku 2040 ● Program Wielkopolska Odnowa Wsi 2020+ ● Program Promocji Dziedzictwa Kulinarnego Wielkopolski i Żywności Wysokiej Jakości na lata 2021-2030

Środowisko i energia	<ul style="list-style-type: none"> ○ Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030 ○ Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracja poznańska 2020-2026 ○ Program ochrony powietrza dla strefy miasto Kalisz 2020-2026 ○ Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej 2020-2026 ○ Program ochrony powietrza w zakresie ozonu dla strefy wielkopolskiej 2019-2025 ○ Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM2,5 dla strefy miasto Kalisz ○ Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Konina ○ Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszna ○ Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych i odcinka autostrady A2 (Konin – granica województwa) ○ Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż linii kolejowych znajdujących się na obszarze województwa wielkopolskiego obejmujący aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla linii kolejowych o natężeniu ruchu ponad 30 000 pociągów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023 ○ Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż odcinków dróg powiatowych znajdujących się na terenie powiatu poznańskiego ○ Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż odcinków dróg wojewódzkich znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego, obejmujący aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dróg wojewódzkich o natężeniu ruchu ponad 3 000 000 pojazdów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023 ○ Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracją miasta Poznań, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, położonych wzdłuż autostrady A2 od km 107+900 do km 257+219, obejmujący aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dwóch odcinków autostrady A2 ○ Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym ○ Aktualizacja „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego” ○ Program ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025 ○ Program Rozwoju Ochotniczych Straży Pożarnych w Wielkopolsce na lata 2021-2030 ○ Strategia Na Rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040 „Po węglu”
Komunikacja	<ul style="list-style-type: none"> ○ Strategia budowy i rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Województwie Wielkopolskim. e-WIELKOPOLSKA ○ Aktualizacja Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Wielkopolskiego ○ Plan transportowy dla województwa wielkopolskiego w perspektywie 2020 roku ○ Regionalny plan transportowy dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030r.
Samorząd	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 ○ Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 ○ Strategia rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040 ○ Budżet Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok ○ Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne ○ Plan Współpracy Województwa Wielkopolskiego z zagranicą w 2023 roku ○ Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego ○ Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej (TPSTWW)

Opracowanie DPR

3.1. Przestrzeń

W ramach zagadnień związanych z przestrzenią kluczowe znaczenie ma **Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania**³⁵ (PZPWW), będący dokumentem Samorządu Województwa Wielkopolskiego określającym politykę przestrzenną w granicach administracyjnych regionu, w tym dla miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego. Podstawą prawną do sporządzenia Planu jest ustawa z 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Celem Planu jest stworzenie podstaw dla zachowania lub przywracania ładu przestrzennego i zapewnienia zrównoważonego rozwoju Wielkopolski poprzez integrację polityki przestrzennej szczebla krajowego i regionalnego, w tym celów, kierunków i działań wynikających ze Strategii województwa, programów sektorowych i zamierzeń inwestycyjnych poszczególnych podmiotów. Plan zawiera kompleksowe informacje o uwarunkowaniach i kierunkach zagospodarowania przestrzeni, zwracając uwagę na zjawiska i zdarzenia istotne dla regionalnego planowania przestrzennego. Dokument definiuje wizję rozwoju przestrzennego województwa i najważniejsze elementy docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej, w tym także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Dla realizacji modelu rozwoju przestrzennego województwa wielkopolskiego w PZPWW określa się osiem celów polityki przestrzennej:

- Kształtowanie spójnej przestrzeni osadniczej,
- Ochrona walorów przyrodniczych,
- Kształtowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego,
- Ochrona potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwój konkurencyjnych form turystyki i rekreacji,
- Zrównoważony rozwój rolnictwa,
- Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa,
- Rozwój efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej,
- Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie zagrożeniom.

Sformułowana w ramach Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania wizja rozwoju przestrzennego Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego zostanie wdrożona poprzez poniższe cele zagospodarowania przestrzennego, które pozostają spójne z celami zagospodarowania województwa oraz z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku. Wielkopolska 2030:

- Rozwój funkcji metropolitalnych,
- Kształtowanie zielonego pierścienia metropolii,
- Kształtowanie spójnego systemu przyrodniczego,
- Rozwój efektywnego systemu komunikacyjnego,
- Rozwój zintegrowanego systemu transportu zbiorowego,
- Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego,
- Rozwój efektywnych struktur osadniczych.

³⁵ Uchwała nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z 25 marca 2019r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania.

Cele zostały szczegółowo zdefiniowane poprzez zasady zagospodarowania przestrzennego oraz działania planistyczne i pozaplanistyczne dla ich realizacji.

Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji Planu

L.p.	Podejmowane działania
1	Opiniowanie i uzgadnianie dokumentów planistycznych
Kluczowe efekty podejmowanych działań:	
<p>— w ramach opiniowania i uzgadniania dokumentów planistycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowano informacje o ustaleniach Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego i Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego dla terenu objętego przystąpieniem do sporządzenia studium lub planu miejscowego (ewentualnie jego zmiany) oraz projekty postanowień Zarządu Województwa dotyczące uzgodnienia projektów studiów i planów miejscowych (ewentualnie ich zmian); ▪ przygotowano projekty postanowień Marszałka Województwa dotyczące uzgodnienia lokalizacji inwestycji celu publicznego lub warunków zabudowy; ▪ prowadzono rejestr wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim; ▪ zgromadzono przekazywane Marszałkowi Województwa kopie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego; ▪ przygotowano projekty postanowień Zarządu Województwa dotyczące opinii do lokalizacji dróg, linii kolejowych, inwestycji przesyłowych, inwestycji w sektorze naftowym, inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu; ▪ przygotowano lub uczestniczono w przygotowaniu projektów stanowisk Marszałka, Zarządu Województwa oraz Dyrektora Departamentu Infrastruktury w sprawach związanych z gospodarką przestrzenną województwa, opiniowaniem projektów aktów prawnych i wystąpieniami podmiotów indywidualnych. 	
Ogólna liczba zarejestrowanych spraw w roku 2023 wyniosła 4311.	

Działania podejmowane w 2023 roku w obszarze przestrzeń (nie wynikające z PZPWW)

L.p.	Podejmowane działania
1	Zrealizowanie Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego
2	Zrealizowanie Okresowej oceny Planu zagospodarowania przestrzennego województwa
3	Zrealizowanie Koncepcji rozwoju sieci ponadlokalnych powiązań rowerowych
4	Przygotowanie projektu Polityki rowerowej województwa wielkopolskiego
5	Wykonanie analiz, studiów i badań regionalnych dotyczących zagadnień społecznych, gospodarczych i przestrzennych związanych z rozwojem województwa wielkopolskiego
6	Zrealizowanie Regionalnego plan transportowego dla województwa wielkopolskiego w perspektywie 2030 roku
7	Współpraca z Departamentami UMWW i Biurem Geodety Województwa Wielkopolskiego przy realizacji zadań specjalnych
Kluczowe efekty podejmowanych działań:	
<p>— Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego został przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Nr LI/1000/23 z 27 marca 2023 roku w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego. Wraz z przyjęciem dokumentu uruchomiona została przez WBPP aplikacja mapowa, która ułatwia zainteresowanym przeglądanie informacji związanych z Audytem krajobrazowym. Umożliwia ona szybkie odnalezienie danych o krajobrazach dotyczących m.in.: granic krajobrazów, w tym krajobrazów priorytetowych, form ochrony prawnej, walorów estetyczno-widokowych, zdiagnozowanych zagrożeń czy lokalnych form architektonicznych. Narzędzie to pozwala również na dostęp do tekstów i</p>	

załączników graficznych dla krajobrazów priorytetowych lub krajobrazów w obrębie form ochrony prawnej;

- w dniu 1 czerwca 2023 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr 6678/2023 przyjął sporządzoną w WBPP, Okresową ocenę Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania. W dniu 26 czerwca 2023 roku przedłożono informację na temat okresowej oceny Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania Sejmikowi Województwa Wielkopolskiego. Przeprowadzenie Okresowej oceny Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, pozwoliło na sformułowanie wniosków dotyczących jego aktualności oraz na określenie wymaganych i postulowanych zmian dokumentu;
- Koncepcja rozwoju sieci ponadlokalnych powiązań rowerowych została zakończona przez WBPP w marcu 2023r. Koncepcja (...) ma charakter otwarty i będzie poddawana cyklicznej weryfikacji i aktualizacji. Będzie ona elementem wdrożeniowym polityki rowerowej województwa wielkopolskiego. Ponadto na stronie internetowej WBPP w lipcu 2023r. uruchomiona została aplikacja mapowa Wielkopolska Baza Dróg Rowerowych – WBDR, która służy do prowadzenia monitoringu rozwoju sieci infrastruktury dróg rowerowych;
- Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu przy udziale Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu: Departamentu Polityki Regionalnej, Departamentu Sportu i Turystyki, Departamentu Transportu oraz Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu, opracowało w 2023 roku Politykę rowerową województwa wielkopolskiego. Dokument ten zawiera, szczegółową diagnozę stanu oraz kierunki rozwoju ruchu rowerowego. Wyznacza misję i wizję rozwoju mobilności rowerowej oraz cele i kierunki interwencji. Głównym celem Polityki Rowerowej jest rozwój mobilności rowerowej w województwie wielkopolskim;
- wykonano 2 analizy regionalne: „Wpływ pandemii na transport cz. II - transport kolejowy” oraz „Zmiany klimatu w Wielkopolsce”. Analiza pierwsza przedstawia sytuację, jak zmienił się pasażerski transport kolejowy od początku pandemii COVID-19 do końca 2022 roku, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji kolejowych przewozów regionalnych w województwie wielkopolskim. W artykule wskazano możliwe trendy rozwoju transportu kolejowego, wobec zmian ukształtowanych w trakcie pandemii. Z kolei w analizie drugiej omówione zostały zmiany klimatu w Wielkopolsce, które przejawiają się nie tylko cieplejszymi porami roku, ale także gwałtownymi, intensywnymi i niespodziewanymi zdarzeniami pogodowymi. Intensywność zmian oraz skutki przyrodnicze, społeczne i gospodarcze są zróżnicowane regionalnie. W dobie postępujących zmian klimatycznych kluczowa jest dbałość o zachowanie równowagi środowiskowej i dostosowywanie się najbardziej wrażliwych sektorów i obszarów do nowej sytuacji;
- dnia 30 listopada 2023 roku Zarząd Województwa Wielkopolskiego podjął Uchwałą Nr 7528/2023 w sprawie przyjęcia Regionalnego planu transportowego dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku (RPT 2030) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Dokument został skonsultowany z Komisją Europejską;
- WBPP w roku 2023 kontynuowało współpracę z Departamentami i Jednostkami UMWW m.in. w zakresie projektu Life after coal, stworzenia bazy przystanków autobusowych i zasilenia danymi Systemu informacji przestrzennej - SIPWW.

3.2. Społeczeństwo

W tej części podrozdziału zostały omówione dokumenty programowe i podejmowane kluczowe inicjatywy z zakresu polityki społecznej, zdrowia, kultury i turystyki, sportu, a także społeczeństwa obywatelskiego.

3.2.1. Polityka społeczna

W ramach zagadnień związanych z polityką społeczną obowiązuje Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku³⁶, a także siedem dokumentów o charakterze operacyjnym w stosunku do niej:

- Wielkopolski Program Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Adopcji na lata 2021-2025,
- Wielkopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025,
- Wielkopolski Program Wspierania Osób z Ograniczoną Sprawnością na lata 2021-2025,
- Wielkopolski Program Wspierania Osób Starszych na lata 2021-2025,
- Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Wielkopolskiego na lata 2013-2022 (obowiązujący do końca 2023r.)
- Program Wielkopolska Karta Rodziny,
- Wielkopolski Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2023-2026.

Wymienione dokumenty służą realizacji SRWW 2030, w szczególności jej celu 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu oraz trzech celów operacyjnych:

- OP 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie
- OP 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom
- OP 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do roku 2030³⁷ wyznacza kierunki polityki społecznej w województwie oraz identyfikuje katalog adresatów planowanych działań tj. osoby starsze, migranci, osoby z kręgu ryzyka socjalnego, rodzina, osoby z ograniczoną sprawnością oraz kadra pomocy społecznej. W dokumencie określa się kluczowe obszary działań, tj. usługi społeczne, infrastruktura społeczna, aktywność społeczna i obywatelska, włączenie społeczne oraz koordynacja polityki społecznej. Strategia działa na rzecz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu w regionie, zwiększeniu roli pracy socjalnej oraz większej wrażliwości na problemy społeczne i osoby nimi dotknięte. Zapisy dotyczące pożądanych zmian mają charakter ogólnych wskazań w zakresie tego, jaka zmiana powinna zostać wdrożona w obszarze wsparcia społecznego w perspektywie 10 lat. Uszczegółowienie działań w ramach kierunków strategicznych na rzecz poszczególnych grup adresatów zawarte zostało w regionalnych programach.

Wielkopolski Program Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Adopcji na lata 2021-2025³⁸ prezentuje szereg działań, których celem jest poprawa sytuacji rodzin – zarówno biologicznych jak

³⁶ Dokument przyjęto na mocy Uchwały Nr XXV/476/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 grudnia 2020r. w sprawie uchwalenia Strategii Polityki Społecznej Województwa Wielkopolskiego do roku 2030.

³⁷ Podstawa prawna: ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.

³⁸ Uchwała nr 4475/2021 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 23 grudnia 2021 roku w sprawie przyjęcia Wielkopolskiego Programu Wspierania Rodziny, Systemu Pieczy Zastępczej i Adopcji na lata 2021-2025.

i zastępczych i adopcyjnych oraz osób, które funkcjonują w systemie wsparcia rodziny, pieczy zastępczej i adopcji – m.in. wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej (tzw. domów dziecka). Przedstawione działania prowadzić mają przede wszystkim do wzmocnienia rodzin biologicznych w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, poprawy sytuacji wychowanków pieczy zastępczej i zwiększenia ich szans na pełne usamodzielnienie oraz wsparcia rodzin adopcyjnych w wyzwaniach związanych z integracją dziecka przysposobionego ze swoim bagażem doświadczeń. Ponadto ważnym elementem są działania koordynacyjne skupione przede wszystkim na wsparciu gmin i powiatów w organizacji, koordynacji i realizacji usług w obszarze wsparcia rodziny i pieczy zastępczej.

Potrzeby osób starszych są w szczególności uwypuklone w **Wielkopolskim Programie Wspierania Osób Starszych na lata 2021-2025**³⁹. Działania zaprezentowane w Programie prowadzić mają przede wszystkim do wzmocnienia aktywności osób starszych, zabezpieczenia osób niesamodzielnych w codziennym funkcjonowaniu i utrzymaniu jak najdłużej w środowisku rodzinnym oraz przeciwdziałaniu wypaleniu opiekuńczemu wśród opiekunów. Ponadto ważnym elementem są działania koordynacyjne skupione przede wszystkim na wsparciu gmin i powiatów w organizacji, koordynacji i realizacji usług w obszarze wsparcia osób starszych, a także realizacji zaplanowanych działań strategicznych (m.in. utworzenie Wielkopolskiego Centrum Teleopieki).

Wielkopolski Program Wspierania Osób z Ograniczoną Sprawnością na lata 2021-2025⁴⁰ przedstawia szereg działań, których celem jest poprawa sytuacji osób z ograniczoną sprawnością, w tym niebędących w stanie funkcjonować samodzielnie i wymagających intensywnego wsparcia oraz ich opiekunów. Osoby z ograniczoną sprawnością są kategorią szerszą niż osoby z niepełnosprawnością, bo uwzględniają także osoby nieposiadające orzeczenia o niepełnosprawności. Prezentowane działania prowadzić mają przede wszystkim do wzmocnienia aktywności osób z ograniczoną sprawnością, zabezpieczenia osób niesamodzielnych w codziennym funkcjonowaniu i utrzymaniu jak najdłużej w środowisku rodzinnym oraz przeciwdziałaniu wypaleniu opiekuńczemu wśród opiekunów. Podstawami prawnymi opracowania Programu jest ustawa z 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz ustawa z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Programem obowiązującym w zakresie walki z przemocą w rodzinie był **Wielkopolski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025**⁴¹. Podstawą prawną opracowania Programu jest ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program ten koncentruje się na działaniach prowadzących do poprawy sytuacji osób doznających przemocy w rodzinie i umożliwienia uzyskania potrzebnego, wysokiej jakości wsparcia, intensyfikacji pracy z osobami stosującymi przemoc w rodzinie, wzmocnienia kadr instytucji realizujących zadania w tym obszarze oraz zwiększenia świadomości Wielkopolan w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W Programie wskazano cztery grupy adresatów wobec których formułowano propozycje działań odpowiadających na ich potrzeby i problemy (osoby doznające przemocy w rodzinie, osoby stosujące przemoc w rodzinie, kadry instytucji realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy oraz mieszkańców Wielkopolski jako szeroką grupę potencjalnych świadków przemocy w rodzinie). Ponadto ważnym elementem są działania koordynacyjne skupione przede wszystkim na wsparciu gmin i powiatów w organizacji, koordynacji i realizacji zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

³⁹ Uchwała nr 4473/2021 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 23 grudnia 2021 roku w sprawie przyjęcia Wielkopolskiego Programu Wspierania Osób Starszych na lata 2021-2025.

⁴⁰ Uchwała nr 4474/2021 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 23 grudnia 2021 roku w sprawie przyjęcia Wielkopolskiego Programu Wspierania Osób z Ograniczoną Sprawnością na lata 2021–2025.

⁴¹ Uchwała nr 4472/2021 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 23 grudnia 2021 roku w sprawie przyjęcia Wielkopolskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.

W obszarze ekonomii społecznej obowiązywał **Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Wielkopolskiego na lata 2013-2022** (przedłużono obowiązywanie do końca 2023r.). W 2023 roku rozpoczęto procedurę konsultacji i przejmowania **Wielkopolskiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023– 2027⁴²**, do którego posiadania zobowiązuje Samorząd Województwa Wielkopolskiego ustawa o ekonomii społecznej z dnia 5 sierpnia 2022r. Program stanowi mapę priorytetów i kierunków działań, które w najbliższych latach będą podejmowane przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego we współpracy z partnerami publicznymi i społecznymi, aby działać na rzecz rozwoju sektora ekonomii społecznej. Przedstawione działania prowadzić mają przede wszystkim do zwiększenia dostępności i poprawy jakości wsparcia zarówno pracowników podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, uczestników i osób przygotowywanych do zatrudnienia, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia reintegracyjnego, jak i kadry przedsiębiorstw społecznych i podmiotów ekonomii społecznej. Ponadto ważnym elementem programu są działania koordynacyjne skupione przede wszystkim na wsparciu gmin i powiatów w organizacji, koordynacji i realizacji usług w obszarze osób w kryzysie socjalnym oraz wykorzystaniu ekonomii społecznej w usługach lokalnych, czy lobbowaniu poprawy uregulowań prawnych dot. sytuacji kadry podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Ważnym dokumentem regulującym zakres zadań Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz rodziny jest także obowiązująca od 2014r. **Wielkopolska Karta Rodziny**. W roku 2017 Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął uchwałę w sprawie przyjęcia zaktualizowanej Karty ze względu na potrzebę doprecyzowania jej zapisów w zakresie ważności i regulacji otrzymywania Karty przez cudzoziemców. Z kolei w roku 2019, ze względu na zmiany w ustawie o Karcie Dużej Rodziny, które dotyczyły wprowadzenia nowej definicji Karty i rozszerzenia kręgu osób uprawnionych o rodziców oraz małżonków rodziców, którzy nie tylko mają, ale też mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, Sejmik Województwa Wielkopolskiego podjął kolejną uchwałę w sprawie przyjęcia zaktualizowanej Karty. Celem Wielkopolskiej Karty Rodziny jest zapewnienie rodzinom wielodzietnym możliwości korzystania na preferencyjnych zasadach z szerokiego katalogu oferty kulturalnej, oświatowej, rekreacyjnej oraz transportowej przez wprowadzenie systemu zniżek na wstęp do instytucji podległych właściwym samorządom oraz dodatkowych uprawnień zapewnionych przez inne podmioty, w tym niepubliczne. Wprowadzenie Wielkopolskiej Karty Rodziny stanowi instrument zachęcający samorządy lokalne do wprowadzania ulg i uprawnień w środowiskach lokalnych oraz przedsiębiorców do tworzenia pozytywnego klimatu wokół dużych rodzin. System funkcjonowania WKR swoim zakresem tematycznym wpisuje się w działania z zakresu rozbudowy systemu wsparcia dla rodzin wielodzietnych.

Wielkopolski Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych na lata 2023-2026 (WPDI) jest ważnym dokumentem, który określa wyzwania i priorytetowe działania związane z deinstytucjonalizacją w 5 obszarach:

- rodziny, w tym dzieci, zwłaszcza w systemie pieczy zastępczej,
- osób starszych,
- osób z ograniczoną sprawnością,
- osób w kryzysie bezdomności oraz zdrowia psychicznego.

Jego opracowanie jest obowiązkowe dla samorządów województw i wynika z dokumentu krajowego – „Strategii Rozwoju Usług Społecznych – polityki publicznej do roku 2030 (z perspektywą do

⁴² Dokument przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego uchwałą nr 8008/2024 w dniu 28.02.2024 roku w sprawie przyjęcia Wielkopolskiego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej na lata 2023-2027

2035r.) Jest punktem odniesienia dla interwencji - projektów planowanych do realizowania w obszarze włączenia społecznego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski w latach 2021-2027.

W WPDI zaprezentowano szczegółową diagnozę sytuacji w poszczególnych obszarach oraz priorytety, w których wskazano pożądane kierunki działań w odniesieniu do wskazanych 5 grup w obszarach takich jak:

- usługi społeczne,
- infrastruktura społeczna,
- aktywność społeczna i obywatelska,
- włączenie społeczne.

W ramach opisu kierunku „koordynacja polityki społecznej” w Planie zawarto szczegółową koncepcję działań koordynacyjnych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu. Wskazano również potencjalne źródła finansowania działań, w tym w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski w latach 2021-2027.

Wskazane poniżej działania – wyróżnione informacją o wspieraniu organizacji pozarządowych – realizują również **Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023**, oraz **Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2019-2023**, które szerzej opisane są w rozdziale „społeczeństwo obywatelskie”.

Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji ww. dokumentów

L.p.	Podejmowane działania
1	Programowanie polityki społecznej SWW
2	Koordynacja regionalnej polityki wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej i zdrowia psychicznego
3	Koordynacja regionalnej polityki wspierania adopcji
4	Koordynacja regionalnej polityki wspierania osób starszych
5	Koordynacja regionalnej polityki wspierania osób z ograniczoną sprawnością
6	Koordynacja regionalnej polityki wspierania osób z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego i ekonomii społecznej
7	Koordynacja regionalnej polityki wspierania i rozwoju kadry pomocy i integracji społecznej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
8	Koordynacja regionalnej polityki wspierania osób z doświadczeniem migracyjnym
9	Koordynacja regionalnej polityki w zakresie rozwoju innowacji społecznych odpowiadających na zdiagnozowane problemy mieszkańców wielkopolski (inicjowanie, upowszechnianie i przygotowywanie do wdrażania innowacji społecznych)
Kluczowe efekty podejmowanych działań:	
—	uczestniczono w programowaniu polityki społecznej SWW (m.in. wdrażano programy uszczegóławiające zapisy SPS, przyjęto Wielkopolski Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych, przygotowano programy w obszarze rodziny i pieczy zastępczej dla programu FEW (5 projektów odnoszących się m.in. do wspierania dzieci i młodzieży, w tym w systemie pieczy zastępczej);
—	w obszarze koordynacji regionalnej polityki wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej i zdrowia psychicznego: <ul style="list-style-type: none"> ▪ realizowano pilotaż modelu konsultanta zdrowia psychicznego w powiecie tureckim; ▪ w ramach wspierania samorządów lokalnych: <ul style="list-style-type: none"> ○ przekazano 4 dotacje celowe na wdrożenie usługi społecznej – wielkopolskiego klubu rodzinnego w Gminach: Rokietnica, Skoki, Szydłowo i Dopiewo; ○ zorganizowano cykl szkoleń pt. „Praca z małym dzieckiem” połączony z wizytą studyjną w Fundacji Sto Pociągów w Warszawie dla specjalistów wspierających rodziny w Klubach, łącznie dla 10 osób;

- zrealizowano 1 szkolenie z zakresu Akademii Mocy dla Profesjonalistów; w szkoleniu wzięło udział 15 osób;
- zorganizowano "Praktyczne szkolenie z FASD dla profesjonalistów cz. II", które skierowane było dla koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, asystentów rodziny, pracowników socjalnych, psychologów, pedagogów, wychowawców; udział wzięły 93 osoby;
- do programu Wielkopolskiej Karty Rodziny dołączyły 4 gminy: Jarocin, Kaźmierz, Komorniki, Luboń. Odbyły się też spotkania sieciujące dla przedstawicieli gmin – łącznie 39 spotkań;
- wsparto gminę Rokietnica cyklem szkoleń nt. streetworkingu. Przygotowano również szkolenie dla przedstawicieli JST nt. wykorzystania przestrzeni biblioteki jako trzeciego miejsca dedykowanego młodzieży. Ze szkoleń w sumie skorzystało 26 osób. W grudniu 2023r. odbyła się wizyta studyjna w Gdańsku dla przedstawicieli PCPR, NGO, JST z Wielkopolski, poświęcona prezentacji dobrych praktyk i narzędzi służących usamodzielnianiu młodych ludzi ze środowisk defaworyzowanych;
- organizacja gali konkursu Wielkopolska Otwarta dla Rodziny. W ramach konkursu wpłynęło 19 zgłoszeń, nagrodzono 3 gminy: Luboń, Środę Wielkopolską i Gostyń. Wyróżnienie otrzymała gmina Mieścisko;
- w ramach wspierania organizacji pozarządowych ogłoszono 2 edycje otwartego konkursu ofert ze środków SWW na realizację zadań publicznych w obszarze wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. W ramach I edycji w wyniku ogłoszonego konkursu dotacje uzyskało 8 podmiotów, natomiast w ramach II edycji dotację uzyskał 1 podmiot;
- w ramach wspierania współpracy między instytucjami:
 - zorganizowano 5 subregionalnych warsztatów z udziałem przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości, których uwieńczeniem była konferencja pn. "Wymiar sprawiedliwości i instytucje systemu wspierania rodziny razem na rzecz dziecka". W wydarzeniach w sumie wzięło udział 400 osób.;
 - zorganizowano 3 spotkania z ekspertami z zakresu traumy wczesnodziecięcej i definiowania dobra dziecka w pracy zawodów pomocowych dla sędziów i kuratorów rodzinnych, psychologów i pedagogów szkolnych oraz pracowników Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie i Wielkopolskich Ośrodków Adopcyjnych. W spotkaniach wzięło udział 90 osób;
 - zorganizowano 5 konferencji subregionalnych (Kalisz, Konin, Leszno, Piła, Poznań) nt. mediacji w szkole, odpowiadając na zapotrzebowanie sędziów rodzinnych, zainteresowanych budowaniem kolejnego obszaru współpracy z instytucjami systemu wspierania rodziny, przeciwdziałającego przemocy i agresji w szkole. W konferencjach wzięło udział 620 osób.;
 - rozpoczęto Pilotaż Modelu wczesnego usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej w trzech placówkach opiekuńczo-wychowawczych: Dom Dziecka nr 1 i 2 w Górze oraz „Nasz Dom” w Chrzypsku Wielkim. W pilotażu udział wzięło 8 wychowanków powyższych placówek. W cały proces usamodzielniania zaangażowanych jest 16 pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz pracowników Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie;
- wspierano dostęp Wielkopolan do informacji przez upowszechnienie publikacji psychoprofilaktycznej pn. „Kryzysownik”, przewodnika dla rodziców małych dzieci pn. „Pierwsze kroki okiem taty” oraz publikacja dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej – „Pierwsze kroki do samodzielności. Przewodnik dla młodzieży z pieczy zastępczej”. Publikacje upowszechniano poprzez instytucje wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, wymiaru sprawiedliwości, szkoły oraz szpitale i jednostki samorządu terytorialnego;
- w celu podnoszenia świadomości i budowania pozytywnych postaw Wielkopolan, przeprowadzono kampanię informacyjno-edukacyjną na rzecz zdrowia psychicznego #PrawdziwiLudzie, w ramach której zorganizowano konkurs „Zdrowie to Sztuka”. W ramach konkursu zrealizowano warsztaty psychoprofilaktyczne wraz z realizacją muralu dla szkół w Wągrowcu, Sierakowie i Poznaniu.;

— **w obszarze koordynacji regionalnej polityki wspierania adopcji:**

- prowadzono prace nad wspólnymi, spójnymi procedurami i standardami pracy; przeprowadzono audyt wewnętrzny, w tym szczególnie w zakresie przestrzegania przepisów prawa w realizacji zadań ustawowych ośrodków adopcyjnych;
- w ramach działania Wojewódzkich Ośrodków Adopcyjnych (Leszno, Kalisz, Konin, Piła, Poznań):
 - zorganizowano wsparcie dla dzieci przygotowujące do ich przysposobienia (436 dzieci przeszło procedurę kwalifikacji; 104 dzieci zostało zabezpieczonych w rodzinach);

- pracowano z rodzinami zgłaszającymi gotowość do przysposobienia dziecka (245 rodzin przeszło procedurę kwalifikacji; 137 rodzin przysposobiło dziecko);
- udzielono 4 266 porad dla rodzin przysposabiających i naturalnych oraz postadopcyjnych;
- przyjęto 806 kart dzieci w ramach Wojewódzkiego Banku Danych;
- realizowano usługi pre i postadopcyjne dla 95 rodzin i 75 dzieci w ramach projektu pn. „Wspomaganie preadopcji kluczem do udanej adopcji”;
- w celu zapewnienia dzieciom trafiającym do systemu pieczy zastępczej stabilnego i bezpiecznego środowiska, zainicjowano współpracę pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny w ramach modelu interwencyjnego zespołu ds. zabezpieczenia dziecka; w 2023r. w ramach współpracy Wielkopolskich Ośrodków Adopcyjnego z Organizatorami Pieczy Zastępczej, OPS, szpitalami, sądami, umieszczono w formie czasowego zabezpieczenia, w bezpiecznym środowisku rodzinnym 104 dzieci – 68 w formie powierzenia pieczy i 36 w tymczasowych rodzinach zastępczych;
- zorganizowano 5 subregionalnych warsztatów z udziałem przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości – przede wszystkim sędziów rodzinnych oraz specjalistów z OZSS;
- wspierano dostęp do informacji i podnoszono świadomość Wielkopolan w obszarze adopcji poprzez prowadzenie kanału w mediach społecznościowych – Wielkopolski Ośrodek Adopcyjny, na którym prezentowane są informacje dotyczące różnych aspektów procesów okołoadopcyjnych; zrealizowano film promujący ideę adopcji/rodzicielstwa zastępczego pt. „Wszystkie dzieci do domu”;

— **w obszarze koordynacji regionalnej polityki wspierania osób starszych:**

- testowano regionalny model teleopieki w ramach projektu „Wielkopolski System Opieki Seniora na lata 2023-2024” oraz wsparto jego wdrożenie w 30 wielkopolskich gminach (zorganizowano 3 szkolenia dla koordynatorów usług teleopieki dla łącznie 115 osób); w ramach projektu „Wielkopolskie telecentrum opieki” z programu FEW rozpoczęto inicjowanie działań związanych z nawiązywaniem współpracy z gminami oraz utworzeniem Centrum Społecznego; odbyło się 5 spotkań;
- w ramach wspierania organizacji pozarządowych i otwartego konkursu ofert na realizację w formie wspierania zadań publicznych WW z dziedziny pomocy społecznej w 2023 roku w obszarze wsparcia osób starszych dofinansowano 10 projektów, w których uczestniczyło 412 osób (w tym 185 wolontariuszy);
- zorganizowano szkolenia: dla Rad Seniorów z Wielkopolski, w których uczestniczyli przedstawiciele z 27 rad seniorów, dla przedstawicieli UTW, w których uczestniczyli przedstawiciele 37 UTW;
- w ramach Pakietu seniora rozszerzono treści pakietu seniora o materiały: „Emerytura – odpocznij od pracy, ale nie od życia”, „Psychoseksualność osób w wieku senioralnym”; Ponadto zorganizowano targi VIVA Seniorzy, w których wzięło udział ok 3000 osób;
- w konkursie Viva! Wielkopolski Senior wyróżniono 5 osób, które odznaczyły się godną naśladowania postawą;

— **w obszarze koordynacji regionalnej polityki wspierania osób z ograniczoną sprawnością (OzOS):**

- zostały upowszechnione innowacje społeczne wypracowane w ramach projektu pn.: „Przepis na wielkopolską innowację społeczną – usługi opiekuńcze dla osób zależnych”: innowacja „Akademia Rodzinnych Autonomii Samodzielności”, w ramach projektu „Generator Dostępności” - innowacja „Rodzicielstwo i niepełnosprawność”, innowacja „Walking Futbol”; Upowszechnienie polegało na organizacji wizyty studyjnej do Rzgowa woj. Łódzkiej, w wizycie uczestniczyli przedstawiciele WTZ, śds, innowacje były prezentowane podczas spotkania Powiatowych Społecznych Rad ds. Osób Niepełnosprawnych w subregionie Piłskim;
- zrealizowano 8 spotkań z samorządami lokalnymi w obszarze tworzenia systemów usług na rzecz OzOS w ramach projektu „Przystanek WTZ”;
- wspierano implementację modelu mieszkania ze wsparciem dla osób ze spektrum autyzmu wypracowanego w ramach projektu „Azymut -Samodzielność” w mieście Konin; w miesiącach styczeń-luty 2023r. w ramach projektu prowadzono działania informacyjno-upowszechniające model w województwie;
- udzielono dotacji celowej Gminie Jarocin na utworzenie i uruchomienie, w tym przystosowanie i adaptację oraz wyposażenie mieszkania wspomaganego dla osób w spektrum autyzmu;

- prowadzono szkolenia związane z utworzeniem mieszkania wspomaganego/treningowego dla osób ze spektrum autyzmu dla przedstawicieli Gminy Jarocin (w tym JTBS) i przedstawicieli Zleceniodawcy - cykl 80 godzin szkoleń skierowany dla 12 kandydatów na trenerów samodzielności w mieszkaniu wspomaganym/treningowym w Gminie Jarocin;
- w ramach wspierania organizacji pozarządowych przez otwarte konkursy ofert zrealizowano:
 - 8 projektów ze środków SWW na realizację 4 zadań w obszarze wspierania OzOS;
 - 24 projekty ze środków PFRON na realizację 6 zadań w obszarze rehabilitacji społeczno-zawodowej OzN;
- zorganizowano 3 posiedzenia Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych;
- zorganizowano 5 spotkań sieciujących przedstawicieli wielkopolskich instytucji realizujących zadania w obszarze wsparcia OzOS; ROPS w Poznaniu zorganizował w 2023r. spotkania Powiatowych Społecznych Rad ds. Osób Niepełnosprawnych z subregionu konińskiego, leszczyńskiego i pilskiego; w spotkaniach uczestniczyli też przedstawiciele NGO i jednostek organizacyjnych pomocy społecznej; spotkania służyły też prezentacji wypracowanych w ROPS innowacji dedykowanych osobom z niepełnosprawnościami i ich opiekunom.
- w XIII edycji Konkursu „Wielkopolska Otwarta dla Osób z Niepełnosprawnościami” wpłynęło 41 zgłoszeń, wybrano 3 Laureatów i przyznano 3 Wyróżnienia dla samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych realizujących wyróżniające się inicjatywy w zakresie wspierania OzN;
- wsparto funkcjonowanie miejsc pracy dla 538 OzN i utworzono 20 nowych miejsc pracy dla OzN w 9 zakładach aktywności zawodowej (ZAZ); złożono wnioski na utworzenie nowego ZAZ (w Poznaniu);
- dofinansowano roboty budowlane w obiektach służących rehabilitacji społeczno-zawodowej OzN (m.in. remont holu, łazienek, wybudowanie wewnętrznego szybu windowego), z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów. Dofinansowanie otrzymało 5 podmiotów, ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- zorganizowano 6 szkoleń i przygotowano 5 materiałów informacyjnych i szkoleniowych w zakresie wdrażania zasady dostępności dla instytucji systemu polityki społecznej;

— **w obszarze koordynacji regionalnej polityki wspierania osób z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego i ekonomii społecznej:**

- zorganizowana została konferencja w temacie wsparcia osób opuszczających zakłady karne, w której udział wzięło 118 osób.;
- wsparto JST w organizacji usług społecznych dla osób z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego. np. w obszarze działania na rzecz osób w kryzysie bezdomności (zrealizowano 10 spotkań, warsztatów, szkoleń); podpisano 6 porozumień z gminami w zakresie wzmocnienia roli pracy socjalnej, aktywnej integracji i tworzenia systemów realizacji usług społecznych w samorządach lokalnych; w różnych formach wsparcia udział wzięło 230 osób;
- zorganizowano cały proces konkursu Wielkopolska otwarta na samorząd społecznie odpowiedzialny; do konkursu zgłosiło się 9 gmin; przyznano 3 nagrody i 4 wyróżnienia;
- zorganizowano 28 spotkań grup roboczych działających przy Regionalnym Komitecie ES;
- rozwijano sieć Klunkry Wielkopolskie (dołączyły 2 nowe podmioty); prowadzono stronę www klunkry wielkopolskie i media społecznościowe związane z marką – liczba odsłon np. na www 4277, na FB – 3805, na Instagramie – 926 odwiedzin;
- zorganizowano 2 warsztaty w obszarze service design dla przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej, w których udział wzięło 21 osób;
- zorganizowano 2 spotkania Regionalnego Komitetu ds. Ekonomii Społecznej oraz 7 spotkań grup działających w ramach Komitetu;
- prowadzono stronę www.wielkopolskaes.pl, w tym zamieszczono 7 publikacji dot. edukacji w zakresie społecznego zaangażowania młodzieży oraz przygotowano i zaktualizowano katalog ofert PES/PS – liczba odsłon np. najpopularniejszy artykuł – 119 77;
- zorganizowano 6 warsztatów, spotkań w zakresie edukacji społecznej, w których udział wzięły 92 osoby;
- w ramach wspierania organizacji pozarządowych przez otwarte konkursy ofert w obszarze pomocy społecznej ze środków SWW zrealizowano 3 projekty w zakresie wspierania osób zadłużonych i inicjatyw na rzecz bezpieczeństwa ekonomicznego mieszkanki i mieszkańców Wielkopolski oraz 2 projekty w ramach wspierania osób w kryzysie bezdomności korzystających z instytucjonalnych i poza instytucjonalnych form wsparcia oraz rozwój usług realizowanych na ich rzecz;

— **w obszarze koordynacji regionalnej polityki wspierania i rozwoju kadry pomocy i integracji społecznej oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie:**

- wdrażano działania wspierające dla 7 gmin tworzących Centra Usług Społecznych wsparcie doradcze, superwizyjne, coachingowe, szkoleniowe. Działania te realizowane były w ramach projektu “Rozwój Wielkopolskiej Sieci Centrów Usług Społecznych”. Łącznie ze wsparcia skorzystało 98 osób.
- w zakresie wspierania samorządów lokalnych:
 - zrealizowano 11 szkoleń dla 760 pracowników instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, 25 spotkań superwizyjnych, konferencje dla 300 osób, wizytę studyjną dla 18 osób oraz zakupiono publikacje o tematyce przeciwdziałania przemocy domowej;
 - w związku ze wspieraniem JST w przekształcaniu się Ośrodków Pomocy Społecznej (OPS) w CUS przeszkolono m.in. 81 osób z terenu województwa wielkopolskiego zgodnie z ustawą o CUS;
 - w ramach projektu „Partnerstwo dla rodziny” (POWER) przeszkolono 342 pracowników i przedstawicieli instytucji oraz służb realizujących zadania w obszarze wspierania rodziny i pieczy zastępczej, w celu podniesienia ich kompetencji i profesjonalizacji działań;
 - wsparto kadry w obszarze interpersonalnym, w tym superwizja pracy socjalnej, oraz rozwój metod pracy (przeszkolono 226 osób);
- w ramach wsparcia organizacji pozarządowych:
 - ogłoszono konkurs na realizację zadania pn. “Wspieranie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w województwie wielkopolskim”, w ramach którego do dofinansowania wybrano 5 projektów, w których uczestniczyły 1 746 osoby (w tym 5 wolontariuszy);
 - ramach projektu pn. „Partnerstwo dla rodziny” przeszkolono 8 pracowników NGO;
- w zakresie wspierania współpracy między instytucjami:
 - zrealizowano 15 spotkań przedstawicieli wielkopolskich OPS, CUS, Asystentów Rodziny (Forum Ośrodków Pomocy Społecznej funkcjonuje przy wsparciu merytorycznym i organizacyjnym ROPS);
 - w ramach wspierania kadry pomocy i integracji społecznej odbyło się 406 godzin zorganizowanych superwizji, doradztwa, coachingu, szkoleń dla wóldarzy, zarządzających, kadry funkcjonujących i/lub planowanych CUS oraz 4 wizyty studyjne oraz 1 spotkanie upowszechniające w ramach projektu Kooperacja efektywna i skuteczna;
- zorganizowano konkurs (inicjatywę) „Wielkopolska Otwarta na kadrę socjalną” dot. działań na rzecz wsparcia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży dla instytucji pomocy społecznej; dokonano wyboru 3 Laureatów dla których ROPS w Poznaniu w roku 2024 zorganizuje szkolenie „szyte na miarę”; podana kwota dotyczyła realizacji szkoleń dla 7 instytucji, które zostały wybrane w roku 2022r. za inicjatywę dot. działań na rzecz wsparcia i integracji osób uciekających przed wojną w Ukrainie.

— **w obszarze koordynacji regionalnej polityki wspierania osób z doświadczeniem migracyjnym (OzDM) -** więcej na temat w rozdziale 1.5. Pomoc dla Ukrainy

— **w obszarze koordynacji regionalnej polityki w zakresie rozwoju innowacji społecznych:**

- w ramach projektów: „Włócznik Innowacji Społecznych”, „Inkubator Innowacji Społecznych Generator Dostępności” oraz w ramach Regionalnego Inkubatora Innowacji Społecznych:
 - realizowano preinkubację – działania przygotowujące i animujące (zorganizowano 23 spotkania/warsztaty animujące oraz 4 wizyty studyjne; złożono 20 kart pomysłów na innowacje społeczne/ofert na realizację usługi przygotowania i przetestowania innowacji); 147 osób skorzystało z działań przygotowujących do inkubacji;
 - realizowano inkubację – tworzenie i testowanie innowacji (podpisano 22 umowy o powierzenie grantu/na realizację usługi tworzenia i przetestowania innowacji, wsparto 76 innowatorów);
 - wzmacniano potencjał NGO do inkubowania i wdrażania innowacji społecznych przez zorganizowanie: Forum Kreatorów Zmiany Społ., 16 spotkań/warsztatów kreatywnych dla NGO i 4 wizyt studyjnych, 68 przedstawicieli NGO skorzystało ze tego rodzaju wsparcia;
 - w celu budowania partnerstw wokół innowacji pozyskano 2 ambasadorów innowacji społ.;

- wspierano dostęp do informacji, m.in. poprzez prowadzenie strony internetowej; prezentowano potencjał innowacji społ. m.in. poprzez przygotowanie 4 materiałów promujących (np. filmy, artykuły), zorganizowanie 22 spotkań upowszechniających i 4 wizyt studyjnych oraz 7 warsztatów wdrażających innowację Niebiesko-Niebiescy; łącznie ze spotkań upowszechniających skorzystało 643 osoby, w tym 272 osoby z warsztatów;
- w ramach przygotowania samorządów do wdrożenia innowacji w lokalne polityki społeczne (brokering) zorganizowano 31 spotkań i 3 wizyty studyjne; 35 samorządów wdrożyło innowacje.

Szacuje się, że na ww. działania wydano w 2023 roku 41,7 mln zł.

UWAGI: Działania związane z budowaniem trwałej sieci dostępnych usług społecznych w regionie wymagają stałej aktywności. Odbiorcy działań potrzebują stałego wsparcia doradczego w zakresie tworzenia i rozwoju usług społecznych w obszarze wsparcia rodziny i na rzecz społeczności lokalnych wzmacniających społeczeństwo obywatelskie i gospodarkę społeczną w regionie. Wyzwaniem jest trudność w pozyskaniu do pracy psychologów oraz skrócony termin na diagnozę kandydatów.

3.2.2. Zdrowie

W 2023r. w zakresie promowania zdrowego trybu życia i wsparcia ochrony zdrowia w Wielkopolsce obowiązywały następujące dokumenty:

- Polityka zdrowotna Województwa Wielkopolskiego w zakresie zdrowia publicznego, promocji i profilaktyki zdrowotnej na lata 2021-2030⁴³,
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2022-2026⁴⁴,
- Strategiczne kierunki rozwoju zasobów opieki psychiatrycznej na terenie Województwa Wielkopolskiego⁴⁵.

Cele wymienionych dokumentów korespondują z celami strategicznymi i celami operacyjnymi SRWW 2030:

- Cel ST 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu
 - OP 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie
 - OP 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom
 - OP 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu
- CEL ST 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem
 - OP 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług.

⁴³ Uchwała Nr 3080 /2020 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 23 grudnia 2020 roku w sprawie: przyjęcia dokumentu pn.: „Polityka zdrowotna Województwa Wielkopolskiego w zakresie zdrowia publicznego, promocji i profilaktyki zdrowotnej na lata 2021-2030”.

⁴⁴ Uchwała NR XL/773/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 marca 2022r. w sprawie uchwalenia Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2022 – 2026.

⁴⁵ Uchwała Nr 2777/2020 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 9 października 2020 roku w sprawie przyjęcia dokumentu pn. Strategiczne kierunki rozwoju zasobów opieki psychiatrycznej na terenie Województwa Wielkopolskiego. Podstawa prawna dokumentu: ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 roku w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 oraz rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku, w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022.

Kierunkowym dokumentem w obszarze zdrowia publicznego jest **Polityka zdrowotna Województwa Wielkopolskiego w zakresie zdrowia publicznego, promocji i profilaktyki zdrowotnej na lata 2021-2030**. Program dotyczy zmniejszania zachorowalności i przedwczesnej umieralności mieszkańców regionu. Koncentruje się przede wszystkim na opracowywaniu programów polityki zdrowotnej w odniesieniu do głównych problemów zdrowotnych zidentyfikowanych w regionie, a także promocji programów edukacyjnych służących zwiększaniu świadomości mieszkańców regionu w zakresie źródeł zagrożeń utraty zdrowia. W dokumencie wskazuje się na konieczność wczesnego wykrywania i ograniczania skutków najpoważniejszych problemów zdrowotnych. Jednym z celów dokumentu jest zmniejszenie różnic społecznych i terytorialnych w stanie zdrowia populacji oraz aktywizowanie podmiotów zewnętrznych, w tym jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych do działań na rzecz zdrowia.

Od 2022r. zaczął obowiązywać także **Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2022-2026**. Podstawą prawną opracowania Programu były m.in. ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Dokument prezentuje postawy i zachowania mieszkańców województwa wielkopolskiego wobec alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Zawiera cele i zadania ukierunkowane na upowszechnienie działań przeciw narkomanii i dążenie do zmniejszenia używania substancji psychoaktywnych – wspieranie działań edukacyjnych i profilaktycznych w obszarze problematyki związanej z uzależnieniami, rozwój kadr, rehabilitację, reintegrację społeczną i redukcję szkód wynikających ze spożywania narkotyków i alkoholu, rozwój placówek leczenia uzależnień oraz epidemiologię i monitoring problemu. Szczególny nacisk kładzie się na podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców regionu na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i spożywania alkoholu. Działania w programie służą także podnoszeniu kompetencji różnych grup zawodowych zobligowanych zawodowo do realizacji zadań z zakresu uzależnień, m.in.: pracowników placówek pomocy społecznej, świetlic i placówek leczenia odwykowego w zakresie pracy terapeutycznej z rodziną.

Celem **Strategicznych kierunków rozwoju zasobów opieki psychiatrycznej na terenie Województwa Wielkopolskiego** jest przejście od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. Dokument wskazuje na kwestie dotyczące rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego z uwzględnieniem map potrzeb zdrowotnych oraz zapewnienia kompleksowej opieki zdrowotnej i społecznej nad osobami z zaburzeniami psychicznymi.

Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji ww. dokumentów

Lp.	Podejmowane działania
1	Realizacja programów zdrowotnych ze środków unijnych (WRPO)
2	Realizacja projektów z zakresu deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych i społecznych ze środków unijnych (WRPO)
3	Realizacja programów zdrowia ze środków budżetu województwa
4	Wsparcie działań inwestycyjnych i funkcjonowania podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom
5	Realizacja działań promujących zdrowie objętych patronatem Marszałka Województwa Wielkopolskiego
6	Realizacja inwestycji i remontów w jednostkach nadzorowanych przez SWW
7	Zakup ambulansów drogowych w ramach wsparcia dla Ukrainy
8	Wdrożenie Elektronicznej Dokumentacji Medycznej
Kluczowe efekty podejmowanych działań:	

- **w ramach realizacji programów zdrowotnych ze środków unijnych** podjęto (projekty te zostały zakończone):
- działania Programu profilaktyki i wczesnego wykrywania nowotworów złośliwych dolnego odcinka przewodu pokarmowego objęty od 2017r. 18 693 osób (w wieku 50-67 lat do 2020r. i 50-74 lat od 2020r.). Prowadzono działania informacyjno-edukacyjne oraz diagnostyczne; program został zakończony;
 - rehabilitacją medyczną układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej (Wielkopolski Program Polityki Zdrowotnej w Zakresie Rehabilitacji Medycznej) objęto od 2018r. 11 805 osób (kobiet w wieku 50-59 lat i mężczyzn w wieku 50-64 lat); program został zakończony;
 - badaniami przesiewowymi w kierunku wykrycia tętniaków aorty brzusznej („ZDROWA AORTA”) objęto od 2019r. 18 312 osób (mężczyźni 50-69 lat w grupie ryzyka). Prowadzono także działania informacyjno-edukacyjne; program został zakończony;
 - działania Programu prewencji niewydolności serca u pacjentów onkologicznych objęty od 2019r. 600 osób. Prowadzono także działania informacyjno-edukacyjne;
 - działania Programu metabolicznego (Odważ się na zdrowie – program metaboliczny dla mieszkańców Wielkopolski) objęty od 2019r. 33 520 osób w wieku produkcyjnym niemobilnym. Prowadzono także działania informacyjno-edukacyjne;
 - działania Programu w zakresie rehabilitacji neurologicznej dla osób po udarze mózgu objęty 1 109 osób w wieku 18-64 lat;
 - badaniami przesiewowymi słuchu (Badania przesiewowe słuchu u młodzieży klas szóstych szkoły podstawowej – „Hej słyszysz???”) objęto od 2017r. 6 992 uczniów klas szóstych szkoły podstawowej. Prowadzono również działania informacyjno-edukacyjne;
 - w ramach Programu dla dzieci i młodzieży z mózgowym porażeniem dziecięcym (upowszechnienie technologicznie wspomaganej diagnostyki funkcjonalnej i rehabilitacji dzieci i młodych dorosłych z MPD w województwie wielkopolskim) z diagnostyki i rehabilitacji skorzystało od 2019r. 714 osób (w wieku 5-21 lat). Prowadzono również działania informacyjno-edukacyjne;
 - w zakresie realizacji projektu Rozwój profilaktyki onkologicznej wśród kobiet od 2019r. z profilaktyki skorzystało 25 598 osób;
 - z projektu Rehabilitacja pacjentów onkologicznych w wieku 18-64 lata, od 2021r. wsparciem objęto 2005 osób;
- **w ramach realizacji projektów z zakresu deinstytucjonalizacji usług zdrowotnych i społecznych ze środków unijnych** (projekty te zostały zakończone):
- ze świadczeń Dziennego Domu Opieki Medycznej (tj. opieka pielęgniarska, nadzór nad terapią farmakologiczną, działania usprawniające i przeciwdziałające postępującej niesamodzielności, terapia zajęciowa) skorzystało od 2018r. 1 577 osób wymagających wzmożonej opieki zdrowotnej;
 - ze świadczeń Środowiskowych Centrów Zdrowia Psychicznego skorzystało od 2018r. 12 861 osób (dorosłych oraz dzieci do 18-u lat); łącznie do końca 2023r. zrealizowano 20 projektów;
- **w ramach realizacji programów zdrowia ze środków budżetu województwa:**
- w obszarze Programu psychiatrycznego terapeutyczno-rehabilitacyjnego połączonego z aktywizacją pacjentów wykonano sesje z zakresu psychoedukacji, terapii grupowej, zajęciowej i socjoterapii. Poprzez proponowane w 2023 roku zajęcia, w których wzięło udział 42 pacjentów, utrzymano stabilizację i zmniejszono deficyty funkcjonowania pacjentów objętych Programem; łącznie zrealizowano 264 spotkania
 - na rzecz Programu polityki zdrowotnej leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców województwa wielkopolskiego w latach 2022-2023, wykonano łącznie 322 procedury zapłodnienia pozaustrojowego; w 2023 roku urodziło się 11 dzieci, a 139 ciąży czeka na rozwiązanie (stan na 31.12.2023r.). Ponadto przed leczeniem gonadotoksycznym mogła zostać zrefundowana w 100% procedura mrożenia komórek jajowych – z tej możliwości skorzystała jedna pacjentka. Ograniczono o 25% zjawisko niepłodności metodami zapłodnienia pozaustrojowego wśród wszystkich par uczestniczących w Programie;
 - w kwestii Regionalnego programu rehabilitacji osób z zaburzeniami depresyjnymi (osoby w wieku od 18 do 65 roku życia) zrealizowano w 2023 roku 2113 sesji dla 300 osób w rodzaju: indywidualnych sesji terapeutycznych, konsultacji specjalistycznych, treningów redukcji stresu, warsztatów terapeutycznych i asertywności, działań edukacyjnych. Ponadto w przypadku szkoleń

personelu medycznego w zakresie pracy z osobami z zaburzeniami depresyjnymi podniesiono wiedzę 75 osób;

- na rzecz Regionalnego programu rehabilitacji młodzieży z zaburzeniami depresyjnymi (osoby w wieku od 13 do 18 roku życia) zrealizowano m.in.: indywidualny program psychoterapii, turnus rehabilitacyjny stacjonarny (sesje psychoterapii grupowej, wsparcie psychospołeczne, działania edukacyjne, zajęcia rekreacyjne, konsultacje psychiatryczne i psychologiczne); program objął 84 pacjentów; nie odnotowano żadnych prób samobójczych;
- w zakresie realizacji Programu polityki zdrowotnej profilaktyki i wczesnego wykrywania osteoporozy, działaniom edukacyjnym zostało poddane 1427 osób, liczba osób, które zostały zakwalifikowane do FRAX™ (kalkulacja 10-letniego prawdopodobieństwa złamania) to 1393 osoby tj. 97,62 %. Natomiast u 93,04 % uczestników (1296 osób), które zostały zakwalifikowane do FRAX™ wykonano pomiaru gęstości kości za pomocą densytometru, z czego 95,99% osób wzięło udział w lekarskiej wizycie podsumowującej;
- **w ramach wsparcia realizacji programów w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom:**
 - zrealizowano program wsparcia dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych utrzymujących abstynencję i ich rodzin – udzielono dotacji dla 1 organizacji pozarządowej na realizację programu, a wsparciem objęto 14 osób;
 - zrealizowano program redukcji szkód wśród okazjonalnych użytkowników narkotyków i innych substancji psychoaktywnych – udzielono dotacji dla 1 organizacji pozarządowej, a wsparciem objęto 21 osób;
 - zrealizowano program wczesnej interwencji dla młodzieży z grup wysokiego ryzyka, narażonej na rozwój problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych – udzielono dotacji dla 2 organizacji pozarządowych, a wsparciem objęto 54 osoby;
 - zrealizowano tzw. System rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego: dofinansowano działania profilaktyczne dla wychowanek Wielkopolskiego Samorządowego Zespołu Placówek Terapeutyczno-Wychowawczych w Cerekwicy Nowej m.in. w formie wyjazdów i wycieczek, udzielono 3 dotacji (organizacja kościelna, powiaty) na upowszechnienie programów profilaktycznych wśród podmiotów prowadzących Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze oraz Młodzieżowe Ośrodki Socjoterapii, a wsparciem objęto łącznie 197 osób;
 - prowadzono działania informacyjno-edukacyjne, mające na celu zwiększenie świadomości na temat zachowań szkodliwych dla zdrowia i kształtujących prozdrowotny styl życia – udzielono dotacji 6 jednostkom (gminy, powiat, stowarzyszenie, fundacja), a wsparciem objęto 4453 osoby;
 - przeprowadzono szkolenia przedstawicieli grup zawodowych zaangażowanych w przeciwdziałanie uzależnieniom – udzielono dotacji 3 podmiotom na przeprowadzenie 14 szkoleń w formie stacjonarnej, a wsparciem objęto 282 osoby;
 - zorganizowano i wsparto socjoterapeutyczne formy wypoczynku w okresie ferii zimowych i wakacji letnich – udzielono dotacji dla 20 organizacji pozarządowych, a wsparciem objęto 1037 osób ;
 - współpracowano z Komendą Wojewódzką Policji w Poznaniu w celu zapobiegania i zwalczania narkomanii oraz przeciwdziałania jej negatywnym skutkom wspólnie - pomoc finansową na działania prewencyjne jednostek organizacyjnych Policji województwa wielkopolskiego;
 - dofinansowano kontynuację programu terapeutycznego dla osób uzależnionych przebywających na Pododdziale dla osób uzależnionych od alkoholu w Domu Pomocy Społecznej w Pleszewie, a wsparciem objęto 40 osób;
 - przeprowadzono badanie naukowe polegające na laboratoryjnej analizie próbek wód ściekowych pochodzących z oczyszczalni ścieków 8 miast w celu oszacowania poziomu konsumpcji substancji odurzających;

— **w ramach wsparcia działań inwestycyjnych i funkcjonowania podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom:**

- sfinansowano roczną działalność Regionalnego Centrum Profilaktyki Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży w Rogoźnie;
- dofinansowano bieżącą działalność Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Poznaniu;

- udzielono dotacji na wyposażenie dla 5 centrów integracji społecznej; podmioty wyłonione w ramach naboru zobowiązały się do uruchomienia nowych warsztatów zawodowych, zapewniających 36 uczestnikom (łącznie) możliwość praktycznej i teoretycznej nauki zawodu
- sfinansowano lub dofinansowano koszty realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych oraz doposażenia placówek lecznictwa odwykowego:
 - Wielkopolskie Centrum Neuropsychiatryczne im. Oskara Bielawskiego w Kościanie, m.in.: adaptacja budynku na Oddział Leczenia Uzależnień - sale chorych z łazienkami, pomieszczenia terapeutyczne oraz węzły sanitarne dla niepełnosprawnych; budynek została wyposażony w windę, nowoczesną kuchnię; przed budynkiem utworzono strefę parkingową i drogę pożarową; wybudowano instalację fotowoltaiczną o mocy 70 kW wraz z magazynem energii o pojemności 50 kWh; zakupiono wyposażenie, takie jak komputery wraz z oprogramowaniem na potrzeby komórek organizacyjnych, monitoring;
 - Zakład Leczenia Uzależnień w Charcicach: modernizacja wejścia do zaplecza kuchennego pałacu, wentylacja piwnic pałacu, serwerownia; dofinansowanie działalności Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia,
 - Wojewódzki Szpital Zespolony im. dr. Romana Ostrzyckiego w Koninie: zakup sprzętu RTV oraz aparatu EKG dla Oddziału Leczenia Uzależnień, doposażenie Pododdziałów oraz Hostelu dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Poradni Leczenia w sprzęt AGD, alkomaty z drukarką,ambu (resuscytatory), szafki przyłóżkowe i medyczne na leki, termometry elektroniczne i ciśnieniomierze;
 - Szpital Wojewódzki w Poznaniu, m.in.: zakup wyposażenia na potrzeby Oddziału Leczenia Uzależnień takiego jak sprzęt medyczny, informatyczny, wyposażenie pomieszczeń socjalnych dla pacjentów, remont pomieszczeń na Oddziale;
 - Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych „Dziekanka” im. Aleksandra Piotrowskiego w Gnieźnie: doposażenie oddziałów alkoholowych w niezbędny sprzęt, urządzenia oraz meble; zagospodarowanie terenu wraz z montażem i wymianą elementów infrastruktury drogowej;
 - Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o.o., Sokołówka: zakup samochodu osobowego do transportu pacjentów, doposażenie oddziału leczenia zespołów abstynencyjnych oraz oddziału leczenia uzależnień m.in.: w analizator parametrów krytycznych, ciśnieniomierz stacjonarny; remont łazienki w oddziale leczenia zespołów abstynencyjnych;
- udzielono pomocy finansowej 4 gminom na zakupy inwestycyjne oraz wydatki bieżące;
 - 1) Gmina Powidz – wyposażenie pracowni komputerowej umiejscowionej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Powidzu, wykorzystywanej przez świetlicę opiekuńczo-wychowawczą, funkcjonującą w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii (komputery stacjonarne, myszki, klawiatury, monitory, drukarki, licencje, instalacje)
 - 2) Gmina Jastrowie – dofinansowanie zakupu oraz montażu windy osobowej zewnętrznej wraz z zaadaptowaniem pomieszczeń sanitarnych w Centrum Usług Społecznych w Jastrowiu
 - 3) Gmina Nowe Skalmierzyce - zakup i modernizacja budynku przy ul. 3 maja 18 w Nowych Skalmierzycach z przeznaczeniem na działalność z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień (zakres prac: rozbiórki i prace budowlane na zewnątrz budynku, przebudowa i remont wnętrza budynku, zasilanie i instalacje elektryczne w obiekcie, pomiary elektryczne i oświetleniowe, przyłącza i instalacje sanitarne zewnętrzne i wewnętrzne)
 - 4) Gmina Piła – WPF, planowany termin rozpoczęcia realizacji 2024r. „Adaptacja i modernizacja części budynku, położonego w Pile, przy Alei Powstańców Wielkopolskich 182 pod kątem wykorzystania do działań socjoterapeutycznych, sportowo-rekreacyjnych itp.” (zakres prac: roboty rozbiórkowe, ściany i ścianki działowe, podłoga pod posadzki, tynki i okładziny wew. gładzie, malowanie, płytki ściennie, sufity podwieszane, posadzki, stolarka drzwiowa i okienna, elewacje, pochylnia zewnętrzna, linie kablowe, montaż osprzętu instalacyjnego, układanie przewodów instalacyjnych, montaż opraw oświetleniowych, oświetlenie ewaluacyjno-awaryjne, roboty uzupełniające, pomiary, instalacja logiczna, instalacja odgromowa i połączeń wyrównawczych)

- **w ramach działań promujących zdrowie objętych patronatem Marszałka Województwa Wielkopolskiego** dofinansowano m.in. kampanię „Drugie Życie”, konkurs „Nie daj szansy AIDS”, organizację Światowego Dnia Świadomości Autyzmu, II Międzynarodową konferencji pn. Rola „Zielonych Szpitali” w przeciwdziałaniu zmiany klimatu, konferencji Women In Med., mural dot. transplantologii w Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu

- **w ramach dofinansowania inwestycji, zakupów inwestycyjnych oraz remontów podmiotów leczniczych dla których podmiotem tworzącym jest SWW** (podmiotów działających w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom) zrealizowano szereg inwestycji. Najważniejsze z nich:
 - inwestycje i doposażenie w Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu, m.in.: utworzenie Pracowni Rezonansu Magnetycznego wraz z zakupem i montażem rezonansu magnetycznego, zakup i montaż robota chirurgicznego dla Wielkopolskiego Centrum Robotyki Chirurgicznej, modernizacja Centralnej Apteki Szpitalnej wraz ze stworzeniem pomieszczeń na Pracownię Żywienia Pozajelitowego i Dojelitowego, ochrona przeciwpożarowa, budowa farmy fotowoltaicznej, modernizacja budynku aptecznego na Dzienny Oddział Rehabilitacji Ogólnoustrojowej, wzmocnienie płyty ładowiska oraz zmodernizowanie jego oświetlenia;
 - inwestycje i doposażenie w Wielkopolskim Centrum Onkologii w Poznaniu, m.in.: zakup cyklotronu dla Zakładu Medycyny Nuklearnej; doposażenie Oddziałów Radioterapii Onkologicznej (m.in. w system do radioterapii sterowanej obrazem po powierzchni ciała pacjenta), doposażenie nowopowstałego Budynku ambulatoryjnego i świadczeń dziennych i nowo wybudowanej części Centralnego Bloku Operacyjnego (m.in. aparaty USG, zestaw laparoskopowe, mikroskop operacyjny, neuronawigacja, aparat do elektrochirurgii, ultradźwiękowy aspirator tkanek), przygotowania do budowy Ośrodka Radioterapii Protonowej w Poznaniu – PROJEKT INPRONKO;
 - inwestycje i doposażenie w Specjalistycznym Zespole Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu, m.in.: zakup sprzętu medycznego na potrzeby Oddziału Urologicznego i Onkologii Urologicznej (aparat ESWL wraz z aparatem USG i RTG, aparat USG Voluson S8 BT22, tor wizyjny laparoskopowy 3D, resektoskopy monopolarne), zakup robota medycznego Da Vinci X dla potrzeb Działu Operacyjno-Pooperacyjnego;
 - inwestycje i doposażenie w Wielkopolskim Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów w Poznaniu, zakupiono m.in. videobronchoskopy, tor wizyjny, szafy i myjny endoskopowe, system do sekwencjonowania NGS, aparat do automatycznej izolacji kwasów nukleinowych, aparat Real, mikroskopy; zakup respiratorów dla potrzeb Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii i Bloku Operacyjnego oraz modernizacja pomieszczeń po byłej Pracowni Histopatologii na Pracownię Diagnostyki Molekularnej Nowotworów, m.in. modernizacja stolarki drzwiowej, wymiana instalacji wewnętrznych wod-kan, wentylacji i klimatyzacji; montaż instalacji OZE o mocy 0,315 MW składająca się z 691 szt. paneli PV; montaż pomp ciepła w Pawilonie Chorych nr 2 szpitala w Ludwikowie;
 - zakupiono 30 kompletów wideolaryngoskopów wraz z niezbędnymi akcesoriami dla potrzeb ZRM dla Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Poznaniu;
 - budowa modułowego izolowanego pawilonu łóżkowego do rehabilitacji pulmonologicznej, w tym dla osób z powikłaniami wywołanymi przez zakażenie SARS-CoV-2 – etap II w Wojewódzkim Specjalistycznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k. Kalisza; stworzono 3 sale chorych 2-łóżkowe, pomieszczenie na tomograf komputerowy wraz z pomieszczeniem przygotowawczym dla pacjenta i sterownią;
 - doposażenie w Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu, zakup m.in.: aparat holter, wideogastroskop, kardiogram, aparat do hemodializy, respirator transportowy z akcesoriami, defibrylatory, zestaw z kamerą endoskopową, sterylizator plazmowy, laser holmowy, zestaw narzędzi endourologicznych, ultrasonograf, modernizacja oświetlenia na energooszczędne,
 - budowa farmy fotowoltaicznej o łącznej mocy do 1MW, modernizacja naziemnego ładowiska dla helikopterów ratunkowych, budowa Bloku Operacyjnego z OAiIT i Centralną Sterylizatornią,
 - budowa instalacji fotowoltaicznej w budynkach Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Koninie; zamontowano 2 instalacje fotowoltaiczne na gruncie i dachach budynków;
 - zakup 3 ambulansów z częściowym wyposażeniem medycznym dla Wielkopolskiego Centrum Ratownictwa Medycznego Spółka z o.o. w Koninie;
 - adaptacja i wyposażenie pomieszczeń Wojewódzkiego Szpitala Wielospecjalistycznego im. dr. Jana Jonstona w Lesznie: po Oddziale Chirurgii Urazowo Ortopedycznej na potrzeby Oddziału

Kardiologicznego (rehabilitacja kardiologiczna) zrealizowano m.in.: montaż centrali klimatyzacyjnej, wymianę stolarki drzwiowej, modernizację instalacji elektrycznej, sanitarnej, zakupiono cykloergometry, bieżnię wraz z zestawem komputerowym do rehabilitacji kardiologicznej; szpital doposażono m.in.: w aparaty usg, tomograf impedancyjny, defibrylatory, mikroskopy, system monitorowania i nadzoru okołoporodowego, dokonano modernizacji Oddziału Pediatrycznego wraz z zakupem wyposażenia, sprzętu i aparatury medycznej;

- **zakup 7 ambulansów drogowych w ramach wsparcia dla Ukrainy** – więcej na temat w rozdziale 1.6. Pomoc dla Ukrainy
- z **wdrożeniem Elektronicznej Dokumentacji Medycznej** wiązało się wyposażenie środowisk informatycznych wojewódzkich, powiatowych i miejskich podmiotów leczniczych (łącznie 53 oraz 29 Partnerów Finansowych) w narzędzia informatyczne oraz stworzenie sieci wymiany danych między podmiotami leczniczymi samorządu województwa; utworzono Platformę Regionalną umożliwiającą wymianę danych z platformą P1, usługi e-Rejestracji i e-Dokumentacji; w ramach Projektu w latach 2016-2023 zakupiono 13 942 szt. elementów środków trwałych (komputerów, laptopów, tabletów, drukarek, skanerów, macierzy, czytników kart, serwerów, przełączników, routerów, UPS-ów, szaf serwerowych, Access Pointów, elementów sieci LAN) oraz 6 938 licencji oprogramowania.

Szacuje się, że na ww. działania wydano w 2023r. ponad 413 mln zł.

UWAGI: W związku z tym, że w projektach DDOM, finansowanych ze środków unijnych, przeważały niemedyce świadczenia, Ministerstwo Zdrowia zdecydowało o wstrzymaniu kontynuacji prac nad kwalifikowaniem świadczenia, w postaci występującej w pilotażu Dziennych Domów Opieki Medycznej. Ponadto wyzwaniem był długi termin rozliczania Projektu Elektronicznej Dokumentacji Medycznej (od 29.03.2023r.) oraz konieczność ponoszenia w 2023r. kosztów utrzymania po zakończeniu Projektu przez Województwo Wielkopolskie bez udziału Partnerów Finansujących. Ze względu na dużą ilość Partnerów, Uczestników, Partnerów Finansujących oraz skomplikowany zarówno system jak i montaż finansowy spowodowało to długi czas trwania kontroli Projektu trwający od dnia 01 sierpnia 2023r.

3.2.3. Kultura

Zagadnienia związane z utrzymaniem i ochroną dziedzictwa kulturowego Wielkopolski oraz promowaniem udziału mieszkańców w życiu kulturalnym regionu porusza **Program opieki nad zabytkami województwa wielkopolskiego na lata 2021-2024**⁴⁶, który stanowi aktualizację Programu na lata 2017-2020. Podstawą prawną opracowania dokumentu jest ustawa z 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Głównym zamierzeniem Programu jest określenie warunków organizacyjnych i finansowych w zakresie kompetencji Samorządu Województwa Wielkopolskiego, służących kontynuacji działań ochrony i poprawy stanu zasobów lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz krajobrazu kulturowego Wielkopolski, a także podejmowanie przedsięwzięć zwiększających ich atrakcyjność. Cele te korespondują z celem strategicznym 2. SRWW 2030 Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu oraz celem operacyjnym 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.

Wskazane poniżej działanie „powierzenie lub wsparcie zadań publicznych w zakresie kultury” realizuje również **Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023** oraz **Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi**

⁴⁶ Uchwała Nr XXXVII/714/21 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 20 grudnia 2021r. w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zabytkami Województwa Wielkopolskiego na lata 2021-2024.

podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2019-2023, które szerzej opisane są w rozdziale „społeczeństwo obywatelskie”.

Należy także wspomnieć o wsparciu rozwoju kultury lokalnej (operacje dotyczących zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego, kształtowania przestrzeni publicznej oraz projektów w zakresie inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne) w ramach realizacji projektów z **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020**. Więcej na temat tego Programu wskazano w rozdziale dot. rozwoju obszarów wiejskich.

Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji m.in. ww. dokumentów

Lp.	Podjęte działania
1	Wykorzystanie rezerwy celowej na dofinansowanie konserwacji muzealiów, będących na stanie muzeów, dla których organizatorem jest SWW
2	Konkurs na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych lub znajdujących się na obszarze województwa wielkopolskiego
3	Wsparcie prac konserwatorskich i inwestycyjnych w jednostkach kultury
4	Budowa Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919
5	Realizacja programów kultury i promocja dziedzictwa kulturowego regionu
6	Wsparcie ochrony i rozwoju kultury na obszarach wiejskich oraz promocja lokalnych produktów
7	Powierzenie lub wsparcie zadań publicznych w zakresie kultury
8	Organizacja obchodów i cyklicznych imprez kulturalnych
9	Przyznawanie stypendiów i nagród Marszałka Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie kultury
Kluczowe efekty podejmowanych działań:	
<ul style="list-style-type: none"> — w ramach utworzonych rezerw celowych dofinansowano konserwację 723 wybranych muzealiów wpisanych do inwentarzy muzealnych; — w ramach konkursu na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane wpłynęło 77 wniosków, z czego dofinansowanie otrzymało 53 podmioty, dzięki czemu poprawiono stan zachowania zabytków, zahamowano proces degradacji obiektów zabytkowych i podniesiono ich wartość estetyczną; — w ramach wsparcia prac konserwatorskich i inwestycyjnych w jednostkach kultury dokonano: <ul style="list-style-type: none"> ▪ przebudowy wejścia Sceny Nowej i Trzeciej Sceny, przeprowadzono również przebudowę schodów wejściowych - w wyniku inwestycji na obie sceny dotrzeć można teraz jednym wejściem, prowadzącym do odnowionej szatni oraz do wygodnego i estetycznego foyer, połączonego z kawiarenką, zmodernizowano windę. Wnętrza przygotowano w przyjaznej, jasnej kolorystyce, łączącej delikatne motywy industrialne z drewnem i dyskretnym oświetleniem, a uzupełnia je nowoczesna ekspozycja multimedialna. Przygotowano większą niż wcześniej liczbę miejsc, w których można przysiąść, by wyciszyć się przed przedstawieniem czy przejrzyć repertuar i inne udostępniane przez instytucję materiały. Ponadto na ścianie budynku znalazło się miejsce na specjalne budki dla jerzyków – symbolu dzielnicy, w której zlokalizowana jest instytucja. ▪ Opracowano niezbędną dokumentację na potrzeby nowej siedziby Muzeum Okręgowego w Lesznie oraz prace związane z przygotowaniem terenu pod inwestycję, obejmujące m.in. uporządkowanie terenu poprzez wycinkę drzew samosiejek i ich wywiezienie, likwidację wewnętrznego muru, a także budowę fundamentu i ściany oddzielenia pożarowego z opierzeniem. Wykonano także całokształt prac niezbędnych do usunięcia kolizji w postaci stacji transformatorowej, posadowionej na sąsiedniej działce, co utrudnia wjazd na teren nieruchomości przeznaczonej na inwestycję. ▪ Dokonano kompleksowej konserwacji i modernizacji Muzeum Okręgowego Ziemi Kaliskiej. W 2023r. wykonano kompleksową modernizację zabytkowego budynku dawnej Kasy Gubernialnej przy ul. Kościuszki 12 w Kaliszu, będącej główną siedzibą Muzeum; na terenie Rezerwatu Archeologicznego w Kaliszu-Zawodziu wykonano prace konserwatorskie zabytkowej XIX-wiecznej chaty tzw. Białej chaty oraz dokonano termoizolacji budynku bramnego, gdzie udostępniana będzie nowa ekspozycja prezentująca zabytki archeologiczne odkryte w trakcie badań archeologicznych w grodzie; działanie objęło również wykonanie aranżacji wystaw stałych w siedzibie głównej Muzeum (Sala Sztuki, Sala Grafiki, Sala Tadeusza Kulisiewicza, Sala Etnografii, Sala Archeologii, Sala 	

Historii) przez m.in. montaż gablot, multimediów, ekspozytorów, elementów dekoracji i nowych mebli; obiekt oddano do użytku w II połowie 2023r., uroczyste otwarcie Muzeum po zakończeniu projektu odbyło się 1 grudnia 2023r.

- Zmodernizowano scenę główną Teatru Wielkiego im. St. Moniuszki w Poznaniu i przeprowadzono prace budowlane, które objęły wymianę deskowania dachu i jego pokrycia oraz wykonanie sufitu pod urządzeniami wentylacji. Wykonano również instalacje: elektryczne (w tym odgromowe i uziemienia), sanitarne, zraszaczowe, wentylacji mechanicznej z automatyką, wraz z dostawą urządzeń klimatyzacji. Dostarczono elementy mechaniki scenicznej, m.in. mechanicznych urządzeń zabezpieczenia przeciwpożarowego, automatyki i sterowania urządzeniami mechaniki sceny, zamontowano nad sceną główną tablicę LED. Przeprowadzono także roboty malarskie. Ponadto przeprowadzono modernizację windy prospektowej, rozdzielni NN, zakupiono profesjonalną podłogę baletową. Obiekt oddano do użytku w II połowie 2023r., uroczyste otwarcie sceny po modernizacji odbyło się 14 października 2013r.;
- Zmodernizowano Salę widowiskowo-kinowej i holu głównego w budynku Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu, która objęła montaż platformy dla osób z niepełnosprawnościami, wymianę oświetlenia, instalacji elektrycznej, stolarki drewnianej, okładziny ścian, drzwi wewnętrznych, wyposażenie szatni. Przeprowadzono renowację posadzki, wypełnienie ubytków, polerowanie i krystalizację marmuru oraz odnowienie tynków holu i klatki schodowej, wymieniono wykładzinę dywanową, a także drewnianą podłogę na scenie. W ramach prac konserwatorskich poddano renowacji istniejące detale architektoniczne na ścianach i wykonano prace przy odkrytej podczas renowacji zabytkowej polichromii, eksponując ją dla widzów. Zrealizowane w ramach działania prace objęły także kompleksową renowację foteli widowiskowo-kinowych wraz z montażem, zakup i instalacją oświetlenia scenicznego oraz nowoczesnego systemu elektroakustycznego, w tym m.in. głośników, wzmacniaczy mocy, mikrofonów. Elementy nagłośnienia zostały podwieszane pod sufitem sali dzięki specjalistycznym wyciągarkom. Zakupione nowoczesne i innowacyjne oświetlenie sceniczne spełnia najwyższe standardy branżowe – jest oparte na technologii LED i sterowane innowacyjnym, inteligentnym systemem, dzięki nowoczesnej konsolce sterowniczej. Obiekt oddano do użytku w II połowie 2023r., uroczyste otwarcie Sali po modernizacji odbyło się 28 sierpnia 2023r.
- W ramach nowoutworzonej instytucji - Pałacu Generała Dąbrowskiego w Winnej Górze znajdującego się na tym terenie obiekt stajni-wozowni prace objęły roboty konstrukcyjno-budowlane całego obiektu. Powstała w dawnej wozowni sala wielofunkcyjna, w której organizowane będą wystawy, koncerty, konferencje itp., może pomieścić 100 osób. Z kolei zorganizowana w dawnej stajni przestrzeń dla gastronomii obejmuje pomieszczenia kuchenne z częściowym wyposażeniem (wentylacja) oraz salę konsumpcyjną (bez wyposażenia). W dawnej bramie budynku znalazły się toalety, w tym toaleta dla osób na wózkach, a także nowa klatka schodowa oraz winda. Na poddaszu ulokowano przestrzenie biurowe: hall recepcyjny, 3 toalety, w tym jedną z kabiną prysznicową, 6 pomieszczeń biurowych, w tym 4 gabinety, jedną przestrzeń wspólnej pracy na 6 stanowisk oraz salkę konferencyjną na 16 osób, a ponadto serwerownię, kuchnię socjalną (bez wyposażenia) oraz dwa pomieszczenia magazynowe. Na najwyższej kondygnacji – pod kalenicą – ulokowana została centrala wentylacyjna. Cały budynek wyposażony jest w klimatyzację, a źródłem ogrzewania są dwie pompy ciepła. Obiekt oddano do użytku w II połowie 2023r., uroczyste otwarcie zmodernizowanego obiektu odbyło się 1 grudnia 2023r.;

— **w ramach prac przygotowawczych terenu pod budowę Muzeum Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 w 2023r.** dokonano rozbiórki znajdujących się na tym terenie budynków (m.in. budynku administracyjnego) oraz realizowano prace porządkowe. Do końca 2023r. rozstrzygnięto trzy kluczowe postępowania przetargowe i konkursy: wyłoniono zwycięzcę konkursu na koncepcję wystawy stałej, a także wyłoniono Głównego Wykonawcę.

— **Realizacja programów kultury i promocja dziedzictwa kulturowego regionu:**

- w ramach programu „Ambasador Kultury” zrealizowano 12 prezentacji, w tym 11 poza granicami kraju a 1 w Wielkopolsce. W Wielkopolsce funkcjonują liczne podmioty, wykazujące poprzez swoją działalność wysoki poziom artystyczny. Wiele spośród nich jest co roku zapraszanych do zaprezentowania swoich dokonań podczas międzynarodowych przeglądów, festiwali oraz konkursów na gruncie różnych dziedzin sztuki, odbywających się poza granicami kraju. Region jest także gospodarzem licznych przedsięwzięć artystycznych, na których goszczą artyści z innych

krajów. Program „Ambasador Kultury” służył podmiotom, które reprezentowały Wielkopolskę poprzez realizację prezentacji artystycznych w ramach międzynarodowych przedsięwzięć odbywających się poza granicami Polski lub zaprosiły artystów z zagranicy w celu realizacji wydarzeń artystycznych na terenie naszego regionu. Zrealizowano 12 prezentacji, w tym 11 poza granicami kraju a 1 w Wielkopolsce;

- w ramach programu „Kultura w drodze” sfinansowane zostały prezentacje 8 produkcji artystycznych instytucji kultury, dla których organizatorem jest samorząd Województwa Wielkopolskiego;
- w ramach programu „Goście Radziwiłłów” zainicjowano działalność rezydencji literackiej w Pałacu Myśliwskim Książąt Radziwiłłów w Antoninie – Domu Pracy Twórczej oraz stworzono możliwość twórczej pracy dla 15 osób, które napisały utwory poetyckie i prozatorskie;
- w ramach programu „Kulisy kultury” podniesiono poziom funkcjonowania lokalnych instytucji kultury na terenie Wielkopolski poprzez udzielenie lokalnym samorządom wsparcia na zadania remontowe lub inwestycyjne. Zrealizowano 36 projektów;
- w ramach promocji dziedzictwa kulturowego regionu:
 - wydawano portal Kulturaupodstaw.pl, portal ma nowoczesną oprawę graficzną, statystyki odwiedzin wykazują, że miesięcznie czytany jest przez ponad 20 tysięcy osób;
 - wydano ukraiński przekład książki Maliny Prześlugi „Arbuz i Pchełka czyli wielkie wyprawy w Wielkopolskę”, która popularyzuje wiedzę o regionie wśród młodych czytelników;

— **Wsparcie ochrony i rozwoju kultury na obszarach wiejskich oraz promocji lokalnych produktów (PROW 2014-2020):**

- w ramach wdrażania działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” dot. ochrony zabytków i budownictwa tradycyjnego na obszarach wiejskich od 2014r. - w ramach ogłoszonego naboru wpłynęło 17 wniosków o przyznanie pomocy, w sumie zawarto 15 umów na łączną kwotę 6,5 mln zł.; 16 obiektów służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego zostało odnowionych lub poprawił się ich stan oraz zakupiono 2 obiekty budowlane charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie z przeznaczeniem na cele publiczne;
- w ramach wdrażania działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” dot. inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne od 2014r. - w ramach ogłoszonego naboru złożono 87 wniosków, łącznie podpisano 56 umów na kwotę ponad 25,8 mln zł; wybudowano 17 świetlic i domów kultury, 39 przebudowano a 14 wyposażono. Przebudowane 3 biblioteki a 2 wyposażone. Wybudowano 2 muzea a 1 przebudowano;
- w ramach wdrażania działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” dot. inwestycji w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów od 2014r. - w ramach ogłoszonego naboru wpłynęło 19 wniosków, podpisano 15 umów na kwotę dofinansowania 10,5 mln zł; 7 targowisk zostało wybudowanych oraz 11 przebudowanych, zbudowano 7 obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów a 137 przebudowano;
- w ramach wdrażania działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” dot. kształtowania przestrzeni publicznej od 2014r. – w ramach ogłoszonego naboru złożono 38 wniosków. Podpisano 15 umów na kwotę ponad 7,8 mln zł; odnowionych 15 centrów miejscowości oraz 19 innych obiektów związanych z przestrzenią publiczną;
- współorganizacja XXII Wojewódzko-Diecezjalnych Dożynek Wielkopolskich - obrzęd dożynkowy, który zaprezentował Zespół Pieśni i Tańca „Łany”, msza święta, wystawa rolnicza oraz konkurs na najładniejszy wieniec dożynkowy i stoisko wystawowe, koncert zgromadził łącznie około 5800 osób;

— **Powierzenie lub wsparcie zadań publicznych w zakresie kultury:**

- w ramach utworzonych rezerw celowych:
 - dofinansowano prezentacje 7 spektakli/koncertów zrealizowanych przez 6 instytucji artystycznych SWW w Regionalnym Centrum Kultury – Fabryka Emocji w Pile, w których uczestniczyło około 2000 odbiorców;
 - dofinansowano wkład własny do 21 (w tym 16 bieżących i 4 inwestycyjne i 1 bieżąco-inwestycyjne) zadań instytucji kultury, które otrzymały dotacje zewnętrzne;

- w ramach przeprowadzonych konkursów ofert na realizację w formie powierzenia lub wspierania zadań publicznych:
 - do konkursu w dziedzinie kultury w 2023 roku wpłynęło 425 ofert; dofinansowano 193 projekty, mieszczące się w ramach zadań priorytetowych z zakresu kultury (w tym o charakterze międzynarodowym, lokalnym bądź promujących np. kulturalne ikony regionu, wydawnictwa, literaturę, czy też materialne i niematerialne dziedzictwo Wielkopolski);
 - do konkursu w dziedzinie kultury na lata 2019-2023 wpłynęło 51 ofert; dofinansowano 17 najlepszych projektów o charakterze kulturalnym, ze szczególnym uwzględnieniem muzycznych i teatralnych festiwali i konkursów;

— **Organizacja obchodów i cyklicznych imprez kulturalnych:**

- w ramach 83. rocznicy Zbrodni Katyńskiej zorganizowano mszę świętą w Kościele pod wezwaniem Matki Bożej Różańcowej o.o. Dominikanów oraz uroczystość przy pomniku Ofiar Katynia i Sybiru w Poznaniu we współdziałaniu ze Stowarzyszeniem „Katyń”; opublikowano apel Marszałka Województwa Wielkopolskiego w prasie regionalnej (łącznie nakład wyniósł 35 803 egz.), na stronach www i w mediach społecznościowych administrowanych przez UMWW;
- w zakresie obchodów 84. rocznicy powstania Polskiego Państwa Podziemnego zorganizowano mszę świętą w Kościele pw. Najświętszego Zbawiciela w Poznaniu oraz uroczystość przy Pomniku Polskiego Państwa Podziemnego i Armii Krajowej, opublikowano apel Marszałka Województwa Wielkopolskiego w prasie regionalnej (łącznie nakład wyniósł 30 545 egz., liczba odsłon na stronach internetowych gazet regionalnych wyniosła 1900 pv), na stronach www i w mediach społecznościowych administrowanych przez UMWW;
- w zakresie organizacji 105. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego i promocji Powstania Wielkopolskiego złożono kwiaty na Cmentarzu Zasłużonych Wielkopolan oraz pod tablicami pamiątkowymi, odprawiono mszę św. w poznańskiej Farze, przy pomniku Powstańców Wielkopolskich odbyły się centralne obchody rocznicowe z ceremoniałem wojskowym, w Warszawie odprawiona została msza święta w Archikatedrze po której zgromadzeni przeszli w przemarszu na uroczystości przy Grobie Nieznanego Żołnierza, zorganizowano Miasteczko Powstańcze na terenie MTP w trakcie Poznańskiego Jarmarku Świętecznego oraz koncert Wielkopolska GRA! dla Muzeum (w którym wzięło udział około 9000 osób), przygotowano kampanię promocyjną m.in. za pośrednictwem serwisów 27grudnia.pl, fanpage facebook.com/Powstanie Wielkopolskie (którego zasięg w grudniu wyniósł 198 504 użytkowników), rozdano materiały promocyjne (w Poznaniu i w Warszawie rozdano 5 500 sztuk flag), 2 tramwaje powstańcze obrendowano symbolami insurekcji wielkopolskiej; apel Marszałka dotarł do czytelników prasy stołecznej, regionalnej (łącznie nakład wyniósł 60 449 egz., liczba odsłon na stronach internetowych gazet regionalnych i wydania stołecznego wyniosła 2300 pv) i mediów społecznościowych administrowanych przez UMWW;

— **w ramach stypendiów Marszałka Województwa Wielkopolskiego** przyznano 39 stypendiów na kwotę 350 000 zł i 9 nagród.

Szacuje się, że na ww. działania wydano w 2023 roku 61,7 mln zł.

UWAGI: Trudności w zakresie wykorzystania dotacji celowych przez muzea wynikały z konieczności wykonania skomplikowanych procedur konserwatorskich w krótkim czasie (do końca roku kalendarzowego). Problemem okazały się dysproporcje w zakresie zainteresowania kulturą w większych i mniejszych ośrodkach (tzn. w większych ośrodkach jest większe zainteresowanie, w mniejszych – mniejsze), a także trudności z dotarciem z informacjami o kulturze do osób, które potencjalnie mogą być nimi zainteresowane. Ograniczeniami w realizacji działań były także m.in. mała liczba twórców literackich mogących przygotować wartościowe utwory literackie, brak możliwości prezentacji wielu spektakli/koncertów z uwagi na nieodpowiednie uwarunkowania infrastrukturalne RCK w Pile, niewystarczająca ilość środków finansowych przeznaczona na otwarte konkursy ofert w stosunku do oczekiwania wnioskodawców.

3.2.4. Społeczeństwo obywatelskie

Istotnym potencjałem, jaki należy wzmacniać dla osiągnięcia odpowiednio wysokiego poziomu życia, jest samoorganizacja i świadome uczestnictwo mieszkańców w życiu publicznym. Przejawem wykształconego społeczeństwa obywatelskiego jest m.in. znaczna aktywność społeczna mieszkańców, działalność organizacji pozarządowych i innych instytucji non-profit, wolontariat i współpraca na rzecz dobra wspólnoty lokalnej/regionalnej. Na poziomie regionalnym obowiązywały w 2023 roku 2 dokumenty określające współpracę SWW z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego: **Wieloletni program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2019-2023** oraz **Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023**.

Wieloletnie programy współpracy opracowywane są co 5 lat, natomiast na poszczególne lata corocznie, zgodnie z zapisami ustawy z 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Programy wyznaczają obszary współpracy i zwiększania wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej, gospodarczej i kulturalnej: m.in. ochrona i promocja zdrowia, przeciwdziałanie uzależnieniom, utrwalanie dziedzictwa kulturowego i ochrona tożsamości regionalnej, wsparcie turystyki, krajoznawstwa, sportu, włączenia społecznego i równego dostępu do usług edukacyjnych, promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa, wsparcie rodziny, otoczenia osób starszych, szerzenia regionalnego patriotyzmu, rozwój obszarów wiejskich, ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego. Ponadto w Programach wyróżnia się działalność na rzecz współpracy terytorialnej, a także w zakresie integracji europejskiej. Zakres omawianych dokumentów koresponduje z następującymi celami strategicznymi i operacyjnymi SRWW 2030:

- Cel ST 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców
 - OP 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia
 - OP 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy
- Cel ST 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu
 - OP 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie
 - OP 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom
 - OP 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu
- Cel ST 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski
 - OP 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski
- CEL ST 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem
 - OP 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług
 - OP 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Zgodnie z ww. ustawą, sprawozdanie z realizacji programu współpracy z organizacjami pozarządowymi za rok poprzedni powinno zostać przedłożone Sejmikowi Województwa do końca maja. W związku z tym, że sprawozdania z realizacji ww. Programów były tematami kwietniowego posiedzenia Sejmiku WW, w niniejszym Raporcie nie zamieszczono informacji z ich realizacji charakterystycznych dla sprawozdań w przedmiotowym zakresie. Niemniej przy poszczególnych opisach realizacji obszarów (społeczeństwo, gospodarka, środowisko) w Raporcie wyróżniono ww. Programy, stanowiące uzasadnienie merytoryczne działań/wydatków Samorządu Województwa Wielkopolskiego. Ponadto, w tym miejscu można wskazać łączną kwotę na realizację zadań w ramach ww. Programów:

- na realizację zadań wynikających z Programu współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023 przeznaczono nie mniej niż 13 000 000 zł;
- na realizację zadań wynikających z Wieloletniego programu współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2019-2023 przeznaczono nie mniej niż 10 000 000 zł.

UWAGI: Problemy, które wystąpiły w 2023 roku przy realizacji ww. Programów związane były m.in. z niestosowaniem się organizacji pozarządowych do zapisów umów zawartych z SWW, brakiem organizacji pozarządowych chętnych do realizacji zadania publicznego, zmianami zakresu rzeczowego zadania bez informowania o tym zlecającego, niezgodnej z umową lub niewystarczającej promocji faktu dofinansowania zadania przez SWW, myleniem dofinansowania zadania publicznego z faktem objęcia przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego patronatem honorowym, a także nieumiejętnością prawidłowego opisywania dokumentów księgowych.

3.2.5. Sport i turystyka

Rozwój przemysłu czasu wolnego jest jednym z kierunków interwencji określonych w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku. Zadaniem SWW jest tworzenie coraz lepszych warunków do uprawiania szeroko pojętej turystyki i krajoznawstwa, co służy zaspokajaniu potrzeb turystów odwiedzających dany region bądź miejscowość oraz umożliwia lokalnej społeczności uprawianie różnych form rekreacji i poznawanie własnej, małej ojczyzny. Ważne znaczenie w tym zakresie ma w pełni dostępna infrastruktura turystyczna i rekreacyjno-sportowa, a także odpowiednie wykorzystanie potencjału obszarów wiejskich w rozwoju turystyki oraz szlaków turystyki kulturowej. Priorytetowe działania Samorządu Województwa Wielkopolskiego w obszarze turystyki wynikają z celu SRWW 2030:

- Cel ST 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu
 - OP 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.

Wskazane poniżej działanie „współpraca z organizacjami pozarządowymi w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa” realizuje również **Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023** oraz **Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2019-2023**, które szerzej opisane są w rozdziale „społeczeństwo obywatelskie”.

Działania podejmowane w 2023 roku w obszarze turystyki

Lp.	Podejmowane działania
1	Wzmacnianie i utrzymanie roli kreatywnej i koordynacyjnej Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej
2	Wsparcie rozwoju infrastruktury turystycznej województwa wielkopolskiego poprzez przekazywanie pomocy finansowej JST
3	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa

4	Odnawianie oznakowania szlaków Wielkopolska BIKE (dawniej: Wielkopolskiego Systemu Szlaków Rowerowych) i dostosowywanie przebiegu szlaków m.in. do zmieniającej się infrastruktury drogowo-komunikacyjnej
5	Promocja drogi wodnej relacji wschód-zachód na obszarze Międzynarodowej Drogi Wodnej E 70

Kluczowe efekty podejmowanych działań:

- **w ramach działalności WOT, ze składki członkowskiej Województwa Wielkopolskiego sfinansowano m.in.:**
 - działalność wydawniczą: druk wydawnictw i materiałów promocyjnych, przekazanie wydawnictw obcojęzycznych WOT; realizacja i dystrybucja gadżetów promocyjnych w Polsce i do Zagranicznych Ośrodków Polskiej Organizacji Turystycznej (w 2023r. nakład folderów WOT wydanych: 32 415 szt.; nakład gadżetów WOT wykonanych - 2 994 szt.);
 - udział w targach VIVA Seniorzy w Poznaniu, Tour Salon 2023 w Poznaniu (udział wzięło 33 274 uczestników w 3 dni), Gardenia w Poznaniu, Targi Boat & Fun w Berlinie (ponad 48 tysięcy odwiedzających wydarzenie w 4 dni), targach Piknik nad Odrą w Szczecinie (ponad 60 tysięcy odwiedzających wydarzenie 2 dni), targach ITB w Berlinie (90 127 odwiedzających wydarzenie w 3 dni), targach ITTF w Warszawie (ponad 4 tysiące odwiedzających wydarzenie w 3 dni);
 - udział ze stoiskiem promocyjnym Wielkopolski w Antidotum Airshow Leszno (udział w wydarzeniu wzięło ponad 45 tysięcy osób), otwarciu sezonu wodnego na Wielkiej Pętli Wielkopolski, Regionalnym Forum o Lasach – „Lasy warte dialogu”, Pikniku na Fest, konferencji turystycznej w Chodzieży, Dniu Polskim w Pradze, Nocy Kupały na Lednicy, Koronacji Królewskiej w Gnieźnie, Turnieju Wojów w Grzybowie, Otwarcia III Bram w Rokosowie, Świącie Smaków we Wrześni, Festynie Rzemiosł w Nowym Tomysłu, Wielkopolskich Obchodach Światowego Dnia Turystyki (udział wzięło 119 osób);
 - organizację szkoleń, 10 wizyt studyjnych WOT dla 87 uczestników oraz współpraca z touroperatorami: udział w Road Show – spotkaniach stolikowych z przedstawicielami mediów i touroperatorów w trzech czeskich miastach: Pradze, Brnie i Ostrawie (szacunkowo udział wzięło 250 osób); współorganizacja warsztatów AllInToo dla touroperatorów w Poznaniu (w wydarzeniu wzięło udział 54 wystawców i 99 gości – były to rozmowy stolikowe B2B);
 - organizację konferencji „TURYSTA 2023”(uczestniczyło 150 osób), regionalnego etapu Konkursu na Najlepszy Produkt Turystyczny – Certyfikat POT (14 zgłoszeń do regionalnego etapu konkursu, 4 nagrody i 2 wyróżnienia);
 - udział w projekcie Be.Cultour realizowanym w ramach programu Horyzont 2020, finansowanym przez Unię Europejską (udział w spotkaniach online);
 - realizację kampanii promocyjnej Kajko i Kokosz na Szlaku Piastowskim - zakupiono przede wszystkim roczną licencję na wykorzystanie postaci Kajka i Kokosza w działaniach promocyjnych WOT oraz realizowano działania promocyjne w mediach społecznościowych i na stronach internetowych WOT i dystrybuowano gadżety promocyjne (nakład folderów promocyjnych w ramach kampanii: 6 000 szt.; nakład gadżetów w ramach kampanii: 2 064 szt.);
- **w ramach wsparcia rozwoju infrastruktury turystycznej województwa wielkopolskiego poprzez przekazywanie pomocy finansowej JST:** przekazano pomoc finansową na realizację 10 projektów realizowanych przez 10 JST z terenu województwa wielkopolskiego, głównie w zakresie wsparcia i rozwoju szlaków rowerowych;
- **w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi** przeprowadzono 4 otwarte konkursy ofert na realizację w formie wspierania zadań publicznych województwa wielkopolskiego w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa; zrealizowano 32 zadania zakwalifikowane do dofinansowania;
- **odnowiono oznakowanie rowerowego Szlaku Stu Jezior na odcinku Poznań – Międzychód** – w 2023r. dokonano odbioru odnowionego oznakowania szlaku, wykonanego zgodnie z projektem odnowienia oznakowania i projektami stałej organizacji ruchu. W ramach zrealizowanych prac ustawiono ok. 190 słupków, wykonano ok. 440 znaków R-1, ponad 115 znaków R-3, 24 znaki drogowe (wynikające z zatwierdzonych projektów stałej organizacji ruchu) oraz prawie 140 tabliczek WLKP Bike. Dodatkowo: 36 km szlaku wyznakowano znakami malowanymi, zgodnie z instrukcją znakowania szlaków przyjętą przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze;

- **promocja drogi wodnej relacji zachód – wschód** obejmującej drogi wodne: Odra, Warta, Noteć, Kanał Bydgoski, Brda, Wisła, Nogat, Szkarpawa oraz Zalew Wiślany (planowana droga wodna E70 na terenie Polski) na odcinku położonym na terenie województwa wielkopolskiego; uczestniczono m.in. w targach Regionów i Produktów Turystycznych TOUR SALON w Poznaniu (ponad 33 tys. uczestników) oraz w targach TT Warsaw w Nadarzynie (ponad 21 tys. odwiedzających), wyemitowano 800 spotów reklamowych w lokalnych stacjach, zakupiono materiały promujące MDW E70.

Szacuje się, że na ww. działania wydano w 2023 roku 2,7 mln zł.

UWAGI: Składka członkowska Województwa Wielkopolskiego do Wielkopolskiej Organizacji Turystycznej pozwoliła na sprawną realizację zadań i działań statutowych WOT oraz wdrażanie projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. Na koniec 2023 roku Wielkopolska Organizacja Turystyczna liczyła 111 członków. Dzięki projektom zrealizowanym w poszczególnych gminach i powiatach, Wielkopolska systematycznie wzbogacała się o nowe atrakcje, a działania zrealizowane wspólnie z przedstawicielami trzeciego sektora sprzyjały tworzeniu atrakcyjnej i kompleksowej oferty, zapewniającej bezpieczne uprawianie turystyki. Problem, który się pojawił dotyczył Nadwarciańskiego Szlaku Rowerowego. Nie został on oznakowany w terenie z uwagi na przedłużające się procedury uzgodnieniowe m.in. w: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych, Polskie Koleje Państwowe, Wojskowy Zarząd Infrastruktury.

W województwie wielkopolskim istotne jest wspieranie i promowanie inicjatyw mających na celu upowszechnianie zasad zdrowego stylu życia, w tym aktywności fizycznej. SWW w swoich działaniach strategicznych przykładą wielką wagę do rozwoju sportu. W tym celu podejmowane są działania na rzecz stworzenia dogodnych warunków do uprawiania sportu oraz rozwijania aktywności sportowej dzieci i młodzieży w szkole i poza nią. Działania te wynikają z celów SRWW 2030:

- Cel ST 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu
 - OP 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie
 - OP 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu

Wskazane poniżej działania „stypendia sportowe” i „współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie szkolenia sportowego i realizacji programu sportu powszechnego i imprez sportowych” realizują również **Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023** oraz **Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2019-2023**, które szerzej opisane są w rozdziale „społeczeństwo obywatelskie”.

Działania realizowane w 2023 roku w obszarze sportu

L.p.	Podjęte działania
1	Stypendia sportowe SWW
2	Wsparcie rozwoju infrastruktury sportowej
3	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie szkolenia sportowego i realizacji programu sportu powszechnego i imprez sportowych
Kluczowe efekty podejmowanych działań:	
—	udzielono bezpośredniego wsparcia sportowcom zawodowym (28 stypendiów „olimpijskich”) oraz młodzieżowym (95 stypendystów) w ramach systemu stypendialnego na okres 12 miesięcy;

7 sportowców, uzyskało stypendium sportowe Samorządu Województwa Wielkopolskiego za kwalifikację na Igrzyska Olimpijskie w Paryżu w 2024 roku;

— **w ramach wsparcia rozwoju infrastruktury sportowej zrealizowano:**

- program „Szatnia na medal”: dofinansowano 11 zadań inwestycyjnych i 23 remontowych obiektów sportowych (wybudowano 23 budynki szatniowo-sanitarne przy obiektach sportowych i 11 nowych obiektów szatniowo-sanitarnych);
- Program lekkoatletyczny: dofinansowano budowę 6 obiektów lekkoatletycznych (3 pełnowymiarowe 400-m bieżnie okólnie 4-torowe oraz 3 bieżnie proste 4-torowe o długości do 100 m);
- zadania dot. Poprawy i rozwoju bazy sportowej: dofinansowano remont 14 obiektów sportowych (remonty objęły kluby jeździeckie, piłkarskie, wioślarskie, kajakowe, tenisowe - w zakresie polepszenia warunków budynków szatniowo-sanitarnych, hangarów oraz remontu uszkodzonych części obiektów sportowych - np. murawa, parkur, nawierzchnia hali itd.)

— **w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie szkolenia sportowego i realizacji programu sportu powszechnego i imprez sportowych:**

- realizowano 12 umów 5-cio letnich na okres 2019-2023 w 9 obszarach sportu:
 - sport dzieci i młodzieży (ok 7600 zawodników z 478 wielkopolskich klubów sportowych i stowarzyszeń kultury fizycznej),
 - sport w środowisku akademickim (23 uczelnie wyższe na terenie województwa wielkopolskiego),
 - sport w środowisku wiejskim (ok 2000 zawodników, 100 trenerów, ok. 200 wolontariuszy),
 - sport w środowisku szkolnym (383 imprezy sportowe),
 - sport osób z niepełnosprawnościami (1100 zawodników z niepełnosprawnościami: 960 zawodników z niepełnosprawnością intelektualną, 100 zawodników z niepełnosprawnością ruchową, 40 zawodników niesłyszących),
 - Wielkopolski Turniej Orlika o Puchar Marszałka Województwa Wielkopolskiego (w 2023r. w rozgrywkach udział wzięło ponad 500 drużyn),
 - Grand Prix Wielkopolski w Półmaratonie (w 2023 ukończyło go 180 osób; od pierwszej edycji łącznie 2155 osób),
 - Grand Prix Wielkopolski w Pływaniu Długodystansowym (w 2023 roku odbyło się 9 zawodów pływackich, w kategorii OPEN WATER sklasyfikowano 17 kobiet i 25 mężczyzn, kolei w kategorii TRI 4 kobiety i 10 mężczyzn),
 - Wielkopolskie Czwartki Lekkoatletyczne (w 2023r. odbyło się 7 zawodów w 15 ośrodkach sportowych);
- zrealizowano projekt z „Cyklu Biegów Powstania Wielkopolskiego”: w I edycji, we wszystkich 4 biegach poświęconym uczczeniu Powstania Wielkopolskiego wzięło udział 705 osób);
- zorganizowano wydarzenia kulturalne i sportowe o znaczeniu regionalnym i międzynarodowym: w 2023r. wsparto organizację 48 imprez sportowych lub jednolitych tematycznie cykli imprez odbywających się w 15 powiatach woj. wielkopolskiego.

Szacuje się, że na ww. działania wydano w 2023 roku ponad 33,3 mln zł.

UWAGI: Skala liczbowa opuszczania wielkopolskich klubów przez sportowców została zmniejszona. W ciągu sześciu edycji, Program „Szatnia na Medal” zawitał do 31 wielkopolskich powiatów. Zrealizowany został podstawowy cel podpisanych umów wieloletnich, tj. szkolenie młodzieży i upowszechnienie sportu w różnych środowiskach. Zadania realizowane w ramach Programu Lekkoatletycznego przyczyniły się do poprawy warunków do przeprowadzania treningów i zawodów w lekkiej atletyce, która jest najsilniejszym sportem w Wielkopolsce w Systemie Sportu Młodzieżowego. Kluczowym problemem dla klubów i stowarzyszeń w kontekście realizacji zadań remontowych było posiadanie dokumentu potwierdzającego wieloletnie prawo dysponowania obiektem/terenem podlegającym remontowi/doposażeniu. Należy podkreślić, że Wielkopolski Turniej Orlika wpłynął na aktywizację boisk, które funkcjonują w ramach Programu „Moje Boisko ORLIK 2012”.

3.3. Gospodarka

Nawiązując do przyporządkowania dokumentów do obszarów tematycznych, w tej części podrozdziału zostały omówione dokumenty programowe i podejmowane kluczowe inicjatywy z zakresu rynku pracy, edukacji, konkurencyjności i innowacyjności, a także rozwoju obszarów wiejskich.

3.3.1. Rynek pracy

W obszarze rynku pracy w Wielkopolsce obowiązywał **Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2023 rok**⁴⁷ (PDZ/2023), który został sformułowany na podstawie projektu Krajowego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2023 oraz Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku. W PDZ/2023 określone zostały obszary i grupy osób wymagające szczególnego wsparcia, a także działania SWW ukierunkowane na poprawę sytuacji wszystkich Wielkopolan na rynku pracy. Działania określone w ww. dokumencie skupiają się w dużej mierze na wspieraniu trwałej aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy, w tym osób długotrwale bezrobotnych, kobiet, osób do 30r. ż. w tym grupy NEET (młodzi ludzie nie uczący się, nie pracujący i nie szkolący się), osób starszych 50+, oddalonych od rynku pracy. Ponadto w planie zwraca się uwagę na fundamentalne znaczenie inwestycji w edukację i kształcenie ustawiczne. Priorytety wskazane w PDZ/2023 korespondują z następującymi celami strategicznymi i operacyjnymi SRWW 2030:

- Cel ST 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców
 - OP 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia
 - OP 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy
- Cel ST 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu
 - OP 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom.

Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji ww. Planu

L.p.	Podejmowane działania
1	Wsparcie realizacji projektów aktywizacji zawodowej i społecznej ze środków unijnych
2	Wspieranie aktywizacji osób bezrobotnych realizowane przez powiatowe urzędy pracy ze środków rezerwy Funduszu Pracy
3	Koordinacja realizacji projektów i monitoring rynku pracy w województwie
4	Prowadzenie aktywnej polityki rynku pracy
Kluczowe efekty podejmowanych działań:	
— w ramach wsparcia aktywizacji zawodowej i społecznej ze środków unijnych:	
▪ Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe oraz Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój: od początku wdrażania do końca 2023r. pomocą objęto łącznie 83 510 osób, z czego ok. 53,2% stanowiły kobiety, W wyniku udzielonego wsparcia, do 4 tygodni od momentu zakończenia udziału w projekcie, 45 998 uczestników podjęło pracę, a 18 511 osoby uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje;	

⁴⁷ Zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Samorząd Województwa Wielkopolskiego przygotowuje corocznie regionalny plan działań na rzecz zatrudnienia.

- Działanie 6.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty pozakonkursowe realizowane przez PSZ i Działanie 6.2 Aktywizacja zawodowa w ramach WRPO 2014+: w latach 2015-2023r., wsparcie mające na celu zwiększenie dostępu do zatrudnienia dla mieszkańców powyżej 29 roku życia uzyskało 82 065 osób. Wśród nich kobiety stanowiły 58,3%. Wsparcie otrzymało 57 239 osób bezrobotnych i 6 809 osoby bierne zawodowo oraz 18 017 osób pracujących. Pomoc kierowana była do osób, które mają trudności z dostosowaniem się do wymogów rynku pracy, w tym do osób o niskich kwalifikacjach (62 767), osób z obszarów wiejskich (33 605), osób powyżej 54 roku życia (14 223) oraz osób z niepełnosprawnościami (7 062). Uczestnicy projektów korzystali m.in. z pośrednictwa pracy (52 931) i doradztwa zawodowego (47 140) oraz z takich form wsparcia jak staż/praktyka (28 279) lub szkolenie/kurs (33 865), które umożliwiały zdobycie umiejętności i kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy. W projektach udzielono 9 470 bezzwrotnych dotacji na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej. Dzięki wsparciu w obszarze rynku pracy, w ciągu 4 tygodni od momentu zakończenia udziału w projekcie, 37 054 uczestników podjęło zatrudnienie, a 23 426 osób uzyskało kwalifikacje;
- Działanie 7.1 Aktywna integracja w ramach WRPO 2014+: w projektach realizowanych na rzecz wzrostu szans na rynku pracy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym uczestniczyło 38 704 osób. Pomocą objęto najtrudniejszą w aktywizacji grupę docelową - większość uczestników stanowiły osoby posiadające niskie kwalifikacje (33 150). Wsparcie otrzymały osoby z niepełnosprawnościami (12 430), osoby powyżej 54 roku życia (9 596) i osoby z innych grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społecznej (26 999). Dzięki realizacji projektów mających na celu poprawę sytuacji życiowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz wyrównanie ich szans na rynku pracy 31 709 osób uzyskało kwalifikacje lub nabyło kompetencje. Natomiast 7 005 osoby podjęły pracę (pomiar do 4 tygodni od momentu zakończenia udziału w projekcie);
- Działania 6.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty PUP, 6.2 Wsparcie w ramach OHP i mobilność w ramach sieci EURES, 6.3 Wyrównywanie szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy w ramach FEW w 2023 roku ze wsparcia skorzystało 4 514 osób bezrobotnych w tym osoby długotrwale bezrobotne. Z pomocy skorzystały 2 374 osoby w wieku 18 – 29 lat. Dzięki wsparciu w projektach 226 osób uzyskało kwalifikacje, a 1333 osoby, po opuszczeniu programu pracowały lub prowadziły działalność na własny rachunek;
- Działanie 6.12 Integracja społeczno-gospodarcza obywateli państw trzecich, w tym migrantów w ramach FEW: w 2023r. ogłoszono nabory, oceniano wnioski i podpisywano umowy oraz prowadzono działania informacyjno-promocyjne;
- Realizacja projektu Pomoc dla Ukrainy – doradztwo dla uchodźców i migrantów: szersze informacje na ten temat znajdują się w osobnym rozdziale 1.5. Pomoc dla Ukrainy;

— **w ramach wspierania aktywizacji zawodowej przez PUP przeprowadzono nabór na środki finansowe z rezerwy Funduszu Pracy,** w ramach których pomiędzy samorządy powiatowe Wielkopolski rozdysponowano 15 211 794,51 zł na programy aktywizacji zawodowej bezrobotnych;

— **w ramach koordynacji realizacji projektów i monitoringu rynku pracy w województwie:**

- przygotowano dokumenty: Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2023 rok, Sprawozdanie z wykonania Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w Województwie Wielkopolskim na 2022 rok, Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2022 roku;
- prowadzono stały monitoring rynku pracy. Na podstawie zgromadzonych informacji opracowano i rozpowszechniono publikacje:
 - Biuletyn Informacyjny WUP w Poznaniu (kwartalnie);
 - 2 publikacje z wynikami realizowanych badań: „Wybrane aspekty funkcjonowania wielkopolskiego rynku pracy w 2023 roku” oraz „Zapotrzebowanie na kadry w województwie wielkopolskim”;
 - 2 opracowania z badań tematycznych dot. rynku pracy „Kształcenie osób dorosłych w Wielkopolsce – perspektywa pracodawcy i pracownika” oraz „Osoby bierne zawodowo w Wielkopolsce”;
 - opracowano raport Absolwenci rocznik 2021/2022;
 - zrealizowano badanie dotyczące zapotrzebowania na zawody na wielkopolskim rynku pracy, tj. Barometr Zawodów 2024;

— w ramach prowadzenia aktywnej polityki rynku pracy:

- świadczone usługi poradnictwa zawodowego przez Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej (działające w strukturze WUP w Poznaniu), które udzieliły 1723 konsultacji zawodowych; porady były częściowo uzupełniane testami predyspozycji zawodowych. Wykonano 320 badań testowych. W 2023 roku udzielono również 4101 informacji zawodowych, głównie telefonicznych. Przeprowadzono także 149 grupowych spotkań (o 84 więcej w stosunku do 2022 roku) dla 1289 osób dorosłych (o 689 więcej w stosunku do 2022 roku), między innymi, z tematyki odkrywania talentów zawodowych, rozwoju kompetencji społecznych, sposobów poszukiwania pracy, autoprezentacji na rozmowie kwalifikacyjnej, przedsiębiorczości i mobilności na europejskim rynku pracy. Natomiast w ramach prowadzonego Rejestru Instytucji Szkoleniowych, w 2023 roku zaktualizowano dane 1261 instytucji szkoleniowych i wpisano 354 nowe podmioty w Systemie Teleinformatycznej Obsługi Rejestrów PSZ (STOR);
- prowadzono Rejestr Agencji Zatrudnienia – na koniec 2023r. w województwie działalność prowadziło 1 112 agencji zatrudnienia; w 2023 roku WUP zorganizował spotkanie informacyjne w formule online dla agencji zatrudnienia, które rozpoczęły działalność w tym roku;
- w ramach aktywizacji osób bezrobotnych przez sieć EURES WUP, w 2023r. przygotowano 457 ofert pracy, w ramach których oferowano 2501 wolnych miejsc pracy; usługi sieci EURES (obywatele Polski, obywateli UE lub EFTA, obywatele Ukrainy) świadczonych dla 1805 osób bezrobotnych i poszukujących pracy; w 2023 roku przeprowadzono procedurę rekrutacyjną na sezon 2024 dla pracodawcy hiszpańskiego na stanowisko: animator czasu wolnego / animator sportowy. Pracodawca hiszpański zaoferował 25 miejsc pracy a nabór do firmy jest nadal realizowany (w trybie on-line); uczestniczono w Dniach Pracodawców 2023, w ramach których odbyły się: warsztat pt. „Rozmowa kwalifikacyjna z pracodawcą – zasady skutecznej autoprezentacji”, spotkania pt. „Assessment Centre, czyli co czeka kandydatów po rozmowie kwalifikacyjnej?”, grupowa porada zawodowa pt. „Bilans umiejętności i kompetencji”;
- w ramach wsparcia kształcenia ustawicznego z Krajowego Funduszu Szkoleniowego doksztalcaniem objęto 14 711 osoby pracujące z Wielkopolski;
- od 2017r. Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu jest jednym z partnerów (ekspert rynku pracy) poznańskiego programu promocji i wsparcia rzemiosł unikatowych „Zaułek Rzemiosła”. W 2023r. przybyło 17 nowych pracowni rzemieślniczych, generalnie obecnie funkcjonuje już 35 pracowni. W 2023 roku Zaułek włączył się w organizację wydarzenia Poznańscy Rzemieślnicy w ramach Poznań Design Festiwal; odbyły się 2 posiedzenia Komitetu Sterującego, w których uczestniczył przedstawiciel WUP;
- Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu we współpracy z Wielkopolską Izbą Rzemieślniczą zrealizował projekt „Rzemieślnik plus – biorę fach w swoje ręce”. Przeprowadzono na różnych etapach trwania projektu 40 rozmów z rzemieślnikami, 30 rozmów z osobami z tzw. grupy NEET, które wyraziły zainteresowanie projektem; wsparciem ostatecznym objęto 10 Uczestników Pilotażu (osoby bezrobotne określane jako grupa NEET) oraz 10 współpracujących rzemieślników;
- w ramach działalności metodyczno-szkoleniowej WUP kontynuował działalność wydawniczą i przygotował kolejny poradnik dla doradców zawodowych „Rynkowe i psychologiczne aspekty poradnictwa zawodowego”, w 2023 roku rozdystrybuowano 300 egzemplarzy poradnika wśród pracowników wielkopolskich urzędów pracy. Przeprowadzono 2 szkolenia on-line: Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych KZZ – dwudniowe szkolenie dla PUP Czarnków i jego filii oraz Program „Szukam pracy” – trzydniowe szkolenie dla PUP Śrem. W szkoleniach specjalistycznych uczestniczyło 5 doradców;
- w ramach współpracy WUP ze szkołami dot. poradnictwa zawodowego w 2023 roku przeprowadzono 34 spotkania grupowe dla 777 uczniów oraz 107 indywidualnych spotkań o charakterze informacyjnym.

Szacuje się, że na ww. działania wydano w 2023 roku 489 mln zł.

UWAGI: Wielkopolska zajęła drugie miejsce w kraju (po województwie mazowieckim) pod względem zarejestrowanych agencji zatrudnienia. W 2023 roku mieszkańcy Wielkopolski, tak jak w ubiegłych latach, mieli także do dyspozycji bogatą bazę informacyjną – Rejestr Instytucji Szkoleniowych prowadzony przez WUP Poznań. Osoby zainteresowane podnoszeniem swoich kwalifikacji zawodowych

mogły korzystać z corocznie aktualizowanych danych na platformie STOR (System Teleinformatycznej Obsługi Rejestrów) z ofertą szkoleń instytucji z terenu województwa. W związku z coraz większym zróżnicowaniem kanałów rekrutacji, z jakich korzystają wielkopolscy pracodawcy, konieczne jest angażowanie w badanie Barometr zawodów szerokiego grona ekspertów oraz pozyskiwanie informacji spoza kompetencji Publicznych Służb Zatrudnienia.

Działania realizowane w projektach PO WER, skierowane były do osób w wieku do 29 roku życia, które doświadczają największych trudności związanych z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy. W ramach Poddziałania 1.2.1 przedsięwzięcia adresowane mogą być także do imigrantów, reemigrantów, osób odchodzących z rolnictwa i ich rodzin, ubogich pracujących, osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych oraz pracujących w ramach umów cywilno-prawnych. Osoby przystępujące do projektów objęte były wsparciem mającym na celu udzielenie pomocy adekwatnej do ich potrzeb i możliwości oraz uwzględniającym sytuację na rynku pracy. W projektach, poza pośrednictwem pracy i poradnictwem zawodowym, realizowane były również m. in. staże, praktyki, szkolenia i kursy umożliwiające zdobycie wiedzy i doświadczenia zawodowego. Uczestnicy mogli również otrzymać bezzwrotne środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Na wdrażanie wsparcia oferowanego w projektach PO WER w regionie zaplanowano środki w wysokości ponad 662,2 mln zł. Ostatnie projekty realizowane przez PUP zostały zakończone do 31.12.2022r., natomiast w 2023 roku wygaszono działania w projektach konkursowych 1.2.1 POWER.

Tabela 5. Postęp finansowy w projektach PO WER dla Wielkopolski (narastająco do 31.12.2023r.)

Działanie	Alokacja (mln zł)	Wartość projektów (mln zł)	Wartość zatwierdzonych wniosków o płatność (mln zł)
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020:			
— Działanie 1.1 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe, Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz	662,2	645,2	640,1
— Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy, Poddziałanie 1.2.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego			

Opracowanie WUP w Poznaniu

Od początku wdrażania do końca 2023r. pomocą objęto łącznie 83 510 osób, z czego ok. 53,2% stanowiły kobiety. Najwięcej uczestniczek i uczestników projektów to osoby bezrobotne – 61 377 osób. Osób pracujących, które wzięły udział w projektach było 16 528, a osób biernych zawodowo 5 605. Pomoc trafiała m.in. do osób posiadających niskie kwalifikacje (62 636), oraz zamieszkujących obszary wiejskie (38 900), czy osób z niepełnosprawnościami (2 264). Uczestnicy korzystali najczęściej z profesjonalnego pośrednictwa pracy (52 952) i doradztwa zawodowego (42 673). Udział w szkoleniach i kursach (20 822) oraz w stażach i praktykach (32 047) umożliwił ludziom młodym zdobycie wiedzy i doświadczenia zawodowego niezbędnego do podjęcia pracy. W projektach udzielono 10 512 bezzwrotnych dotacji na założenie własnej działalności gospodarczej. W wyniku udzielonego wsparcia, do 4 tygodni od momentu zakończenia udziału w projekcie, 45 998 uczestników podjęło pracę, a 18 511 osoby uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje.

3.3.2. Edukacja

W ramach zagadnień związanych z edukacją obowiązuje Strategia pn. „Wielkopolska edukacja 2023 – 2030”, a także dwa dokumenty o charakterze operacyjnym w stosunku do niej, tj. Strategia budowy i rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Województwie Wielkopolskim. e-WIELKOPOLSKA oraz Program wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży – mieszkańców Województwa Wielkopolskiego. Wymienione dokumenty odpowiadają przede wszystkim na wyzwania zdefiniowane w następujących celach strategicznych i operacyjnych SRWW 2030:

- Cel ST 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców
 - OP 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy
- Cel ST 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu
 - OP 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom.

W **Strategii pn. „Wielkopolska edukacja 2023 – 2030”**⁴⁸ zebrano strategiczne cele Samorządu Województwa Wielkopolskiego na rzecz rozwoju edukacji w województwie. Dokument został opracowany przez zespół powołany uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego. Przed powołaniem zespołu SWW określił cel i zakres Strategii – postanowiono, że dokument ma służyć głównie wewnętrznym potrzebom SWW i uwzględniać realne możliwości oddziaływania Samorządu na rozwój edukacji w Wielkopolsce. Możliwy zakres takiego oddziaływania wynika z przepisów prawa. W Strategii odniesiono się do dwóch płaszczyzn wpływu SWW na edukację. Pierwsza wiąże się z zakresem działań podejmowanych przez jednostki edukacyjne, dla których organem prowadzącym jest SWW. Druga dotyczy oddziaływania SWW na edukację w całej Wielkopolsce.

Strategia e-Wielkopolska identyfikuje wyzwania związane z rozwojem globalnego społeczeństwa informacyjnego, elektronicznej gospodarki i gospodarki opartej na wiedzy. Część działań Samorządu, które odpowiadają na cele tej Strategii są opisane w rozdziale Samorząd, w działaniu „wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach”.

Zgodnie z art. 90t ust. 1 ustawy z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty, jednostki samorządu terytorialnego mogą tworzyć lokalne lub regionalne programy wspierania edukacji dzieci i młodzieży, na realizację których przeznaczają środki własne. Jednym ze skutecznych sposobów motywacyjnego wspierania edukacji jest realizacja programu stypendialnego. W związku z powyższym Sejmik Województwa Wielkopolskiego 27 lutego 2017r. przyjął **Program wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży – mieszkańców Województwa Wielkopolskiego**⁴⁹. Celem programu jest doprowadzenie do wzrostu aspiracji edukacyjnych oraz wzmacnianie poczucia własnej wartości, prowadzenie działań na rzecz podnoszenia wyników w nauce oraz wspieranie naukowo uzdolnionej młodzieży i tym samym ułatwienie dostępu do edukacji oraz dóbr kulturalnych, zachęcanie młodzieży do reprezentowania Województwa Wielkopolskiego w olimpiadach, konkursach na szczeblu wojewódzkim, ogólnopolskim i międzynarodowym, a także wspieranie kierunków kształcenia i działalności gospodarczej poprzez przygotowanie wysoko wykwalifikowanej kadry.

Wskazane poniżej działanie „współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach otwartego konkursu ofert w dziedzinie edukacji” realizuje również **Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność**

⁴⁸ Uchwała nr 6386/2023 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 31 marca 2023r. w sprawie: przyjęcia Strategii pn. „Wielkopolska edukacja 2023 – 2030”

⁴⁹ Uchwała nr XXVII/732/17 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 lutego 2017r. w sprawie: przyjęcia Programu wspierania edukacji uzdolnionej młodzieży – mieszkańców Województwa Wielkopolskiego .

pożytku publicznego na rok 2023 oraz Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2019-2023, które szerzej opisane są w rozdziale „społeczeństwo obywatelskie”.

Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji ww. dokumentów

L.p.	Podjęte działania
1	Realizacja inwestycji w jednostkach nadzorowanych przez SWW
2	Doposażenie jednostek w sprzęt umożliwiający realizację podstawy programowej
3	Przyznanie stypendiów za wyniki w nauce
4	Organizacja konkursów wyróżniających szkoły, honorujących nauczycieli i środowisko naukowe
5	Współpraca z organizacjami pozarządowymi w ramach otwartego konkursu ofert w dziedzinie edukacji
6	Udział w XXVII Targach Edukacyjnych
7	Realizacja projektów na rzecz rozwoju umiejętności i kompetencji ze środków unijnych (poziom regionalny: WRPO i FEW)
8	Realizacja projektów ERASMUS+ oraz projektów edukacyjnych ze środków POWER i Mechanizmu Finansowego EOG
9	Wsparcie i rozwój kształcenia zawodowego w jednostkach nadzorowanych przez SWW i promowanie rozwoju szkolnictwa zawodowego w WW
10	Wyrównywanie szans edukacyjnych
11	Działalność Publicznych Bibliotek Pedagogicznych i Ośrodków/Centrów Doskonalenia Nauczycieli
Kluczowe efekty podejmowanych działań:	
<p>— w ramach inwestycji podjętych przez jednostki nadzorowane przez SWW zakłada się efekty w postaci wzrostu oszczędności energii elektrycznej, redukcji emisji dwutlenku węgla (CO₂), produkcji energii z OZE, zwiększenia dostępności budynków dla OzN oraz poprawy estetyki obiektów. Najważniejsze inwestycje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Przebudowa budynków położonych w Poznaniu przy ul. Grobla 26 wraz z zagospodarowaniem terenu, zadanie realizowane w latach 2021-2023 przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 w Poznaniu. Zadanie obejmowało modernizację dwóch budynków i budowę 4-piętrowego łącznika pomiędzy nimi. Roboty budowlane obejmowały m.in. wylanie i izolację fundamentów, budowę ścian, dachu, wykonanie nowego pokrycia dachowego i elewacji, ocieplenie dachu i ścian, wymianę okien i drzwi oraz tynki renowacyjne. Wykonano instalację: elektryczną, teletechniczną, wod-kan., c.o., gazową, wentylacji, kanalizacji deszczowej, zamontowano windę panoramiczną oraz zagospodarowano teren (wykonano m.in. oświetlenie, nawierzchnię, ogrodzenie, zieleni i nasadzenia). ▪ Przebudowa pomieszczeń budynku szkoły z przystosowaniem ich do potrzeb osób niepełnosprawnych, zadanie realizowane w latach 2021-2023 przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Ostrowie Wielkopolskim. Zakres rzeczowy zadania obejmował m.in.: wymianę instalacji wod-kan, wyburzenie drewnianej klatki schodowej i wykonanie żelbetowej, wykonanie nowego podziału pomieszczeń biurowych na parterze, wymianę wszystkich posadzek, remont 4 łazienek, wymianę stolarki drzwiowej, przystosowanie budynku dla osób niepełnosprawnych - dobudowę windy z boku szkoły oraz montaż platformy schodowej. ▪ Adaptacja budynku położonego w Śmiardowie Złotowskim 3 dla potrzeb WSCKZiU w Złotowie, zadanie realizowane w latach 2021-2023 przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Złotowie. Zakres rzeczowy zadania obejmował m.in.: prace rozbiórkowe, roboty murowe, zabudowy, posadзки, wykończenie powierzchni ścian i sufitów, stolarkę, ślusarkę, elewację, izolację fundamentów, roboty dekarские, windę zewnętrzną, zagospodarowanie terenu (nawierzchnię z kostki brukowej, ogrodzenie systemowe panelowe, wykonanie trawników), prace elektryczne, instalację kanalizacyjną, instalację wodociągową, ogrzewanie, wentylację, instalacje zewnętrzne oraz zakup wyposażenia. ▪ Zagospodarowanie terenu Wielkopolskiego Samorządowego Centrum Edukacji i Terapii w Starej Łubiance, zadanie realizowane w latach 2022-2023 przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Edukacji i Terapii w Starej Łubiance. Zakres rzeczowy zadania obejmuje m.in.: budowę boisk sportowych, parkingów, dróg dojazdowych (wewnętrznych), altany, wymianę ogrodzenia oraz wykonanie zaprojektowanej zieleni. 	

- Kompleksowa modernizacja budynku, dróg dojazdowych oraz parkingu Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, zadanie realizowane w latach 2021-2023 przez Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile. Zakres rzeczowy zadania obejmował m.in.: odnowienie ciągów komunikacyjnych, renowację stolarki drzwiowej, wiatrołap, platformę schodową, toalety, elewację, drogi i chodniki oraz wymianę ogrodzenia.
- Modernizacja budynku WSKCKZiU nr 1 w Poznaniu, zadanie realizowane w latach 2017-2023 przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 1 w Poznaniu. Zakres rzeczowy zadania obejmował m.in.: odnowienie elewacji, wymianę okien wraz z parapetami, dobudowę szklanej windy zewnętrznej, zmianę lokalizacji wyjścia ewakuacyjnego z budynku na poziomie piwnicy.
- Przebudowa i rozbudowa zespołu budynków dawnego szpitala dziecięcego przy ul. Nowowiejskiego w Poznaniu oraz zmiana sposobu użytkowania na cele oświatowe dla Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu, zadanie realizowane w latach 2022-2026 przez Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu. Zakres rzeczowy zadania obejmuje m.in.: przebudowę i rozbudowę istniejącego budynku przez ocieplenie od wewnątrz, zmianę układu pomieszczeń, montaż windy osobowej, wykonanie nowych węzłów higieniczno-sanitarnych oraz instalacji teletechnicznej; budowę budynku czterokondygnacyjnego. Budynki będą energooszczędne (wykorzystane zostaną alternatywne źródła energii), dostosowane dla OzN i matek z dziećmi. Na terenie działki zostaną wykonane nowe drogi dojazdowe, szlaki komunikacyjne, naziemne miejsca parkingowe, w tym dla rowerów oraz miejsce na odpady. Ponadto planuje się wykonanie nasadzeń drzew, krzewów, bylin, pnączy oraz zastosowanie mat z rozchodnika.
- Przebudowa i rozbudowa zespołu budynków dawnego szpitala dziecięcego przy ul. Nowowiejskiego w Poznaniu oraz zmiana sposobu użytkowania na cele oświatowe dla Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Poznaniu, realizacja w latach 2021-2026 przez Publiczną Bibliotekę Pedagogiczną w Poznaniu. Zakres rzeczowy zadania obejmuje m.in. przebudowę, rozbudowę i zmianę sposobu użytkowania starego budynku na cele administracyjne: montaż windy osobowej, wykonanie nowych węzłów higieniczno-sanitarnych, wykonanie nowej instalacji elektrycznej, teletechnicznej, wod-kan, c.o., wentylacji, wymianę okien i drzwi, wykonanie nowego pokrycia dachowego i elewacji, wyposażenie w meble. Budowa nowych obiektów: biblioteki, łącznika pomiędzy budynkiem administracyjnym PBP i biblioteką oraz sali wielofunkcyjnej. Na terenie działki zostaną wykonane nowe drogi dojazdowe, szlaki komunikacyjne, naziemne miejsca parkingowe, w tym dla rowerów oraz miejsce na odpady.
- Renowacja elewacji budynku sali gimnastycznej wraz z modernizacją pomieszczeń i ich wyposażeniem, zadanie realizowane w latach 2023-2024 przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Gnieźnie. Zakres rzeczowy zadania obejmuje m.in. renowację elewacji, odwilgocenie ścian, termomodernizację dachu, modernizację pomieszczeń sali gimnastycznej z przebudową i dostosowaniem do OzN, roboty instalacyjne wod-kan i sanitarne, roboty instalacji elektrycznej, instalacji teletechnicznej, roboty drogowe oraz odnowienie terenów zielonych wokół placu wewnętrznego i budynku sali gimnastycznej.
- Przebudowa doziemnej instalacji kanalizacji sanitarnej i deszczowej, wykonanie nawierzchni dróg wewnętrznych i parkingów oraz rewitalizacja terenów zielonych, zadanie realizowane w latach 2023-2024 przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Ostrowie Wielkopolskim. Zakres rzeczowy zadania obejmuje m.in. przebudowę doziemnej instalacji kanalizacji sanitarnej i deszczowej, wykonanie nawierzchni dróg wewnętrznych i parkingów, rewitalizację terenów zielonych i małą architekturę.
- Poprawa warunków technicznych i standardu budynku wraz z zagospodarowaniem terenu, zadanie realizowane w latach 2022-2024 przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego we Wrześni. Zakres rzeczowy zadania obejmuje m.in.: wymianę armatury w toaletach i armatury c.o., osuszenie pomieszczeń piwnicznych, instalację elektryczną, montaż sufitów podwieszanych, malowanie pomieszczeń, wymianę wykładzin podłogowych, montaż rolet okiennych, naprawę pokrycia dachowego oraz wykonanie nowej elewacji.

— **doposażenie jednostek w sprzęt niezbędny do realizacji zajęć dydaktycznych (podstawy programowej),**

- działania realizowane w ramach poddziałania 8.3.1 WRPO 2014+:
 - Nowa jakość zawodowa w WSKCKZiU we Wrześni, zadanie realizowane w latach 2022-2023 przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego we Wrześni. Zakres rzeczowy zadania obejmował zakup wyposażenia do pracowni zawodowych

- na kierunku: technik masażysta, technik usług kosmetycznych oraz opiekun osoby starszej, szkolenia dla słuchaczy i nauczycieli oraz koszty obsługi projektu.
 - o Zakup sprzętu oraz oprogramowania dla WSKZiU nr 2 w Poznaniu w celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia techników dentystycznych, zadanie realizowane w latach 2022-2023r. przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 w Poznaniu. Zakres rzeczowy zadania obejmował zakup wyposażenia do pracowni techniki dentystycznej (skaner protetyczny 3D z akcesoriami i oprogramowaniem, drukarka stomatologiczna 3D z materiałem, komputery graficzne do oprogramowania CAD/CAM, myjka do drukarki 3D) oraz koszty obsługi projektu.
 - o Wyposażenie pracowni WSKZiU w Rawiczu w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne, zadanie realizowane w latach 2022-2023r. przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Rawiczu. Zakres rzeczowy zadania obejmował m.in. doposażenie 8 pracowni zawodowych w tym: 3 pracownie zawodowe realizujące zajęcia na kierunkach opiekun medyczny, opiekun w domu pomocy społecznej, asystent osoby niepełnosprawnej; 2 pracownie zawodowe dla kierunku technik masażysta; 2 pracownie zawodowe dla kierunku technik usług kosmetycznych; 1 pracownia zawodowa dla kierunku terapeuta zajęciowy.
 - doposażenie jednostek ze środków własnych województwa np.:
 - o zakup wyposażenia do pracowni kosmetycznej i pracowni fryzjerskiej oraz sali integracji sensorycznej przez Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Nieśłyszących im. Józefa Sikorskiego w Poznaniu,
 - o zakup wyposażenia do pracowni kosmetycznej, radiologii, farmacji i masażysty przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Koninie,
 - o zakup systemu wyciągów protetycznych zł przez Wielkopolskie Samorządowe Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego nr 2 w Poznaniu.
- **w zakresie przyznania stypendiów za wyniki w nauce przyznano:**
- 527 jednorazowych stypendiów za wyniki w nauce dla uczniów Wielkopolskich Samorządowych Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego;
 - 132 stypendia naukowe Marszałka Województwa Wielkopolskiego, z czego 87 stypendia dla studentów i 45 stypendiów dla uczniów wyróżniających się nieprzeciętnymi osiągnięciami;
- **w ramach realizacji konkursów wyróżniających szkoły, honorujących nauczycieli i środowisko naukowe:**
- wpłynęło 189 wniosków w ramach konkursów Wielkopolska Szkoła Roku (84 wnioski) i Wielkopolski Nauczyciel Roku (105 wniosków); przyznano 14 nagród pieniężnych dla szkół i 14 nagród dla nauczycieli;
 - wpłynęło 17 wniosków w konkursie o Nagrodę Naukową SWW dla przedstawicieli wielkopolskiego środowiska naukowego; nagrodę przyznano rektorowi Politechniki Poznańskiej prof. Jesionowskiemu;
 - wpłynęło 17 wniosków w kategorii „Mistrz” oraz 59 wniosków w kategorii „Czeladnik”; nagrodzono 19 osób (13 czeladników i 6 mistrzów);
 - w zakresie III edycji „Wielkopolska Superliga Liceów” wzięło udział 30 wielkopolskich szkół, 30 nauczycieli i 180 uczniów tych szkół. Zrealizowano 4 ligi przedmiotowe: biologii, matematyki, chemii, j. angielskiego; każdy nauczyciel zrealizował ze swoją grupą uczniów 36 godzin zajęć pozalekcyjnych; w ramach projektu dla szkół zakupiono i zamontowano łącznie 6 zestawów wideokonferencyjnych;
 - w ramach cyklu konkursów: „Budujemy społeczeństwo obywatelskie”, skierowanych do uczniów, nauczycieli, słuchaczy UTW, w 2023 roku zorganizowano konkursy tematyczne oraz cykl webinarium (m.in. konkurs fotograficzny, ligi Przedmiotową (3 rundy) i Debat Oksfordzkich (3 debaty), konkurs dla nauczycieli i dla seniorów);
- **w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi**, w otwartym konkursie ofert otrzymano łącznie 93 ofert, z czego środki przyznano 47 organizacjom pozarządowym (m.in. na działania w zakresie wychowania obywatelskiego, wiedzy o Wielkopolsce i o samorządzie terytorialnym, nauki języka polskiego, wzorca uczestnictwa w życiu społecznym, promocji szkolnictwa zawodowego, rozwijania talentów);

— **XXVII Targi Edukacyjne odbyły się w dniach 10-13 marca 2023r. na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich:**

- na specjalnie zaaranżowanej przestrzeni – tzw. „alei zawodów” zaprezentowana została oferta edukacyjna Wielkopolskich Samorządowych Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Odbywały się tam m.in. zabiegi upiększające, pokazy florystyczne, warsztaty terapii zajęciowej i pokazy z zakresu techniki dentystycznej. Centra w ramach prowadzonych kierunków kształcenia i kursów prezentowały pokazy, warsztaty, konsultacje z zakresu m.in. technik masażu, krawiectwa, wizażu i fotografii. W wydarzeniu uczestniczyło ponad 150 szkół, placówek oświatowych i uczelni z całej Polski. Targi Edukacyjne i towarzyszące im Poznańskie Targi Książki przez trzy dni odwiedziło ok. 50 tysięcy osób
- Podczas Targów zorganizowano konkurs „Polacy w świecie znani z działalności publicznej, misyjnej, naukowej, artystycznej i sportowej”; wptynęło 514 prac, nagrodzono 60 osób (20 prac dzieci przedszkolnych i uczniów szkół podstawowych klas I-III, 20 prac uczniów szkół podstawowych klas IV-VIII oraz 20 prac uczniów szkół ponadpodstawowych);

— **w ramach realizacji projektów na rzecz rozwoju umiejętności i kompetencji:**

- „Czas zawodowców BIS – zawodowa Wielkopolska” i „Czas zawodowców BIS – zawodowa Wielkopolska – praktyki i staże” projekty do 06.2023r.,:
 - rozwijano współpracę z 84 wielkopolskimi szkołami, które przystąpiły do projektu w zakresie realizacji staży zawodowych i dodatkowych zajęć w laboratoriach dla uczniów tych szkół oraz funkcjonowanie Systemu Zawodowcy i platformy e-learningowej;
 - 76 uczniów rozpoczęło realizację staży u pracodawców;
 - 394 uczniom wypłacono stypendium stażowe w ramach projektu CZ BIS oraz dopłatę do stypendium stażowego w ramach projektu CZ BIS PiS;
 - 2442 uczniów skorzystało z dodatkowych specjalistycznych zajęć w laboratoriach w Poznaniu, Pile i Kaliszu (z czego 2323 uczniów podniosło swoje umiejętności w ramach kompetencji po ukończeniu specjalistycznych zajęć w 2023 roku);
 - 3 nauczycieli rozpoczęło udział w projekcie korzystając z jednej z form wsparcia w postaci szkoleń doskonalących, staży u pracodawców, studiów podyplomowych lub kursów kwalifikacyjnych;
 - w 2023 roku doposażono 7 Wielkopolskich Samorządowych Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w sprzęt do pracowni obejmujących kierunki nauczania związane z opieką zdrowotną i pomocą społeczną, taki jak: interaktywne mobilne stoły do nauki anatomii w trójwymiarowej przestrzeni - 3D, fantomy dziecięce, symulatory odczuć starczych, edukacyjne unity stomatologiczne; przekazano jednej szkole sprzęt do budowlanej pracowni kształcenia zawodowego (m. in. wiertarki, młoty wyburzeniowe, szlifierki, wycinarki, szlifierki do gipsu, betoniarki);
- „Czas zawodowców dla Wielkopolski” od 07.2023r.: w ramach nowej edycji do 2029 roku zakłada się realizację zajęć specjalistycznych w laboratoriach (dla 6800 uczniów), staży (dla 220 uczniów), nabywanie kwalifikacji lub kompetencji przez nauczycieli (dla 100 nauczycieli); w 2023 roku zaktualizowano platformę „system.zawodowcy.org” dostosowując ją na potrzeby zajęć dodatkowych w laboratoriach, z uwzględnieniem diagnozy potrzeb szkół i nauczycieli na wsparcie;
- „Cyfrowa Szkoła Wielkopolska@ 2020” do 06.2023:
 - przeprowadzono przetarg, zrealizowano umowy na zakup i dostawę laptopów dla 103 szkół oraz 32 bibliotek pedagogicznych;
 - przeprowadzono przetarg i zrealizowano umowy na dostawę pakietów edukacyjnych z zakresu edukacji finansowej i edukacji włączającej dla 591 szkół podstawowych;
 - zorganizowano i zrealizowano zajęcia pozalekcyjne „Uczniowskie Laboratoria Informatyczne” w 100 szkołach objętych wsparciem w ramach V edycji projektu;
 - przeprowadzono procedurę przekazania 700 szkołom na własność sprzętu i narzędzi edukacyjnych zakupionych w projekcie.
- „Cyfrowa Szkoła Wielkopolska@ 2030” od 07.2023: zakłada się podniesienie do 2029r. jakości edukacji na każdym szczeblu kształcenia ogólnego w 515 szkołach województwa wielkopolskiego poprzez rozwój kompetencji kluczowych, w tym kompetencji cyfrowych, 5000 nauczycieli i 12000 uczniów/uczennic z wykorzystaniem technologii TIK;

- **w ramach realizacji projektów ERASMUS+ oraz projektów edukacyjnych ze środków POWER i Mechanizmu Finansowego EOG:**
 - organizacja mobilności zagranicznych uczniów z Wielkopolskich szkół przez Centra Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego (w Kaliszu, Koninie, Lesznie, Pile i Poznaniu) oraz Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu i Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla dzieci Nieślyszących w Poznaniu. W ramach programu Erasmus+ zrealizowano 113 mobilności edukacyjnych uczniów;
 - grant z POWER dla Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość w tym grant Uczymy, jak uczyć – nauczycieli prowadzenia kształcenia na odległość 2.0” – łącznie w szkoleniach wzięło udział 147 nauczycieli;
 - podniesienie jakości oferty edukacyjnej Zespołu Szkół Technicznych w Pleszewie w zawodach technicznych: technik mechatronik i technik pojazdów samochodowych poprzez wdrożenie współpracy z przedsiębiorcami oraz aktualizację programów nauczania, w ramach projektu realizowanego przez CWRKDIZ w Kaliszu ze środków Mechanizmu Finansowego EOG; w oparciu o zaktualizowane programy nauczania zostanie wykształcona grupa 60 uczniów;
 - w ramach środków Mechanizmu Finansowego EOG Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia i Dualnego w Koninie opracowało „Strategię kształcenia i szkolenia zawodowego w Wielkopolsce Wschodniej w kontekście transformacji energetycznej” oraz publikację pt. „Dobre praktyki w innowacyjnym kształceniu i szkoleniu zawodowym w kontekście transformacji energetycznej”;

- **w ramach wsparcia i rozwoju kształcenia zawodowego w jednostkach nadzorowanych przez SWW i promowania rozwoju szkolnictwa zawodowego w WW**
 - w **Wielkopolskich Samorządowych Centrach Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego** w roku szkolnym 2022/2023 naukę na 34 kierunkach kształcenia pobierało 3 189 słuchaczy, z czego 1 904 słuchaczy w szkole policealnej a 1 285 na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Do egzaminu zawodowego przystąpili absolwenci Wielkopolskich Centrów Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Gnieźnie, Koninie, Ostrowie Wlkp., Rawiczu, Wrześni, Złotowie, nr 1 i nr w Poznaniu. Zdawalność egzaminów zawodowych wyniosła 100%.
 - w WSKCKZiU nr 2 w Poznaniu realizowany jest Projekt: Grobla 26 - WIELKOPOLSKI DOM AKTYWIZACJI KAŻDEJ GENERACJI, którego celem jest praktyczne przygotowanie do pracy uczniów kształcących się w WSKCKZiU w WW, pozwalających na zdobycie umiejętności, co ułatwi start w pracy zawodowej a umiejętności pozyskane w trakcie praktyk m.in. z aktywnymi seniorami zwiększą konkurencyjność na rynku. Praktyki uczniów / słuchaczy WSKCKZiU będą odbywały się przy ul. Grobla 26 podczas realizacji projektów aktywności: "SREBRNEJ GENERACJI"; "MŁODZI - GNIEWNI" i "SIŁA KOBIET”;
 - **Centra Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego** były odpowiedzialne m.in.:
 - za organizację, współorganizację lub prowadzenie doradztwa zawodowego (konsultacje indywidualne dla uczniów oraz rodziców wskazujące predyspozycje zawodowe i ukierunkowujące na rozwój dalszej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, wsparcie młodzieży w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych);
 - zorganizowano wydarzenie Noc zawodowców Edycja 6.0 pt. HUB KOMPTENCJI – łącznie wzięło udział ok 3 650 osób;
 - zorganizowano ogólnopolską konferencję „Różnorodność rynku pracy - trendy i wyzwania dla edukatorów i doradców zawodowych" (udział wzięło ponad 1000 osób);
 - zlecono do realizacji takie zadania jak: nagrody z okazji Dnia Edukacji, promocja 5. jednostek, m.in. w social mediach, na łamach „Monitora Wielkopolskiego”, w środkach komunikacji miejskiej, organizacja narady szkoleniowej z głównymi księgowymi, pracownikami ds. kadrowo-płacowych, kierownikami gospodarczymi, organizacja jubileuszy jednostek, konkurs „Moja pierwsza firma”;

- **w ramach wyrównywania szans edukacyjnych:**
 - w roku szkolnym 2022/2023 w Wielkopolskim Samorządowym Centrum Edukacji i Terapii w Starej Łubiance uczyło się ogółem 145 uczniów. Zapewniono wielokierunkowy i wszechstronny rozwój wychowanków w przyjaznym i bezpiecznym otoczeniu z indywidualnym podejściem do potrzeb uczniów oraz wsparcie specjalistów i terapeutów;

- o realizacja projektu pn. Wielkopolski projekt badawczo-rozwojowy w zakresie diagnostyki, rehabilitacji medycznej, terapii, opieki i edukacji dla dzieci i młodzieży ze Spektrum Poalkoholowych Zaburzeń Rozwojowych (FASD), ich rodziców/opiekunów, a także dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, wynikającym ze złych wzorców funkcjonowania środowiska rodzinnego. W 2023 roku Przeprowadzono 239 specjalistycznych badań i postawiono dla nich diagnozy przez psychologa, neurologopedę, fizjoterapeutę, lekarza medycyny. Zrealizowano 13 turnusów terapeutycznych, w tym 8 jednodniowych oraz 5 dwudniowych, w których wzięło udział 115 dzieci
 - w roku szkolnym 2022/2023 w Wielkopolskim Samorządowym Zespole Placówek Terapeutyczno-Wychowawczych w Cerekwicy Nowej opieką objętych było łącznie 78 wychowanków niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym;
 - liczba uczniów i oddziałów w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niestyszających im. Józefa Sikorskiego w Poznaniu w roku szkolnym 2022/2023 wyniosła 120; w Ośrodku kształcą się dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi, w tym wadą słuchu;
 - stypendium Marszałka Województwa Wielkopolskiego o charakterze socjalnym otrzymało 366 uczniów oraz 185 studentów; przeznaczono łącznie 920 300 zł dla 551 stypendystów;
 - stypendia o charakterze socjalnym dla 22 studiujących na UAM obywateli Białorusi (zostało wypłacone w 9 miesięcznych ratach w wysokości 1000 zł);
- **w ramach działalności Publicznych Bibliotek Pedagogicznych:**
- zgromadzono księgozbiór (wraz ze zbiorami specjalnymi) w liczbie ponad 1,5 miliona pozycji, wykonano 833 zestawienia biblioteczne; przeprowadzono ponad 7 tysięcy godzin form wspomagania dla nauczycieli.
 - zrealizowano akcje czytelnicze: Europejskie Dni Dziedzictwa, Narodowe Czytanie, Noc Bibliotek: zajęcia z edukacji czytelniczej dla szkół podstawowych, Tydzień Bibliotek: zajęcia z edukacji czytelniczej dla szkół i przedszkoli, Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania, Cała Polska czyta dzieciom. Organizowano również m.in. spotkania autorskie, konferencje oraz seminaria dla nauczycieli i rodziców dzieci z wadą słuchu ze specjalistami Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niestyszających.
- **w ramach działalności Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli:**
- zrealizowano 1 729 form doskonalenia i doradztwa zawodowego (m.in. kursy, szkolenia, warsztaty, konferencje, konkursy) dla 32 384 uczestników;

Wydatki na działania związane z edukacją wydano w 2023 roku ponad 210 mln zł.

UWAGI: Wystąpiły problemy przy zamówieniach publicznych m.in. brak ofert wykonawców, co spowodowało konieczność powtórzenia procedury zamówienia publicznego. Ograniczono zakres rzeczowy niektórych przedsięwzięć, z uwagi na niewystarczające środki na ich realizację.

3.3.3. Konkurencyjność i innowacyjność

W województwie wielkopolskim w obszarze innowacyjności i konkurencyjności gospodarki obowiązuje **Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski 2030 (RIS 2030)**⁵⁰. Celem RIS 2030 jest podniesienie innowacyjności i konkurencyjności Wielkopolski poprzez rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji, a także wspieranie zidentyfikowanych specjalizacji podregionalnych. Dokument stanowi zapis najważniejszych kierunków działań regionalnego systemu innowacji oraz

⁵⁰ Uchwała nr 3099/2020 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 grudnia 2020r. w sprawie zatwierdzenia „Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030”

proponowanego systemu ich wdrażania, monitorowania i finansowania⁵¹. Cele RIS 2030 obejmują szereg różnego rodzaju działań związanych m.in. z rozwojem działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, wspieraniem aktywności badawczo-rozwojowej, komercjalizacją wiedzy, internacjonalizacją przedsiębiorstw, wzmocnieniem kapitału intelektualnego zwiększeniem wykorzystania źródeł odnawialnych ze szczególnym uwzględnieniem wodoru jako nośnika energii. Strategia wskazuje także ramy działań dla kształtowania postaw kreatywnych, innowacyjnych i przedsiębiorczych w społeczeństwie oraz wzmocnienia popytu i podaży na innowacje w gospodarce regionu.

Cele ww. dokumentu korespondują z następującymi celami strategicznymi i operacyjnymi SRWW 2030:

- Cel ST 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców
 - OP 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu
 - OP 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia
 - OP 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy
- Cel ST 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu
 - OP 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu
- Cel ST 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski
 - OP 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej
- Cel ST 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem
 - OP 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Od 2023 r. obowiązuje **także Strategia rozwoju Wielkopolski wodorowej do 2030 z perspektywą do roku 2040**⁵². Strategia jest analizą potencjału i możliwości rozwoju gospodarki wodorowej w Wielkopolsce. Dokument wskazuje wizję wielkopolskiego ekosystemu wodorowego, najważniejsze cele w horyzoncie do 2030 roku, mierniki planowanego rozwoju, najbardziej optymistyczne kierunki działalności wraz z perspektywami w obszarze produkcji odnawialnego wodoru, użycia w przemyśle, rolnictwie, sektorze transportu, integracji z rozwojem OZE, a także obecne bariery i uwarunkowania zewnętrzne wpływające na rozwój gospodarki wodorowej. Strategia rozwoju Wielkopolski wodorowej do roku 2030 z perspektywą do 2040 jest pierwszym tego typu dokumentem, który powstał na poziomie regionu w Polsce. Strategia wpisuje się w następujące cele strategiczne i operacyjne SRWW 2030:

- Cel ST 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców
 - OP 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu
 - OP 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy
- Cel ST 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski
 - OP 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa
 - OP 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski
 - OP 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej
- Cel ST 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem
 - OP 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług
 - OP 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

⁵¹ Istnienie dokumentu stanowi o spełnieniu warunku podstawowego dla celu polityki 1 „Bardziej inteligentna Europa” w programie Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027

⁵² Uchwała nr 6498/2023 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 kwietnia 2023 r. w sprawie: zatwierdzenia „Strategii rozwoju Wielkopolski wodorowej do 2030 z perspektywą do 2040

Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji m.in. ww. dokumentów

L.p.	Podejmowane działania
1	Wspieranie rozwoju gospodarczego regionu przez współpracę z instytucjami otoczenia biznesu, w szczególności skupionymi wokół Wielkopolskiej Rady Trzydziestu
2	Działania związane z wdrażaniem i monitorowaniem Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030
3	Wspieranie postaw prokonsumenckich
4	Budowa Wielkopolskiej Doliny Wodorowej
5	Realizacja projektu „Standardy obsługi inwestora w jednostkach samorządu terytorialnego Województwa Wielkopolskiego” ze środków PO WER
6	Działalność Wielkopolskiego Funduszu Rozwoju sp. z o. o
7	Działalność Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.
8	Działalność Wielkopolskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości sp. z o. o.
9	Działalność Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie
Kluczowe efekty podejmowanych działań:	
<p>— wspieranie rozwoju gospodarczego regionu poprzez współpracę z instytucjami otoczenia biznesu, w szczególności skupionej wokół Wielkopolskiej Rady Trzydziestu (WR30), m.in. przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizację 2 posiedzeń plenarnych WR30 (w trybie stacjonarnym), posiedzeń Prezydium WR30 (w trybie zdalnym); ▪ realizację cyklu bieżących konsultacji z/pomiędzy członkami WR30 w systemie online; udział w pracach innych organów doradczo-opiniotwórczych SWW jak Komisja Gospodarki SWW, Wielkopolska Platforma Wodorowa, Wielkopolskie Forum Inteligentnych Specjalizacji, Kapituła Konkursu o Nagrodę Marszałka Województwa Wielkopolskiego „i-Wielkopolska. Innowacyjni dla Wielkopolski”, Kapituła Certyfikacyjnej Marki Wielkopolska; współpraca przy ostatecznej redakcji stanowisk/apeli WR30: <ul style="list-style-type: none"> ○ odnoszącego się do projektu rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej de minimis na dywersyfikację działalności w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności; ○ w sprawie możliwości współpracy gospodarczej między MŚP z Ukrainy i Polski; ○ odnoszącego się do uwzględnienia Wielkopolski w planowanej budowie wodociągu; ▪ udział członków WR30 w zewnętrznych wydarzeniach gospodarczych: „Środkowoeuropejskim Forum Technologii Wodorowych H2Poland”, XXXII Forum Ekonomicznym w Karpaczu, Chodzieskie Targi Gospodarcze PROMOCJE 2023; <p>— działania związane z wdrażaniem i monitorowaniem Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030 zorganizowane były m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wokół działań Wielkopolskiego Obserwatorium Innowacji (WOI). ZWW przyjęło uchwałę nr 6473/2023 z dnia 21 kwietnia 2023r. w sprawie zmiany systemu monitorowania RIS 2030. Pozostałe działania WOI to przede wszystkim realizacja badań takich jak: „Analiza działalności wynalazczej w Wielkopolsce”, prace analityczne dot. eksportu i importu w województwie, w tym zakup danych z Izby Administracji Skarbowej i Raport z monitorowania Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030 za lata 2021 i 2022r.; ▪ Ponadto WOI wzięło udział w 2 posiedzeniach Regionalnego Forum Inteligentnych Specjalizacji, w posiedzeniu Grupy Konsultacyjnej ds. Krajowej Inteligentnej Specjalizacji; udział w zagranicznym spotkaniu „Rethinking local policies – Spaces for innovation” oraz warsztacie „Setting up regional ERDF-funding for interregional innovation projects”; ▪ W ramach wdrażania RIS zorganizowano kolejną edycję konkursu o Nagrodę Marszałka Województwa Wielkopolskiego „i-Wielkopolska - Innowacyjni dla Wielkopolski”; celem prowadzonej od 2007 roku inicjatywy jest promocja regionalnych przedsiębiorstw w wybranych obszarach konkursowych. W 2023 roku napłynęło 29 wniosków: 25 w kategorii „Inteligentne specjalizacje” oraz 4 w kategorii „H2 Wielkopolska”. Wybrano 4 Laureatów; ▪ w efekcie prowadzenia Procesu przedsiębiorczego odkrywania (PPO) w 2023 roku dokonano aktualizacji składu osobowego gremiów PPO oraz sześciu Grup Roboczych Inteligentnych 	

Specjalizacji (GR). Wg stanu na koniec 2023r. łączna liczba członków Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji wynosi 60 osób, a GR IS 87 osób. W 2023r. zorganizowano 12 spotkań Wielkopolskiej Platformy Wodorowej. Na członków paneli Wielkopolskiej Platformy powołano łącznie 30 osób, na koniec 2023 roku Platforma liczyła 150 członków. Prowadzenie PPO skupiało się przede wszystkim na organizacji spotkań:

- Zespołu Międzydepartamentowego ds. Inteligentnych Specjalizacji, Wielkopolskiego Forum Inteligentnych Specjalizacji i spotkania Grupy Roboczej Inteligentnych Specjalizacji na temat działalności wynalazczej w Wielkopolsce,
- comiesięcznych posiedzeń Paneli Wielkopolskiej Platformy Wodorowej (Biznesu, Nauki, Liderów Samorządowych, Obywatelskiego), ZWW przyjęło 4 uchwały przygotowane w ramach prac Platformy (dot. członków, regulaminu prac),
- spotkania informacyjnego pn. „Wielkopolska Północna, Transformacja Gospodarki i Inteligentne Specjalizacje”, przeznaczonych dla przedsiębiorców nt. inwestycji wodorowych i skracania łańcuchów dostaw,
- wyjazdowego posiedzenia Komisji Gospodarki Sejmiku Województwa Wielkopolskiego do poznańskiej firmy ENforce Medical Technologies, odpowiadającej za stworzenie pierwszej polskiej bionicznej protezy stopy;

— efektem **wspierania postaw prokonsumenckich** był udział w organizacji XVII edycji Wielkopolskiej Olimpiady Wiedzy Konsumenckiej - SWW corocznie jest fundatorem nagrody za zajęcie II miejsca, propagując tym samym rolę Samorządu we wspieraniu aktywnej postawy świadomego konsumenta; w XVII edycji udział wzięło 250 uczniów reprezentujących 13 powiatów województwa wielkopolskiego. Do finału zakwalifikowało się 46 uczestników;

— **budowa Wielkopolskiej Doliny Wodorowej** realizuje cele Strategii rozwoju Wielkopolski wodorowej do 2030 roku z perspektywą do 2040 roku, przyjętej w 2023 roku. Działania skupione były wokół:

- realizację projektu "Budowa systemu wsparcia wysokiej jakości projektów B+R+I, w szczególności rozwijających technologie nisko i zeroemisyjne, ze szczególnym uwzględnieniem wodoru (w skrócie BSW-H2)" ze środków WRPO 2014+, w tym organizacja II edycji Roadshow (w Poznaniu, Koninie, Lesznie i Pile, powstały: mobilna wystawa przedstawiająca eksponaty wykorzystujące ogniwo paliwowe, strona internetowa poznajwodor.pl, broszury, ulotki, plakaty); mobilnego punktu edukacyjnego H2Wielkopolska Showroom (m.in. w Chodzieży, Śremie, Słupcy, powstały: mobilny punkt edukacyjny w ramach, którego działała ścieżka edukacyjna (np. doświadczenia, interaktywne zabawy, ekspozycja), raport z przebiegu wydarzenia, prezentacje, materiały merytoryczne z zakresu gospodarki wodorowej), 12 spotkań w ramach Wielkopolskiej Platformy Wodorowej;
- udziału w II edycji Środkowoeuropejskiego Forum Technologii Wodorowych H2Poland (uczestniczyło ponad 2500 osób), w Europejskim Tygodniu Wodoru 2023 (ponad 8000 uczestników) - Wielkopolska jako jedyny polski region znalazła się wśród 207 wystawców i współwystawców reprezentujących firmy, instytucje naukowe, władze krajowe, regionalne, projekty energetyczne; udział w Forum Wodorowym w Chungcheongnam (w forum uczestniczyło ponad 700 osób), konferencji H2Forum 2023 w Ostrawie (szacunkowo udział wzięło 200-300 osób);
- przystąpienia Wielkopolski do Hydrogen Europe - najbardziej reprezentatywnej sieci wodoru i ogniw paliwowych w Europie liczącej ponad 500 członków, w tym ponad 38 europejskich regionów. Wielkopolska jest pierwszym polskim regionem;
- kontynuacji inicjatywy „Szkoła Wodorowa” – w 2023 roku zgłosiły się 53 szkoły, zorganizowano 2 warsztaty dla nauczycieli i uczniów, ogłoszono konkurs na wizję wykorzystania technologii wodorowych w Wielkopolsce;
- **przyłączenia się Województwa Wielkopolskiego do inicjatywy Powering Past Coal Alliance**, podczas konferencji klimatycznej COP28 w Dubaju ogłoszono przystąpienie Województwa Wielkopolskiego do inicjatywy Powering Past Coal Alliance (PPCA), która jest pierwszą na świecie koalicją władz krajowych, lokalnych oraz przedsiębiorstw, pracujących wspólnie na rzecz odejścia od wytwarzania energii węglowej;

- realizacja projektu „Standardy obsługi inwestora w jednostkach samorządu terytorialnego Województwa Wielkopolskiego” ze środków PO WER 2014-2020 (Działanie 2.18 Wysokiej jakości usługi administracyjne) w 2023 roku polegała głównie na:
 - zorganizowaniu warsztatów dla 65 JST wdrażających standard obsługi inwestora oraz przeprowadzono 1625 godzin doradztwa indywidualnego; w warsztatach wzięły udział 183 osoby;
 - realizacji 150 wizyt konsultacyjnych w jednostkach samorządu terytorialnego zakwalifikowanych do II etapu projektu;
 - przeprowadzeniu szkoleń dla nowych uczestników projektu i dla ekspertów własnych; łącznie 35 osób wzięło udział w szkoleniach;

- w ramach działalności Wielkopolskiego Funduszu Rozwoju sp. z o.o.:
 - opracowano i uruchomiono nowe produkty finansowe: Pożyczkę Prorozwojową II, Pożyczkę EKOenergetyczną II i Linie Reporęczeniową dla funduszy poręczeniowych;
 - wprowadzono zmiany do produktów: Linia Finansowa, Pożyczka Ekspansja, Pożyczka Regionalna, Pożyczka Miejska m.in. umożliwiając udzielenia wsparcia z oprocentowaniem stałym i zmiennym;
 - zakończono udzielania wsparcia w ramach Pożyczki Prorozwojowej (wdrażanej przez WARP Sp. z o.o. któremu udostępniono środki w łącznej kwocie 70.000.000 zł)
 - w 2023 roku zawarto 15 nowych transakcji (wsparcie pośrednie i bezpośrednie) na łączną kwotę 206.473.360,85 zł (na podstawie wartości umów), ponadto zawarto łącznie 56 aneksów;
 - obsłużono i zarządzano 46 umowami zawartymi z Pośrednikami Finansowymi z programu JEREMIE1 z WRPO 2007-2013;
 - przeprowadzono 21 kontroli oraz zweryfikowano 575 sprawozdań i rejestrów;
 - realizowano zadania informacyjno-promocyjne:
 - zorganizowano łącznie 30 wydarzeń (m.in. konferencje, udział w imprezach cyklicznych, forach, debatach) dla interesariuszy zewnętrznych (w formie stacjonarnej i on-line), gdzie zasięg odbiorców kształtował się na poziomie 4 720 osób;
 - zainicjowano ogólnopolską konferencję „Instrumenty Finansowe. Znaczenie i potencjał wsparcia zwrotnego w (zrównoważonym) rozwoju regionów” (łącznie wzięło w niej udział ponad 320 osób);

- w ramach działalności Funduszu Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego S.A.:
 - zakończono realizację projektu pn. „Zmiany w MŚP oraz wzrost kwalifikacji/kompetencji przedsiębiorców i pracowników z subregionu pilskiego” (projekt w latach 2020-2023, Działanie 6.5. ze środków WRPO 2014+), dzięki któremu łącznie wzrosły kompetencje lub kwalifikacje 2 177 pracowników (1023 mężczyzn i 1154 kobiet) przedsiębiorców i ich pracowników, w tym 17 przybyłych z Ukrainy z 788 MŚP, z subregionu pilskiego;
 - zakończono realizację projektu pn. „Samozatrudnienie – pomysłem na życie” (projekt w latach 2020-2023, Działanie 6.3. ze środków WRPO 2014+), który wsparł łącznie 325 osób, powyżej 30 roku życia; 290 założyło działalność gospodarczą;
 - poręczenia:
 - poręczenia dla środków inicjatywy JEREMIE2 /WRPO 2014+/ (w ramach 2 umów z BGK podpisanych w 2018 i 2020 roku) - wg stanu na koniec 2023 roku Fundusz udzielił łącznie 73 poręczenia na łączną kwotę 35.769.087,71 zł, co pozwoliło poręczeniobiorcom uzyskać wsparcie w formie kredytów, pożyczek i leasingów w wysokości 74.355.684,04 zł;
 - reporeczenia:
 - reporeczenia dot. reużycia środków zwróconych z /WRPO 2007-2013/ (w ramach 2 umów z WFR w 2019r.) – wg stanu na koniec 2023 roku Fundusz udzielił łącznie 1671 poręczeń na łączną kwotę 93.822.037,04 zł, co pozwoliło poręczeniobiorcom uzyskać wsparcie w formie kredytów, pożyczek, leasingów i innych poręczanych transakcji w wysokości 109.354.984,00 zł;
 - reporeczenia dot. zabezpieczenia spłaty zobowiązań z tytułu transakcji zawartych przez MMŚP negatywnie dotkniętych skutkami epidemii COVID-19 /WRPO 2007-2013/ (w ramach umowy z WFR w 2020 roku) – wg stanu na koniec 2023 roku Fundusz udzielił łącznie 2 735 poręczeń na łączną kwotę 114.812.522,44 zł, co pozwoliło poręczeniobiorcom uzyskać wsparcie w formie kredytów, pożyczek, leasingów i innych poręczanych transakcji w wysokości 129.021.458,53 zł;

- linia reporeczeniowa dla funduszy poręczeniowych (w ramach umowy z WFR w 2023 roku) – na podstawie umowy Fundusz otrzymał wsparcie w formie limitu reporeczeniowego o wartości 80.000.000,00 zł. Planuje się uruchomienie oferty dla przedsiębiorców w IQ 2024r.

— **w zakresie działalności Wielkopolskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości Sp. z o.o.:**

- zakończono realizację projektu pn. „Usługi rozwojowe szansą na sukces” (projekt w latach 2020-2023, Działanie 6.5. ze środków WRPO 2014+), dzięki któremu łącznie wsparcie otrzymało 5 905 osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, oraz 1 968 przedsiębiorstw MMŚP;
- zakończono realizację projektu pn. „Usługi rozwojowe dla Wielkopolan” (projekt w 2023r., Działanie 8.3. ze środków WRPO 2014+), dzięki któremu łącznie kwalifikacje uzyskały 2 494 osoby;
- podpisano umowę na realizację projektu „Usługi rozwojowe dla Twojego biznesu” (projekt w latach 2024-2028, Działanie 6.4. FEW);
- prowadzenie Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich dla Wielkopolski w Pile:
 - udzielono 2888 konsultacji o tematyce Funduszy Europejskich, w tym przeprowadzono 1846 konsultacji telefonicznych, 828 konsultacji bezpośrednich oraz 214 konsultacji za pośrednictwem wiadomości e-mail,
 - zorganizowanych zostało 27 spotkań informacyjnych (webinariów), w których wzięło udział 1161 osób,
 - zorganizowano 20 Mobilnych Punktów Informacyjnych poza siedzibą punktu w Pile podczas których udzielono 156 konsultacji,
 - pracownicy PIFEW w Pile wzięli udział w 16 konferencjach na których wystąpili w charakterze prelegenta;
- udzielenie pożyczek:
 - w ramach Inicjatywy JEREMIE2 /WRPO 2014+/ (6 umów z BGK, w tym 4 umowy zawarte w 2023 i 2 umowy to Prawa Opcji do umów zawartych w 2020) - wg stanu na koniec 2023 roku WARP zawarł 209 umów pożyczek o łącznej wartości 92.174.241,76 zł; w 2023 roku kontraktowanie 2 umów zostało zakończone; realizacja 4 Umów Operacyjnych będzie kontynuowana w 2024 roku;
 - w ramach instrumentu Pożyczki Prorozwojowej II oraz Pożyczki EKOenergetycznej II dla MŚP /WRPO 2007-2013/ (dwie umowy z WFR zawarte w 2022 i 2023 roku) - wg stanu na koniec 2023 roku WARP zawarł 226 umów pożyczek o łącznej wartości 52.060.929,42 zł;
- obsługa i zarządzanie pożyczkami:
 - w ramach Inicjatywy JESSICA /WRPO 2007-2013, Działanie 1.4. dot. innowacji/ (umowa z WFR z 2020 roku) - wg stanu na koniec 2023 roku WARP obsługuje 3 umowy pożyczek o łącznej wartości 57.700.994,59 zł;
 - w ramach Inicjatywy JESSICA /WRPO 2007-2013. Działanie 4.1. dot. rewitalizacji/ (umowa z WFR z 2020 roku); - wg stanu na koniec 2023 roku WARP obsługuje 32 umowy pożyczki o łącznej wartości 239.508.024,91 zł;

— **w zakresie działalności Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie:**

- koordynowano procesem Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej:
 - wdrażano środki FST w związku z pełnieniem przez ARR funkcji Instytucji Pośredniczącej dla Priorytetu 10 FEW – m.in. powołanie i organizacja prac Podkomitet ds. Wielkopolski Wschodniej (5 posiedzeń), ogłoszenie 11 naborów wniosków na kwotę dofinansowania 608 mln zł z FST, 7 szkoleń dla beneficjentów, udział w 5 spotkaniach międzynarodowych regionów górniczych, organizacja 4 wizyt zagranicznych w Koninie, 1 konferencji, prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych (m.in.3 spoty radiowe, 4 artykuły prasowe);
 - realizowano projekt LIFE AFTER COAL PL – główne zadania w 2023 roku to: przygotowanie usług doradztwa dot. przygotowania dokumentacji do wniosków o dofinansowanie w ramach funduszy komplementarnych, organizacja prac Komitetu Sterującego, udział w targach Hydrogen Week 2023;
- wsparto realizację projektów usług rozwojowych ze środków unijnych (tj. dot. podniesienia kwalifikacji rozwojowych):

- w ramach projektu „Usługi rozwojowe dla Wielkopolan” (poddziałanie 8.3.2. WRPO 2014+) przyjęto 272 formularze zgłoszeniowe na refundację usług, podpisano 272 umowy, zrealizowano 314 usług rozwojowych;
- w ramach projektu „Usługi rozwojowe dla subregionu konińskiego” (działanie 6.5. WRPO 2014+) przyjęto 157 formularzy zgłoszeniowych na refundację usług, podpisano 132 umowy; usługami rozwojowymi objęto 132 firmy oraz 230 pracowników;
- realizowano projekt pn. Enterprise Europe Network – West Poland, m.in.: zorganizowano 18 wydarzeń brokerskich i misji zagranicznych dla MŚP; 190 osób uczestniczyło w zorganizowanych wydarzeniach lokalnych; 371 osób korzystało z usług świadczonych drogą elektroniczną (usługi świadczone przez konsorcjum Enterprise Europe Network West Poland były skierowane przede wszystkim do MŚP poszukujących nowych możliwości i wyzwań na jednolitym rynku, ale także w krajach trzecich);
- udzielono pożyczek:
 - w ramach instrumentu Mała Pożyczka /WRPO 2014+, Działanie 1.5. dot. wsparcia MŚP/ (umowa z BGK aneksowana w 2022r.) - wg stanu na koniec 2023 roku ARR zawarł 33 umowy pożyczek o łącznej wartości 7.901.170,00 zł;
 - w ramach instrumentu Pożyczka EKOenergetyczna /WRPO 2007-2013/ (umowa z WFR w 2020 roku) - wg stanu na koniec 2023 roku ARR zawarł 18 umów pożyczek o łącznej wartości 7.580.485,84 zł;
 - w ramach instrumentu Pożyczka Re-aktywacja /WRPO 2014+/ (umowa z BGK w 2023 roku) - wg stanu na koniec 2023 roku ARR zawarł 12 umów pożyczek o łącznej wartości 3.334.000,00 zł;
- prowadzono Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich dla Wielkopolski w Koninie:
 - udzielono 2549 konsultacji o tematyce Funduszy Europejskich, w tym przeprowadzono 1648 konsultacji telefonicznych, 847 konsultacji bezpośrednich oraz 54 konsultacje za pośrednictwem wiadomości e-mail,
 - zorganizowanych zostało 28 spotkań informacyjnych (w tym 15 webinarów), w których wzięło udział 505 osób,
 - zorganizowano 19 Mobilnych Punktów Informacyjnych poza siedzibą punktu, podczas których udzielono 96 konsultacji,
 - pracownicy PIFEW wzięli udział w 50 konferencjach na których wystąpili w charakterze prelegenta oraz wystawili 17 stoisk informacyjnych w trakcie konferencji/targów i na imprezach plenerowych.

Szacuje się, że na ww. działania wydano w 2023 roku 945,6 mln zł.

UWAGI: Najistotniejszą kwestią wpływającą na wdrażanie i monitorowanie Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski 2030 była dostępność środków finansowych. W 2023r. rozpoczęły się prace przygotowawcze nad nowym projektem w zakresie realizacji RIS 2030 i prowadzenia PPO w latach kolejnych, wobec czego działania prowadzone w 2023r. ograniczały się do środków budżetu województwa i ich zakres był ograniczony. W przypadku realizacji projektów unijnych związanych z przekwalifikowaniem, czy zatrudnieniem problemy pojawiły się z rekrutacją uczestników, np. z Ukrainy, którzy w 2023 roku częściowo powrócili do kraju lub zmianami w planach zatrudnienia firm (np. duży przedsiębiorca zmienia wielkość zapotrzebowania na outplacement). Problemem był także sposób finansowania kształcenia, gdzie uczestnik musiał samodzielnie zapłacić całość kosztów, a następnie oczekiwać na refundację ich części (89%), która możliwa było dopiero po uzyskaniu kwalifikacji. Problemem był również brak ujęcia wielu kwalifikacji w Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, w szczególności rynkowych, a także brak jednoznacznych wytycznych dotyczących sposobu uzyskiwania i weryfikacji kwalifikacji rynkowych. Na realizację projektów i przedsięwzięć pożyczkowych duży wpływ miała inflacja i niepewność przedsiębiorców związana z uruchomieniem środków z KPO – MŚP niechętnie chciały przeznaczać środki na szkolenia pracowników, odnotowano przypadki wniosków o upadłość konsumencką firm, którym udzielono pożyczki i wnioski o restrukturyzację pożyczki.

Szczególnie istotne z punktu widzenia JST w zakresie obsługi zobowiązań jest zwiększające się zadłużenie, zmniejszenie wpływu z PIT, czy realny spadek wartości subwencji oświatowej.

3.3.4. Rozwój obszarów wiejskich

W dziedzinie rozwoju obszarów wiejskich w 2023 roku na poziomie regionalnym obowiązywały dwa dokumenty. Pierwszy z nich, skierowany do mieszkańców obszarów wiejskich **Program Wielkopolska Odnowa Wsi 2020+**, w którym akcentuje się potrzebę wspierania oddolnych inicjatyw, przyczyniających się do poprawy jakości życia na obszarach wiejskich, zagospodarowania przestrzeni publicznej sołectw, przeciwdziałania zanikowi lokalnych tradycji. Z kolei **Program promocji dziedzictwa kulinarnego Wielkopolski i Żywności Wysokiej Jakości na lata 2021-2030**⁵³ powstał z potrzeby usystematyzowania i ukierunkowania działań promocyjnych związanych z dziedzictwem kulinarnym Wielkopolski. Działania przewidziane w dokumencie mają zachęcić producentów żywności do uczestnictwa w krajowych i unijnych systemach jakości żywności oraz stworzyć warunki dla rozwoju gospodarczego dla wytwórców produktów wyróżniających się wysoką jakością.

Cele wskazane w Programach korespondują z celami strategicznymi i operacyjnymi SRWW 2030:

- Cel ST 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców
 - OP 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu
- Cel ST 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu
 - OP 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu
- Cel ST 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski
 - OP 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski
- CEL ST 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem
 - OP 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Zarząd Województwa Wielkopolskiego realizuje także zadania delegowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jako instytucja wdrażająca **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020** (PROW 2014-2020). Celem głównym Programu jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi, działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Realizowane są działania przyczyniające się do rozwoju przedsiębiorczości, odnowy i rozwoju wsi, w tym w zakresie infrastruktury technicznej, które są realizowane zarówno w ramach odrębnych działań, jak również poprzez działanie LEADER.

Na przestrzeni lat 2014-2025⁵⁴ na obszary wiejskie Wielkopolski trafiło ponad 248,1 mln euro. W ramach PROW 2014-2020 Samorząd Województwa Wielkopolskiego wdraża następujące działania: inwestycje w środki trwałe; podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich, wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS). Łącznie do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w ramach PROW 2014-2020 do końca 2023 roku wpłynęły 5 954 wnioski o przyznanie pomocy. Zawarto 3 426 umów na dofinansowanie operacji oraz wpłynęło łącznie 4 121 wniosków o płatność.

⁵³ Uchwała Nr 3193/2021 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 stycznia 2021r. w sprawie: przyjęcia „Programu Promocji Dziedzictwa Kulinarnego Wielkopolski i Żywności Wysokiej Jakości na lata 2021-2030”.

⁵⁴ Kwota dotyczy całego okresu wdrażania PROW, łącznie z wydłużeniem perspektywy i jej zakończeniem w 2025r.

Tabela 6. Limity w ramach PROW 2014-2020 dla Wielkopolski

Działanie	Euro
Inwestycje w środki trwałe - scalanie gruntów	6 095 922
Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich[z EURI*]	137 537 943
Wsparcie rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER	97 476 500,89
Zarządzanie zasobami wodnymi [gminy]	7 047 168
RAZEM	248 157 533,89

*Instrument Unii Europejskiej na rzecz Odbudowy (EURI)

Opracowanie DOW

We właściwych rozdziałach Raportu wskazano działania PROW 2014-2020 w obszarze środowiska (wsparcie rozwoju infrastruktury dotyczące np. gospodarki wodno-ściekowej scalania gruntów, ochrony wód), komunikacji (wsparcie rozwoju dróg lokalnych), kultury (operacje dotyczących zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego, kształtowania przestrzeni publicznej oraz projektów w zakresie inwestycji w obiekty pełniące funkcje kulturalne), koordynacji i zarządzania Programem (w tym działalność KSOW). W tym miejscu skupiono się na działaniach PROW 2014-2020 realizowanych przez wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (LSR) – istotne w ramach LSR jest wsparcie zakładania i rozwijania działalności gospodarczej.

Należy także wskazać, że Zarząd Województwa Wielkopolskiego realizował zadania delegowane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jako instytucja pośrednicząca we wdrażaniu Priorytetu 4. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej **Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” [PO RiM 2014-2020]**, który obejmował wdrażanie podejścia LEADER na obszarach rybackich poprzez następujące działania: realizację lokalnych strategii rozwoju kierowanych przez społeczność oraz operacje dotyczące współpracy oraz koszty bieżące i aktywizację. Środki (łącznie 6 mln euro) zostały skierowane na obszar działania dwóch lokalnych grup rybackich [LGR] tj. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb” oraz Nadnotecka Grupa Rybacka. Od początku realizacji Programu do końca 2023 roku łącznie Samorząd Województwa Wielkopolskiego zaakceptował 137 naborów wniosków realizujących LSR. Z uzgodnionych naborów wniosków i przekazanych przez Lokalne Grupy Rybackie do Samorządu Województwa Wielkopolskiego wpłynęły łącznie 322 wnioski o dofinansowanie od beneficjentów LGR, w tym 11 wniosków na operacje własne LGR oraz 4 granty. Podpisano 240 umów na kwotę ponad 24,2 mln zł. Złożono także 229 wniosków o płatność na ponad 20,1 mln zł. Ponadto do końca 2023 roku wpłynęło łącznie 16 wniosków o dofinansowanie kosztów bieżących i aktywizacji LGR. Podpisano 16 umów na kwotę ponad 4,1 mln zł.

Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji ww. dokumentów

Lp.	Podejmowane działania
1	Realizacja programu Wielkopolska Odnowa Wsi 2020+
2	Realizacja Programu promocji dziedzictwa kulinarnego Wielkopolski i żywności wysokiej jakości
3	Organizacja I Wielkopolskiego Samorządowego Forum Kół Gospodyń Wiejskich
4	Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS)
Kluczowe efekty podejmowanych działań:	
— w ramach realizacji programu Wielkopolska Odnowa Wsi 2020+ w 2023 roku:	

- organizacja konkursu „Pięknieje wielkopolska wieś”- dofinansowano 174 projekty złożone przez gminy, w tym dot. budowy wiat (31 projektów), wykonania nasadzeń i montażu elementów małej architektury (45 projektów), budowy i doposażenia placów zabaw (34 projekty), budowy i doposażenia siłowni zewnętrznych (3 projekty), modernizacji i remontu świetlic i sal wiejskich (56 projektów), wykonania lub modernizacji i doposażenie boisk sportowych (5 projektów);
- organizacja konkursu „Odnowa wsi szansą dla aktywnych sołectw” - dofinansowano 71 projektów złożonych przez gminy, obejmujących doposażenie sal lub świetlic wiejskich (62 projekty), zakup tradycyjnych strojów regionalnych (6 projektów), zakup instrumentów muzycznych dla orkiestr (3 projekty);
- organizacja konkursu „Nasza wieś, naszą wspólną sprawą” - dofinansowano 44 projekty złożone przez organizacje pozarządowe, w tym dot. organizacji imprez tematycznych promujących sołectwo lub miejscowość (18 projektów), zagospodarowania przestrzeni publicznej miejscowości (15 projektów), organizacji warsztatów (np. kulinarnych i tradycyjnego rzemiosła) (4 projekty), przygotowania materiałów promujących sołectwo (2 projekty), zakup strojów ludowych oraz instrumentów muzycznych (5 projektów);
- organizacja konkursu „Aktywna Wieś Wielkopolska” - nagrodzono najbardziej aktywne sołectwa (37 laureatów), zorganizowano 4 uroczyste gale, 4 reportaże filmowe;
- organizacja konkursu „Fundusz sołecki – najlepsza inicjatywa” - wsparto w formie nagrody finansowej 3 sołectwa;

— **ramach realizacji Programu promocji dziedzictwa kulinarnego Wielkopolski i żywności wysokiej jakości w 2023 roku:**

- udzielono wsparcia jako wystawców producentom produktów lokalnych i regionalnych z Wielkopolski na targach żywności ogólnopolskich i międzynarodowych w kraju, m.in. Targi Polskich Win i Winnic WINO 2023, Targi Smaki Regionów 2023, Targi Ekologicznego Stylu Życia beECO w Łodzi, Międzynarodowe Branżowe Targi Żywności Warsaw Food Expo, Targi EKOSTYL Zdrowej żywności, Zdrowego stylu życia – EKORodziny w Bielsku Białej, Wystawa Zwierząt, Rękodzieła i Produktów Regionalnych w Benicach, Jarmark św. Dominika w Gdańsku; wsparto 85 producentów;
- zorganizowano 4 konkursy na najlepsze tradycyjne dania i potrawy oraz przetwory – łącznie do konkursy przystąpiło 267 uczestników, wyróżniono 129 uczestników;

— w ramach **I Wielkopolskiego Samorządowego Forum Kół Gospodyń Wiejskich** zrealizowano 20 forów dla Kół Gospodyń Wiejskich z terenu Wielkopolski; wiedzę w zakresie możliwości skorzystania z dofinansowania wsparcia w ramach konkursów organizowanych przez Samorząd Województwa podniosło 3236 osób;

— **w ramach wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS) w okresie 2014-2020:**

- powstało 31 Lokalnych Grup Działania (LGD) a wybrano 29 lokalnych strategii rozwoju (LSR), w ramach których wspierano 4 typy działań:
 - przygotowanie lokalnych strategii i utrzymanie potencjału administracyjnego istniejących LGD,
 - wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii RLKS (do końca 2023 roku łącznie Samorząd Województwa Wielkopolskiego zaakceptował 803 nabory⁵⁵ wniosków. Z uzgodnionych naborów wniosków przekazanych przez LGD wpłynęło łącznie 4 696 wniosków o przyznanie pomocy od beneficjentów LGD i LGD, w tym 132 projekty grantowe. Wpłynęło także 20 wniosków na operacje własne LGD. W 2023 roku LGD przekazały do Samorządu Województwa 404 wnioski o przyznanie pomocy z 53 przeprowadzonych w tym roku naborów. łącznie od początku realizacji Programu podpisano 2 761 umów na kwotę ponad 333 mln zł. Złożono także 3 244 wnioski o płatność na ponad 251 mln zł. Tylko w 2023 roku podpisano 442 umowy na ponad 44,7 mln zł.); w ramach wsparcia realizacji lokalnych strategii utworzono 2 013 miejsc pracy, w tym 1 296 w ramach podejmowania działalności

⁵⁵ LGD uzgadniają z Samorządem Województwa Wielkopolskiego termin i zakres ogłoszenia o planowanym naborze wniosków.

gospodarczej a 717 w ramach rozwijania działalności gospodarczej. 291 895 osób korzysta ze wspartych usług/infrastruktury;

- o przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania (projekty współpracy mogą dotyczyć współpracy międzyterytorialnej - pomiędzy LGD w ramach jednego województwa lub z różnych województw lub współpracy międzynarodowej). Do końca 2023 roku do Samorządu Województwa Wielkopolskiego wpłynęły 52 wnioski od LGD na kwotę ponad 20 mln zł. Podpisano 40 umów na kwotę ponad 14,3 mln zł. Złożono 39 wniosków o płatność na kwotę ponad 9 mln zł.;
- o wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji, w ramach którego LGD otrzymały wsparcie na bieżące funkcjonowanie, zapewniające sprawną i efektywną pracę, w tym sprawne funkcjonowanie biura oraz doskonalenie zawodowe osób uczestniczących w realizacji LSR (do końca 2023 roku do Samorządu Województwa Wielkopolskiego wpłynęły 183 wnioski o płatność na kwotę ponad 63,8 mln zł.).

Szacuje się, że na ww. działania wydano w 2023 roku ponad 12 mln zł.

UWAGI: Wyzwaniem w organizacji Forum Kół Gospodyń Wiejskich był brak bazy kontaktowej do KGW. Ponadto wyzwaniem były i są dodatkowe środki jakie MRiRW skierowało do LGD i na inne działania realizowane przez samorządy pod koniec realizacji perspektywy finansowej co skumulowało nabory wniosków a tym samym liczbę wniosków jakie w krótkim czasie trafiły do kontroli administracyjnej. Koniecznym wydaje się upraszczanie procedur przez Instytucję Zarządzającą PROW ze względu na skomplikowany i obszerny proces zarówno przyznawania jak i wypłaty pomocy.

3.4. Środowisko i energia

W zakresie środowiska w województwie obowiązuje **Program ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030**⁵⁶, ale także szereg programów i jedna strategia (tj. Strategię na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040) obejmujących działania w danym aspekcie środowiska. Zostały one przedstawione i omówione poniżej. Zawarte w dokumentach cele stanowią odzwierciedlenie celu 3. SRWW 2030 Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski oraz następujących celów operacyjnych:

- OP 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa
- OP 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski
- OP 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej

Odnoszą się także do ST 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem:

- OP 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług
- OP 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Podstawą prawną opracowania Programu ochrony środowiska jest ustawa z 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska. Cele i kierunki interwencji Programu oraz działania zmierzające do poprawy stanu środowiska zostały wskazane w ramach poszczególnych obszarów interwencji. Poniżej wskazano te, które powiązane są bezpośrednio z realizacją celów SRWW:

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA – cele: dobra jakość powietrza bez przekroczeń dopuszczalnych poziomów; adaptacja do zmian klimatu; ograniczenie emisji gazów cieplarnianych;

ZAGROŻENIE HAŁASEM – cele: dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu; zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas;

GOSPODAROWANIE WODAMI – cele: zwiększenie retencji wodnej województwa; racjonalizacja i ograniczenie zużycia wody; przeciwdziałanie skutkom suszy; osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód;

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA - cele: poprawa jakości wody; wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich;

ZASOBY GEOLOGICZNE – cele: ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas wydobycia kopalin; rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;

GLEBY – cele: ochrona gleb przed degradacją, utrzymanie dobrej jakości gleb; rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych;

GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW – cele: redukcja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych; ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania; ograniczenie nielegalnego obrotu odpadami;

ZASOBY PRZYRODNICZE – cel: zwiększenie lesistości województwa i zachowanie dobrego stanu terenów leśnych; zachowanie różnorodności biologicznej;

ZAGROŻENIE POWAŻNYMI AWARIAMI – cel: brak incydentów o znamionach poważnej awarii;

EDUKACJA – cel: świadome ekologicznie społeczeństwo.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, w celu doprowadzenia do przestrzegania standardów jakości środowiska w przypadkach wskazanych ustawą lub przepisami szczególnymi, w drodze aktu prawa miejscowego, tworzone są programy. W Programie ochrony środowiska wskazuje się

⁵⁶ Uchwała Nr XXV/472/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 grudnia 2020r. w sprawie uchwalenia Programu ochrony środowiska dla Województwa Wielkopolskiego do roku 2030.

(w harmonogramie rzeczowo-finansowym), że takie programy jak: **Programy ochrony powietrza (POP)**, **Programy ochrony środowiska przed hałasem (POH)**, w przypadku wystąpienia przesłanki formalno-prawnej, będą opracowywane i aktualizowane przez Samorząd Województwa. Obowiązujące POP na terenie województwa wielkopolskiego stanowią: Program ochrony powietrza dla strefy aglomeracji poznańskiej⁵⁷, Program ochrony powietrza dla strefy miasto Kalisz⁵⁸, Program ochrony powietrza w zakresie pyłu PM_{2,5} dla strefy miasto Kalisz⁵⁹, Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej⁶⁰, Program ochrony powietrza w zakresie ozonu dla strefy wielkopolskiej⁶¹. Celem wymienionych dokumentów jest dbanie o standardy jakości powietrza oraz poziomy docelowe, co ma doprowadzić do poprawy jakości zdrowia i życia mieszkańców województwa. Z kolei, POH wskazują kierunki działań, których celem jest dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego tam gdzie nastąpiły przekroczenia obowiązujących norm oraz zapobieganie powstawaniu nowych rejonów konfliktów akustycznych. Obowiązujące POH na terenie województwa wielkopolskiego stanowią: Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Konina⁶², Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszno⁶³, Program ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych i odcinka autostrady A2 (Konin – granica województwa)⁶⁴, Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż linii kolejowych znajdujących się na obszarze województwa wielkopolskiego obejmujący aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla linii kolejowych o natężeniu ruchu ponad 30 000 pociągów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023⁶⁵, Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż odcinków dróg powiatowych znajdujących się na terenie powiatu poznańskiego⁶⁶, Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż odcinków

⁵⁷ Uchwała Nr XXI/393/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja poznańska. W związku z ww. uchwałą utraciły moc: Aktualizacja Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀ oraz B(a)P dla strefy aglomeracja poznańska, którego integralną część stanowi plan działań krótkoterminowych w zakresie pyłu PM₁₀ oraz Plan działań krótkoterminowych w zakresie benzo(a)pirenu dla strefy aglomeracja poznańska.

⁵⁸ Uchwała Nr XXI/392/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Kalisz. W związku z ww. uchwałą utraciły moc: Aktualizacja programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM₁₀, PM_{2,5} oraz B(a)P dla strefy miasto Kalisz, Program ochrony powietrza w zakresie ozonu dla strefy miasto Kalisz, Plan działań krótkoterminowych w zakresie benzo(a)pirenu dla strefy miasto Kalisz, Plan działań krótkoterminowych w zakresie ozonu dla strefy miasto Kalisz.

⁵⁹ Uchwała Nr XLIX/975/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 stycznia 2023r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM_{2,5} dla strefy miasto Kalisz”.

⁶⁰ Uchwała Nr XXI/391/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 13 lipca 2020r. w sprawie określenia Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej. W związku z ww. uchwałą utraciły moc: Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej w zakresie pyłu PM₁₀, PM_{2,5} oraz B(a)P oraz Plan działań krótkoterminowych w zakresie benzo(a)pirenu dla strefy wielkopolskiej.

⁶¹ Uchwała Nr IX/168/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 czerwca 2019r. w sprawie określenia "Programu ochrony powietrza w zakresie ozonu dla strefy wielkopolskiej".

⁶² Uchwała Nr XII/234/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 października 2019r. w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Konina.

⁶³ Uchwała Nr XII/233/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 października 2019r. w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Leszno.

⁶⁴ Uchwała Nr XII/232/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 października 2019r. w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dróg krajowych i odcinka autostrady A2 (Konin – granica województwa)

⁶⁵ Uchwała Nr L/1123/18 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 września 2018r. w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż linii kolejowych znajdujących się na obszarze województwa wielkopolskiego obejmującego aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla linii kolejowych o natężeniu ruchu ponad 30 000 pociągów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023

⁶⁶ Uchwała Nr LI/1140/18 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 29 października 2018r. w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż odcinków dróg powiatowych znajdujących się na terenie powiatu poznańskiego

dróg wojewódzkich znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego, obejmujący aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dróg wojewódzkich o natężeniu ruchu ponad 3 000 000 pojazdów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023⁶⁷, Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracją miasta Poznań, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, położonych wzdłuż autostrady A2 od km 107+900 do km 257+219, obejmujący aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dwóch odcinków autostrady A2⁶⁸.

W Programie ochrony środowiska – jako jedno z zadań nałożonych na Zarząd Województwa Wielkopolskiego – wskazuje się opracowanie Wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz Strategii na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040. Podstawą prawną opracowania tego pierwszego jest ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach. W 2020 roku przyjęto **Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym**⁶⁹, którego głównym celem jest przygotowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Wielkopolsce zgodnie z wymogami wprowadzonymi przez Komisję Europejską w lipcu 2018r. w zakresie pakietu gospodarki o obiegu zamkniętym oraz dostosowanie tego systemu do zmian prawnych. Integralną częścią dokumentu jest plan inwestycyjny, który określa potrzebną infrastrukturę dotyczącą odpadów komunalnych, służącą zapobieganiu powstawaniu tych odpadów oraz gospodarowaniu tymi odpadami, zapewniającą osiągnięcie celów wyznaczonych w przepisach. Plan inwestycyjny zawiera w szczególności: wskazanie planowanych inwestycji, oszacowanie kosztów planowanych inwestycji oraz wskazanie źródeł ich finansowania, harmonogram realizacji planowanych inwestycji.

W 2021 roku przyjęto **Strategię na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040**⁷⁰, ukierunkowaną na osiągnięcie na poziomie regionalnym unijnych celów klimatycznych wynikających z Europejskiego Zielonego Ładu, tj. redukcja emisji gazów cieplarnianych i poprawa jakości powietrza, rozwój i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz ograniczenie zapotrzebowania na energię i zwiększenie efektywności energetycznej. W dokumencie wskazuje się, że zostaną podjęte skoordynowane działania m.in. w zakresie zwiększenia efektywności energetycznej, zwiększenia wykorzystania nośników energii neutralnych dla klimatu, transformacji gospodarki w gospodarkę o obiegu zamkniętym, rozwoju nowoczesnego sektora biogospodarki i czystej mobilności, których efektem będzie ograniczenie emisji CO₂ w sektorze elektroenergetycznym co najmniej o 90-95% do 2030r., oraz o ok. 80-90% w pozostałych sektorach do 2040r. Jednocześnie realizowane będą działania mające na celu zwiększenie pochłaniania CO₂ przez ekosystemy m.in. poprzez wzrost lesistości obszaru, przebudowę drzewostanów, ochronę i renaturyzację torfowisk oraz zazielenianie miast. Powyższym

⁶⁷ Uchwała Nr L/1122/18 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 września 2018r. w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów wzdłuż odcinków dróg wojewódzkich znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego, obejmującego aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dróg wojewódzkich o natężeniu ruchu ponad 3 000 000 pojazdów na rok znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego na lata 2014-2023

⁶⁸ Uchwała Nr L/1121/18 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 24 września 2018r. w sprawie określenia Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracją miasta Poznań, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, położonych wzdłuż autostrady A2 od km 107+900 do km 257+219, obejmującego aktualizację Programu ochrony środowiska przed hałasem dla dwóch odcinków autostrady A2.

⁶⁹ Dokument przyjęty na mocy Uchwały NR XXII/405/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 28 września 2020r. w sprawie uchwalenia Planu gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym.

⁷⁰ Uchwała Nr 3340/2021 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 11 marca 2021 roku w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Neutralności Klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040.

działaniom towarzyszyć także będzie zrównoważenie niektórych pozostałych emisji pyłowych i gazowych (np. pyłu PM10 i B(a)P, NOx, SOx). Zakłada się, że do końca 2030 r., w powietrzu zostanie osiągnięty poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziom docelowego B(a)P.

W zakresie ochrony środowiska należy wskazać także na „**Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla województwa wielkopolskiego**”. Program jest przede wszystkim efektem realizacji założeń programu krajowego - „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”. Głównym celem Programu jest doprowadzenie do całkowitego usunięcia do 2032 roku wyrobów zawierających azbest z terenu województwa wielkopolskiego przez stopniową eliminację tych wyrobów oraz ich bezpieczne unieszkodliwienie. Szczegółowe cele wskazują na minimalizację negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu, a także likwidację szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Wskazane poniżej działania „wsparcie przez Samorząd Województwa pszczelarstwa” i „w zakresie ograniczenia marnotrawienia żywności” realizują również **Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023** oraz **Program współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2019-2023**, które szerzej opisane są w rozdziale „społeczeństwo obywatelskie”.

Samorząd Województwa realizował także szereg działań na rzecz rozwoju gospodarki zeroemisyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem wodoru jako nośnika energii, co opisane zostało szczegółowo w ramach rozdziału „Konkurencyjność i innowacyjność”.

Ponadto w ramach zagadnienia odnoszącego się do zjawiska marnotrawienia żywności, w 2023 roku obowiązywał **Program ograniczania marnotrawstwa i strat żywności w Wielkopolsce na lata 2021-2025**. Celem strategicznym programu jest gospodarowanie w myśl zasady zero waste w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i dystrybucji żywności oraz wśród konsumentów, tak aby do roku 2025 ograniczyć o ¼ marnotrawstwo i straty żywności w Wielkopolsce.

Obowiązujący w Wielkopolsce w analizowanym okresie **Program Rozwoju Ochotniczych Straży Pożarnych w Wielkopolsce na lata 2021-2030** ma na celu zoptymalizowanie funkcjonowania OSP poprzez działalność ratowniczą, kulturotwórczą, edukacyjną i prewencyjną, zakładające podniesienie jakości usług ratowniczych i prewencyjnych, a także zaplanowanie i podejmowanie przedsięwzięć rozwojowych

Należy także wspomnieć o wsparciu środowiska (wsparcie rozwoju infrastruktury dotyczące np. gospodarki wodno-ściekowej, scalania gruntów, ochrony wód) w ramach realizacji projektów z **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020**. Więcej na temat tego Programu wskazano w rozdziale dot. rozwoju obszarów wiejskich.

Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji ww. dokumentów

L.p.	Podejmowane działania
1	Działania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza
2	Działania na rzecz ochrony środowiska przed hałasem
3	Działania w zakresie ochrony wody
4	Działania w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym działania w zakresie ograniczania marnotrawstwa żywności
5	Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej
6	Działania w zakresie ochrony zasobów geologicznych, gleby i gruntów rolnych
7	Działania w zakresie edukacji ekologicznej i promocji działań ekologicznych
8	Działania w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy bioróżnorodności
9	Wsparcie ratownictwa i przeciwdziałanie katastrofom ekologicznym

Kluczowe efekty podejmowanych działań:

- **w ramach działań w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza:**
 - prowadzono edukację ekologiczną z zakresu ochrony powietrza wśród JST, straży miejskich i gminnych oraz społeczeństwa:
 - zorganizowano 3 konferencje szkoleniowe (udział wzięło 470 osób), w tym 2 dotyczące kontrolowania zapisów uchwał antysmogowych oraz 1 dotycząca sprawozdawczości z realizacji działań zapisanych w Programach ochrony powietrza;
 - prowadzono działania informacyjno-promocyjne (np. 2 kampanie informacyjne w radio i telewizji dotyczące problematyki zanieczyszczenia powietrza smogiem), rozdyskrebowano materiały informacyjne m.in. plakaty, broszury o uchwale antysmogowej i dotyczącej wpływu zanieczyszczonego powietrza na zdrowie. Materiały zostały wysłane do gmin i powiatów w województwie, w ilości ok. 15 tys. ulotek i 11 tys. plakatów;
 - zaktualizowano programy ochrony powietrza dla strefy miasta Kalisza i aglomeracji poznańskiej;

- **w ramach działań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem:**
 - przystąpiono do prac nad nowym Programem ochrony środowiska przed hałasem dla województwa wielkopolskiego. W programie wskazany zostanie szereg działań mających wpływ na redukcję oddziaływania akustycznego w odniesieniu do określonego rodzaju źródeł hałasu. Wśród nich należy wskazać m.in. ciche nawierzchnie dróg; odnowienie floty transportu publicznego; zmniejszenie prędkości jazdy; ronda, skrzyżowania; ekrany akustyczne; izolacja okien; tereny zielone; środki planowania i przepisy porządkowe;

- **w ramach działań w zakresie ochrony wody:**
 - zaktualizowano Bilans wód podziemnych w obrębie struktur wodonośnych powiatu poznańskiego sporządzonych w latach 2009-2012;
 - realizowano Programy „Deszczówka” i „Deszczówka II”:
 - w ramach programu „Deszczówka” pozyskano 4.863,47 m³ wody, która posłuży do nawodnienia 47.478,5 m² terenów zielonych;
 - w ramach programu „Deszczówka II” pozyskano 466 m³ wody, dzięki której uda się nawodnić 2500 m² terenów zielonych;
 - zapewniono pomoc finansową dla 131 spółek wodnych na cele związane z bieżącym utrzymaniem wód i urządzeń wodnych o łącznej wysokości 2 464 158 zł, co pozwoliło na renowację prawie 570 km rowów melioracyjnych i modernizację melioracji na powierzchni ok. 210 hektarów;
 - wybudowano lub przeprowadzono renowację 62 ha zbiorników wodnych małej retencji o powierzchni od 0,30 ha do 2,00 ha;
 - w ramach wdrażania działania „Inwestycje w środki trwałe” dot. zarządzanie zasobami wodnymi (PROW 2014-2020) pomoc jest przyznawana na operacje w zakresie budowy lub przebudowy urządzeń wodnych lub budowli hydrotechnicznych na ciekach wodnych naturalnych lub sztucznych; pod koniec 2023 roku ogłoszono dwa nabory wniosków o przyznanie pomocy – jeden dla wnioskodawcy Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie i drugi dla gmin. Łącznie z dwóch naborach wpłynęło 38 wniosków o przyznanie pomocy na kwotę ponad 39,9 mln zł;
 - organizacja I Wielkopolskiego Samorządowego Forum Spółek Wodnych; w 2023 roku zorganizowano 5 spotkań; wiedze z zakresu możliwości skorzystania z dofinansowania w ramach programów i konkursów organizowanych przez Samorząd Województwa podniosło 236 osób;

- **w ramach działań w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów, w tym działania w zakresie ograniczania marnotrawstwa żywności:**
 - opracowano Sprawozdanie z realizacji w latach 2020-2022 Planu gospodarki odpadami na lata 2019-2025 wraz z planem inwestycyjnym, wprowadzenie zmian do ww. dokumentu oraz przystąpienie do prac nad nowym Planem gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2023-2028 wraz z planem inwestycyjnym;
 - zorganizowano konferencję pn. „Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest”, łączna liczba uczestników 130 osób;
 - w zakresie ograniczania marnotrawienia żywności:
 - realizowano działania zwiększające świadomość mieszkańców Wielkopolski w zakresie ograniczania marnowania żywności, w tym pokaz kulinarny gotowania bez marnowania podczas

Targów Smaki Regionów 2023 dla ok. 600 uczniów z wielkopolskich szkół o profilu gastronomicznym, 4 pokazy kulinarne dla ok. 400 słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku, 4 pokazy kulinarne podczas wydarzeń plenerowych dla ok. 2000 uczestników, kampania medialna w prasie, radiu, telewizji i internecie;

- o zorganizowano 3 konkursy dla organizacji pozarządowych: dot. transportu i magazynowania żywności (7 NGO), utworzenia ośrodków ograniczania marnowania żywności (dofinansowanie otrzymały 3 organizacje na utworzenie 4 ośrodków), wyposażenia NGO w mobilne kuchnie warsztatowe (10 NGO);
- o zorganizowano 2 edycje konkursu dla gmin, w ramach których utworzono 7 wielkopolskich jadłodielni, czyli przestrzeni wyposażonej w lodówki i regały, w których można pozostawić niewykorzystaną żywność wciąż zdatną do spożycia

— **w ramach działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej:**

- w ramach wdrażania działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” gospodarka wodno-ściekowa (PORW 2014-2020) - łącznie od 2014 r. z trzech ogłoszonych naborów wpłynęło 359 wniosków o przyznanie pomocy. Do końca 2023r. podpisano 185 umów na kwotę ponad 345 mln zł, złożono także 191 wniosków o płatność na kwotę ponad 145 mln zł; zbudowano ponad 110 km sieci wodociągowej, ponad 341 km sieci kanalizacyjnej oraz 1 873 przydomowych oczyszczalni ścieków; przebudowanych zostanie ponad 75 km sieci wodociągowej, ponad 6 km sieci kanalizacyjnej, wybudowane lub przebudowane 75 stacji uzdatniania wody oraz 27 oczyszczalni ścieków;

— **w ramach działań w zakresie ochrony zasobów geologicznych, gleby i gruntów rolnych:**

- zakupiono 4 zestawy komputerowe z oprogramowaniem, 14 jednostek komputerowych wraz z systemem operacyjnym, pakietem biurowym, 1 kserokopiarkę, 45 monitorów komputerowych, 1 komputer niezbędne do zakładania i aktualizowania operatów ewidencji gruntów oraz prowadzenia spraw ochrony gruntów rolnych;
- kontynuowano współpracę z Uniwersytetem Przyrodniczym w Poznaniu w zakresie badania gruntów pogórnich rekultywowanych i zagospodarowywanych porolniczo-wdrażano i upowszechniano wyniki prac naukowo-badawczych związanych z ochroną gruntów rolnych; realizowano następujące tematy badawcze:
 - o Badania nad systemami płodozmiennymi gruntów pogórnich rekultywowanych i zagospodarowanych rolniczo
 - o Ocena jakości roślin uprawianych na zrehabilitowanych rolniczo terenach dawnej odkrywki węgla brunatnego
 - o Przestrzenna ocena zmienności zawartości materii organicznej (węgla i azotu), pH, ECE w poziomie próchnicznym gleb technogenicznych rozwijających się na obszarach poeksploatacyjnych węgla brunatnego
 - o Opiniowanie rekultywacji wykonanej przez kopalnictwo i innych sprawców przekształceń środowiska przyrodniczego;
- w ramach wdrażania działania „Inwestycje w środki trwałe” dot. scalania gruntów i zagospodarowania poscaleniowego (PROW 2014-2020) - łącznie od 2014r. z 3 ogłoszonych naborów wpłynęły 3 wnioski o przyznanie pomocy; do końca 2023r. podpisano 3 umowy (1 Powiat Pleszewski, 2 Powiat Czarnkowsko-Trzcianecki) na kwotę ponad 22,7 mln zł, złożono także 3 wnioski o płatność na kwotę ponad 6,8 mln zł; prace scaleniowe prowadzone były na ponad 2 347 ha gruntów rolnych i leśnych, które objęły 284 gospodarstwa;

— **w ramach działań w zakresie edukacji ekologicznej:**

- Ośrodki Edukacji Przyrodniczej Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Wielkopolskiego:
 - o zorganizowały łącznie 10 przedsięwzięć edukacyjnych (wydarzeń, festiwali, warsztatów, rajdów, „zielonych szkół”, wykładów, szkoleń), w których udział wzięło łącznie 13 438 osób;
 - o prowadziły działania informacyjno-promocyjne (zamontowano 3 tablice edukacyjne, wyposażono ogródek dydaktyczny, wydano Kalendarz edukacyjny - nakład 2500 egz., wydano publikacje – łącznie nakład 5500 egz.);
- przeprowadzono łącznie 7 Konkursów dot. ochrony środowiska, etap okręgowy Olimpiady Wiedzy Ekologicznej, cykl 14 spacerów przyrodniczo-krajoznawczych „Na manowce”, 5 kampanii edukacyjnych, 5 seminariów, 2 konferencje i 14 szkoleń, w których udział wzięło łącznie 2383 osób

- w ramach otwartego konkursu ofert na realizację w formie wspierania zadań publicznych Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego w roku 2023 wykonano 4 murale;
- zorganizowano konkurs w ramach programu „Błękitno-zielone inicjatywy dla Wielkopolski” promującego działania ekologiczne; dotacji udzielono 32 JST na przedsięwzięcia zmierzające do zachowania i zwiększenia terenów zielonych, poprawy jakości wód stojących i płynących, wykorzystania na większą skalę odnawialnych źródeł energii, eliminacji zanieczyszczenia środowiska;
- zorganizowano konkurs w ramach programu „Wielkopolska przyjazna zwierzętom” promującego postawy proekologiczne; dotacji udzielono 17 JST na ograniczanie bezdomności zwierząt, ich leczenie, poprawę ich dobrostanu oraz warunków bytowych, jak również zachęcanie posiadaczy psów do utrzymywania czystości na terenie gminy;
- zorganizowano konkursy „Cztery pory roku z OZE” wśród dzieci i młodzieży promujących postawy proekologiczne; łącznie w 2 konkursach skierowanych do różnych grup wiekowych wzięło udział 480 osób (uczestnicy etapu szkolnego oraz etapu wojewódzkiego), łącznie wpłynęło 247 prac;

— **w ramach działań w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych i poprawy bioróżnorodności:**

- Parki Krajobrazowe Województwa Wielkopolskiego zrealizowały 13 projektów w zakresie czynnej ochrony gatunków i tworzenia siedlisk zwierząt i roślin, zwalczania gatunków inwazyjnych, poprawy bioróżnorodności i retencji wodnej oraz ochrony i kształtowania krajobrazu;
- Samorząd Województwa wspierał pszczelarstwo w zakresie:
 - realizowano Programu poprawy warunków fitosanitarnych rodzin pszczelich - rozdysponowano 41 834 kg węzy pszczelej, wsparciem objęto łącznie 4 893 pszczelarzy, którzy utrzymują 165 377 rodzin pszczelich;
 - ogłoszono konkurs ofert skierowany do NGO, którego celem było utworzenie 4 pasiek edukacyjnych na terenie Wielkopolski, wraz z miejscem do prowadzenia pokazów edukacyjnych;
 - zakupiono ok. 5,4 tys. sadzonek drzew miododajnych
- udzielono dotacji na infrastrukturę ogrodową na obszarze rodzinnych ogródków działkowych (tj. aleje i drogi ogrodowe, hydrofornia, sieć wodociągowa, ogrodzenia i zbiorniki wody deszczowej);
- realizowano programu Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO) – uzyskano „Listę zalecanych do uprawy odmian na obszarze województwa wielkopolskiego”;

— **w ramach wsparcia ratownictwa i przeciwdziałanie katastrofom ekologicznym:**

- udzielono dotacji na inwestycje i zakupy inwestycyjne jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:
 - zakup 28 szt. przenośnych motopomp pożarniczych, 7 szt. pomp powodziowych wysokiej wydajności do wody zanieczyszczonej wraz z przyczepami transportowymi, 14 kompletów zestawów hydraulicznych narzędzi ratowniczych, 11 kompletów zestawów hydraulicznych narzędzi ratowniczych z napędem elektrycznym;
 - sfinansowano II etap pilotażu Programu First Responder (Pierwszy Ratownik) w Województwie Wielkopolskim, w ramach którego m.in.: przeszkolono 300 pierwszych ratowników oraz utworzono 3 zamiejscowe ośrodki szkoleniowe;
- dokonano wpłaty na Wojewódzki Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej:
 - zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczy dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Ostrowie Wielkopolskim,
 - zakup ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczy dla Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Rawiczu,
 - zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczy dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu;

— **w ramach zarządzania i monitorowania środowiska** wykorzystywano takie instrumenty jak:

- decyzje administracyjne (wydano 1269 decyzji i 10805 wezwań/pozwoleń/zezwoleń), prowadzono obsługę systemu opłat środowiskowych (zweryfikowano ok. 24 tys. wykazów i sprawozdań prowadzonych przez podmioty zobowiązane do wnoszenia opłat dot. środowiska), kontrole (41 kontroli), oględziny (1118 oględzin),
- prowadzono bazę danych o produktach i opakowaniach (BDO):
 - przeprowadzono warsztaty: dla podmiotów dotyczące sprawozdawczości z BDO, warsztaty dla pracowników Gmin dotyczące sporządzania sprawozdań wójta, burmistrza lub prezydenta miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi; z cyklu „Obowiązki

podmiotów w zakresie korzystania ze środowiska” (online), w których udział wzięło łącznie 555 osób;

- ok. 410 podmiotom nadano numer rejestrowy, zweryfikowano ok. 8 115 wniosków aktualizacyjnych, zweryfikowano ok. 684 wniosków o wykreślenie z rejestru;
- prowadzono wykazy: przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu oraz punkty zbierania pojazdów na terenie województwa wielkopolskiego, przedsiębiorstw posiadających program gospodarki odpadami - wytwarzających odpady azbestowe, podmiotów zbierających zużyte baterie i akumulatory, miejsc odbioru i punktów zbierania zużytych baterii i akumulatorów.

Szacuje się, że na ww. działania wydano w 2023 roku ponad 25 mln zł.

UWAGI: Ograniczeniem przy wspieraniu zakupu pokarmów pszczelich był brak precyzyjnych zapisów w aktach prawnych (ustawa z dnia 21 sierpnia 1997r. o ochronie zwierząt) odnośnie obowiązku posiadania numerów weterynaryjnych przez posiadaczy pasiek. Ponadto odnotowano trudności w pozyskaniu danych w związku z brakiem możliwości uruchomienia modułów sprawozdawczych BDO i zyskaniem zbiorczych zestawień danych. Wyzwaniem w organizacji Forum Spółek Wodnych był brak bazy kontaktowej do poszczególnych Spółek.

3.5. Komunikacja

W nawiązaniu do przyporządkowania dokumentów do obszarów tematycznych, w tej części podrozdziału omówiono dokumenty, względem których podejmowano kluczowe działania odnoszące się do rozwoju transportu.

W roku 2023r. obowiązywały następujące dokumenty wyznaczające cele polityki transportowej województwa:

- Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Wielkopolskiego,
- Plan transportowy dla województwa wielkopolskiego w perspektywie 2020 roku,
- Regionalny plan transportowy dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030r.

Dokumenty te korespondują z celem strategicznym 3. SRWW 2030 Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski oraz celem operacyjnym 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa.

W 2020r. została przyjęta **Aktualizacja Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Wielkopolskiego**⁷¹. Plan jest dokumentem o charakterze prawa miejscowego, stanowiącym bezpośrednią odpowiedź na wymagania określone w Ustawie o publicznym transporcie zbiorowym⁷². Ustalenia Planu koncentrują się wokół takich zagadnień jak: sieć komunikacyjna, na której planowane jest wykonywanie przewozów o charakterze użyteczności publicznej, prognoza potrzeb przewozowych, standardy usług przewozowych o charakterze użyteczności publicznej, zasady organizacji rynku przewozów, przewidywane finansowanie usług przewozowych, przewidywany sposób organizowania systemu informacji dla pasażera, kierunki rozwoju transportu publicznego oraz zasady planowania oferty przewozowej. Zaktualizowany dokument precyzuje nową organizację publicznego transportu zbiorowego (PTZ), funkcjonowanie i stopniowe rozszerzanie działania Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (PKM), wprowadzenie i stopniowe rozszerzanie zakresu funkcjonowania biletu okresowego Bus - Tramwaj - Kolej (BTK), zmiany infrastrukturalne związane z perspektywą do 2030r. oraz zmiany w zakresie sieci komunikacyjnej, na której jest planowane wykonywanie przewozów o charakterze użyteczności publicznej w transporcie kolejowym.

W **Planie transportowym dla województwa wielkopolskiego w perspektywie 2020 roku**⁷³ wyodrębniono cele, priorytety i działania w obszarze transportu drogowego i kolejowego do realizacji w perspektywie 2014-2020 przy wykorzystaniu środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego⁷⁴. Zawarte w Planie działania obejmują kwestie związane ze wzmocnieniem sieci transportowej województwa oraz tworzeniem warunków dla rozwoju transportu zbiorowego w regionie.

⁷¹ Uchwała Nr XXIV/451/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 listopada 2020r. w sprawie aktualizacji Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Wielkopolskiego.

⁷² Ustawa z dnia 16 grudnia 2010r. o publicznym transporcie zbiorowym.

⁷³ Dokument ten obowiązuje do 2023 roku, ponieważ stanowi element wdrożeniowy WRPO na lata 2014-2020 zgodnie z zasadą „n+3”.

⁷⁴ Plan pełni rolę dokumentu implementacyjnego w stosunku do WRPO 2014+, w ramach Celu Tematycznego 7. „Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej”; równocześnie stanowi wypełnienie dla warunku ustawowego wskazanego w art. 20 pkt 1 i 2 ustawy z 21 marca 1985r. o drogach publicznych.

W 2022r. został przyjęty **Regionalny plan transportowy dla województwa wielkopolskiego w perspektywie 2030 roku (RPT 2030)**⁷⁵, który jest dokumentem obligatoryjnym dla spełniania przez Województwo Wielkopolskie warunku podstawowego 3 Celu Polityki w obszarze transportu określonego w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021r. Regionalny plan transportowy dla województwa wielkopolskiego w perspektywie do 2030r. jest dokumentem implementacyjnym do Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021–2027 i narzędziem wspierającym proces wydatkowania funduszy unijnych przeznaczonych na inwestycje transportowe. RPT 2030 to dokument, który kompleksowo określa wizję rozwoju regionalnego systemu transportowego w oparciu o podstawowe obszary: poprawę dostępności i spójności regionu, wzmocnienie powiązań z Transeuropejską Siecią Transportową TEN-T, wzrost bezpieczeństwa w transporcie oraz zmniejszenie wpływu transportu na środowisko.

Należy wspomnieć o wsparciu komunikacji (tj. wsparcie rozwoju dróg lokalnych) w ramach realizacji projektów z **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020**. Więcej na temat tego Programu wskazano w rozdziale dot. rozwoju obszarów wiejskich. Ponadto Samorząd Województwa Wielkopolskiego realizuje założenia **Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2029 roku** tj. uzupełnienie sieci kolejowej o połączenia kolejowe miejscowości o populacji powyżej 10 tys. osób, które nie posiadają dostępu do kolei pasażerskiej lub towarowej z miastami wojewódzkimi oraz poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej i społeczno-gospodarczej tych regionów Polski przy wsparciu ze środków publicznych. Projekty realizowane na terenie województwa wielkopolskiego w ramach Programu Kolej +to:

- (1) „Rewitalizacja kolejowego ciągu komunikacyjnego na liniach kolejowych nr 390/236 Czarnków – Rogoźno – Wągrowiec”,
- (2) „Rewitalizacja linii kolejowej nr 360 na odcinku Gostyń – Kąkolewo”,
- (3) „Rewitalizacja linii kolejowej nr 368 Szamotuły- Międzychód”,
- (4) „Rewitalizacja linii kolejowej nr 369 na odcinku Śrem – Czempień”,
- (5) „Budowa nowej linii kolejowej Turek- Konin”.

Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji m.in. ww. dokumentów

L.p.	Podejmowane działania
1	Prowadzenie napraw okresowych taboru stanowiącego własność Województwa Wielkopolskiego
2	Zakup taboru kolejowego
3	Rozwój wojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich
4	Rewitalizacja linii kolejowych
5	Realizacja inwestycji drogowych na odcinkach dróg wojewódzkich
6	Budowa lub modernizacja dróg gminnych i dróg dojazdowych do gruntów rolnych
7	Inwestycje Portu Lotniczego Ławica
Kluczowe efekty podejmowanych działań:	
— w ramach prowadzonych napraw okresowych taboru szynowego:	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ odebrano z naprawy autobus szynowy SA108-001 (czynności czwartego poziomu utrzymania); ▪ odebrano z naprawy 2 pojazdów szynowych: EN57AKW-1434, EN57AKW-1031; ▪ odebrano z naprawy 8 pojazdów szynowych serii EN76 „Elf” - dokonano odbiorów końcowych 6 pojazdów oraz odbiorów częściowych 2 pojazdów; 	
— w ramach zakupu taboru kolejowego:	

⁷⁵ Uchwała Nr 5721/2022 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 21 października 2022r. w sprawie przyjęcia Regionalnego Planu Transportowego dla Województwa Wielkopolskiego w perspektywie do 2030 roku (RPT 2030) wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

- podpisano umowę na zakup 4 sztuk fabrycznie nowych elektrycznych zespołów trakcyjnych do obsługi tras zelektryfikowanych w ramach wojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich, a w szczególności Poznańskiej Kolei Metropolitalnej; zespoły mają być dostarczone w dwóch etapach, w ciągu 30 i 34 miesięcy od podpisania umowy;
 - podpisano porozumienie w celu wspólnego (Woj. Wielkopolskie i Spółka Koleje Wielkopolskie Sp. z o.o.) przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na zakup 8 nowych elektrycznych zespołów trakcyjnych;
- **w ramach rozwoju wojewódzkich kolejowych przewozów pasażerskich** wypłacono przez SWW za 2023r. ponad 332,7 mln zł rekompensaty jako pokrycie strat wynikających z realizowanych usług publicznych;
- **w ramach rewitalizacji linii kolejowych** z Programu Kolej+ podpisano umowy w 4 projektach na opracowanie dokumentacji projektowej, a w przypadku projektu „Rewitalizacja linii kolejowej nr 360 na odcinku Gostyń – Kąkolewo” – na opracowanie dokumentacji oraz roboty budowlane; biura projektowe rozpoczęły opracowywanie dokumentacji projektowej;
- **w ramach realizacji inwestycji drogowych na odcinkach dróg wojewódzkich** zakończono 14 inwestycji na odcinkach dróg wojewódzkich (DW):
- rozbudowa DW nr 305 na odcinku od m. Solec do mostu na Południowym Kanale Obry o długości 1,726 km;
 - budowa drogi łączącej DW na 260 z drogą krajową nr 15 w Gnieźnie o długości 2,241 km;
 - budowa obwodnicy Gostynia w ciągu DW nr 434 (zadanie realizowane było w systemie „buduj” oraz „zaprojektuj i wybuduj”) o długości 8,446 km;
 - rozbudowa DW nr 306 na odcinku od m. Buk do skrzyżowania z nowym przebiegiem S5 – gmina Stęszew o długości 8,634 km;
 - rozbudowa DW nr 306 na odcinku od m. Buk do skrzyżowania z nowym przebiegiem S5 – gmina Buk o długości 3,704 km;
 - rozbudowa DW nr 444 Krotoszyn – Odolanów – Ostrzeszów na odcinku od Szklarki Myślniewskiej do drogi krajowej nr 11 o długości 6,793 km;
 - rozbudowa DW nr 160 Suchań – Miedzichowo na odcinku Sowia Góra – Międzychód etap I o długości o 6,8 km;
 - rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 160 Suchań – Miedzichowo na odcinku Sowia Góra – Międzychód etap II o długości 3,1 km;
 - rozbudowa DW nr 444 Krotoszyn – Odolanów – Ostrzeszów na odcinku od drogi krajowej nr 25 do Szklarki Myślniewskiej - etap I o długości 2,9 km;
 - rozbudowa DW nr 190 na odcinku od skrzyżowania z DW nr 188 w miejscowości Krajenka do skrzyżowania z drogą krajową nr 10 - etap I odcinek I o długości 4,8 km;
 - rozbudowa DW nr 441 Miłosław – Borzykowo na odcinku Mikuszewo – Borzykowo, teren gminy Kołaczkowo o długości 6,2 km;
 - rozbudowa DW nr 441 Miłosław – Borzykowo na odcinku Miłosław – Mikuszewo, teren gminy Miłosław – etap I o długości 4 km;
 - rozbudowa DW nr 441 Miłosław – Borzykowo na odcinku Miłosław – Mikuszewo, teren gminy Miłosław – etap II o długości 3,3 km;
 - rozbudowa DW nr 431 Rogalin - Kórnik na odcinkach Rogalin - Świętniki oraz Mieczewo – Kórnik o długości 3,9 km;
- **w ramach budowy lub modernizacji dróg gminnych i dróg dojazdowych do gruntów rolnych:**
- w ramach wdrażania działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” dot. budowy lub modernizacji dróg lokalnych (PROW 2014-2020) - pomoc na operację była przyznawana w formie refundacji kosztów budowy, przebudowy dróg gminnych, powiatowych lub wewnętrznych; łącznie od 2014r. z trzech ogłoszonych naborów wpłynęło 556 wniosków o przyznanie pomocy; do końca 2023 roku podpisano 247 umów na kwotę ponad 288 mln zł, złożono 211 wniosków o płatność na kwotę ponad 133 mln zł; zbudowano ponad 48 km dróg, przebudowanych 332 km dróg, a na ponad 11 km dróg została zmieniona nawierzchnia;
 - wybudowano lub zmodernizowano 104 km dróg dojazdowych do gruntów rolnych o szerokości jezdni co najmniej 4 m;

- udzielono dotacji na budowę 2 mostów dla gmin: Godziesze Wielkie i Stawiszyn; dróg dla gmin: Łęka Opatowska, Miedzichowo i Skulsk (3,6 km dróg) oraz 2 przepustów dla gmin: Mycielin i Krotoszyn.

— **w ramach realizacji inwestycji Portu Lotniczego Ławica:**

- wybudowano farmę fotowoltaiczną o mocy 3,9776 MW wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w ramach umowy z 2023r. o dofinansowanie projektu pt. „Poprawa efektywności energetycznej Portu Lotniczego Poznań-Ławica w oparciu o własną zieloną energię” (WRPO 2014+) na łączną kwotę 5,188 mln zł. Łączne nakłady finansowe na realizację przedmiotowej inwestycji wyniosły 13,9 mln zł;
- zakupiono skaner RTG do bagażu podręcznego w ciągu linii nr 1 centralnej strefy kontroli bezpieczeństwa;
- powiększono parking długoterminowy P6 o dodatkowe ok. 35.000 m² wraz z ogrodzeniem i utwardzeniem terenu - powstało dodatkowych 300 miejsc parkingowych;
- w roku 2023 dokończono rozpoczęte w roku 2022 zadanie z zakresu modernizacji infrastruktury energetycznej, dotyczące modernizacji sterowania oświetleniem nawigacyjnym - wykonano poprzeczkę zakazu wjazdu na drogę szybkiego zjazdu Romeo od strony drogi kołowania Delta, zakupiono niezbędne urządzenia;

Szacuje się, że na ww. działania wydano w 2023 roku blisko 280 mln zł.

UWAGI: Z uwagi, iż producent pojazdów szynowych serii SA108 nie funkcjonuje na rynku zauważalny jest brak pełnej dokumentacji tych pojazdów. W związku z wystąpieniem okoliczności, których nie można było przewidzieć na etapie podpisania umowy dot. naprawy z zakresu czwartego poziomu utrzymania 3 autobusów szynowych serii SA108, tj. konieczności wykonania naprawy przekładni osiowych w szerszym zakresie niż planowany podpisany został aneks wydłużający termin wykonania naprawy dwóch autobusów szynowych. Ostatecznie wystąpiło opóźnienie w wykonaniu naprawy tych pojazdów z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy. Ponadto, z uwagi na utrudnienia w dostępie do części niezbędnych do wykonania zamówienia spowodowane epidemią koronawirusa SARS-CoV-2 oraz rozpoczęciem w dniu 24 lutego 2022r. agresji militarnej Federacji Rosyjskiej przeciwko Ukrainie, pomiędzy stronami umowy dot. naprawy z zakresu czwartego poziomu utrzymania 4 pojazdów szynowych serii EN57AKW zawarty został aneks wydłużający termin wykonania naprawy jednego pojazdu. Dla dwóch ostatnich elektrycznych zespołów trakcyjnych ostatecznie wystąpiło opóźnienie w wykonaniu naprawy z przyczyn leżących po stronie Wykonawcy.

3.6. Samorząd

W nawiązaniu do przyporządkowanych obszarów tematycznych, w tej części zostały przedstawione działania z zakresu promocji regionu oraz współpracy zagranicznej, a także system zarządzania i koordynacja regionem. Rozdział zamyka informacja dot. budżetu, w szczególności postępu wdrażania takich programów jak **Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 i Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027**.

Wymienione w tym rozdziale działania wpisują się w realizację celu strategicznego 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem:

- OP 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług
- OP 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.

Należy nadmienić, że obszar współpracy zagranicznej województwa wielkopolskiego reguluje dokument **Priorytety współpracy zagranicznej Województwa Wielkopolskiego** (podstawa prawna opracowania: ustawa z 5 czerwca 1998r. o samorządzie województwa). Wskazano w nim zasady, najważniejsze obszary i potencjalnych partnerów współpracy międzynarodowej. Głównym celem Programu jest zagwarantowanie trwałego miejsca Wielkopolski na arenie międzynarodowej, wśród regionów innowacyjnych, społecznie wrażliwych, otwartych i atrakcyjnych zarówno pod względem gospodarczym, turystycznym, jak i kulturowym. W dokumencie zwraca się uwagę na potrzebę budowania partnerskich relacji z różnego rodzaju jednostkami.

Szczególnym obszarem, który ze względu na swoją specyfikę i zachodzące zjawiska społeczne, gospodarcze i przestrzenne, wymaga odpowiednio zaplanowanego i ukierunkowanego wsparcia, wykraczającego poza działania przewidziane dla całego obszaru województwa wielkopolskiego jest Wielkopolska Wschodnia. Z tego też względu w ramach pakietu działań „Transformacja Wielkopolski Wschodniej” określonego w Celu strategicznym 4 wskazana została konieczność opracowania strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej. Zarząd Województwa Wielkopolskiego przyjął **Strategię rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040** pod koniec 2022 roku⁷⁶. Strategia jest ściśle powiązana z **Terytorialnym Planem Sprawiedliwej Transformacji Wielkopolski Wschodniej (TPSTWW)**, który jest integralną częścią FEW. TPSTWW to ważny dokument bazowy, który określa ramy procesu transformacyjnego w regionie nie tylko z wykorzystaniem środków pochodzących z FST, ale również innych, unijnych źródeł, które mogą skutecznie wspierać wdrażanie przemian społeczno-gospodarczych w regionach górniczych. TPSTWW obejmuje swym zasięgiem miasto Konin i powiaty: koniński, kolski, słupecki i turecki. Koncentruje się na wsparciu w trzech obszarach: budowie zeroemisyjnej, dynamicznej gospodarki o obiegu zamkniętym, zapewnieniu zintegrowanej przestrzeni wysokiej jakości, której zasoby będą użytkowane również przez przyszłe pokolenia i wreszcie, a także na zaktywizowaniu mieszkańców będących główną siłą napędową transformacji tego subregionu. Dokumenty wpisują się we wszystkie cele strategiczne i operacyjne SRWW 2030. Jednocześnie należy wyjaśnić, że realizacja działań w ramach tych dokumentów jest szerzej opisana w rozdziale Gospodarka, Działalność Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Koninie, a także w rozdziale Budżet, Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Należy wspomnieć o wsparciu koordynacji na poziomie regionalnym (w szczególności działalności KSOW) **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020**. Więcej na temat tego Programu

⁷⁶ Uchwała Nr 5895/2022 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 1 grudnia 2022 roku w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju Wielkopolski Wschodniej 2040

wskazano w rozdziale dot. rozwoju obszarów wiejskich. Należy także wspomnieć o **Strategii e-Wielkopolska**, której realizacja celów opisana jest w działaniu „wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach”.

Działania podejmowane w 2023 roku w ramach realizacji m.in. ww. dokumentów

Lp.	Podejmowane działania
1	Wykorzystanie nowoczesnych technologii w usługach
2	Budowanie pozytywnego wizerunku regionu
3	Umacnianie rangi i rozwijanie współpracy regionu na arenie międzynarodowej
4	Koordinacja polityki rozwojowej i programów ze środków unijnych
5	Wsparcie w zakresie bezpieczeństwa publicznego
Kluczowe efekty podejmowanych działań:	
<p>— w ramach wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach realizowano przede wszystkim projekt „Budowa i wdrożenie Systemu Informacji Przestrzennej Województwa Wielkopolskiego (SIPWW)”:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przeprowadzono kampanię promocyjną projektu; ▪ w 2023 roku zaistniała również konieczność opłacenia kosztu refundacji kary za zrealizowaną Umowę „Dostawa, instalacja, konfiguracja i uruchomienie infrastruktury teleinformatycznej z oprogramowaniem standardowym i systemowym, dostarczenie, konfiguracja i wdrożenie składników aplikacyjnych GIS, opracowanie i zasilenie bazy danych tematycznych oraz metadanych SIPWW, przeprowadzenie szkoleń w zakresie obsługi dostarczonych komponentów systemu (infrastruktury teleinformatycznej i oprogramowania)”; <p>— w ramach budowania pozytywnego wizerunku regionu działano przede wszystkim w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ popularyzacji i upowszechniania działań Samorządu Województwa Wielkopolskiego w mediach społecznościowych: <ul style="list-style-type: none"> ○ 30,2 mln wyświetleń materiałów publikowanych na Facebooku (trzy fanpage) oraz Instagramie (2 profile) oraz ponad 891 tys. wyświetleń filmów na kanale YouTube, ○ produkcja cyklu audycji filmowych pt. „Wielkopolska: Zoom”, składającego się z 32 odcinków emitowanych na kanale YouTube (ponad 891 tys. wyświetleń); ▪ szerzenia wiedzy i upamiętniania poznańskich matematyków i kryptologów, którzy złamali kody Enigmy: <ul style="list-style-type: none"> ○ prezentacja wystawy „Enigma. Odszyfrować zwycięstwo” w Paryżu i Saint Germain en Laye, Belfaście, w Rosario (Argentyna); ○ w ramach „małych grantów” przyznano dotacje 2 organizacjom na następujące zadania: „Opracowanie, publikacja i promocja wielojęzycznego serwisu ze scenariuszami zajęć edukacyjnych związanych z historią Enigmy” oraz „Lekcje o Bretanii dla uczniów z wielkopolskich szkół z wykorzystaniem filmu dokumentalnego „Notre caillou est un royaume” (Nasz kamień jest królestwem)”. ▪ organizacji Pierwszego Święta Wielkopolski – imprezy plenerowej w ramach obchodów 25-lecia Samorządu Województwa Wielkopolskiego; ponad 30 tys. Wielkopolan odwiedziło event; ▪ realizacji filmu promocyjnego "Wielkopolska - Europejski Region Aktywnych Ludzi"(kampania rozpocznie się 13 maja 2024r.); ▪ promocji działań Samorządu Województwa Wielkopolskiego podczas światowego kongresu gospodarczo-technologicznego Impact '23; zaproszono 600 gości, liczba uczestników 5000 osób; ▪ promocji działań i aktywności Samorządu Województwa Wielkopolskiego podczas Europejskiego Forum Samorządowego „Local Trends”; łączna liczba uczestników 1500 osób; <p>— w ramach wzmocnienia rangi i rozwijania współpracy regionu na arenie międzynarodowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ udział Marszałka Województwa Wielkopolskiego w Europejskim Komitecie Regionów; w 2023r. Marszałek wziął udział w 5 sesjach plenarnych KR, 3 posiedzeniach Komisji Polityki Spójności Terytorialnej i Budżetu UE (COTER) i jednym seminarium wyjazdowym tej komisji, 3 posiedzeniach polskiej delegacji do KR oraz 13 gremiach politycznych; opublikowano 7 informacji prasowych dotyczących aktywności Marszałka w KR; ▪ prowadzono działalność informacyjną i wsparcie dla instytucji województwa w zakresie funduszy i polityk unijnych; 	

- prowadzono biuletyn informacyjny i stronę internetową BIWW (opublikowano 170 artykułów, rozesłano 136 informacji), konta na portalach społecznościowych: FB „Biuro Wielkopolski w Brukseli” (opublikowano 159 informacji, liczba sympatyków profilu to 891 osób), Twitter „Wielkopolska BXL”(opublikowano 54 posty, profil śledziło 256 osób);
- wspierano w poszukiwaniu partnerów do projektów w programach unijnych m.in. Horyzont Europa, Kreatywna Europa, Erasmus+ i Interreg – publikacja na swojej stronie i rozsyłka w formie newsletterów 34 ogłoszeń, otrzymano 27 odpowiedzi ze strony podmiotów z Wielkopolski;
- współorganizowano webinarium pt. „Jak strategicznie wykorzystać fundusze w ramach programu Widening Horyzontu Europa”; udział wzięło 80 osób;
- współorganizowano konferencję na temat przyszłości polityki regionalnej w Brukseli, 2 warsztatów w ramach Europejskiego Tygodnia Miast i Regionów 2023 dot. transformacji energetycznej Wielkopolski Wschodniej (uczestniczyło 70 osób) oraz przyciągania i zatrzymywania talentów w regionach (uczestniczyło 50 osób);
- współpraca z regionami partnerskimi i koordynacji działań województwa w europejskich sieciach tematycznych:
 - w ramach Koalicji Europejskich Regionów Rolniczych „AgriRegions” (składa się z 17 regionów z 7 państw członkowskich UE: Portugalii, Hiszpanii, Włoch, Francji, Niemiec, Rumunii i Polski) - przygotowano broszurę o działaniach w ramach Wspólnej Polityki Rolnej wdrażanych przez poszczególne regiony Koalicji zawierającą przykład z Wielkopolski;
 - uczestniczono w pracach Europejskiej Platformy Regionów Podmiejskich PURPLE (składa się z 6 regionów: Flandria, Frankfurt nad Menem, Mazowsze, Południowo-Wschodnia Anglia, Południowe Morawy i Wielkopolska) - odbyły się 2 zgromadzenia ogólne Sieci PURPLE, uczestniczono w pracach grupy lobbingowej, w zakresie: unijny akt prawny o odbudowie zasobów przyrodniczych, przyszłość polityki spójności po 2027r., prawo ramowe ws. Zrównoważonych Systemów Żywnościowych;
 - uczestniczono w pracach Europejskiej Sieci Regionów na rzecz Badań i Innowacji ERRIN (m.in. poprzez udział w 2 grupach eksperckich przy Komisji Europejskiej, w tym przygotowanie wkładu do konsultacji publicznych dotyczących programów ramowych UE na rzecz badań i innowacji; ERRIN liczy 120 członków z 22 krajów: Austrii, Belgii, Cypru, Czech, Danii, Finlandii, Francji, Niemiec, Irlandii, Włoch, Łotwy, Malty, Holandii, Norwegii, Polski, Portugalii, Rumunii, Słowenii, Hiszpanii, Szwecji, Turcji, Wielkiej Brytanii);
 - uczestniczono w Grupie Regionów na rzecz odbudowy w UE (Grupa Regionów na rzecz odbudowy w UE: 25 regionów z 9 krajów: Hiszpania- Katalonia, Walencja, Kraj Basków, Finlandia- Wyspy Alandzkie, Region Uusimaa/Helsinki, Francja- Nowa Akwitania, Oksytania, Owernia- Rodan- Alpy, Region Południowy (Prowansja, Alpy, Wybrzeże Łazurowe), Region Centralny -Dolina Loary, Niemcy- Bawaria, Badenia-Wirtembergia, Hesja, Belgia- Flandria i Walonia, Włochy- Emilia-Romania, Lazio, Bolzano/Południowy Tyrol, Lombardia, Lacjum, Austria- Dolna Austria, Tyrol, Vorarlberg, Karyntia, Burgenland, Polska- Wielkopolska oraz Słowacja: Bratysława);
- organizacja wizyt delegacji zagranicznych w Wielkopolsce:
 - dla przedstawicieli zagranicznych regionów partnerskich oraz krajów trzecich – łącznie zorganizowano 15 wizyt/spotkań z udziałem przedstawicieli: Kraju Związkowego Hesji z Niemiec, okręgu Sybin z Rumunii, regionu Bretanii we Francji, gmin Larga, Mihaileni, Zubresti, Sadaclia, Leuseni z Mołdawii, Żupanii Vukovarsko-Srijemskiej z Chorwacji, prowincji Chungcheongnam z Korei Południowej, obwodu Charkowskiego z Ukrainy, Gabinetu Przejściowego Białorusi;
 - dla przedstawicieli korpusu dyplomatyczno-konsularnego – łącznie zorganizowano 8 spotkań przedstawicieli ZWW z Ambasadorem Armenii, Ambasadorem Ukrainy, Ambasadorem Szwajcarii, Ambasadorem Meksyku, Ambasadorem Nigerii, Konsulem Generalnym Ukrainy we Wrocławiu oraz Ambasadorem Irlandii, reprezentantką Ambasady Stanów Zjednoczonych USA w Warszawie;
 - 2 przedstawicielki administracji partnerskiej Żupanii Vukovarsko-Srijemskiej, na zaproszenie Marszałka Województwa Wielkopolskiego uczestniczyły w programie stażowym „Wielkopolska Akademia Samorządności (WAS)”;

- zorganizowano spotkanie Marszałka Województwa Wielkopolskiego z Zastępcą Kierownika Zjednoczonego Gabinetu Przejściowego Białorusi powołanego przez demokratyczne siły Białorusi;
- zorganizowano posiedzenie Komitetu Sterującego projektu „Rzemieślnicy bez granic” w Poznaniu z udziałem przedstawicieli Wielkopolski, Hesji, Francji oraz Włoch;
- w ramach organizacji wizyt delegacji Samorządu Województwa Wielkopolskiego za granicą – łącznie zorganizowano 9 wizyt/spotkań delegacji Samorządu Województwa Wielkopolskiego z przedstawicielami Kraju Związkowego Brandenburgia i Kraju Związkowego Dolnej Saksonii z Niemiec, obwodu Charkowskiego z Ukrainy, Izraela, prowincji Chungcheongnam z Korei Południowej, okręgu Sybin z Rumunii, Republiki Mołdawii;

— **w ramach koordynacji polityki rozwojowej i programów ze środków unijnych:**

- wzmacniano instrumenty programowe i prowadzono monitoring realizacji SRWW oraz sytuacji społeczno-gospodarczej regionu:
 - wykonano opiniowanie zgodności projektów strategii z SRWW 2030 – ZWW wydał 29 opinii w zakresie spójności projektów strategii rozwoju gmin oraz 1 opinię w zakresie spójności projektu strategii rozwoju ponadlokalnego;
 - wykonano opiniowanie przedsięwzięć JST finansowanych z budżetu państwa w zakresie zgodności z celami SRWW2030 i działaniami realizowanymi w ramach programu regionalnego - Marszałek Województwa Wielkopolskiego wydał łącznie 18 opinii;
 - zorganizowano i przygotowano 2 posiedzenia Konwentu Marszałków Województw Rzeczypospolitej oraz 2 posiedzenia Zespołu Ekspertckiego ds. Europejskiej i Krajowej Polityki Strukturalnej w związku ze sprawowaną prezydencją przez Województwo Wielkopolskie w I półroczu 2023r.;
 - wydano 2 numery Biuletynu Wielkopolskiego Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego (dystrybucja każdego z nich do 338 odbiorców); wysłano 5 newsletterów WROT do 1 130 osób; wydano 2 publikacje książkowe (dystrybucja do 67 odbiorców zewnętrznych).
- koordynacja wdrażania WRPO 2014+:
 - przeprowadzono 938 kontroli;
 - zakończono 1 badanie ewaluacyjne pt. Ewaluacja wpływu Interwencji WRPO 2014+ na realizację celów sformułowanych w ramach Osi Priorytetowych;
 - odbyło się 1 posiedzenie Komitetu Monitorującego WRPO 2014+ (w sprawie zatwierdzenia Sprawozdania rocznego z wdrażania WRPO 2014+ za rok 2022);
 - przygotowano Informację o realizacji w 2022 roku Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Wielkopolskiego;
 - promowano środki unijne, w tym prowadzono Główny Punkt Informacyjny Funduszy Europejskich w Poznaniu: wyemitowano 48 audycji telewizyjnych, 461 audycji radiowych, przygotowano 86 publikacji prasowych, 78 publikacji w Internecie, przeprowadzono 23 szkolenia dla potencjalnych beneficjentów, w których uczestniczyło 757 osób, udzielono 23 konsultacji w ramach punktów informacyjnych dot. realizacji projektów;
- koordynacja programowania i wdrażania FEW:
 - sfinalizowano negocjacje i prace programowe Funduszy Europejskich dla Wielkopolski 2021-2027;
 - przygotowano i sfinalizowano negocjacje strony samorządowej i strony rządowej dot. Aneksu nr 1 do Kontraktu Programowego dla Województwa Wielkopolskiego (w zakresie obejmującym dostosowanie zapisów KP do treści programu FEW zatwierdzonego przez Komisję Europejską), uzgodniono także nowe brzmienie Załącznika nr 10 do KP (w zakresie realizowanych w ramach FEW przedsięwzięć priorytetowych);
 - zorganizowano 7 posiedzeń Komitetu Monitorującego FEW, przygotowano pod obrady KM kryteria wyboru projektów z programu FEW tj. formalne, dostępu, merytoryczne punktowe, premiujące, negocjacyjne oraz rozstrzygające;
 - przygotowano do podpisania 7 porozumień w sprawie ZIT;
 - trwały prace programowe i spotkania z partnerami społeczno-gospodarczymi (łącznie 4 spotkania) w kwestii opiniowania strategii terytorialnych i dokumentu „Wymiar

terytorialny. Zasady opiniowania strategii terytorialnych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (ZIT, IIT, GPR)”;

- zawarto 2 porozumienia dotyczące powierzenia przez ZWW realizacji wybranych działań programu FEW Instytucjom Pośredniczącym
- powołano Koordynatora ds. Karty Praw Podstawowych w ramach programu FEW,
- przygotowano informację dotyczącą Kontraktu Programowego w roku 2022 w zakresie realizowanych w ramach programu FEW przedsięwzięć priorytetowych;
- przygotowano opinię ekspercką dot. aktualności przyjętych rozwiązań w zakresie wdrażania instrumentów finansowych programu FEW,
- koordynacja wdrażania PROW 2014-2020, PS WPR:
 - Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w województwie wielkopolskim przeprowadziła ostatni nabór wniosków w ramach ogłaszanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi konkursu dla partnerów KSOW. Od 2014r. partnerzy KSOW z woj. wielkopolskiego otrzymali łącznie blisko 4,5 mln zł, na realizację 173 projektów, w tym w 2023 roku wsparcie finansowe uzyskało 16 projektów na kwotę 477 560,40 zł;
 - prowadzono działalność promocyjną, m.in.: opracowano i opublikowano 4 wydania biuletynu „Nasza euroPROWincja”, 1000 sztuk publikacji „Dobre praktyk realizacji PROW 2014-2020 w województwie wielkopolskim”, artykuły informujące o PROW 2014-2020 w Monitorze Wielkopolskim (łączny nakład 1,65 mln egzemplarzy), w 19 tytułach w prasie lokalnej (łączny nakład 114 650 egzemplarzy) oraz na 21 portalach internetowych; zrealizowano kampanię telewizyjną (105 emisji) i radiową (540 emisji) nt. PROW 2014-2020, konkurs fotograficzny (udział 85 osób, nagrodzono 32 najwyżej ocenione prace), 2 wyjazdy studyjne, dofinansowano organizację imprezy plenerowej Wielkopolski Dzień Pszczół, która zgromadziła ponad 1000 uczestników, zapewniono transport dla uczestników gali finałowej konkursu Wielkopolski Rolnik Roku (operacji towarzyszyło wydanie publikacji o nakładzie 1000 sztuk);
 - realizowano zadania związane z nową perspektywą m.in. poprzez organizację 4 stacjonarnych posiedzeń Zespołu Roboczego ds. realizacji instrumentu RLKS w województwie wielkopolskim oraz spotkania konsultacyjno-szkoleniowego dla LGD poświęconego postanowieniom zawartym w umowie ramowej i kwestiom zarządzania LSR;
 - ogłoszono konkurs na wybór LSR i dokonano wyboru 30 LGD do realizacji LSI na lata 2023-2027;

— **w ramach wsparcia w zakresie bezpieczeństwa publicznego:**

- dokonano wpłaty na Państwowy Fundusz Wsparcia Policji:
 - zakup automatycznej stacji pipetującej dla Laboratorium Kryminalistycznego w Poznaniu, zakup radiowozu nieoznakowanego, zakup 7 kpl. paralizatorów elektrycznych, zakup serwera z macierzą dyskową;
 - roboty budowlane i budowa nowego Laboratorium Kryminalistycznego przy ul. Kochanowskiego 2a w Poznaniu
 - adaptacja pojazdu służbowego do wersji nieoznakowanej przystosowanej do przewozu psów służbowych;
- zadbano o poprawę bezpieczeństwa na obszarach wodnych: udzielono 11 JST pomocy finansowej na modernizację, budowę, rozbudowę obiektów baz ratownictwa wodnego oraz zakup sprzętu i wyposażenia dla baz ratownictwa wodnego).

Szacuje się, że na ww. działania wydano w 2023 roku ponad 15,6 mln zł.

UWAGI: W ramach pomocy dla Ukrainy problemem okazały się nieprecyzyjne polskie ramy prawne dotyczące mechanizmów udzielania pomocy humanitarnej przez jednostki samorządu terytorialnego oraz niespójne ukraińskie ramy prawne dotyczące mechanizmów przyjmowania pomocy humanitarnej przez jednostki samorządu terytorialnego oraz brak usystematyzowanych mechanizmów transportu humanitarnego na Ukrainę.

Należy wskazać, że podejmowane są działania kontrolne takie jak kontrole zewnętrzne w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych oraz w podmiotach wykonujących zadania publiczne

zlecone przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego lub prowadzących działalność gospodarczą (której zakres podlega kontroli Marszałka Województwa Wielkopolskiego na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów prawa); kontrole wewnętrzne w komórkach organizacyjnych UMWW. Dzięki działaniom kontrolnym skala nieprawidłowości w działalności wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych ulega systematycznemu obniżeniu. Kontrole sprzyjają również sprawowaniu bardziej efektywnego nadzoru nad wykorzystaniem środków publicznych przez dotowane podmioty, a także wykonywaniu przez przedsiębiorców działalności gospodarczej podlegającej kontroli Marszałka Województwa Wielkopolskiego w sposób zgodny z przepisami prawa. Z kolei kontrole projektów własnych, realizowanych w ramach WRPO 2014+ (Osi Priorytetowej 10 Pomoc Techniczna), przyczyniają się do zapewnienia prawidłowego działania systemu zarządzania i kontroli regionalnego programu operacyjnego.

3.6.1. Budżet Województwa Wielkopolskiego i postęp wdrażania środków unijnych

Dokumenty **Budżet Województwa Wielkopolskiego oraz Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Wielkopolskiego (WPF)** odzwierciedlają sytuację ekonomiczną województwa, potencjał inwestycyjny i kierunki rozwoju. Opracowanie budżetu oraz WPF wynika z zapisów ustawy z 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych, stąd w roku 2023 obowiązywały:

- Budżet Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok,
- Wieloletnia Prognoza Finansowa Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne.

Budżet województwa jest sporządzany corocznie. Określa podstawowe parametry budżetu, takie jak: dochody bieżące i majątkowe, wydatki bieżące i majątkowe, kwotę planowanego deficytu lub nadwyżki, planowane przychody i rozchody. Z kolei WPF jest instrumentem wieloletniego planowania finansowego, który sporządza się na okres danego roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. Obejmuje on prognozę dochodów bieżących i majątkowych, wydatków bieżących i majątkowych, wyniki budżetu, przychody i rozchody budżetu, kwotę długu oraz sposób sfinansowania spłaty długu. Z uwagi na charakter omawianych dokumentów i rolę jaką pełnią w analizie WPF i Budżet należy uznać, że dokumenty te wpisują się we wszystkie cele strategiczne SRWW 2030.

Sprawozdanie finansowe Województwa Wielkopolskiego, Sprawozdanie z wykonania budżetu Województwa Wielkopolskiego za 2023 rok wraz z informacją o stopniu zaawansowania realizacji programów wieloletnich oraz niniejszy Raport będą tematami czerwcowego posiedzenia Sejmiku WW. W związku z tym w Raporcie nie zamieszczono podsumowania wykonania ww. dokumentów finansowych.

3.6.1.1. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 (WRPO 2014+) to program wdrażany przez wykorzystywanie środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. Informacja o stanie realizacji WRPO 2014+ będzie punktem obrad czerwcowego posiedzenia Sejmiku Województwa Wielkopolskiego, w związku z tym poniższa informacja o stanie wdrażania przedstawiona została w sposób syntetyczny.

1. Stan wdrażania WRPO 2014+

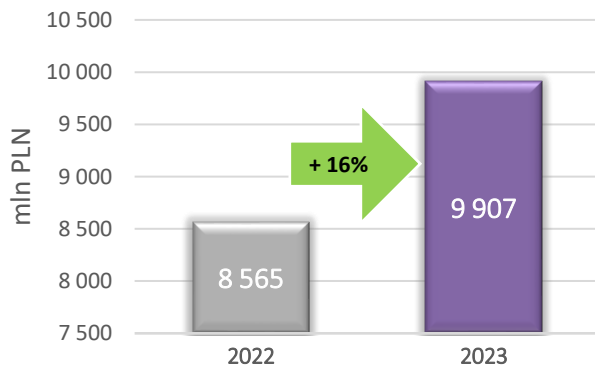
Tabela 7. Postęp finansowy WRPO 2014+ (kwota dofinansowania UE w PLN), stan na 31. 12. 2022r. i stan w 2023r.
 stan na 31 grudnia 2023r. (narastająco) w 2023r.

	stan na 31 grudnia 2023r. (narastająco)	w 2023r.
Złożone wnioski o dofinansowanie ⁷⁷	18 002 547 918 zł	172 184 593 zł
Umowy	11 171 170 436 zł	344 655 122 zł
Wnioski o płatność	9 907 195 344 zł	1 294 262 402 zł
Projekty zakończone	7 179 273 190 zł	1 862 248 583 zł

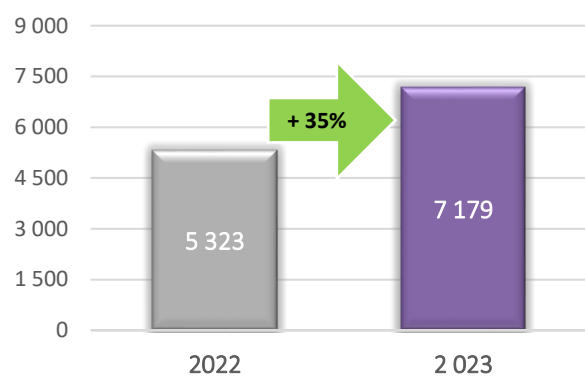
Opracowanie DPR

2. Porównanie postępu finansowego WRPO 2014+ (kwota dofinansowania UE PLN)⁷⁸

Wykres 14. Wnioski o płatność (wartość dofinansowania UE w mln PLN), stan na 31.12.2022 i 31.12.2023r.

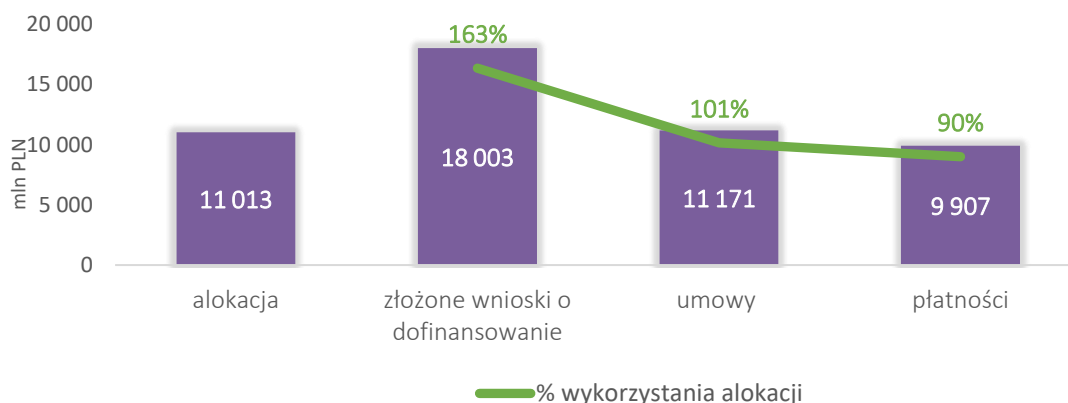

Wykres 15. Projekty zakończone (wartość dofinansowania UE w mln PLN), stan na 31.12.2022 i 31.12.2023r.

Opracowanie DPR

Wykres 16. Postęp finansowy WRPO 2014+ (wartość dofinansowania UE w mln PLN) wraz z % wykorzystania alokacji, stan na 31.12.2023r.

Opracowanie DPR

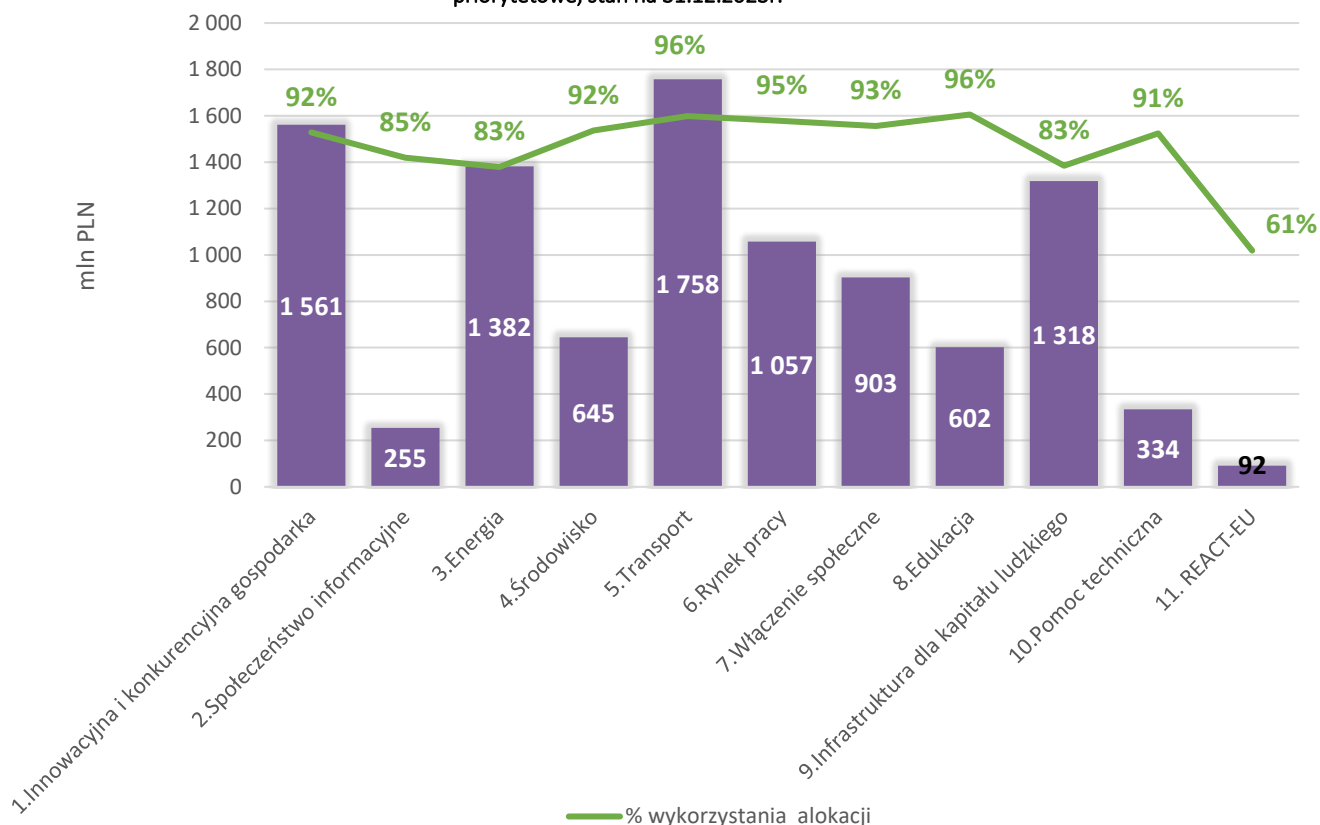
⁷⁷ Dotyczy wniosków o dofinansowanie po ocenie formalnej.

⁷⁸ Na wykresach przedstawiono stan finansowy na koniec 2022 i 2023 roku oraz % przyrostu wartości dofinansowania UE w stosunku do roku 2022.

Zgodnie ze stanem na 31.12.2023 roku od początku wdrażania WRPO 2014+ całkowita certyfikowana kwota wydatków kwalifikowalnych wyniosła 12 652 823 410 zł.

3. Realizacja finansowa w podziale na osie priorytetowe

Wykres 17. Wartość dofinansowania UE (mln PLN) we wnioskach o płatność wraz z % wykorzystania alokacji w podziale na osie priorytetowe, stan na 31.12.2023r.

Dla osi 11 pełna nazwa osi brzmi: Wspieranie kryzysowych działań naprawczych w kontekście pandemii COVID-19 i jej skutków społecznych oraz przygotowania do ekologicznej i cyfrowej odbudowy gospodarki zwiększającej jej odporność

Opracowanie DPR

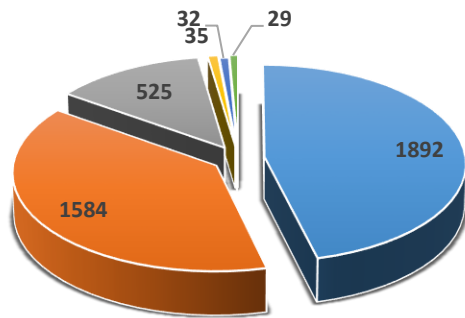
W 2023r. w ramach REACT-UE⁷⁹ podpisano kolejne umowy oraz rozliczano dotychczasowe projekty. W sumie realizowano 45 projektów na kwotę UE 158 930 791 zł oraz złożono wnioski o płatność na kwotę UE 91 564 573 zł. Wsparto 110 przedsiębiorstw, 26 podmiotów leczniczych oraz 12 budynków poddano modernizacji energetycznej.

W ramach trybu pozakonkursowego na koniec roku 2023 realizowano 76 projektów, dla których zawarto 320 odrębnych umów o wartości dofinansowania UE 3 738 mln zł.

⁷⁹ REACT-EU, jako inicjatywa Komisji Europejskiej powstała w 2020r., zakłada wsparcie w odbudowie spójności oraz terytoriów Europy i zapewnia dodatkowe środki dla programów unijnych na przeciwdziałanie skutkom kryzysu wywołanego pandemią COVID-19. Wielkopolsce przyznano 34 mln euro, które zostały rozdysponowane w ramach WRPO 2014+. Od 2021r. w programie regionalnym, REACT – EU wdrażany jest w oparciu o nową oś XI, obejmującą wsparcie dla MŚP, energetykę oraz system ochrony zdrowia.

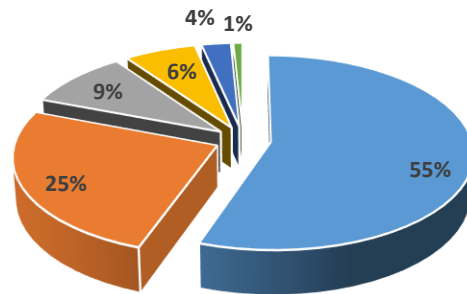
Na podstawie analizy dotyczącej rodzajów beneficjentów w ramach WRPO 2014+ najwięcej projektów realizowanych jest przez JST (1 892 szt.) oraz przedsiębiorców (1 584 szt.). Natomiast największe wsparcie tj. dofinansowanie UE na kwotę w wysokości 6 188 mln zł otrzymały JST. Poniżej przedstawiono szczegółowe zestawienie rodzajów beneficjentów i otrzymanego wsparcia na podstawie umów.

Wykres 18. Projekty wg rodzajów beneficjentów na podstawie liczby realizowanych projektów, stan na 31.12.2023r.

- JST
- Przedsiębiorstwa
- Państwowe jednostki organizacyjne
- NGO
- Uczelnie/Jednostki naukowe
- Kościóły i związki wyznaniowe

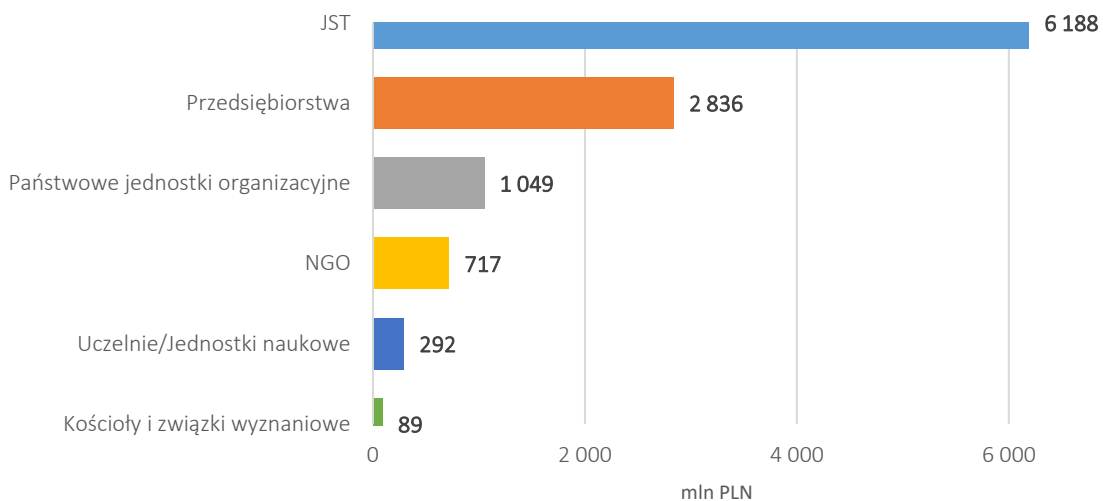
Wykres 19. Projekty wg wartości otrzymanego wsparcia dla beneficjentów, stan na 31.12.2023r.

- JST
- Przedsiębiorstwa
- Państwowe jednostki organizacyjne
- NGO
- Uczelnie/Jednostki naukowe
- Kościóły i związki wyznaniowe

Opracowanie DPR

Wykres 20. Rozkład projektów wg wartości otrzymanego wsparcia UE dla Beneficjentów, stan na 31.12.2023r.

Opracowanie DPR

4. Instrumenty Finansowe

Tabela 8. Efekty rzeczowe wdrażania Instrumentów Finansowych 2014-2020, stan na 31.12.2023r.

Instrument Finansowy	Efekty rzeczowe
JEREMIE2	4 837 umów z ostatecznymi odbiorcami
REACT-EU	117 umów z ostatecznymi odbiorcami
JESSICA2 termomodernizacja	8 020 wspartych gospodarstw domowych z lepszą klasą zużycia energii 311 zmodernizowane energetycznie budynki 11 727 ton równoważnika CO ₂ szacowanego rocznego spadku emisji gazów cieplarnianych
JESSICA2 rewitalizacja	104,75 ha powierzchni obszarów objętych rewitalizacją 161 322 m² otwartej przestrzeni utworzonej lub rekultywowanej na obszarach miejskich

Opracowanie DPR

JEREMIE 2

Według stanu na 31.12.2023r. 15 Pośredników Finansowych realizujących 35 Umów Operacyjnych zawarło łącznie 4 837 umów z ostatecznymi odbiorcami, działającymi na terenie województwa wielkopolskiego na łączną kwotę w wysokości 1 069 954 141 zł. W ramach instrumentów pożyczkowych zawartych zostało łącznie 4 214 umów na łączną kwotę 895 870 614 zł, a do końca roku wypłacono 889 384 323 zł. Natomiast w przypadku instrumentu poręczeniowego, na podstawie 623 umów, angażując środki unijne w wysokości 44 028 042 zł, udzielono poręczeń na łączną kwotę 174 083 527 zł, co umożliwiło przedsiębiorcom pozyskanie 320 615 136 zł finansowania zwrotnego z innych instytucji finansowych.

REACT-UE

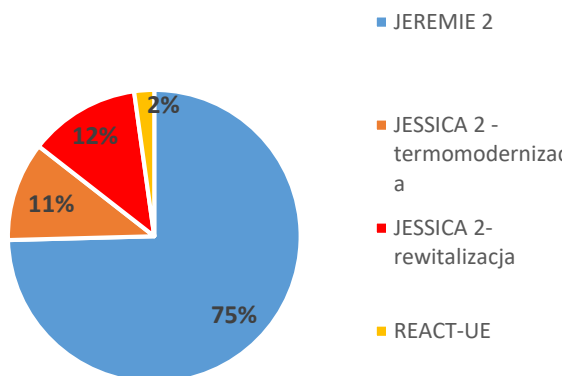
W ramach Projektu REACT-EU w 2023 roku, po rozstrzygnięciu postępowania przetargowego podpisano 5 umów z Pośrednikami Finansowymi, na łączną wartość 28 750 000 zł (bez wkładu Pośrednika Finansowego). Według stanu na 31.12.2023r. 4 Pośredników Finansowych realizujących 5 Umów Operacyjnych zawarło łącznie 117 umów z ostatecznymi odbiorcami, działającymi na terenie województwa wielkopolskiego, na łączną kwotę w wysokości 31 947 034 zł (w tym UE 28 750 000 zł).

JESSICA 2

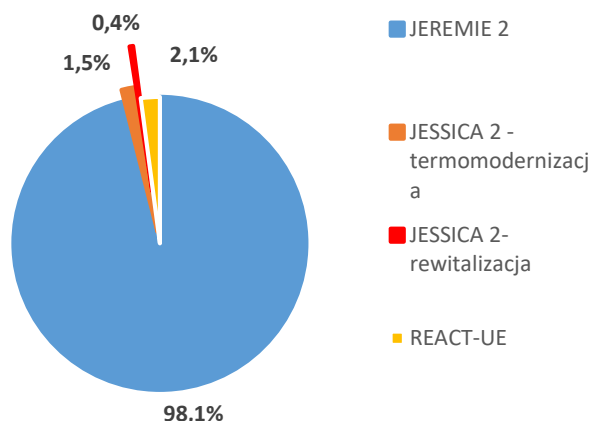
Od początku wdrażania zawarto 86 umów pożyczkowych na kwotę 158 276 776 zł (w tym UE 142 940 894 zł), obejmujących inwestycje związane z efektywnością energetyczną budynków użyteczności publicznej i wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Kwota środków wypłaconych ostatecznym odbiorcom na koniec 2023r. wynosiła 158 276 776 zł (w tym UE 142 940 894 zł).

Wg stanu na 31.12.2023r. zawarto 27 umów pożyczkowych z ostatecznymi odbiorcami na kwotę 177 160 656 zł (w tym UE 159 088 045 zł), na inwestycje związane z rewitalizacją miast, terenów wiejskich, przemysłowych i powojennych. Kwota środków wypłaconych ostatecznym odbiorcom na koniec 2023r. wynosiła 177 160 656 zł (w tym UE 159 088 045 zł).

Wykres 21. Udzielone wsparcie w ramach Instrumentów Finansowych wg wartości umów, stan na 31.12.2023r.

Wykres 22. Udział umów z odbiorcami ostatecznymi wg rodzaju Instrumentu Finansowego, stan na 31.12.2023r.

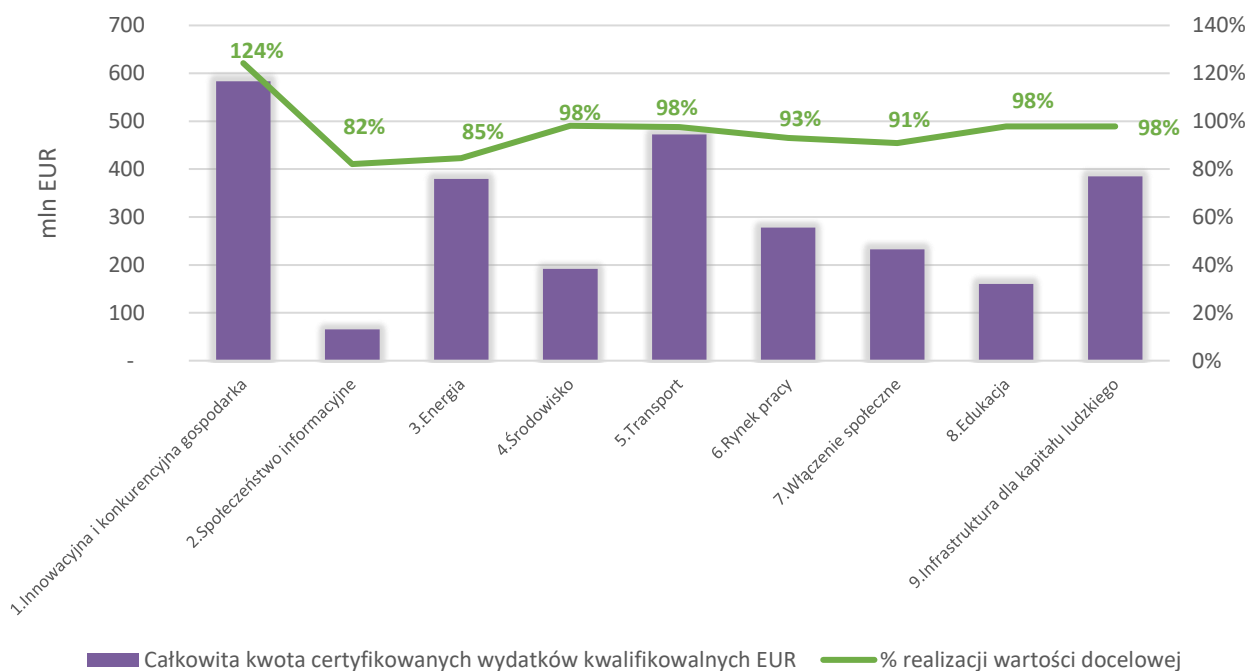

Opracowanie DPR

5. Realizacja Ram Wykonania (RW)

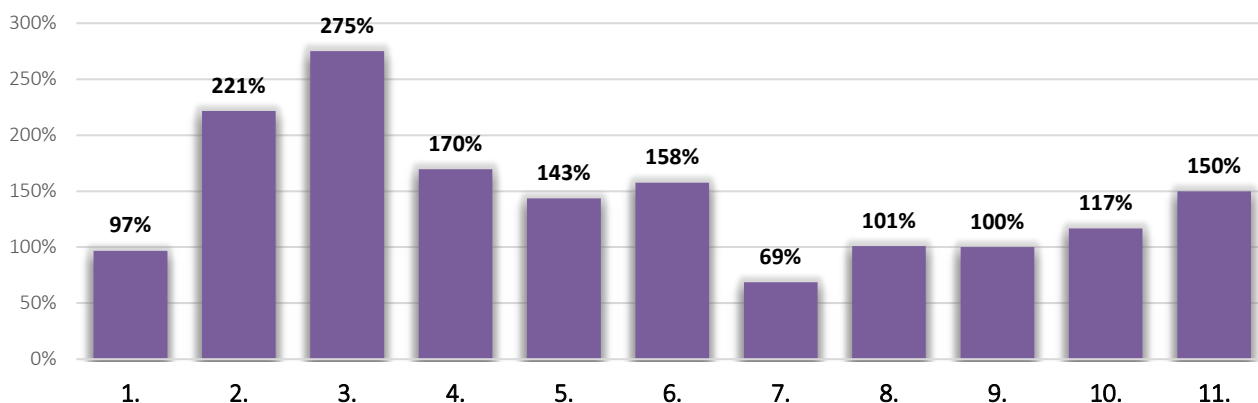
RW ustalone zostały dla każdej osi (poza Pomocą Techniczną oraz Osią REACT-EU) i składają się ze wskaźników finansowych oraz wskaźników produktu (ew. Kluczowych Etapów Wdrażania dla tych wskaźników). Każda z osi ma wskaźnik finansowy dot. całkowitej kwoty certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych (EUR) oraz wskaźniki produktu reprezentujące główne typy projektów. Poniżej została przedstawiona realizacja wskaźników w odniesieniu do wartości docelowych wyznaczonych dla roku 2023.

Wykres 23. Wskaźnik finansowy RW całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych % realizacji wartości docelowej (2023), stan na 31.12.2023r.

Opracowanie DPR

Wykres 24. Wskaźniki produktu EFRR Ram Wykonania - % realizacji wartości docelowej (2023), stan na 31.12.2023r.

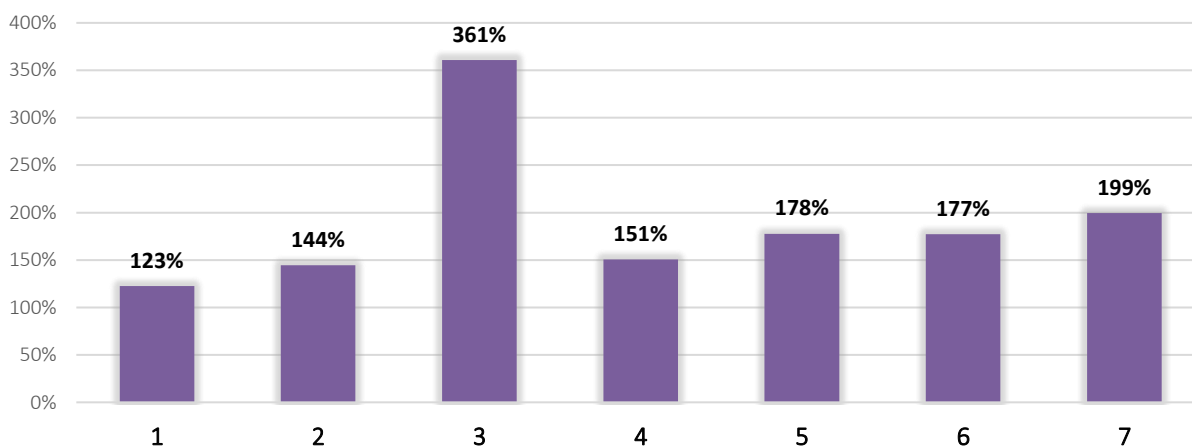

Wskaźniki:

1. Liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje
2. Liczba usług publicznych udostępnionych online o stopniu dojrzałości co najmniej 3
3. Liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych
4. Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków
5. Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej
6. Liczba instytucji kultury i zabytków objętych wsparciem
7. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg
8. Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych
9. Zakończone procedury przetargowe dla dużego projektu w PI 7d („Modernizacja linii kolejowej nr 354 Poznań Główny – Piła Główna”)

Opracowanie DPR

Wykres 25. Wskaźniki produktu EFS Ram Wykonania - % realizacji wartości docelowej (2023), stan na 31.12.2023r.

Wskaźniki:

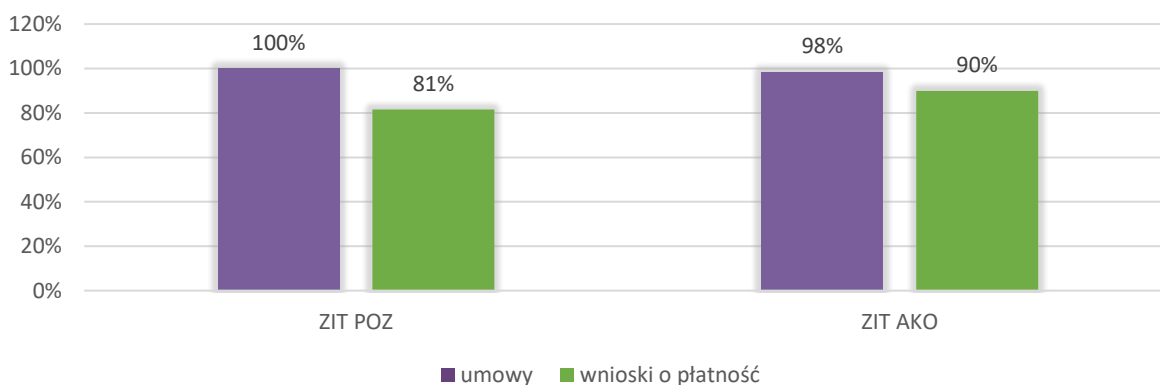
1. Liczba osób objętych wsparciem aktywizacji zawodowej w programie
2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie
3. Liczba podmiotów ekonomii społecznej objętych wsparciem
4. Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych lub umiejętności uniwersalnych w programie
5. Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych
6. Liczba osób w wieku 25 lat i więcej objętych wsparciem w programie
7. Liczba osób uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia w programie

Opracowanie DPR

6. Postępy w realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) oraz Mandatów Terytorialnych (MT) dla Obszarów Strategicznej Interwencji (OSI) – narastająco do 31.12.2023r.:

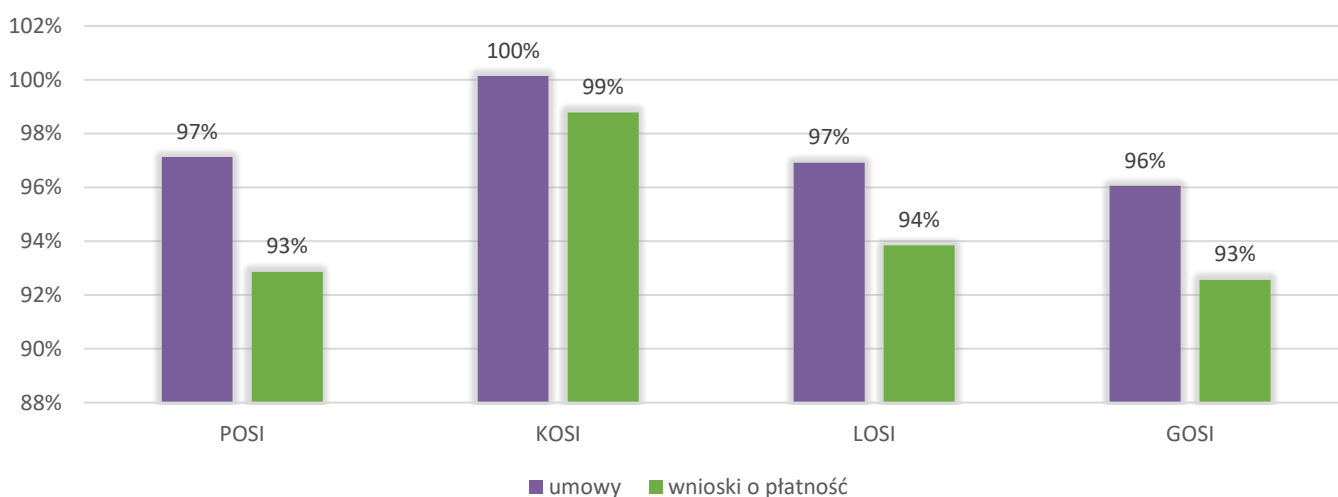
- **Stowarzyszenie Metropolia Poznań (ZIT Poznań)** – liczba podpisanych umów 138, kwota ogółem 1 398 460 522 zł, dofinansowanie UE 807 677 281 zł, wnioski o płatność: kwota ogółem 1 170 269 467 zł, dofinansowanie UE 656 776 115 zł;
- **Stowarzyszenie Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (ZIT AKO)** – liczba podpisanych umów 73, kwota ogółem 430 383 977 zł, dofinansowanie UE 278 983 180 zł, wnioski o płatność: kwota ogółem 402 553 536 zł dofinansowanie UE 254 827 7986 zł;
- **OSI** - podpisano 121 umowy na łączną kwotę dofinansowania ogółem 650 994 378 zł oraz dofinansowania UE 385 994 231 zł i złożono wnioski o płatność na kwotę ogółem 641 355 524 zł i dofinansowania UE 376 623 297 zł.

Wykres 26. Realizacja Strategii ZIT na podstawie umów i wniosków o płatność wartość dofinansowania UE (%), stan na 31.12.2023r.

Opracowanie DPR

Wykres 27. Realizacja MT OSI na podstawie umów i wniosków o płatność wartość dofinansowania UE (%), stan na 31.12.2023r.

Opracowanie DPR

7. Wsparcie WRPO 2014+ na działania służące wzmocnieniu walki z pandemią koronawirusa i przeciwdziałaniu negatywnym skutkom epidemii COVID-19

W ramach WRPO 2014+ uruchomiono nabory w trybie nadzwyczajnym oraz podpisano umowy na realizację projektów, które miały za zadanie przyczynić się m.in.: do poprawy dostępności do infrastruktury ochrony zdrowia służącej wzmocnieniu walki z pandemią koronawirusa i przeciwdziałaniu negatywnym skutkom epidemii COVID-19, wsparto przedsiębiorców oraz szkolnictwo. W efekcie czego działania te umożliwiły pomoc 67 instytucjom i podmiotom medycznych, dla których zakupiono m.in. środki ochrony osobistej, respiratory, karetki. Wsparto także 3 315 przedsiębiorców, z czego 2 855 otrzymało granty, 350 MŚP skorzystało z preferencyjnych warunków w ramach pożyczek i gwarancji z JEREMIE2, a 110 mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom społecznym pandemii COVID-19 zdecydowało się na pożyczki w ramach Inicjatywy REACT-UE, które miały na celu ożywienie gospodarcze zgodnie z potrzebami cyfrowej i zielonej transformacji gospodarki. Dla szkół zakupiono 6 801 szt. sprzętu komputerowego (laptopy, tablety i inne urządzenia) umożliwiającego kształcenie zdalne.

3.6.1.2. Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027

Komisja Europejska zatwierdziła program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 decyzją nr C(2022) 9044 w dniu 5 grudnia 2022r. Następnie Uchwałą Nr 6063/2023 ZWW z dnia 12 stycznia 2023 roku przyjęto program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

W 2023 roku Program znajdował się w początkowym etapie wdrażania. W marcu 2023 roku zatwierdzono pierwsze kryteria wyboru projektów, umożliwiające przeprowadzenie naborów.

Ogłoszono 47 naborów, na kwotę dofinansowania UE 2 636 330 200 zł w tym:

- 28 naborów konkurencyjnych na kwotę dofinansowania UE 1 588 868 082 zł,
- 19 naborów niekonkurencyjnych na kwotę dofinansowania UE 1 047 462 118 zł.

W ramach ogłoszonych naborów złożono 729 wniosków o dofinansowanie na kwotę dofinansowania UE 2 746 619 445zł, dla których przeprowadzana jest ocena. Dla 72 projektów podpisane zostały już umowy na kwotę dofinansowania UE 1 149 030 635 zł. Zatwierdzone zostały również pierwsze wnioski o płatność na kwotę dofinansowania UE 24 485 868 zł.

Tabela 9. Podsumowanie wdrażania FEW w podziale na fundusze

Fundusz	Liczba naborów	Budżet naborów UE	Liczba złożonych wniosków	Wnioskowane dofinansowanie UE	Liczba umów	Dofinansowanie UE
EFRR	15	991 143 707 zł	102	675 800 004 zł	14	308 935 347 zł
EFS	20	936 905 193 zł	403	1 417 509 200 zł	54	728 345 373 zł
FST	12	708 281 300 zł	224	653 310 241 zł	4	111 749 916 zł
Suma	47	2 636 330 200 zł	729	2 746 619 445 zł	72	1 149 030 636 zł

Opracowanie DPR

4. Wykonanie uchwał Sejmiku Województwa Wielkopolskiego podjętych w 2023 roku

Tabela 10. Wykonanie uchwał Sejmiku Województwa Wielkopolskiego podjętych w 2023 roku

L.p.	Nr uchwały	Data	Uchwała dotyczy:	Informacja o przebiegu realizacji uchwały
1.	XLIX/967/23	30.01.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/949/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: uchwały budżetowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok.	Zrealizowana
2.	XLIX/968/23	30.01.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/948/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne.	Zrealizowana w zakresie przedsięwzięć zaplanowanych na 2023r.
3.	XLIX/969/23	30.01.2023	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy społecznościom lokalnym i regionalnym Ukrainy.	Zrealizowana
4.	XLIX/970/23	30.01.2023	Uchwała w sprawie: powierzenia Gminie Zakrzewo zarządzania w zakresie bieżącego utrzymania czystości i pielęgnacji zieleni przydrożnej drogi wojewódzkiej nr 188 w granicach administracyjnych m. Zakrzewo.	Zrealizowana
5.	XLIX/971/23	30.01.2023	Uchwała w sprawie odwołania członka i powołania członków Rady Muzeum przy Muzeum w Lewkowie – Zespole Pałacowo-Parkowym.	Zrealizowana
6.	XLIX/972/23	30.01.2023	Uchwała w sprawie powołania członków Rady Muzeum przy Muzeum Okręgowym w Lesznie.	Zrealizowana
7.	XLIX/973/23	30.01.2023	Uchwała w sprawie: nadania statutu jednostce budżetowej pod nazwą „Ośrodek Integracji Europejskiej w Rokosowie”.	Zrealizowana
8.	XLIX/974/23	30.01.2023	Uchwała w sprawie: określenia zasad gospodarowania mieniem ruchomym Województwa Wielkopolskiego.	Realizowana na bieżąco
9.	XLIX/975/23	30.01.2023	Uchwała w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza w zakresie pyłu PM2,5 dla strefy miasto Kalisz”.	W trakcie realizacji
10.	XLIX/976/23	30.01.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Szpitalowi Wojewódzkiemu w Poznaniu.	Zrealizowana
11.	XLIX/977/23	30.01.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego na organizację biegów Powstania Wielkopolskiego (Dział 926 „Kultura Fizyczna”).	Zrealizowana

12.	XLIX/978/23	30.01.2023	Uchwała w sprawie ustalenia składu osobowego komisji stałych Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
13.	XLIX/979/23	30.01.2023	Uchwała w sprawie wyboru przewodniczących i wiceprzewodniczących komisji stałych Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
14.	L/980/23	27.02.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/949/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: uchwały budżetowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok.	Zrealizowana
15.	L/981/23	27.02.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/948/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne.	Zrealizowana w zakresie przedsięwzięć zaplanowanych na 2023r.
16.	L/982/23	27.02.2023	Uchwała w sprawie szczegółowych zasad, sposobu i trybu udzielania ulg w stosunku do należności pieniężnych o charakterze cywilnoprawnym, warunków dopuszczalności pomocy publicznej w przypadkach, w których ulga stanowić będzie pomoc publiczną oraz wskazania organów do tego uprawnionych.	Zrealizowana
17.	L/983/23	27.02.2023	Uchwała w sprawie: powierzenia zadania własnego Województwa Wielkopolskiego Gminie i Miastu Odolanów.	Zrealizowana
18.	L/984/23	27.02.2023	Uchwała w sprawie wysokości opłat za przeprowadzenie egzaminu państwowego kandydatów na kierowców i kierowców w województwie wielkopolskim.	Zrealizowana
19.	L/985/23	27.02.2023	Uchwała w sprawie ustalenia treści „Listu deklarującego wolę przystąpienia Województwa Wielkopolskiego do Powering Past Coal Alliance”.	Zrealizowana
20.	L/986/23	27.02.2023	Uchwała zmieniającej uchwałę Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego w Powidzu.	Zrealizowana
21.	L/987/23	27.02.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej na zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego Gminie Powidz.	Zrealizowana
22.	L/988/23	27.02.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Wielkopolskiemu Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów w Poznaniu.	Zrealizowana
23.	L/989/23	27.02.2023	Uchwała w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Rady Społecznej działającej przy Wielkopolskim Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów.	Zrealizowana
24.	L/990/23	27.02.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu.	Zrealizowana

25.	L/991/23	27.02.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wielkopolskim Centrum Medycyny Pracy w Poznaniu.	Zrealizowana
26.	L/992/23	27.02.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych "Dziekanka" im. Aleksandra Piotrowskiego w Gnieźnie.	Zrealizowana
27.	L/993/23	27.02.2023	Uchwała w sprawie rozpatrzenia petycji Stowarzyszenia Przyjaciół Przeźmierowa i Baranowa, dotyczącej projektu uchwały Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie zmiany uchwały Nr XVIII/302/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 stycznia 2012r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań – Ławica w Poznaniu.	Zrealizowana
28.	L/994/23	27.02.2023	Uchwała w sprawie rozpatrzenia skargi na Marszałka Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
29.	L/995/23	27.02.2023	Uchwała w sprawie przekazania pisma zgodnie z właściwością.	Zrealizowana
30.	L/996/23	27.02.2023	Uchwała w sprawie przekazania petycji zgodnie z właściwością.	Zrealizowana
31.	LI/997/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie ustalania trybu obradowania.	Zrealizowana
32.	LI/998/23	27.03.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/949/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: uchwały budżetowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok	Zrealizowana
33.	LI/999/23	27.03.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/948/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne.	Zrealizowana w zakresie przedsięwzięć zaplanowanych na 2023r.
34.	LI/1000/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego.	Zrealizowana
35.	LI/1001/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej Gminie Łobżenica.	Zrealizowana
36.	LI/1002/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie udzielenia zgody na dokonanie darowizny na rzecz Miasta Kalisza.	Zrealizowana
37.	LI/1003/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego w 2023 roku.	Zrealizowana
38.	LI/1004/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie powierzenia zadania własnego Województwa Wielkopolskiego Gminie Rokietnica.	Zrealizowana
39.	LI/1005/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie prowadzenia Wielkopolskiego Muzeum Niepodległości jako wspólnej instytucji kultury Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
40.	LI/1006/23	27.03.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych lub znajdujących się na obszarze województwa wielkopolskiego.	Stwierdzono nieważność

41.	LI/1007/23	27.03.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie nadania Statutu Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Koninie.	Zrealizowana
42.	LI/1008/23	27.03.2023	Uchwała zmieniającej uchwałę w sprawie nadania Statutu Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie.	Zrealizowana
43.	LI/1009/23	27.03.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie nadania Statutu Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile.	Zrealizowana
44.	LI/1010/23	27.03.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie nadania Statutu Ośrodkowi Doskonalenia Nauczycieli w Kaliszu.	Zrealizowana
45.	LI/1011/23	27.03.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie nadania Statutu Ośrodkowi Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu.	Zrealizowana
46.	LI/1012/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie powierzenia Gminie Miejskiej Wągrowiec zarządzania w zakresie bieżącego utrzymania czystości i pielęgnacji zieleni przydrożnej dróg wojewódzkich nr 190 i 241 na terenie Miasta Wągrowca.	Zrealizowana
47.	LI/1013/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej na zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego Gminie Miejskiej Słupca.	Zrealizowana
48.	LI/1014/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie powołania Komisji konkursowej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Dyrektora Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych "Dziekanka" im. Aleksandra Piotrowskiego w Gnieźnie.	Zrealizowana
49.	LI/1015/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wojewódzkim Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. Oskara Bielawskiego w Kościanie.	Zrealizowana
50.	LI/1016/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie: stanowiska Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w odniesieniu do pogarszającej się sytuacji w rolnictwie.	Zrealizowana
51.	LI/1017/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie utworzenia i nadania statutu Wielkopolskiemu Samorządowemu Centrum Rozwoju Wsi w Sielinku.	Zrealizowana
52.	LI/1018/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie ustalenia składu osobowego komisji stałych Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
53.	LI/1019/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej rozliczenia osób odpowiedzialnych za zaniechania czynności urzędniczych.	Zrealizowana
54.	LI/1020/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie przyjęcia Stanowiska Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w celu upamiętnienia 175. Rocznicy Powstania Wielkopolskiego (Powstania Poznańskiego) 1848 roku.	Zrealizowana
55.	LI/1021/23	27.03.2023	Uchwała w sprawie w sprawie rozpatrzenia wniosku Ogólnopolskiej Izby Gospodarczej Ośrodków Szkolenia Kierowców z/s w Koszalinie, Polskiej Federacji Stowarzyszeń Szkół Kierowców z/s w Warszawie oraz Polskiej Izby Gospodarczej Ośrodków Szkolenia Kierowców z/s w Piastowie.	Zrealizowana

56.	LII/1022/23	24.04.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/949/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: uchwały budżetowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok	Zrealizowana
57.	LII/1023/23	24.04.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/948/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne.	Zrealizowana w zakresie przedsięwzięć zaplanowanych na 2023r.
58.	LII/1024/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie oceny sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2022 roku.	Zrealizowana
59.	LII/1025/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie określenia zadań, na które w 2023 roku przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazane samorządowi województwa.	Zrealizowana
60.	LII/1026/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie Gminie Borek Wielkopolski - organizatorowi Zakładu Aktywności Zawodowej w Leonowie.	Zrealizowana
61.	LII/1027/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie Gminie Lisków - organizatorowi Zakładu Aktywności Zawodowej w Swobodzie.	Zrealizowana
62.	LII/1028/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie Gminie Mieścisko - organizatorowi Zakładu Aktywności Zawodowej w Gołaszewie.	Zrealizowana
63.	LII/1029/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie Gminie Żerków - organizatorowi Zakładu Aktywności Zawodowej w Żerkowie.	Zrealizowana
64.	LII/1030/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie Powiatowi Ostrzeszowskiemu - organizatorowi Zakładu Aktywności Zawodowej w Książenicach.	Zrealizowana
65.	LII/1031/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie powierzenia zadania własnego Miastu i Gminie Skoki.	Zrealizowana
66.	LII/1032/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej na zadania inwestycyjne z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane przez wielkopolskie jednostki samorządu terytorialnego w 2023 roku w ramach Programu Lekkoatletycznego (dział 926 "Kultura Fizyczna").	Zrealizowana

67.	LII/1033/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej Miastu i Gminie Szamotuły na zadanie remontowe z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane w roku 2023 w ramach szóstej edycji Programu "Szatnia na Medal" (Dział 926 „Kultura Fizyczna”).	Zrealizowana
68.	LII/1034/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej Gminie Trzemeszno (dział 630 "Turystyka").	Zrealizowana
69.	LII/1035/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie Regulaminu wynagradzania nauczycieli szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Samorząd Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
70.	LII/1036/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie: powierzenia Gminie Miejskiej Wągrowiec zarządzania drogami wojewódzkimi nr 190 i 241 na terenie Miasta Wągrowca w zakresie bieżącego utrzymania czystości.	Zrealizowana
71.	LII/1037/23	24.04.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wielkopolskim Centrum Medycyny Pracy w Poznaniu.	Zrealizowana
72.	LII/1038/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie nadania statutu Szpitalowi Wojewódzkiemu w Poznaniu.	Zrealizowana
73.	LII/1039/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie nadania statutu Wielkopolskiemu Centrum Medycyny Pracy.	Zrealizowana
74.	LII/1040/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie: wyznaczenia przedstawicieli podmiotu tworzącego do składu komisji konkursowej powołanej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Zastępcy Dyrektora ds. Administracyjno - Eksploatacyjnych w Specjalistycznym Zespole Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu.	Zrealizowana
75.	LII/1041/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie: wyznaczenia przedstawiciela podmiotu tworzącego do składu komisji konkursowej powołanej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Ordynatora Oddziału Radioterapii i Onkologii Ginekologicznej w Wielkopolskim Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej – Curie w Poznaniu.	Zrealizowana
76.	LII/1042/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie wyznaczenia przedstawiciela podmiotu tworzącego do składu komisji konkursowej powołanej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa Szpitalnego Szpitala Wojewódzkiego w Poznaniu.	Zrealizowana
77.	LII/1043/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie rozpatrzenia petycji o ustanowienie Parku Krajobrazowego Poznańskich Klinów Zieleni.	Zrealizowana
78.	LII/1044/23	24.04.2023	Uchwała w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej podjęcia przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego uchwały intencjonalnej w obronie dobrego imienia św. Jana Pawła II.	Zrealizowana
79.	LIII/1045/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie udzielenia Zarządowi Województwa Wielkopolskiego wotum zaufania.	Zrealizowana

80.	LIII/1046/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie: zatwierdzenia sprawozdania finansowego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Województwa Wielkopolskiego za rok 2022.	Zrealizowana
81.	LIII/1047/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie: absolutorium dla Zarządu Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
82.	LIII/1048/23	29.05.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/949/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: uchwały budżetowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok.	Zrealizowana
83.	LIII/1049/23	29.05.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/948/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne.	Zrealizowana w zakresie przedsięwzięć zaplanowanych na 2023r.
84.	LIII/1050/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie powierzenia zadania własnego Województwa Wielkopolskiego Gminie Szydłowo.	Zrealizowana
85.	LIII/1051/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie udzielenia jednostkom samorządu terytorialnego w 2023 roku pomocy finansowej w formie dotacji celowej z budżetu Województwa Wielkopolskiego na realizację wybranych zadań zgłoszonych w ramach Programu pn. „Błękitno-zielone inicjatywy dla Wielkopolski”.	Zrealizowana
86.	LIII/1052/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie powołania Komisji konkursowej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Dyrektora Centrum Rehabilitacji im. Prof. Mieczysława Walczaka w Osiecznej.	Zrealizowana
87.	LIII/1053/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie powołania Komisji konkursowej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Dyrektora Specjalistycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu.	Zrealizowana
88.	LIII/1054/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie zmiany nazwy Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Lesznie oraz nadania statutu Wojewódzkiemu Szpitalowi Wielospecjalistycznemu im. dr. Jana Jonstona w Lesznie.	Zrealizowana
89.	LIII/1055/23	29.05.2023	w sprawie nadania statutu Wielkopolskiemu Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów.	Zrealizowana
90.	LIII/1056/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego na zadania remontowe i inwestycyjne realizowane w roku 2023 w ramach programu "Kulisy kultury".	Zrealizowana
91.	LIII/1057/23	29.05.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych lub znajdujących się na obszarze województwa wielkopolskiego.	Zrealizowana
92.	LIII/1058/23	29.05.2023	Uchwała zmieniającej uchwałę Nr XLIV/865/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 18 lipca 2022r. w sprawie: powierzenia Gminie Trzcianka prowadzenia zadania publicznego w zakresie zarządzania publiczną drogą wojewódzką nr 180 na odcinku od miejscowości Trzcianka do miejscowości Siedlisko.	Zrealizowana

93.	LIII/1059/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie wniosku egzaminatorów Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Lesznie.	Zrealizowana
94.	LIII/1060/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie określenia warunków wynagradzania egzaminatorów przeprowadzających egzaminy kandydatów na kierowców i kierowców.	Zrealizowana
95.	LIII/1061/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej Miastu i Gminie Grabów nad Prosną na zadanie inwestycyjne z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane w roku 2023 w ramach szóstej edycji Programu "Szatnia na Medal" (Dział 926 „Kultura Fizyczna”).	Zrealizowana
96.	LIII/1062/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej Gminie i Miastu Pызdry (Dział 630 „Turystyka”).	Zrealizowana
97.	LIII/1063/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie: wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego oraz zawarcia w tej sprawie umów pomiędzy Województwem Wielkopolskim a jednostkami samorządu terytorialnego w ramach XIII edycji konkursu „Pięknieje wielkopolska wieś”.	Zrealizowana
98.	LIII/1064/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego na realizację przedsięwzięć w ramach III edycji konkursu „Wielkopolskie Jadłodzielnie”.	Zrealizowana
99.	LIII/1065/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie ustalenia składu osobowego komisji stałych Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
100.	LIII/1066/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie przekazania, zgodnie z właściwością, skargi Fundacji Obywatel To Nie Odpad na postępowanie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, w sprawie dużej ilości odpadów nielegalnie zdeponowanych na terenie kopalni Bednary jesienią roku 2017.	Zrealizowana
101.	LIII/1067/23	29.05.2023	Uchwała w sprawie przekazania, zgodnie z właściwością, skargi Stowarzyszenia VISNA na postępowanie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, w sprawie dużej ilości odpadów nielegalnie zdeponowanych na terenie kopalni Bednary jesienią roku 2017.	Zrealizowana
102.	LIV/1068/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie ustalenia składu osobowego komisji stałych Sejmiku Województwa Wielkopolskiego	Zrealizowana
103.	LIV/1069/23	26.06.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/949/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: uchwały budżetowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok.	Zrealizowana
104.	LIV/1070/23	26.06.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/948/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne.	Zrealizowana w zakresie przedsięwzięć zaplanowanych na 2023r.

105.	LIV/1071/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie przyjęcia oceny zasobów pomocy społecznej Województwa Wielkopolskiego za rok 2022 w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej.	Zrealizowana
106.	LIV/1072/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego umowy na okres dłuższy niż 1 rok budżetowy ze szpitalem w Puszczykowie im. prof. S.T. Dąbrowskiego S.A. z siedzibą w Puszczykowie.	Zrealizowana
107.	LIV/1073/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego umowy na okres dłuższy niż 1 rok budżetowy z „Pleszewskim Centrum Medycznym w Pleszewie” sp. z o.o. z siedzibą w Pleszewie.	Zrealizowana
108.	LIV/1074/23	26.06.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zadań, na które w 2023 roku przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przekazane samorządowi województwa.	Zrealizowana
109.	LIV/1075/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego na zadania remontowe z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane w roku 2023 w ramach szóstej edycji Programu "Szatnia na Medal" (Dział 926 „Kultura Fizyczna”).	Zrealizowana
110.	LIV/1076/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej dla Miasta Gniezna na zadanie inwestycyjne z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane w 2023 roku w ramach Programu Lekkoatletycznego (dział 926 "Kultura Fizyczna").	Zrealizowana
111.	LIV/1077/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej Gminie Trzcianka (dział 630 "Turystyka").	Zrealizowana
112.	LIV/1078/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie udzielenia zgody na dokonanie darowizny na rzecz Powiatu Kaliskiego.	Zrealizowana
113.	LIV/1079/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie udzielenia zgody na dokonanie darowizny na rzecz Gminy Wolsztyn.	Zrealizowana
114.	LIV/1080/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie przyjęcia projektu statutu Muzeum Archeologicznego w Poznaniu.	Zrealizowana
115.	LIV/1081/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej Powiatowi Gnieźnieńskiemu, Powiatowi Kaliskiemu, Powiatowi Piłskiemu, Powiatowi Średzkiemu oraz Gminie Śmigiel.	Zrealizowana
116.	LIV/1082/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wojewódzkim Specjalistycznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy.	Zrealizowana
117.	LIV/1083/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. dr. Romana Ostrzyckiego w Koninie.	Zrealizowana

118.	LIII/1084/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Centrum Rehabilitacji im. prof. Mieczysława Walczaka w Osiecznej.	Zrealizowana
119.	LIV/1085/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wielkopolskim Centrum Neuropsychiatrycznym im. Oskara Bielawskiego w Kościanie.	Zrealizowana
120.	LIV/1086/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wojewódzkim Szpitalu Wielospecjalistycznym im. dr. Jana Jonstona w Lesznie.	Zrealizowana
121.	LIV/1087/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Poznańskim Ośrodku Zdrowia Psychicznego w Poznaniu.	Zrealizowana
122.	LIV/1088/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wielkopolskim Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Poznaniu.	Zrealizowana
123.	LIV/1089/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu.	Zrealizowana
124.	LIV/1090/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Poznaniu.	Zrealizowana
125.	LIV/1091/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wielkopolskim Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów.	Zrealizowana
126.	LIV/1092/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wojewódzkim Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych „Dziekanka” im. Aleksandra Piotrowskiego w Gnieźnie.	Zrealizowana
127.	LIV/1093/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Specjalistycznym Zespole Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu.	Zrealizowana
128.	LIV/1094/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Zakładzie Leczenia Uzależnień w Charcicach.	Zrealizowana
129.	LIV/1095/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wielkopolskim Ośrodku Reumatologicznym Samodzielnym Publicznym Specjalistycznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Śremie.	Zrealizowana
130.	LIV/1096/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym w Śremie.	Zrealizowana
131.	LIV/1097/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wielkopolskim Centrum Medycyny Pracy.	Zrealizowana

132.	LIV/1098/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej gminom na zadania inwestycyjne i zakupy inwestycyjne oraz wydatki bieżące w 2023 roku w ramach Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2022 – 2026.	Zrealizowana
133.	LIV/1099/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej Powiatowi Pleszewskiemu na dofinansowanie programu terapeutycznego realizowanego na Pododdziale dla osób uzależnionych od alkoholu w Domu Pomocy Społecznej w Pleszewie.	Zrealizowana
134.	LIV/1100/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie uchwalenia Programu współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2023.	Zrealizowana
135.	LIV/1101/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej na zadanie w zakresie bezpieczeństwa publicznego Gminie Ślesin.	Zrealizowana
136.	LIV/1102/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej na zadanie w zakresie bezpieczeństwa publicznego Gminie Włoszakowice.	Zrealizowana
137.	LIV/1103/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej na zadanie w zakresie bezpieczeństwa publicznego Gminie Gołuchów.	Zrealizowana
138.	LIV/1104/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej na zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego Gminie Piła.	Zrealizowana
139.	LIV/1105/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej na zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego Gminie Mieleszyn.	Zrealizowana
140.	LIV/1106/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej na zadania w zakresie bezpieczeństwa publicznego Gminie Śrem.	Zrealizowana
141.	LIV/1107/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zmianę warunków umowy darowizny na rzecz Gminy Ślesin nieruchomości położonej w Wąsoszach, gm. Ślesin, w tym na zmianę celu, na który nieruchomość została darowana.	Zrealizowana
142.	LIV/1108/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie przyjęcia stanowiska Sejmiku Województwa Wielkopolskiego dotyczącego decyzji Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej o redukcji liczby Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich w Wielkopolsce.	Zrealizowana

143.	LIV/1109/23	26.06.2023	Uchwała w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej przyjęcia przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego apelu w sprawie zwiększenia świadomości społecznej na temat transplantacji wśród mieszkańców Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
144.	LIV/1110/23	26.06.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę nr XIV/282/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 20 grudnia 2019r. w sprawie wyboru przewodniczących i wiceprzewodniczących komisji stałych Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
145.	LV/1111/23	17.07.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/949/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: uchwały budżetowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok.	Zrealizowana
146.	LV/1112/23	17.07.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/948/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne.	Zrealizowana w zakresie przedsięwzięć zaplanowanych na 2023r.
147.	LV/1113/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie: wyboru podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego Województwa Wielkopolskiego za 2023 i 2024 rok.	Zrealizowana
148.	LV/1114/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie określenia trybu postępowania o udzielenie dotacji na prowadzenie Lokalnych Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich w Kaliszu, Koninie i Pile w latach 2023-2025.	Brak możliwości realizacji
149.	LV/1115/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie powierzenia zadania własnego Województwa Wielkopolskiego Gminie Dopiewo.	Zrealizowana
150.	LV/1116/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie dla Gminy Jarocin.	Zrealizowana
151.	LV/1117/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego oraz zawarcia w tej sprawie umów pomiędzy Województwem Wielkopolskim a jednostkami samorządu terytorialnego w ramach programu retencjonowania i wykorzystywania wód opadowych z dachów obiektów użyteczności publicznej na terenie województwa wielkopolskiego w celu nawadniania terenów zielonych pn. „Deszczówka”.	Zrealizowana
152.	LV/1118/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie: wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego na realizację przedsięwzięć w ramach IV edycji konkursu „Wielkopolskie Jadłodzielnie”.	Zrealizowana
153.	LV/1119/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie nadania statutu Wielkopolskiemu Muzeum Niepodległości.	Zrealizowana
154.	LV/1120/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie: przystąpienia Województwa Wielkopolskiego do Europejskiej Sieci Regionów Podmiejskich PURPLE Międzynarodowej Organizacji Non Profit.	Zrealizowana

155.	LV/1121/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej zaliczenia dróg do kategorii dróg krajowych i pozbawienia dróg kategorii dróg krajowych.	Zrealizowana
156.	LV/1122/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie: zaliczenia do kategorii drogi wojewódzkiej drogi bez kategorii od skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 264 (ul. Jana Pawła II) z ul. Wiatraczną w Kleczewie do skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 263 w Sławoszewku na terenie powiatu konińskiego w mieście i gminie Kleczew.	Zrealizowana
157.	LV/1123/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej przez Województwo Wielkopolskie jednostkom samorządu terytorialnego na realizację zadań w zakresie kultury w 2023 roku w ramach programu „Kultura w drodze”.	Zrealizowana
158.	LV/1124/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego na zadania remontowe i inwestycyjne realizowane w roku 2023 w ramach programu "Kulisy kultury".	Zrealizowana
159.	LV/1125/23	17.07.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wielkopolskim Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej - Curie w Poznaniu.	Zrealizowana
160.	LV/1126/23	17.07.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Wielkopolskiemu Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów.	Zrealizowana
161.	LV/1127/23	17.07.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wojewódzkim Szpitalu Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu.	Zrealizowana
162.	LV/1128/23	17.07.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym w Śremie.	Zrealizowana
163.	LV/1129/23	17.07.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Poznaniu.	Zrealizowana
164.	LV/1130/23	17.07.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę nr LI/1003/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 marca 2023r. w sprawie udzielenia pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego w 2023 roku.	Zrealizowana
165.	LV/1131/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie udzielenia pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego w 2023 roku.	Zrealizowana
166.	LV/1132/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego na zadania inwestycyjne z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane w roku 2023 w ramach szóstej edycji Programu "Szatnia na Medal" (Dział 926 „Kultura Fizyczna”).	Zrealizowana

167.	LV/1133/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego na zadania remontowe z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane w roku 2023 w ramach szóstej edycji Programu "Szatnia na Medal" (Dział 926 „Kultura Fizyczna”).	Zrealizowana
168.	LV/1134/23	17.07.2023	Podjęcie uchwały w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania inwestycyjne z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane w 2023 roku w ramach Programu Lekkoatletycznego (dział 926 "Kultura Fizyczna").	Zrealizowana
169.	LV/1135/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego (dział 630 "Turystyka").	Zrealizowana
170.	LV/1136/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie szczegółowych zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzajów i wysokości stypendiów sportowych.	Zrealizowana
171.	LV/1137/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej na zadanie w zakresie bezpieczeństwa publicznego Gminie Kościan.	Zrealizowana
172.	LV/1138/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie przekazania zgodnie z właściwością petycji dotyczącej natychmiastowego zakazu przetwarzania i wprowadzania do obrotu już zmagazynowanego ukraińskiego zboża, kukurydzy, mąki i innych produktów.	Zrealizowana
173.	LV/1139/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie przekazania zgodnie z właściwością petycji w sprawie działalności Domu Bogomyślnego w Baranowie pw. Św. Jakuba.	Zrealizowana
174.	LV/1140/23	17.07.2023	Uchwała w sprawie ustalenia składu osobowego komisji stałych Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
175.	LV/1141/23	17.07.2023	Uchwała uchwały w sprawie wyboru przewodniczących i wiceprzewodniczących komisji stałych Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
176.	LVI/1142/23	25.09.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/949/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: uchwały budżetowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok.	Zrealizowana
177.	LVI/1143/23	25.09.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/948/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne.	Zrealizowana w zakresie przedsięwzięć zaplanowanych na 2023r.
178.	LVI/1144/23	25.09.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zadań, na które w 2023 roku przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przekazane samorządowi województwa.	Zrealizowana

179.	LVI/1145/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie skierowania do Wielkopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska wniosku o przekazanie informacji o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla województwa.	Zrealizowana
180.	LVI/1146/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie: powierzenia zadania własnego Województwa Wielkopolskiego Gminie Wierzbinek.	Zrealizowana
181.	LVI/1147/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie udzielenia zgody na dokonanie darowizny nieruchomości na rzecz Powiatu Wągrowieckiego.	Zrealizowana
182.	LVI/1148/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej na zadanie w zakresie bezpieczeństwa publicznego Gminie Jaraczewo.	Zrealizowana
183.	LVI/1149/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego na zadania remontowe z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane w roku 2023 w ramach szóstej edycji Programu "Szatnia na Medal" (Dział 926 „Kultura Fizyczna”).	Zrealizowana
184.	LVI/1150/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego na zadania inwestycyjne z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane w roku 2023 w ramach szóstej edycji Programu "Szatnia na Medal" (Dział 926 „Kultura Fizyczna”).	Zrealizowana
185.	LVI/1151/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej Gminie Gniezno na zadanie inwestycyjne z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane w 2023 roku w ramach Programu Lekkoatletycznego (dział 926 "Kultura Fizyczna").	Zrealizowana
186.	LVI/1152/23	25.09.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę nr LV/1134/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 lipca 2023 roku w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania inwestycyjne z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane w 2023 roku w ramach Programu Lekkoatletycznego (dział 926 "Kultura Fizyczna").	Zrealizowana
187.	LVI/1153/23	25.09.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę nr LV/1133/23 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 lipca 2023 roku w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego na zadania remontowe z zakresu infrastruktury sportowej, realizowane w roku 2023 w ramach szóstej edycji Programu "Szatnia na Medal" (Dział 926 „Kultura Fizyczna”).	Zrealizowana
188.	LVI/1154/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie rozpatrzenia wniosku dotyczącego wyłączenia nieruchomości o numerze ewidencyjnym 909/1, zlokalizowanej w obrębie ewidencyjnym Huta w gminie Odolanów z granic Parku Krajobrazowego Dolina Baryczy.	Zrealizowana

189.	LVI/1155/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie udzielenia jednostkom samorządu terytorialnego w 2023 roku pomocy finansowej w formie dotacji celowej z budżetu Województwa Wielkopolskiego na realizację wybranych zadań zgłoszonych w ramach Programu pn. „Wielkopolska przyjazna zwierzętom”.	Zrealizowana
190.	LVI/1156/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie udzielenia zgody na dokonanie darowizny na rzecz Skarbu Państwa reprezentowanego przez Starostę Rawickiego.	W trakcie realizacji
191.	LVI/1157/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na wynajęcie w trybie bezprzetargowym pomieszczeń w budynku położonym w Poznaniu przy al. Niepodległości 34.	Zrealizowana
192.	LVI/1158/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie nieruchomości niezabudowanej w trybie bezprzetargowym położonej w Zbrudzewie.	Zrealizowana
193.	LVI/1159/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie: przystąpienia Województwa Wielkopolskiego do Hydrogen Europe Międzynarodowego Stowarzyszenia Non Profit.	Zrealizowana
194.	LVI/1160/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej Gminie Jaraczewo.	Zrealizowana
195.	LVI/1161/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego na zadania remontowe i inwestycyjne realizowane w roku 2023 w ramach programu "Kulisy kultury".	Zrealizowana
196.	LVI/1162/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych lub znajdujących się na obszarze województwa wielkopolskiego.	Zrealizowana
197.	LVI/1163/23	25.09.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Szpitalowi Wojewódzkiemu w Poznaniu.	Zrealizowana
198.	LVI/1164/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie nadania statutu Wojewódzkiemu Szpitalowi dla Nerwowo i Psychicznie Chorych „Dziekanka” im. Aleksandra Piotrowskiego w Gnieźnie.	Zrealizowana
199.	LVI/1165/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie powołania Komisji konkursowej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Dyrektora Zakładu Opiekuńczo - Leczniczego w Śremie.	Zrealizowana
200.	LVI/1166/23	25.09.2023	Uchwała zmieniająca w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Specjalistycznym Zespole Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu.	Zrealizowana
201.	LVI/1167/23	25.09.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wielkopolskim Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów.	Zrealizowana

202.	LVI/1168/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie wyznaczenia przedstawicieli podmiotu tworzącego do składu komisji konkursowej powołanej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Zastępcy Dyrektora ds. Infrastrukturalnych Wojewódzkiego Szpitala Wielospecjalistycznego im. dr. Jana Jonstona w Lesznie.	Zrealizowana
203.	LVI/1169/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie wyznaczenia przedstawicieli podmiotu tworzącego do składu komisji konkursowej powołanej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Zastępcy Dyrektora ds. Lecznictwa Wojewódzkiego Szpitala Wielospecjalistycznego im. dr. Jana Jonstona w Lesznie.	Zrealizowana
204.	LVI/1170/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie wyznaczenia przedstawicieli podmiotu tworzącego do składu komisji konkursowej powołanej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Zastępcy Dyrektora ds. Organizacyjnych Wojewódzkiego Szpitala Wielospecjalistycznego im. dr. Jana Jonstona w Lesznie.	Zrealizowana
205.	LVI/1171/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie przyjęcia apelu dotyczącego zwiększenia świadomości społecznej na temat transplantacji wśród mieszkańców Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
206.	LVI/1172/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie przekazania zgodnie z właściwością pisma w sprawie przedłużenia naboru do programu KAWKA BIS.	Zrealizowana
207.	LVI/1173/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie rozpatrzenia ponownego wniosku Przedsiębiorcy POLBUD POLAK Sp. z o.o. z siedzibą w miejscowości Mogilniki o zmianę zapisów w uchwale Sejmiku Województwa Wielkopolskiego w sprawie Powidzkiego Parku Krajobrazowego.	Zrealizowana
208.	LVI/1174/23	25.09.2023	Uchwała w sprawie ustalenia składu osobowego komisji stałych Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
209.	LVII/1175/23	23.10.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/949/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: uchwały budżetowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok.	Zrealizowana
210.	LVII/1176/23	23.10.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/948/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne.	Zrealizowana w zakresie przedsięwzięć zaplanowanych na 2023r.
211.	LVII/1177/23	23.10.2023	Uchwała w sprawie: wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego oraz zawarcia w tej sprawie umów pomiędzy Województwem Wielkopolskim a jednostkami samorządu terytorialnego w ramach XI edycji konkursu „Odnowa wsi szansą dla aktywnych sołectw”.	Zrealizowana
212.	LVII/1178/23	23.10.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej Miastu Poznań na zadanie pn. "Pokonać wykluczenie – zaprojektowanie i montaż windy osobowej w budynku przy ul. Starołęckiej 36" (dział 926 Kultura fizyczna).	Nie zrealizowano

213.	LVII/1179/23	23.10.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej Miastu i Gminie Krotoszyn na zadania inwestycyjne z zakresu infrastruktury sportowej (Dział 926 „Kultura Fizyczna”).	Zrealizowana
214.	LVII/1180/23	23.10.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie Gminie Mieścisko – organizatorowi Zakładu Aktywności Zawodowej w Gołaszewie.	Zrealizowana
215.	LVII/1181/23	23.10.2023	Uchwała w sprawie: przystąpienia Województwa Wielkopolskiego do Koalicji „Under2” w ramach Grupy Klimatycznej „The Climate Group”.	W trakcie realizacji
216.	LVII/1182/23	23.10.2023	Uchwała w sprawie: odmowy umorzenia należności przysługujących Województwu Wielkopolskiemu na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 8 sierpnia 2017r. w sprawie o sygn. akt III K 132/16 w brzmieniu ustalonym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 grudnia 2017r. w sprawie o sygn. akt II AKa 207/17.	Zrealizowana
217.	LVII/1183/23	23.10.2023	Uchwała w sprawie przyznawania stypendiów Marszałka Województwa Wielkopolskiego w dziedzinie kultury.	Zrealizowana
218.	LVII/1184/23	23.10.2023	Uchwała w sprawie przyjęcia stanowiska o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Arcybiskupa Antoniego Baraniaka.	Zrealizowana
219.	LVII/1185/23	23.10.2023	Uchwała w sprawie przyjęcia stanowiska o ogłoszeniu roku 2024 w województwie wielkopolskim Wielkopolskim Rokiem Władysława Hrabiego Zamoyskiego.	W trakcie realizacji
220.	LVIII/1186/23	27.11.2023	Uchwała w sprawie ustalenia składu osobowego komisji stałych Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
221.	LVIII/1187/23	27.11.2023	Uchwała w sprawie wyboru przewodniczących i wiceprzewodniczących komisji stałych Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
222.	LVIII/1188/23	27.11.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/949/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: uchwały budżetowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok.	Zrealizowana
223.	LVIII/1189/23	27.11.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/948/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne.	Zrealizowana w zakresie przedsięwzięć zaplanowanych na 2023r.
224.	LVIII/1190/23	27.11.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie: zaciągnięcia przez Województwo Wielkopolskie długoterminowego kredytu ramowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym.	W trakcie realizacji

225.	LVIII/1191/23	27.11.2023	Uchwała w sprawie uchwalenia "Programu współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2024".	W trakcie realizacji
226.	LVIII/1192/23	27.11.2023	Uchwała w sprawie uchwalenia "Wieloletniego programu współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2024-2028".	W trakcie realizacji
227.	LVIII/1193/23	27.11.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na przekazanie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej na zadanie w zakresie bezpieczeństwa publicznego Gminie Trzcianka.	Zrealizowana
228.	LVIII/1194/23	27.11.2023	Uchwała w sprawie określenia trybu postępowania o udzielenie dotacji na prowadzenie Lokalnych Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich w Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile w latach 2024-2025.	W trakcie realizacji
229.	LVIII/1195/23	27.11.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie w trybie bezprzetargowym lokalu użytkowego zlokalizowanego w budynku położonym na nieruchomości w Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego 38.	W trakcie realizacji
230.	LVIII/1196/23	27.11.2023	Uchwała w sprawie nadania statutu Muzeum Archeologicznemu w Poznaniu.	Zrealizowana
231.	LVIII/1197/23	27.11.2023	Uchwała w sprawie wyznaczenia przedstawiciela podmiotu tworzącego do składu komisji konkursowej powołanej do przeprowadzenia konkursu na stanowisko Ordynatora Radioterapii Onkologicznej II w Wielkopolskim Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej – Curie w Poznaniu.	Zrealizowana
232.	LVIII/1198/23	27.11.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Specjalistycznym Zespole Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu.	Zrealizowana
233.	LVIII/1199/23	27.11.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu.	Zrealizowana
234.	LVIII/1200/23	27.11.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Poznańskim Ośrodku Zdrowia Psychicznego w Poznaniu.	Zrealizowana
235.	LVIII/1201/23	27.11.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej gminom na zadania inwestycyjne i zakupy inwestycyjne oraz wydatki bieżące w 2023 roku w ramach Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2022 – 2026.	Zrealizowana
236.	LVIII/1202/23	27.11.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wojewódzkim Specjalistycznym Zespole Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy.	Zrealizowana
237.	LVIII/1203/23	27.11.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wielkopolskim Centrum Medycyny Pracy.	Zrealizowana

238.	LIX/1204/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/949/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: uchwały budżetowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok.	Zrealizowana
239.	LIX/1205/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę Nr XLVIII/948/22 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 19 grudnia 2022r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2023 rok i lata następne.	Zrealizowana w zakresie przedsięwzięć zaplanowanych na 2023r.
240.	LIX/1206/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Wielkopolskiego na 2024 rok i lata następne.	W trakcie realizacji
241.	LIX/1207/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie: uchwały budżetowej Województwa Wielkopolskiego na 2024 rok.	W trakcie realizacji
242.	LIX/1208/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie warunków udzielania bonifikat od ceny sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych.	Realizowana na bieżąco
243.	LIX/1209/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie zasad przeznaczenia do sprzedaży nieruchomości gruntowych oddanych w użytkowanie wieczyste oraz szczegółowe wytyczne sprzedaży nieruchomości gruntowych na rzecz ich użytkowników wieczystych.	Realizowana na bieżąco
244.	LIX/1210/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie udzielenia zgody na dokonanie darowizny na rzecz Gminy Koźminek.	W trakcie realizacji
245.	LIX/1211/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie udzielenia zgody na dokonanie darowizny nieruchomości na rzecz Gminy Komorniki.	W trakcie realizacji
246.	LIX/1212/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych lub znajdujących się na obszarze województwa wielkopolskiego.	Zrealizowana
247.	LIX/1213/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie: udzielenia pomocy finansowej Gminie Zakrzewo na zadanie z zakresu kultury pod nazwą "Popularyzacja Idei Rodła".	W trakcie realizacji
248.	LIX/1214/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie: udzielenia pomocy finansowej Miastu Leszno na zadanie z zakresu kultury pod nazwą "Dofinansowanie działalności instytucji kultury - Teatru Miejskiego w Lesznie, dla której organizatorem jest Miasto Leszno".	W trakcie realizacji
249.	LIX/1215/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie przez Województwo Wielkopolskie pomocy finansowej dla Miasta Piła na zakup inwestycyjny i zadanie inwestycyjne realizowane w latach 2023-2024 w ramach Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2022 – 2026.	Zrealizowana
250.	LIX/1216/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Szpitalowi Wojewódzkiemu w Poznaniu.	Zrealizowana

251.	LIX/1217/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Wielkopolskiemu Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii im. Eugenii i Janusza Zeylandów.	Zrealizowana
252.	LIX/1218/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie zmiany nazwy Wielkopolskiego Ośrodka Reumatologicznego Samodzielnego Publicznego Specjalistycznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Śremie oraz nadania statutu Wielkopolskiemu Ośrodkowi Reumatologicznemu im. dr. Wiesława Romanowskiego w Śremie.	Zrealizowana
253.	LIX/1219/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie zmiany nazwy Poznańskiego Ośrodka Zdrowia Psychicznego w Poznaniu oraz nadania statutu Poznańskiemu Ośrodkowi Zdrowia Psychicznego.	Zrealizowana
254.	LIX/1220/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie zmiany nazwy Wielkopolskiego Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej – Curie w Poznaniu oraz nadania statutu Wielkopolskiemu Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej – Curie.	Zrealizowana
255.	LIX/1221/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie nadania statutu Wielkopolskiemu Centrum Medycyny Pracy.	Zrealizowana
256.	LIX/1222/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Wielkopolskim Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej - Curie w Poznaniu.	Zrealizowana
257.	LIX/1223/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Specjalistycznym Zespole Opieki Zdrowotnej nad Matką i Dzieckiem w Poznaniu.	Zrealizowana
258.	LIX/1224/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Szpitalu Wojewódzkim w Poznaniu.	Zrealizowana
259.	LIX/1225/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie powołania Rady Społecznej działającej przy Poznańskim Ośrodku Zdrowia Psychicznego w Poznaniu.	Zrealizowana
260.	LIX/1226/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie wyrażenia stanowiska związanego z apelami dotyczącymi wydłużenia terminów eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych.	Zrealizowana
261.	LIX/1227/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie trybu zgłaszania przez Młodzieżowy Sejmik Województwa Wielkopolskiego wniosku o podjęcie inicjatywy uchwałodawczej.	Zrealizowana
262.	LIX/1228/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca rozpatrzenia wniosku wpisania do „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Wielkopolskiego” nowej linii kolejowej nr 281 na odcinku Gniezno – Kcynia.	Zrealizowana
263.	LIX/1229/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie określenia zadań na które w 2023 roku przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przekazane samorządowi województwa.	Zrealizowana

264.	LIX/1230/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie Gminie Borek Wielkopolski - organizatorowi Zakładu Aktywności Zawodowej w Leonowie.	Zrealizowana
265.	LIX/1231/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie Gminie Lisków - organizatorowi Zakładu Aktywności Zawodowej w Swobodzie.	Zrealizowana
266.	LIX/1232/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie Gminie Mieścisko - organizatorowi Zakładu Aktywności Zawodowej w Gołaszewie.	Zrealizowana
267.	LIX/1233/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie Gminie Żerków - organizatorowi Zakładu Aktywności Zawodowej w Żerkowie.	Zrealizowana
268.	LIX/1234/23	18.12.2023	Uchwała zmieniająca uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie pomocy finansowej w formie dotacji celowej przez Województwo Wielkopolskie Powiatowi Ostrzeszowskiemu - organizatorowi Zakładu Aktywności Zawodowej w Książenicach.	Zrealizowana
269.	LIX/1235/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie ustalenia składu osobowego komisji stałych Sejmiku Województwa Wielkopolskiego.	Zrealizowana
270.	LIX/1236/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie: przyjęcia Planu Pracy Sejmiku Województwa Wielkopolskiego na 2024 rok.	Zrealizowana
271.	LIX/1237/23	18.12.2023	Uchwała w sprawie: przyjęcia Planu Pracy komisji Sejmiku Województwa Wielkopolskiego na rok 2024.	Zrealizowana

Opracowanie KS

Spis tabel

Tabela 1. Najczęściej występujące zawody deficytowe w województwie wielkopolskim	25
Tabela 2. Wartości wskaźników monitorowania celów Strategii Wielkopolski Wschodniej 2040	47
Tabela 3. Dokumenty realizujące cele SRWW 2030 realizowane w 2023r.	54
Tabela 4. Tematyczne uporządkowanie dokumentów wykonawczych SRWW 2030	56
Tabela 5. Postęp finansowy w projektach PO WER dla Wielkopolski (narastająco do 31.12.2023r.)....	88
Tabela 6. Limity w ramach PROW 2014-2020 dla Wielkopolski	103
Tabela 7. Postęp finansowy WRPO 2014+ (kwota dofinansowania UE w PLN), stan na 31. 12. 2022r. i stan w 2023r.	124
Tabela 8. Efekty rzeczowe wdrażania Instrumentów Finansowych 2014-2020, stan na 31.12.2023r.	127
Tabela 9. Podsumowanie wdrażania FEW w podziale na fundusze	131
Tabela 10. Wykonanie uchwał Sejmiku Województwa Wielkopolskiego podjętych w 2023 roku	132

Spis wykresów

Wykres 1. Ludność wg biologicznych grup wieku w 2022 roku oraz w latach 2030-2060 (Prognoza)...	10
Wykres 2. Zgony według tygodni w województwie wielkopolskim w latach 2022-2023	14
Wykres 3. Uczniowie szkół ponadpodstawowych w latach 2021 i 2022 (rok szkolny 2021/2022 i 2022/2023)	17
Wykres 4. Wskaźniki zasięgu ubóstwa w gospodarstwach domowych w latach 2021-2022	19
Wykres 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Wielkopolsce według miesięcy w latach 2022-2024...	24
Wykres 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Polsce i Wielkopolsce w lutym w latach 2023 i 2024..	25
Wykres 7. Ogólny klimat koniunktury w budownictwie w Wielkopolsce w marcu 2024 roku	27
Wykres 8. Wskaźniki ogólnego klimatu koniunktury według rodzaju działalności w Wielkopolsce w marcu 2024 roku	28
Wykres 9. Masa odpadów komunalnych odebranych i zebranych niesegregowanych (zmieszanych) w latach 2019-2022	31
Wykres 10. Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych w podziale na rodzaje odpadów w latach 2019-2022	33
Wykres 11. Liczba PSZOK w latach 2019-2022.....	34
Wykres 12. Liczba pasażerów w transporcie kolejowym i autobusowym w ramach przewozów organizowanych na terenie województwa wielkopolskiego w latach 2021-2023.....	43
Wykres 13. Układ dokumentów regionalnych	53
Wykres 14. Wnioski o płatność (wartość dofinansowania UE w mln PLN), stan na 31.12.2022 i 31.12.2023r.	124
Wykres 15. Projekty zakończone (wartość dofinansowania UE w mln PLN), stan na 31.12.2022 i 31.12.2023r.	124
Wykres 16. Postęp finansowy WRPO 2014+ (wartość dofinansowania UE w mln PLN) wraz z % wykorzystania alokacji, stan na 31.12.2023r.....	124
Wykres 17. Wartość dofinansowania UE (mln PLN) we wnioskach o płatność wraz z % wykorzystania alokacji w podziale na osie priorytetowe, stan na 31.12.2023r.	125
Wykres 18. Projekty wg rodzajów beneficjentów na podstawie liczby realizowanych projektów, stan na 31.12.2023r.	126
Wykres 19. Projekty wg wartości otrzymanego wsparcia dla beneficjentów, stan na 31.12.2023r. ...	126
Wykres 20. Rozkład projektów wg wartości otrzymanego wsparcia UE dla Beneficjentów, stan na 31.12.2023r.	126

Wykres 21. Udzielone wsparcie w ramach Instrumentów Finansowych wg wartości umów, stan na 31.12.2023r.	128
Wykres 22. Udział umów z odbiorcami ostatecznymi wg rodzaju Instrumentu Finansowego, stan na 31.12.2023r.	128
Wykres 23. Wskaźnik finansowy RW całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych % realizacji wartości docelowej (2023), stan na 31.12.2023r.	128
Wykres 24. Wskaźniki produktu EFRR Ram Wykonania - % realizacji wartości docelowej (2023), stan na 31.12.2023r.	129
Wykres 25. Wskaźniki produktu EFS Ram Wykonania - % realizacji wartości docelowej (2023), stan na 31.12.2023r.	129
Wykres 26. Realizacja Strategii ZIT na podstawie umów i wniosków o płatność wartość dofinansowania UE (%), stan na 31.12.2023r.	130
Wykres 27. Realizacja MT OSI na podstawie umów i wniosków o płatność wartość dofinansowania UE (%), stan na 31.12.2023r.	130

Spis map

Mapa 1. Udział ludności w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności w 2022 roku.....	9
Mapa 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w 2022 roku.....	11
Mapa 3. Wskaźnik atrakcyjności migracyjnej w 2022 roku.....	12
Mapa 4. Typologia demograficzna powiatów i gmin według metody Webba w 2022 roku.....	13
Mapa 5. Zgony według wybranych przyczyn na 100 tys. ludności w 2022 roku.....	14
Mapa 6. Uczestnictwo osób dorosłych w kształceniu lub szkoleniu w 2022 roku.....	16
Mapa 7. Fundacje, stowarzyszenie i organizacje społeczne na 10 tys. ludności w 2022 roku.....	17
Mapa 8. Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w 2022 roku.....	18
Mapa 9. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w 2022 roku.....	19
Mapa 10. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w 2021 roku.....	22
Mapa 11. Udział osób pracujących w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w 2022 roku.....	23
Mapa 12. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2023 roku.....	24
Mapa 13. Podmioty gospodarki narodowej na 10 tys. ludności w 2023 roku.....	26
Mapa 14. Nakłady inwestycyjne w gospodarce narodowej na 1 mieszkańca w 2022 roku.....	27
Mapa 15. Globalna produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych w 2022 roku.....	29
Mapa 16. Zmieszane odpady komunalne zebrane na 1 mieszkańca w 2022 roku.....	32
Mapa 17. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2022 roku.....	33
Mapa 18. Produkcja energii elektrycznej w 2022 roku.....	34
Mapa 19. Masa zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest na 1 mieszkańca (stan na styczeń 2024r.).....	35
Mapa 20. Emisja pyłów do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych wg województw oraz powiatów województwa wielkopolskiego w 2022 roku.....	36
Mapa 21. Emisja gazów do powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych wg województw oraz powiatów województwa wielkopolskiego w 2022 roku.....	37
Mapa 22. Sieć dróg krajowych i wojewódzkich (stan na 31 grudnia 2023r.).....	39
Mapa 23. Dostępność czasowa Poznania w styczniu 2024 roku.....	40
Mapa 24. Samochody osobowe na 1 000 ludności w 2022 roku.....	41
Mapa 25. Przewozy ładunków transportem samochodowym w 2022 roku.....	42
Mapa 26. Schemat regionalnych połączeń kolejowych – rozkład jazdy 2023/2024.....	44
Mapa 27. Przewozy pasażerów w transporcie kolejowym w 2022 roku.....	45

Mapa 28. Długość dróg rowerowych na 10 tys. ludności w 2022 roku.....	46
Mapa 29. Przedsiębiorstwa sektora niefinansowego posiadające szerokopasmowy dostęp do internetu w 2023 roku	46